

HVIDBOGEN – BILAG 2

ADMINISTRATION

En selvstændig færøsk administration

(Udarbejdet af Færøernes landsstyre august 1999)

*Beskrivelse af det administrative samarbejde med Danmark
og af de krav, som suverænitetsplanen stiller*

Dansk oversættelse foretaget af
Rigsombudsmanden på Færøerne

Hvidbogen – Bilag 2 'Administration' En selvstændig færøsk administration
© 1999, Føroya Landsstýri
Opsætning og repro: Hestprent
Printning: Estra
Indbinding: Helge Justinussen
Udgiver: Føroya Landsstýri 1999

ISBN 99918-53-33-2
ISBN 99918-53-30-8 alle 3 bind

Hovedindholdsfortegnelse

Indledning...	4
Resumé og konklusioner...	7
Lagmandskontoret	29
Finans- og Økonomidirektoratet	91
Fiskeridirektoratet	116
Erhvervsdirektoratet	149
Undervisnings- og Kulturdirektoratet	183
Social- og Sundhedsdirektoratet.....	223

Indledning

Landsstyremanden for selvstyreanliggender pålagde i november 1998 den færøske centraladministration følgende opgaver:

- 1) At beskrive, indenfor hvilke områder der samarbejdes med Danmark i dag, samt betydningen af dette samarbejde i økonomisk, administrativ og juridisk henseende.
- 2) At beskrive, hvilke anliggender Danmark i dag administrerer, og hvor disse kan indlejres i en færøsk suveræn stat.
- 3) At beskrive kravene til lovgivning, administration, finansiering og kommende samarbejdsaftaler, når Færøerne selv skal administrere alt
- 4) At fremkomme med forslag til, på hvilke områder der vil blive behov for samarbejdsaftaler med Danmark.
- 5) At opstille målsætninger for en selvstændig administration af pågældende kompetenceområde samt en tidsplan for målsætningerne.

Lagmandskontoret og direktoraterne har siden hver for sig arbejdet med at beskrive disse forhold.

Resultatet af arbejdet er samlet i denne rapport. Rapporten udgør et register over danske retsregler, der er gældende på Færøerne, færøske retsregler, der henviser til danske myndigheder, og et register over det samarbejde, som derudover eksisterer mellem færøske og danske myndigheder og institutioner.

Det påvises, hvor og hvordan suverænitetsprocessen påvirker de forskellige anliggender, hvilke områder der med det samme kan blive færøske anliggender, og hvilke anliggender der er så store, dyre eller komplicerede, at det bliver nødvendigt at samarbejde med danske myndigheder og institutioner i en overgangsperiode.

Hvor administrationen har valgt dette, er der opstillet målsætninger for en selvstændig administration af de områder, hvor det vurderes, at vi kan overtage ansvaret.

Rapporten målgruppe er først og fremmest fagfolk, administration og politikere, til støtte i forbindelse med suverænitetsprocessen – både når der skal påbegyndes forhandlinger med regeringen om en overgangsperiode, og når det skal undersøges, hvordan vi i en suveræn stat bedst tilpasser vor administration til vore forudsætninger og behov.

Dette er derfor ikke et forslag til, hvordan vi skal organisere den færøske administration i en suveræn stat, men udgør et grundlag for det tilpasningsarbejde, der skal gennemføres, hvis suverænitetsprocessen skal iværksættes.

Arbejdet er tilrettelagt under hver sin landsstyremand; men Lagmandskontoret har sammen med en repræsentant fra hvert direktorat koordineret arbejdet således, at der er taget udgangspunkt i en fælles model. Det har dog ikke været vurderingen, at det var nødvendigt at tilpasse forklaringsmodellerne til hinanden, og der er derfor tale om 6 selvstændige kapitler, hvis udformning ikke er ganske ensartet. Men samtlige grupper har holdt sig til og forsøgt at løse de opgaver, som landsstyremanden har pålagt dem.

For at forebygge misforståelser under den politiske behandling vil vi i forbindelse med præsentationen gøre opmærksom på nogle forhold.

1) Læseren bør holde sig for øje, at analysen tager udgangspunkt i de eksisterende forhold. Vurderingerne af, hvor meget områderne vil koste, og hvor mange medarbejdere der bliver behov for, når områderne bliver færøske, er foretaget med udgangspunkt i, at områderne bliver overtaget som de er tilrettelagt på nuværende tidspunkt, dvs. så godt som altid ud fra et dansk forbillede.

Man skal minde om, at de ordninger, der er gældende for Færøerne i dag, i mange tilfælde bygger på danske økonomiske og administrative forudsætninger, der oprindeligt er tilpasset danske behov. Det står klart, at der i en suveræn stat vil være nødvendigt at gennemføre omstrukturering, sammenlægning og tilpasning af institutioner og procedurer, således at disse tilpasses til færøske forhold – både hvad angår forudsætninger og behov. Dette burde medføre, at administrationen vil koste mindre end det, som tallene i denne rapport udviser.

2) Mange af de områder, der omtales her, er overtaget i henhold til § 9 i hjemmestyreløven. Der er ordningen formelt den, at færingerne har overtaget administrationen af området, medens en del af det økonomiske ansvar fortsat påhviler staten.

Med bloktilskudsordningen har staten dog overladt forpligtelsen til at betale den del af udgifterne, som staten har ansvaret for, til hjemmestyret. Bloktilskuddet blev oprindeligt beregnet således, at beløbet svarede til med det beløb, som staten havde betalt på eksempelvis social- og sundhedsområdet og undervisningsområdet. Regeringen har ikke lov til at betale for områder i henhold til rigslov, som er overtaget efter til § 2 i hjemmestyreløven, og det forholder sig derfor formelt stadig således, at bloktilskuddet kun går til § 9-områderne.

Men bloktilskuddet bliver ikke holdt for sig selv på finansloven. Der er i dag reelt tale om en generel, årlig forhøjelse af landskassens indtægtsside, som de færøske myndigheder råder over. Det er derfor svært at opstille en nøjagtig analyse af, hvad disse penge bruges til.

Når disse områder diskuteres, og det anføres, at de færøske myndigheder betaler derfor via bloktilskuddet på vegne af staten, er der dermed tale om formelle forhold, der ikke svarer til den faktiske fremgangsmåde. Det er derfor heller ikke muligt at sige, at det netop vil være de pågældende områder, som eksempelvis rammes ramt af en reduktion i bloktilskuddet.

Vi har i øvrigt vurderet, at bloktilskuddet generelt er et finansielt og økonomisk spørgsmål, der ikke bør behandles i forbindelse med de enkelte områder. Bloktilskuddet bliver analyseret og behandlet generelt i rapporten fra økonomigruppen.

3) Når der i teksten tales om at 'overtage' et område, har dette ikke samme betydning som den, vi kender fra hjemmestyreordningen. Det betyder her, at området kommer ind under endelig færøsk kompetence.

Samarbejdet mellem Lagmandskontoret og direktoraterne er koordineret af cand. scient. adm. Barbara á Tjaldrafløtti som formand, cand. scient. pol. Bergur Berg som sekretær og cand. scient. pol. Sjúrdur Skaale som informationsrådgiver.

De følgende har koordineret arbejdet i de forskellige direktorater:

Lagmandskontoret, afdelingschef, cand. scient. adm. Barbara á Tjaldrafløtti,
Finansdirektoratet, fuldmægtig, cand. polit. Jóngerð Purkhús,
Fiskeridirektoratet, fuldmægtig, cand. jur. Heðin Weihe
Erhvervsdirektoratet, kontorchef, cand. merc. Bjarni Askham Bjarnason
Undervisnings- og Kulturdirektoratet, fuldmægtig, cand. scient. adm. Jeanette Blåsvær, og tidligere økonomifuldmægtig og leder af Uddannelsesstøttekontoret John Rajani, MBA
Social- og Sundhedsdirektoratet, fuldmægtig, cand. jur. Birita Petersen

Resumé og konklusioner

1. Lagmandskontoret

De områder, der hører under Lagmandskontoret, finansieres og administreres i de fleste tilfælde af hjemmestyret. Selv om staten i henhold til hjemmestyreloven i de fleste tilfælde har ansvaret for områderne, er lovgivningen tillige i et vist omfang tilpasset behovet og forholdene på Færøerne. I første omgang er det på de fleste områder tilstrækkeligt at beskrive gældende lovgivning som færøsk lovgivning.

Der er dog tre store områder, der stiller krav til både lovgivning, administration og - ikke mindst - finansiering i forbindelse med suverænitet. Disse områder er politi og anklagemyndighed, udenrigsanliggender og retsvæsen. Da den grundlovskommission, som Lagtinget har nedsat, tillige skal behandle retsvæsenet, drager Lagmandskontoret ingen konklusioner på dette område.

Politi og anklagemyndighed

Det største fællesanliggende under Lagmandskontoret er politi og anklagemyndighed.

Ansvaret for området er fuldt ud dansk, men hvad lovgivning angår, er det dog Lagmandskontorets opfattelse, at der ikke skulle være de store problemer med at tilpasse den til suverænitet. De love, som gælder på Færøerne, er delvis tilpasset færøske forhold, og i første omgang kan man beskrive dem som færøske love.

Administrativt vil der være visse krav; men de behøver ikke at være så økonomisk hårde; der er mere tale om en fagligt krævende opgave. Den daglige drift af politiet på Færøerne er forholdsvis selvstændig; men selv om det færøske politi tager sig af al daglig aktivitet, modtager det megen teknisk og faglig bistand fra Danmark - især i forbindelse med store eller usædvanlige opgaver. Hvis det færøske politi skal kunne påtage sig dette i fremtiden, bliver der behov for specialudstyr og personer med specialuddannelser. Lagmandskontoret vil snarere anbefale, at der indgås aftale med Danmark eller andet land om udstyr, efteruddannelse, kriminaltekniske tjenester m.v.

Med suverænitet følger udenlandske repræsentationskontorer og ambassader, og der vil sandsynligvis blive tale om flere officielle besøg. Dette vil medføre sikkerhedsopgaver, som kan genere den daglige drift. Dette menes dog ikke at kræve flere ansatte eller at bebyrde driften særlig meget.

Udgifter

Lagmandskontoret er af den opfattelse, at en suveræn færøsk stat er i stand til at påtage sig ansvaret for lovgivning og administration på dette område.

Men økonomisk er der tale om et temmelig tungt område. Der er ansat 152 personer ved politiet på Færøerne, og driftsudgifterne ligger på ca. 45 mio. kr. om året. Men herudover modtager politiet, som nævnt, mange tjenester fra Danmark uden betaling. Lagmandskontoret vurderer, at værdien af disse tjenester i gennemsnit er 8,4 mio. kr. til ledelse og særtjenester, 5 mio. kr. til specielle analyseudgifter og 1,5-2 mio. kr. til personale i internationalt samarbejde.

I øjeblikket betaler politiet på Færøerne ej heller for uddannelse af færøske politifolk. Lagmandskontoret vurderer, at værdien heraf ligger på ca. 2,6 mio. kr. årligt.

Hvis den eksisterende politiordning overtages som den er, og hjemmestyret skal afholde den fulde udgift ved alle de tjenesteydelser, som Danmark i dag betaler, vil driftsudgifterne blive omkring 63 mio. kr.

Det er derfor af stor betydning, at det i aftalen om overgangsperioden bliver fastslået, at den suveræne færøske stat ikke skal påtage sig hele det økonomiske og administrative ansvar fra dag til dag, og at noget af samarbejdet mellem politiet på Færøerne og i Danmark kan fortsætte i overgangsperioden. Lagmandskontoret anbefaler tillige, at der foretages dybtgående analyser af politiet for at undersøge, om det kan lade sig gøre at omorganisere et færøsk politi, så det bliver mere effektivt og bedre tilpasset til de færøske behov. Derudover skal det undersøges, om det i samarbejde med andre færøske myndigheder også kan udføre andre opgaver, end det gør i dag, således at der kan opbygges ny specialviden i landet, og at gevinsten herfra kan gå begge veje.

Arresten

I arresten er der i dag ansat 12 personer, og statens udgifter ved arresten er godt 4 mio. kr. årligt.

Men færinger med domme på mere end et år - de udgør mellem 1 og 5 ad gangen - afsøner i fængsel i Danmark. Hvis langtidsfanger skulle afsøne på Færøerne, skal der foretages investeringer, så disse fanger sikres passende omstændigheder.

Kriminalforsorgen

Kriminalforsorgen på Færøerne er en afdeling af Direktoratet for Kriminalforsorgen i Danmark. Opgaven er at føre tilsyn med personer, der straffes uden for fængselssystemet. Det drejer sig om personer, der er prøveløsladte, er dømt til samfundstjeneste, er i alkoholbehandling m.v. Derudover udfører forsorgen sociale opgaver i arresten.

Der er ansat 3 personer i kriminalforsorgen, og Lagmandskontoret anbefaler, i forbindelse med suveræniteten, at området overtages som det er. Dette vil ikke kræve større forberedelse.

Driftsudgifterne vil ligge på omkring 1 mio. kr. årligt.

Udenrigstjenesten

Alle udenrigsforhold er fællesanliggender, men i praksis virker hjemmestyret delvis selvstændigt på området. Vi indgår fiskeriaftaler med andre lande, og vi er betalende medlemmer af fem forskellige internationale organisationer.

På Tinganes (landsstyret) er der en udenlandsafdeling med 6 ansatte udover, at der er 1 person i Bruxelles, 3 i København og 1 i Aberdeen. I centralforvaltningen er der derudover personale, der arbejder med udenlandsforhold inden for deres område.

I den danske udenrigstjeneste er der 1 person, hvis opgave udelukkende er at tage sig af færøske forhold. Sædvanligvis har der siddet en færing i dette job. Vi står derfor ikke helt på bar bund på dette område, selv om der er tale om et fællesanliggende.

På trods af dette kan suverænitetsplanen stille krav til lovgivning, administration og finansiering. Lagmandskontoret anbefaler derfor, at to muligheder overvejes. Den ene er, at den danske udenrigstjeneste tager sig af vore udenrigsanliggender på de områder, som vi ikke har ressourcer til. Den anden er, at vi sikrer os dansk støtte i en overgangsperiode og bruger denne tid til at opbygge en selvstændig færøsk tjeneste.

Vælges den sidste løsning, må der arbejdes frem imod at etablere repræsentationskontorer i København, Oslo, Reykjavik, London, Washington, New York, (FN), og Bruxelles, (EU). I forbindelse med, at små lande får suverænitet, er det almindeligt at etablere repræsentationskontorer i den tidligere centralmagt, nabolandene, de vigtigste markeder, og hvor de store internationale organisationer har hovedkontor.

Dette gøres selvfølgelig ikke fra dag til dag, men Lagmandskontoret mener, at vi bør sigte imod at etablere repræsentationskontorer i København og i New York hurtigst muligt. Disse skulle helst være bemandet et år efter, at suveræniteten er proklameret.

Derefter skal der ansættes 3-4 personer om året, indtil alle repræsentationskontorer er kommet i funktion. Når udenrigstjenesten er fuld udbygget vil der være ansat ca. 36 personer udover de personer, der allerede arbejder inden for dette område.

I aftalen om en overgangsperiode fastsættes, at Færøerne i disse år kan benytte den danske tjeneste.

Udgifter

Når der udbygges trinvis, bliver der ikke så mange ekstra udgifter på udenrigsområdet i de første år.

Men Lagmandskontoret mener, at udgifterne til lønninger, leje af lokaler og udstyr i andre lande, ligesom medlemskontingenter til internationale organisationer, vil forøge driftsudgifterne med ca. 47 mio. kr. når udenrigstjenesten er fuldt udbygget.

Lagmandskontoret vil dog påpege, at man kan opfatte denne udgift som en investering. Ambassader bør bl.a. anvendes til at støtte markedsføring og til salgsfremstød for færøske varer i andre lande, og herved skabe forudsætninger for større indtægter til samfundet. De manglende færøske ambassader i andre lande er ofte et problem for færøske eksportvirksomheder.

Derudover kan det forventes, at en færøsk suverænitet vil få indtægter ved internationalt samarbejde. Både de nordiske lande og stormagterne vil sandsynligvis etablere repræsentationskontorer i Tórshavn, og dette vil styrke indtægtssiden på finansloven.

Sikkerheds- og forsvarsanliggender

Sikkerhedsanliggender, herunder forsvars- og militæranliggender, er vigtige dele af suverænitetshandlingen. Lagmandskontoret mener, at det vil være mest passende at forvalte sikkerhedsanliggender ved samme forvaltning, som forvalter udenrigsanliggender i øvrigt, d.v.s. inden for en færøsk udenrigstjeneste. Denne ordning findes også i andre lande.

Kort sagt kan Færøernes sikkerhedsanliggender opdeles i tre hovedområder: 1) Forsvar/håndhæve suveræniteten indenfor rigsgænsen, 2) Beredskab, bjærgning og inspektion, herunder inspektion af fiskeri og miljø, og 3) at være med til at bevare sikkerheden i Nordatlanten.

Når det gælder om at håndhæve suverænitet og fiskeriinspektion i praksis, (punkt 1 og 2 foran), henvises der til Fiskeridirektoratets rapport, hvor det skønnes, at såfremt direktoratet får flere opgaver, vil dette forøge driftsudgifterne med ca. 10 mio. kr. årligt.

Derudover bliver det nødvendigt at indgå aftaler om samarbejde med et venligtsindet land i Nordatlanten eller at søge om medlemskab af NATO, for at sikre landets sikkerhed, og for at give vore naboer sikkerhed for, at der indenfor færøsk territorium ikke findes aktivitet, der truer deres sikkerhed (punkt 3 ovenfor).

Rigsombudsmanden

Rigsombudsmanden er rigets øverste myndighed på Færøerne. Institutionen tager sig først og fremmest af kommunikation og samarbejde mellem hjemmestyret og staten. Mange af opgaverne bortfalder derfor, eller ændres ved overgang til suverænitet.

Institutionen udfører dog også nogle opgaver, som de færøske myndigheder må påtage sig som suveræn stat.

Der er først og fremmest tale om de civilretlige anliggender - skilsmisse, værgemål, børns retsstilling, adoption, ansøgning om fri proces m.v.

At overtage disse opgaver, stiller ikke krav om ny lovgivning, og det tager omkring et år at overtage administrationen. Dette kræver, at der ansættes i alt 5 personer. Udgifterne vil ligge omkring 1,5 mio. kr.

Internationalt samarbejde

Et suverænt Færøerne må være medlem af ca. 10 internationale organisationer udover dem - især på fiskeri- og søfartsområdet - hvor Danmark i dag er medlem på Færøernes vegne.

Dette kan gøres efterhånden som ressourcerne er til det, og behov er herfor. Landsstyret må allerede fra første suverænitetshandling have sikret sig medlemskab af FN og dermed anerkendelse af den færøske suverænitet fra andre lande. Som suveræn stat er det også en selvfølge, at Færøerne bliver medlem af det internationale politisamarbejde INTERPOL, og nok også af Schengen-

samarbejdet. Dette vil sikkert kræve 3-4 årsværk mere i politiet. Hvor meget dette vil koste, kommer an på hvor meget Færøerne vil deltage i samarbejdet.

2. Finans- og økonomidirektoratet

Den siddende koalition har bestemt, at vi i forbindelse med suverænitet skal forhandle med Danmark om, hvordan Færøernes valutaforhold skal organiseres i fremtiden.

Tanken er ikke, at det suveræne Færøerne skal have egen valuta, men at Færøerne knyttes til valutaordningen i et andet land - sandsynligvis Danmark.. På trods af det, vil der blive vigtige spørgsmål at tage stilling til, når landene skal indgå aftale. Der kan fx. hurtigt ske store ændringer i Danmarks situation, som vil kræve en selvstændig færøsk stillingtagen. Som eksempel kan nævnes, at hvis Danmark bestemmer sig til at anvende EURO'en i stedet for den danske krone, så må færingerne tage stilling til, hvilken valuta vi skal bruge. At resten af penge- og kapitalmarkedsområdet bliver færøsk anliggende, vil i det suveræne Færøerne stille krav til både lovgivning, administration og økonomisk ansvar.

Lovgivning om pengeinstitutter

Udviklingen i verdensøkonomien har længe været den, at landene har forsøgt at fjerne alle hindringer for international handels- og økonomisk samkvem. Det er derfor nødvendigt, at landene har tillid til hinandens pengesystem, og dette sikres ved en enkel og gennemskelig lovgivning og administration. Når man påbegynder en færøsk lovgivning på området i et suverænt Færøerne, er det derfor afgørende nødvendigt, at den følger lovgivningen i andre lande. Er der tvivl om de færøske regler, sås der samtidigt tvivl om, hvor sikre de færøske pengeinstitutter er. Sker det, bliver det vanskeligt for dem, og herved også erhvervslivet og samfundet generelt, at arbejde i udlandet med noget, der har med kapital at gøre.

Både EU-landene og lande, der har aftale med EU, har en lovgivning, der følger EU-forskrifterne. Forskrifterne regnes i disse lande som mindstekrav, og landene har pligt til at følge dem. Dette bør Færøerne også gøre.

Hvad angår kreditten, kan Færøerne også lovgive med udgangspunkt i EU-forskrifterne. En anden mulighed er dog, at gældende danske lov om banker og sparekasser på Færøerne bliver færøsk og ajourført. På denne måde vil Færøerne også følge mindstekravene i EU-forskrifterne, og den færøske lov vil ligne banklovene i landene rundt om os.

Vælges den sidste løsning, kunne lovgivningen gøres væsentlig enklere end den er nu. - Fx. kunne ordene om "andelskasser" og andet, som er Færøerne uvedkommende, fjernes.

Det samme gælder lovene om værdipapirhandel. Lovene kunne gøres enklere end de er nu, og alligevel følge EU's mindstekrav.

De fleste love på dette område kan ændres til færøske love uden de store problemer.

Men bank- og sparekasseloven og loven om værdipapirhandel med alle bekendtgørelser er et omfattende materiale, som det vil kræve både tid og ressourcer at gøre færøsk og at forenkle.

Man må regne med, at det vil kræve større administrative ressourcer, når området fuldt ud bliver færøsk.

Bekendtgørelser

De fleste danske bekendtgørelser med hjemmel i bank- og sparekasseloven er i kraft for Færøerne. Disse kan bekendtgøres som færøske bekendtgørelser. Regnskabsbekendtgørelsen og bekendtgørelsen om kapitaldækningsregler er bekendtgørelser, der detaljeret fastsætter, hvilke oplysninger pengeinstitutterne skal indgive til Finanstilsynet. Disse er de største og mest indviklede af bekendtgørelserne til bank- og sparekasseloven og hermed dem, der kræver mest energi at udforme og administrere. Finans- og økonomidirektoratet anbefaler, at de bliver de samme som de danske, i hvert fald den første tid.

Således kan vi sikre os, at det færøske finanstilsyn får samme oplysninger som det danske, som vi har været en del af.

Tilsyn med pengeinstitutter

De seneste 15-20 år har både EU-lande og lande med tilknytning til EU, vedtaget et mængde love med det for øje at styrke tilsynet med pengeinstitutterne og samtidigt udforme fælles regler for disse institutioner. Dette er gjort for at styrke banksystemet og for at skabe et så trygt kapitalmarked tværs over grænser som muligt.

Hos os er dette lovområde dansk, og de danske love er sat i kraft for Færøerne ved kongelig anordning.

De administrative myndigheder er den danske økonomiminister, det danske finanstilsyn, den færøske registreringsenhed og Færøernes landsstyre.

I et suverænt Færøerne skal landsstyremanden i finansanliggender overtage det ansvar og den myndighed, som den danske økonomiminister har nu, som den øverste administrative myndighed på området.

Den vigtigste institution, når det drejer sig om tilsyn, er Finanstilsynet. Det har tilsyn med, at bestemmelserne i love og bekendtgørelser overholdes.

I et suverænt Færøerne skal et færøsk finanstilsyn have de opgaver, som den danske institution hidtil har varetaget på Færøerne.

Det færøske finanstilsyn bør, udover at have tilsyn med banker og sparekasser, have tilsyn med forsikringsselskaber og andre finansieringsselskaber og -fonde. Det danske finanstilsyn har fx. tilsyn med "Framtaksgrunnin" (Erhvervsudviklingsinstituttet) og Finansieringsfonden.

Tilsyn med betalingskort kunne også ligge hos det færøske finanstillsyn.

Udover selve tilsynsopgaven har det danske finanstillsyn fra økonomiministeren fået til opgave at udarbejde en del af de nødvendige bekendtgørelser på området. Finans- og økonomidirektoratet foreslår at gøre det samme på Færøerne, da der også i det færøske finanstillsyn vil være den nødvendige fagkundskab.

Alligevel anbefales det, at det færøske finanstillsyn indgår samarbejdsaftale med det danske finanstillsyn den første tid. Dette kan være praktisk, både fordi det danske finanstillsyn har haft tilsyn med vore pengeinstitutter hidtil, og fordi den færøske lovgivning vil komme til at ligne den danske mest - i hvert fald den første tid.

Finans- og økonomidirektoratet mener, at det vil tage et til halvandet år inden et færøsk finanstillsyn kan virke selvstændigt.

Udgifter

I hovedtræk betaler pengeinstitutterne for finanstillsynet. I bank- og sparekasseloven er det fastsat, at pengeinstitutterne skal betale for det tilsyn, som staten udøver. Det enkelte pengeinstituts indbetaling fastsættes ud fra gæld og ansvar.

Det tilsyn, som Finanstillsynet ifølge loven om handel med værdipapirer har med andre virksomheder, betales af disse virksomheder, og beløbet fastsættes ud fra de ressourcer der bruges til tilsynet.

Man kan dog forvente, at et færøsk finanstillsyn vil koste det offentlige noget. I dag betaler de færøske pengeinstitutter små beløb for finanstillsyn, da de er så små i forhold til de danske pengeinstitutter. Disse beløb er ikke store nok til at finansiere et selvstændigt færøsk tilsyn.

Så længe der ikke er taget stilling til, hvordan det færøske finanstillsyn skal organiseres, og hvilke opgaver det skal have, kan man dårligt vurdere udgifterne. Men selv om der holdes fast ved, at institutionerne skal betale det meste af tilsynet, må man påregne, at det vil koste ca. 3 mio. kr. Ibe-regnet den halve mio., som forsikringstilsynet får via finansloven.

Loven om en Indskydergarantifond

Loven om en Indskydergarantifond gælder for hele riget og omfatter alle pengeinstitutter både i riget og i hjemmestyret. Loven virker som en garantifond, som alle pengeinstitutter betaler til, og som betaler hver indskyder op til 300.000 kr. såfremt et pengeinstitut går konkurs.

Når Færøerne ikke længere er en del af det danske rige, bliver loven selvfølgelig sat ud af kraft her. At opbygge en færøsk fond efter samme mønster kan ikke lade sig gøre, da vi kun har fire pengeinstitutter. Derfor anbefaler Finans- og Økonomidirektoratet, at Landsstyret i forhandling med regeringen indgår et samarbejde, der sikrer, at de færøske pengeinstitutter fortsat kan være med i ordningen, med samme rettigheder og pligter som de danske.

Udgifterne til Indskydergarantifonden betales af pengeinstitutterne og ikke af det offentlige. Derfor vil dette ikke koste landskassen noget.

Internationalt samarbejde

Der findes mange internationale valuta- og finansorganisationer, som Færøerne kan være medlem af. De største er IMF, Verdensbanken og "Baseludvalget".

Inden for EU foregår der tillige et stort både formelt og uformelt samarbejde - fx. det rådgivende bankudvalg i EU, finanstilsynsudvalget i ECB (det europæiske centralbanksystem i EU), og den uformelle kontaktgruppe, hvor EU landene er observatører.

For Færøerne det dog ikke nødvendigt at være med i sådant samarbejde, og Finans- og Økonomi-direktoratet vil i dag ikke anbefale medlemskab nogen steder, før det er klart, hvilke behov Færøerne vil have.

Hvilke behov der bliver tale om, kommer an på, hvordan vore valutaforhold ordnes, og hvilke lande vi vil indgå samarbejdsaftaler med. Disse forhold må være klarlagt, inden der kan tages stilling til, hvor mange ressourcer vi skal bruge til internationalt samarbejde på dette område.

3. Fiskeridirektoratet

På de lovområder, som Fiskeridirektoratet forvalter, ligger langt den største del ansvaret under hjemmestyret, både hvad angår finansiering, lovgivning og forvaltning.

Der er dog nogle områder, hvor lovgivningen fuldt ud er dansk, hvor færøsk og dansk lovgivning er sammenfiltret, og hvor finansieringen endvidere er dansk eller delvis dansk. Sådanne forhold finder vi både på fiskeriområdet, søfartsområdet og registreringsområdet.

Her skal der derfor udføres en del lovgivningsarbejde, ligesom der bliver behov for, at vi sikrer os samarbejde med de danske myndigheder på nogle områder en tid fremover.

Fiskerianliggender

På fiskeriområdet er lovgivningen om "Danmarks Riges Fiskeriterritorium" og bekendtgørelsen om "Fiskeriterritoriet ved Færøerne" formelt vigtigt dansk område, hvor ansvaret skal overføres til en suveræn færøsk stat.

Dette er dog ikke nogen stor opgave - det er tilstrækkeligt, at de gældende love på området bekendtgøres som færøske love.

Opgaverne inspektion og bjærgning på færøsk søterritorium udøves af Fiskerikontrollen og Færøernes Kommando i fællesskab. Med suveræniteten bliver dette fuldt ud en færøsk opgave. Fiskerikontrollen skal da både stå for inspektion og bjærgning og udføre opgaven med at forsvare søterritorialgrænsen. D.v.s. at håndhæve suveræniteten.

Der bliver behov for investeringer i et mindre bjærgningsfartøj og en helikopter ud over de der findes, således at en helikopter altid er parat til fiskerikontrol, bjærgning og sygetransport. Helikopteren kan også anvendes til person- og godstransport til og fra udøer og udsteder.

Merudgifterne ved dette bliver ca. 10 mio. kr. årligt, men som det forstås er der tale om flere direktorater, der kommer til at investere og bære driftsudgifterne.

Søfartsanliggender

Lovgivningen omkring søfartsanliggender er delvis dansk og delvis overtaget som færøsk særanliggende.

Lovgivningen i forbindelse med skibsinspektion (fx. loven om sikkerhed ombord i skibe) og afmærkning af sejlruiter administreres af danske myndigheder, medens lovgivningen i forbindelse med bemandingsregler og søfartsuddannelser administreres af færøske myndigheder. Når det drejer sig om lovgivningsarbejde i internationale udvalg, udføres dette i samarbejde med danske myndigheder. Der er tale om et meget teknisk og fagligt krævende område, og det bliver derfor nødvendigt at samarbejde med danske myndigheder i en årrække fremover, indtil de færøske myndigheder har lige så gode kvalifikationer på området.

De vigtigste rigslove på området er nok søloven og loven om sikkerhed i skibe. Søloven drejer sig om adfærd på søen på mange områder. Den fastsætter, hvilke pligter skipperen har for at sikre mandskab og ejendom, den fastsætter regler om transport af personer og gods, om adfærd i forbindelse med sammenstød, bjærgning til havs olieforurening o.l.

Loven medfører kun liden administration. Den anvendes fortrinsvis, hvor forskellige hændelser på havet kommer for retten, og det konstateres, om der er foregået noget ulovligt, eller om der kan fastslås et civilretligt ansvar.

Direktoratet mener derfor ikke, at suverænitet på dette område vil medføre andre finansielle pligter end dem, der er knytte til lovarbejde på Færøerne og i nordisk og international sammenhæng.

Hvad skibstilsynet angår, så betaler de danske myndigheder i dag alle driftsudgifter.

En arbejdsgruppe behandlede i 1988 spørgsmålet om at overtage skibstilsynet, og gruppen vurderede, at en overtagelse ville koste ca. 9 mio. kr. Der skal dog gøres opmærksom på, at der dengang ikke var på tale at fastsætte brugerafgifter eller at lægge visse opgaver ud til private erhverv. Derfor mener direktoratet, at de offentlige udgifter ved et færøsk skibstilsyn kan udgøre mindre end 9 mio. kr.

I forbindelse med skibstilsynet bør det nævnes, at lovområdet er særdeles teknisk og meget omfattende. Det vil tillige være nødvendigt at deltage i internationale udvalg og lovgivningsarbejde. Derfor mener Fiskeridirektoratet, at det bliver nødvendigt med et vist samarbejde med Danmark på dette område en tid efter at området er blevet færøsk.

Der blev tidligere i år nedsat en arbejdsgruppe til at forberede overtagelsen af skibstilsynet og til at undersøge de økonomiske konsekvenser. Betænkningen fra denne arbejdsgruppe vil vise, hvilke krav der bliver på dette område, og hvad et færøsk skibstilsyn vil koste. Så vil det tillige blive klart, hvilke færøske ønsker der kan være i denne sammenhæng, når der skal forhandles med Danmark om overgangsperioden.

Det anbefales, at skibstilsyn, sejlads og anden lovgivning om søfart organiseres under Fiskeridirektoratet i den suveræne stat.

Et andet dansk anliggende er nød- og sikkerhedssystemet på radioområdet. Tele Danmark A/S har ansvaret for dette, og Føroya Tele driver stationen Tórshavn radio på vegne af Tele Danmark. Fiskeridirektoratet anbefaler, at området organiseres under Føroya Tele.

Registreringsanliggender

Selv om skibsregistrering er det eneste registreringsanliggende, som er færøsk særanliggende, forvalter Skráseting Føroya (Færøernes Registreringsmyndighed) alle registreringssager under Fiskeridirektoratet.

Registrering af aktie- og anpartsselskaber, erhvervsdrivende fonde m.v. er fællesanliggende og lovgivningen dansk. Området administreres dog på Færøerne og finansieres delvis ved brugerbetaling (registreringsafgifter), og delvis over finansloven. Derfor er det et område, som det ikke bliver tungt at overtage.

Når det gælder administration af registreringssager skal det dog nævnes, at såfremt der klages over Skráseting Føroya's afgørelser i forbindelse med aktie- og anpartsselskabsloven og loven om erhvervsdrivende fonde, er Erhvervsankenævnet ankemyndighed. Hvis dette også skal administreres på Færøerne, anbefales det, at ankemyndigheden fremover bliver Føroya Kærustovnur (Færøernes Ankenævn). Klager af denne slags er sjældne, så det bliver ikke nødvendigt at etablere nogen særlig administration kun til ankesager. I den eksisterende ordning skal Erhvervs- og Selskabsdirektoratet godkende, at en fond hører under loven og således kan registreres på Færøerne. Erhvervs- og Selskabsstyrelse er fondsmyndighed, og Justitsministeriet skal godkende ændringer i erhvervsdrivende fondes vedtægter.

Fiskeridirektoratet er af den opfattelse, at Skráseting Føroya kan påtage sig de opgaver, som Erhvervs- og Selskabsdirektoratet har i dag. Muligvis kan Lagmandskontorets lovkontor godkende vedtægtsændringerne.

Internationalt samarbejde

I henhold til § 8 i hjemmestyreloven og i henhold til sædvane har hjemmestyret i visse tilfælde hjemmel til at forhandle med og at indgå aftaler med andre lande om fiskeriaftaler. Det almindelige har været, at repræsentanter fra den danske udenrigstjeneste har deltaget - men de har for det meste været observatører. De færøske myndigheder har derfor allerede gode erfaringer i at forhandle

om og at administrere aftaler, selv om vi ikke førend ved suverænitet får den formelle bemyndigelse på området.

Når der er tale om at være med i internationalt samarbejde, så har vi også erfaringer med dette, selv om vi ikke har kunnet deltage som selvstændigt land.

Danmark er medlem af både NAFO (Northwest Atlantic Fisheries Organisation), og NEAFC (Northeast Atlantic Fisheries Commission) på vegne af Færøerne og Grønland, men færinger og grønlændere har i fællesskab udgjort den danske delegation. Fiskeridirektoratet anbefaler, at Færøerne som suveræn stat bliver medlem af begge organisationer.

Hvad angår aftalen om at bevare laksen i Nordatlanten, NASCO, er situationen den samme.

Vi har i disse organisationer arbejdet selvstændigt, og Fiskeridirektoratet anbefaler derfor, at Færøerne som suveræn stat får selvstændigt medlemskab. Dette vil ikke kræve flere administrative eller økonomiske ressourcer.

Vedrørende hvalfangst findes der to internationale organisationer: IWC (International Whaling Commission) og NAMMCO (North Atlantic Marine Mammal Commission). I den første repræsenterer Danmark hele riget, og dette kan være uheldigt for Færøerne, da Danmark ikke altid har samme standpunkt som vi på området. I den anden organisation er Færøerne selvstændigt medlem.

Fiskeridirektoratet anbefaler, at vi som suveræn stat er med i NAMMCO, men spørgsmålet om medlemskab i IWC må tages op efter behov.

Hvad medlemskontingent angår, vil suverænitet ikke medføre de store merudgifter. Færøerne betaler allerede kontingentet på Danmarks vegne til både ICES, NEAFC, NAFO, NAMMCO og NASCO. Dette koster ca. en mio. i alt om året. Danmark betaler dog medlemskontingentet til IWC, så i dette tilfælde bliver der tale om en lille merudgift.

Af de udenrigsanliggender, der knytter sig til søfart, er det især arbejdet i den maritime organisation under FN, IMO (International Maritime Organisation), der har stor betydning for færøsk søfart.

Under denne organisation arbejder flere tekniske udvalg, der er bemandet med personer fra de forskellige søfartsmyndigheder og specialister på de forskellige områder. Kravene fastsættes i internationale aftaler, som Danmark har vedtaget at iværksætte for Færøerne efter henstilling fra hjemmestyret.

Ligesom flere andre direktorater anbefaler Fiskeridirektoratet, at vi som suveræn stat bliver medlem af IMO.

4. Erhvervsdirektoratet

Erhvervsanliggender er for størstedelen overtaget af hjemmestyret, både hvad angår finansiering, lovgivning og administration. De områder, der fortsat er fællesanliggender, er for det meste småområder, hvor færøske myndigheder uden de store problemer bør kunne påtage sig opgaverne.

Der er dog et stort område - flytrafikken - som fortsat er helt og holdent dansk område.

Flytrafikken

Flytrafik er det største fællesanliggende under Erhvervsdirektoratet, og hjemmestyret har intet formelt ansvar for området.

Alligevel bliver der ikke tale om et stort lovgivningsarbejde, når ansvaret skal overføres til en suveræn færøsk stat, for selv om loven om flytrafik er dansk, er den gældende lov tilpasset færøske forhold. Derudover er flytrafik organiseret efter betingelser, der fastsættes af ICAO, internationale aftaler og EU-regler. Lovene formuleres ofte efter henstilling fra internationale og multilaterale organisationer.

Gældende love kan derfor i de fleste tilfælde bekendtgøres som færøske love. Erhvervsdirektoratet anbefaler dog, at der indgås aftaler med Trafikministeriet om vejledning i forbindelse med lovgivningsarbejdet på området. Herudover bliver det nødvendigt at tage følgende skridt:

Som suveræn stat bør Færøerne tilslutter sig visse internationale aftaler på flytrafikområdet og bliver medlem af ICAO. Herved påtager Færøerne sig det juridiske ansvar, der nu ligger i Danmark.

Når der er tale om registrering af færøske fly og helikoptere, anbefaler Erhvervsdirektoratet, at Skráseting Føroya påtager sig denne opgave. I dag er Atlantic Airways' fly og landstyrets helikopter registreret i National Register ved Statens Luftfartsvæsen (SLV). Erhvervsdirektoratet anbefaler, at de i stedet bliver registreret i Skráseting Føroya og får færøske nationalitetsmærker.

Det bliver nødvendigt at indgå samarbejdsaftale med havarikommissionen for civil luftfart, således at den også undersøger hændelser, hvis et færøsk registreret fly bliver udsat for ulykke. Hvis der betales efter antal indbyggere i landene, vil denne tjeneste koste 41.000 kr. om året.

I øjeblikket driver SLV lufthavnen på Vágar, og hvis driften skal på færøske hænder, vil det nedføre udgifter. SLV's budget i 1998 viser 8,9 mio. kr. i underskud, som falder til 5,9 mio. kr. i 2002. Dette er efter renter og afskrivninger, og investeringer på 2,2 mio. kr. er iberegnet. Der regnes med en lille vækst i passagerantallet.

Erhvervsdirektoratet henviser til, at SLV de seneste år har afhændet de fleste af de lufthavne, som de har haft ansvaret for. I overensstemmelse med denne udvikling har de danske myndigheder henvist til muligheden for at Færøerne overtager driften af lufthavnen på Vágar. Der har været foretaget visse undersøgelser i denne forbindelse.

Hvad angår driften af flysikkerhedstjenesten, anbefaler Erhvervsdirektoratet, at den i første omgang overlades til de islandske myndigheder at administrere. Island administrerer allerede det færøske luftrum på Danmarks vegne. Dette vil ikke koste landskassen noget, da driften hviler i sig selv.

I dag betaler Vágar lufthavn SLV for bestemte tjenester i lufthavnen. Når lufttrafikken bliver færøsk anliggende, kan det aftales med SLV, at dette samarbejde fortsætter. Dette vil ikke medføre ekstra udgifter.

Det anbefales, at flytrafikområdet organiseres under samfærdselsafdelingen i Erhvervsdirektoratet. Flytrafikken bliver i dag delvis administreret af afdelingen. Erhvervsdirektoratet mener ikke, at det vil kræve særlig meget ekstra administration, men muligvis bliver der behov for et halvt årsværk mere.

Organisering af mindre danske områder

På flere mindre områder under Erhvervsdirektoratet er danske love i kraft for Færøerne, men for størstepartens vedkommende er direktoratet af den opfattelse, at der ikke vil være særlige problemer ved at indrette områderne efter færøske love i en suveræn stat. Der bliver fortrinsvis tale om at bekendtgøre gældende love som færøske love.

Nogle af områderne vil dog medføre udgifter. Blandt disse er:

Kortlægning.

Kort og Matrikeldirektoratet tager sig af opmåling og kortudgivelse for hele riget. Erhvervsdirektoratet anbefaler, at Matrikelkontoret får ansvar for dette område. Ifølge Matrikelkontoret vil dette kræve, at der ansættes tre personer, og at der investeres for 1,75 mio. kr. Med hensyn til lovgivning er der ingen problemer.

Autorisation (akkreditering).

Akkreditering betyder at godkende og at føre tilsyn med forskelligt teknisk udstyr i laboratorier og virksomheder samt tilsyn med enkeltpersoner, varer og forordninger i denne forbindelse. Et akkrediteringskontor er et kontor, der har fuldmagt fra myndighederne til at undersøge og godkende disse forhold. I Danmark hedder kontoret DANAK, i Sverige SWEDAK.

Autorisation på Færøerne foretages med hjemmel i den danske erhvervsfremmelov, som ophæves, når suveræniteten bekendtgøres. Erhvervsdirektoratet anbefaler at indgå samarbejdsaftale med andet land, således at en udenlandsk institution får bemyndigelse til at godkende måleudstyr m.v. på Færøerne.

Det forventes at et sådant samarbejde vil koste 120.000 kr. årligt. I øjeblikket betaler vi 70.000 kr.

Erhvervsfremme.

Den danske lov om erhvervsfremme blev sat i kraft for Færøerne i 1995. Udover akkreditering, som nævnt foran, så virker TK-kontoret efter denne lov. TK-kontoret yder erhvervslivet gratis rådgivning. Den danske lov ophæves ved suveræniteten, så hvis denne virksomhed skal fortsætte,

kræves der ny færøsk lovgivning på området. TK-kontoret koster ca. 1,8 mio. kr. at drive. I øjeblikket betaler staten 2/3 og landsstyret 1/3 af udgifterne.

Beskyttelse af havmiljøet.

Dette er et dansk anliggende, men der er vedtaget en rigslovsindstilling, der overfører alle disse opgaver inden for det færøske fiskeriterritorium til hjemmestyret. Derfor bliver denne administration under alle omstændigheder færøsk, og det bliver nødvendigt med merbevillinger til Levnedsmiddellaboratoriet og til Vagt- og Bjærgningstjenesten, uanset om suveræniteten bliver virkelighed eller ej. Det er ikke muligt at udtale sig om, hvor meget dette vil koste.

Erhvervsdirektoratet anbefaler, at landsstyremanden i miljøanliggender opdeler opgaverne af beskyttelsen mellem de respektive direktorater.

Beredskab

Der arbejdes i øjeblikket med det færøske beredskab ved love, der tager udgangspunkt i færøske betingelser. Derfor ophæves den danske civilforsvarslov, som gælder i øjeblikket, nok under alle omstændigheder. I forbindelse med ændringen bliver det nødvendigt at uddanne personer i udlandet, og at der indgås aftale med et naboland om hjælp, såfremt der skulle indtræffe en katastrofe.

Beredskabsområdet er så omfattende, at store dele af det omfatter områder, som Erhvervsdirektoratet ikke administrerer - bl.a. sygehusvæsenet, politi, vagt- og bjærgningstjeneste og forskellige private organisationer. Vedkommende direktorat har selv ansvaret for, at institutionerne under direktoratet er forberedt, såfremt en beredskabssituation skulle opstå. Dog bør et enkelt direktorat - fx. Erhvervsdirektoratet - have ansvaret for, at de forskellige dele i en fremtidig beredskabsplan bliver organiseret. Erhvervsdirektoratet mener endvidere, at landets brandinspektorat skal have tilsyn med, at love vedrørende brand- og redningsanliggender på land overholdes. Dette vil muligvis kræve, at inspektoratet udbygges.

I øvrigt er det Erhvervsdirektoratets opfattelse, at det ikke vil koste mere, at området bliver færøsk, medmindre det prioriteres højere i fremtiden.

Administration af eneret og mønsterbeskyttelseslovgivningen.

I Danmark administreres dette af Patentkontoret og andre. På Færøerne kunne Skráseting Føroya administrere området, men der er næppe grundlag hos os for et patentkontor. Derfor bliver det sikkert også nødvendigt at indgå samarbejdsaftaler med andre lande om fx. patentrettigheder.

Radiokommunikation.

Det anbefales, at radiokommunikationen - især det internationale samarbejde og frekvensadministration - lægges sammen med teledirektoratet, der er en institution under Erhvervsdirektoratet. Der vil i denne forbindelse blive behov for at ansatte en person med gode kvalifikationer.

Færøske love, der henviser til danske myndigheder

Nogle retsregler på erhvervsområdet henviser til danske myndigheder. I de fleste tilfælde er årsagen den, at de færøske myndigheder ikke har haft ressourcer til at administrere den omfattende oversigt over tekniske standarder m.v.

De danske regler, som der henvises til, er i de fleste tilfælde i overensstemmelse med internationale krav - især EU-krav. Reglerne drejer sig bl.a. om telekommunikation, brandvæsen, elektricitet og tekniske installationer.

I en suveræn stat er det selvfølgelig fortsat nødvendigt at henvise til tekniske standarder i andre lande. Erhvervsdirektoratet mener ikke, at suveræniteten vil medføre problemer eller merudgifter på dette område.

Samarbejde med danske institutioner og myndigheder

Mange institutioner under Erhvervsdirektoratet har både formelt og uformelt samarbejde med institutioner og myndigheder i Danmark og andre nordiske lande. Det kan tænkes, at når Færøerne bliver suveræn stat, vil flere af disse danske institutioner forlange betaling for det samarbejde, der i dag er gratis.

Samarbejdet drejer sig bl.a. om rådgivning, uddannelse, international repræsentation og forskellig daglig kommunikation i forbindelse med institutionens drift.

Blandt institutioner, hvis daglige samarbejde med danske institutioner anses for at have stor betydning, er Levnedsmiddellaboratoriet, Landsdyrlægen, Arbejdstilsynet og Bilinspektoratet.

Disse og andre institutioner under Erhvervsdirektoratet får megen faglig hjælp gennem det formelle og uformelle samarbejde med danske institutioner og myndigheder. Det er vanskeligt at vurdere værdien af dette samarbejde.

De færøske institutioner samarbejder dog ikke kun med danske institutioner. Der foregår megen kommunikation gennem det nordiske samarbejde - men det er vigtigt, at samarbejdet med Danmark kan fortsætte. Erhvervsdirektoratet anbefaler derfor, at dette sikres i et protokollat i forbindelse med forhandlingerne om en overgangsperiode.

Internationalt samarbejde

Ved suverænitæt ophæves de internationale aftaler, der gælder på erhvervsområdet på Færøerne.

Erhvervsdirektoratet er af den opfattelse, at det er nødvendigt, at de aftaler, der nævnes nedenfor, træder i kraft for Færøerne med det samme.

WTO-aftalen. WTO-aftalen kom i stedet for GATT-aftalen i 1995 og omhandler handel med varer og tjenester mellem lande. Hvad angår udgifterne ved at deltage som selvstændigt land, hen-

viser Erhvervsstyrelse til Lagmandskontorets vurdering af, hvad deltagelse i nødvendige internationale organisationer vil koste.

ITU-aftalen. Denne lægger rammerne for det internationale telekommunikationsselskab af samme navn. Det er vigtigt at være med her, så vi kunne være med i udviklingen på dette område. Medlemskontingentet udgør 150.000 kr. om året.

IMO-aftalen. Denne er relevant for mange af områderne. For Erhvervsdirektoratet er det vigtigt at være med i denne aftale, da organisationen tager sig af nød- og sikkerhedstjeneste på havet. I dag yder Føroya Tele denne tjeneste, men Tele Danmark betaler for den. Prisen er i øjeblikket 6 mio. kr. årligt, men vil sandsynligvis falde.

Som nævnt bliver det herudover nødvendigt, at Færøerne bliver medlem af den internationale lufttrafikorganisation ICAO. Medlemskontingentet her bliver fastsat ud fra indbyggertal, og vi skal betale ca. 11.000 kr. årligt. Administrationen af medlemskabet bliver dyrere, og vil sikkert koste omkring 200.000 kr. årligt.

5. Undervisnings- og kulturdirektoratet

Det meste af området undervisning og kultur er helt eller delvis overtaget af hjemmestyret, og direktoratet mener ikke, at suverænitetsplanen vil medføre større problemer vedrørende lovgivning og administration på området.

Heroverfor står, at så at sige al oplæring og uddannelse på Færøerne er tæt knyttet til danske myndigheder og institutioner, ligesom færingerne kan uddanne sig gratis i Danmark. Dette har stor betydning, både fagligt og økonomisk, og det er vigtigt, at dette samarbejde og disse rettigheder bibeholdes i en overgangsperiode.

Kirken

Kirken er det eneste område, som staten både finansierer og administrerer i dag, og som det er naturligt at organisere under Undervisnings- og kulturdirektoratet.

Lovgivningsarbejdet bliver dog næppe det store i denne forbindelse, da lovrammerne for en færøsk kirke allerede er under forberedelse. Selv om rigslovsindstilling om de nye kirkelove blev vedtaget i Lagtinget i 1998, så har landsstyremanden i kirkeanliggender også nedsat en arbejdsgruppe til at forberede en overtagelse af kirken og at udarbejde forslag til færøsk kirkelovgivning.

Derfor er det sandsynligt, at de nye kirkelove under alle omstændigheder bliver afløst af en færøsk kirkelovgivning - suverænitet eller ej.

Den eksisterende folkekirke koster i følge tallene fra rigsombudsmanden ca. 12,6 mio. kr., men det er vanskeligt at vurdere, hvad kirken vil koste, når den bliver færøsk. Udgifterne afhænger af, hvordan lovgivningen formuleres, og hvordan administrationen, som det danske kirkeministerium i dag står for, bliver organiseret, når den etableres på Færøerne.

Skoler, der virker efter dansk rammelov

Folkeskolen, fritidsundervisning, handelsskolerne, tekniske skoler, maskinmesterskolen og seminariet er overtaget i henhold til § 9 i hjemmestyrelsen. D.v.s. at hjemmestyret har fået det administrative ansvar og bemyndigelse til at iværksætte lagtingslove på området med hjemmel i danske rammelove.

Siden overtagelsen har Færøerne lagting sædvanligvis brugt hjemmelen til at sætte lagtingslove i kraft indenfor rammerne af de danske rammelove. Derfor har den færøske administration fået de nødvendige erfaringer på området. Hvad lovgivning og administration angår, mener Undervisnings- og kulturdirektoratet dog ikke, at det bliver vanskeligt at tilpasse dette område til suverænitetsplanerne.

Rammelovene vil selvfølgelig blive ophævet ved suveræniteten, men de lagtingslove, der har hjemmel i rammelovene, kan forblive i kraft. Der bliver ikke behov for andet end at bekendtgøre lovene på ny som færøske love.

Højere uddannelser i Danmark og andre nordiske lande

Som danske statsborgere har færinger gratis adgang til danske og nordiske uddannelsesinstitutioner, og ligeledes ret til dansk uddannelsesstøtte.

Det bliver nødvendigt med politiske forhandlinger om en aftale, der sikrer disse rettigheder så godt som muligt fremover.

At få denne aftale, er måske den største udfordring, når det gælder undervisning og kultur i forbindelse med suveræniteten. Vurderinger udfra statistikker fra Studulsstovnurin (den færøske Uddannelsesstøtte) viser, at udgifter, som Statens Uddannelsesstøtte har ved de omkring 1.500 færøske studerende, ligger på omkring 63 mio. kr. årligt.

Selve uddannelsen er gratis. I 1996 indgik de nordiske lande en aftale om ligestillet adgang til højere uddannelser. Aftalen indebærer, at Danmark, Finland, Sverige og Norge årligt betaler 22.000 kr. for hver af deres studerende i de andre nordiske lande, og aftalen giver islændinge ret til at studere gratis i disse lande. Denne aftale udløber 31. december 1999, og det forventes at der indgås en ny aftale med ændringer.

Opgaverne og beløbene er derfor så store, at der er behov for en rimelig tilpasningsperiode, hvor forholdene bliver lagt i et betryggende og tilfredsstillende leje. Muligvis kan det lade sig gøre at sikre dette gennem en aftale om, at færinger og danskere i overgangsperioden har fulde rettigheder hos hinanden.

Samarbejde med danske myndigheder og institutioner

Samarbejdsaftaler mellem færøske og danske institutioner findes på næsten alle undervisnings- og kulturelle områder.

Blandt de vigtigste aftaler kan nævnes følgende:

Vedrørende **erhvervs- og mellemuddannelser** er der aftaler med det danske undervisningsministerium om eksamener. Disse aftaler er grundlag for, at færøske elever kan optages på danske uddannelser på lige fod med danske elever.

Om uddannelserne på **Færøernes Søfartsskole og Maskinmesterskole** er der aftale mellem Søfartsdirektoratet og Undervisnings- og kulturdirektoratet. Aftalen drejer sig først og fremmest om dansk godkendelse af færøske eksamensbeviser, således at disse får international anerkendelse.

Søfartsdirektoratet yder IMO (International Maritime Organization) sikkerhed for, at de færøske uddannelser har international kvalitet og opfylder de internationale krav, som IMO fastsætter. Det er nødvendigt, at IMO godkender uddannelserne, hvis færøske søfolk skal kunne sejle med udenlandske skibe og med færøske skibe i andre lande.

Enten må dette samarbejde fortsætte som nu, eller også må de færøske myndigheder selv få IMO til at godkende vore uddannelser. Dette kræver, at Færøerne bliver medlem af FN og IMO og opretter en administration til at sørge for forberedelsesarbejdet til godkendelsen. I Danmark ligger dette anliggende i Søfartsdirektoratet, og derfor bør det måske lægges til Fiskeridirektoratet i den færøske administration.

Vedrørende **lærlingeuddannelserne** foregår der også meget og vigtigt samarbejde. Af de 70 lærlingeuddannelser på Færøerne er der 44, hvor lærlinge sendes til Danmark i læretiden. Det skønnes, at ca. 70 lærlinge rejser til Danmark, gennemsnitligt 10 uger, hvert år.

Der er indgået aftaler med så at sige alle fagudvalg i Danmark om, at færøske svendebreve godkendes i Danmark på lige fod med dansk svendebrev. Betingelserne er, at lærerrådet garanterer, at de færøske uddannelser er fuldt ud så gode som tilsvarende uddannelser i Danmark - både hvad angår praktik på arbejdspladsen og teoretisk og praktisk indhold i skolen.

Landsarkivet har tæt samarbejde med Statens Arkiver. I forbindelse med suverænitet bliver det nødvendigt at revidere aftalen mellem institutionerne, og der må tages principielle beslutninger om hvor statens arkivalier på Færøerne og Færøernes arkivalier i Danmark skal arkiveres i fremtiden.

Geologisk museum har samarbejde med Danmarks og Grønlands Geologiske Undersøgelser, GEUS. Dette samarbejde er af stor betydning og på flere niveauer.

Som det ses, er der tale om meget samarbejde, og det har i flere tilfælde afgørende betydning - både fagligt og økonomisk.

Undervisnings- og kulturdirektoratet anbefaler derfor, at der indgås en aftale, som sikrer, at det eksisterende samarbejde kan fortsætte. Det enkleste er, at der i aftalen om overgangsperiode bliver fastslået, at færøske institutioner har ret til dette samarbejde, og at institutionerne selv - lige som nu - lægger samarbejdet til rette.

Direktoratet er af den opfattelse, at et sådant samarbejde kan fås i stand, men at det økonomisk sandsynligvis vil blive dyrere end i dag. Det er sandsynligt, at de danske myndigheder vil kræve, at vi betaler for nogle af tjenesterne, som vi i dag får gratis, som en del af riget. Hvor meget der bliver tale om, er vanskeligt at sige.

Internationalt samarbejde

Det er ikke muligt at sige, i hvilken af de forskellige nordiske og internationale aftaler, der gælder på undervisnings- og kulturområdet, Færøerne skal deltage som selvstændigt land.

Det skal dog nævnes her, at det er absolut nødvendigt, at Færøerne bliver medlem af IMO (International Maritime Organization), og at IMO-aftalen sættes i kraft for Færøerne. Ligeledes må den nye aftale om adgang til højere uddannelser i de nordiske lande sættes i kraft her.

Der findes også andre aftaler, som direktoratet anbefaler, at Færøerne bliver selvstændigt medlem af. Her tænkes der bl.a. på Helsingfors-aftalen og aftalen om den nordiske kulturfond.

6. Social- og Sundhedsdirektoratet

Social- og sundhedsområdet er det største udgiftsområde på finansloven. Det koster ca. 1,3 mia. kr.

Nogle dele af området (apotekervæsenet og ulykkesforsikringsområdet) er fuldt overtaget af hjemmestyret, nogle er blot overtaget vedrørende finansiering, medens andre fortsat er helt og holdent danske og bliver finansieret direkte af statskassen. Her er der især tale om Landslægen, der kostede 1,1 mio. kr. i 1998.

Delvis overtaget område

I 1993 blev der indgået aftale mellem regeringen og hjemmestyret om, at hjemmestyret skulle overtage bestemte områder indenfor social- og sundhedsanliggender, som drejede sig om, hvilke ydelser den færøske borger havde ret til.

Disse overtagelser skete i henhold til § 9 i hjemmestyreloven, og de færøske myndigheder fik hjemmel til at fastsætte regler om opgaver og administration på området.

På det sociale område var der tale om forsorgs- og børneforsorgsvæsenet, pensionssystemet, dagpengesystemet og reglerne om dagtilbud og hjælp til børn og unge. På sundhedsområdet var der tale om regler vedrørende sygehusvæsenet, kommunelæger, sundheds- og hjemmesygeplejersker, skolelæger, tandpleje og sygesikring.

Rammelovene som blev vedtaget dengang, fastsætter, at de danske love, der var i kraft for Færøerne på dette område, fortsat er i kraft indtil de afløses af lagtingslove.

I den seneste aftale med regeringen blev det fastsat, at alle lagtingslove på området skulle være færdige senest i 1999.

På det sociale område mangler hjemmestyret fortsat at udforme de fleste lagtingslove i henhold til rammeloven. Lagtingslov om offentlige pensioner m.v. blev vedtaget af lagtinget i lagtingsperioden 1998/99.

Angående de andre lagtingslove, der skulle udarbejdes i henhold til rammeloven - forsorgsloven, børneforsorgsloven og dagpengeloven - blev der sigtet mod at fremsætte forslag for lagtinget i lagtingsperioden 199-2000.

Når disse love er vedtaget, er alt indenfor det sociale område overtaget, for så vidt angår administration og lovgivning. Arbejdet vedrørende sociallovgivningen bliver dog ikke færdigt, da der i henhold til de fleste love skal udarbejdes bekendtgørelser og vejledninger til de fleste områder. Derudover sker der hele tiden ændringer i ordningerne for at finde de bedste løsninger til færøske forhold. Det er derfor mere sandsynligt, at området bliver færdigorganiseret og tilpasset færøske forhold om nogle år.

På sundhedsområdet mangler hjemmestyret kun at opfylde rammeloven vedrørende kommunelægeordningen, skolelægeordningen og sygesikring. Lagtingsloven om kommunelæger blev vedtaget af lagtinget i lagtingsperioden 1998-1999. Landsstyremanden sigter imod at fremsætte forslag til lagtingslov om sygesikring og skolelægeordning for lagtinget i lagtingsperioden 1999-2000.

Når disse love er vedtaget, er sundhedsområdet overtaget på de områder, der drejer sig om ydelser til borgeren, men ikke vedrørende sundhedsfaglige regler. På dette område er de danske regler fortsat gældende.

På sundhedsområdet har Sundhedsstyrelsen dog fortsat vigtige faglige opgave at udøve på Færøerne. De består i at føre tilsyn med sygehusvæsenet og sundhedspersonalet på Færøerne, og at fastsætte faglige regler på området.

Social- og sundhedsdirektoratet anbefaler, at hele dette område undersøges nærmere, såfremt der skal foretages ændringer.

Generelt spiller de danske myndigheder en stor rolle inden for systemet i dag, og hvis der skal foretages større ændringer på området, er det nødvendigt at undersøge det mere dybtgående. Der må tages politisk stilling til, hvor det skal administreres i fremtiden, ligesom der skal tages stilling til niveauet på området.

Autorisationslovene

En autorisationslov er en lov, der fastsætter kravene til autorisation af sundhedspersonalet. Sundhedsstyrelsen har det faglige tilsyn med al godkendt sundhedspersonale på Færøerne.

Autorisationslovene bygger alle på internationale krav til sundhedsuddannelser, og kravene til sundhedsuddannelser er de samme i alle EU- og EØS-lande.

Autorisationslovene er fællesanliggender og sættes derfor i kraft for Færøerne ved kongelig anordning. Det overordnede økonomiske ansvar for området ligger i Danmark. Autorisationslovene blev ikke taget med i rammeloven om sundhedssektoren, da man skønnede, at det færøske hjemmestyre ikke havde ressourcer til at vedligeholde ordningen - d.v.s. at sætte de nødvendige love i kraft på området, ajourføre dem og have det faglige tilsyn med sundhedspersonalet.

I dag har den færøske administration store problemer med at følge med i ajourføringen af autorisationslovene. Derfor er de fleste autorisationslove ikke ajourført i mindst 10 år. Hver enkelt autorisationslov og ændring i denne kræver samme procedure som en rigslovsindstilling. Hvis arbejdet skal gøres til fulde på Færøerne, kræver det en væsentlig større administration.

En løsning på problemet med autorisationslovene kunne være, at vi giver Danmark eller et andet land bemyndigelse til at administrere og lovgive på dette område på vore vegne. Dette vil medføre, at når en autorisationslov bliver sat i kraft eller ændret i det land, som har denne bemyndigelse, så bliver den også sat i kraft for Færøerne. I dag bliver bemyndigelsen til at ændre de danske love, således at de passer til færøske forhold, dog så at sige ikke anvendt.

Hvis ønsket er, at sundhedspersonalet på Færøerne skal være på samme niveau som sundhedspersonale i Europa, skønnes det, der må indgås samarbejde med andet land i forbindelse med suverænitæt.

Andre fællesanliggender

Inden for sundhedsområdet findes tillige andre områder end de ovenfor nævnte, som er fællesanliggender. Områder kan opdeles i to grupper:

1) Love, der drejer sig om ydelser til den færøske borger. Anliggenderne er bl.a. abort, forebyggende sundhedsundersøgelser og hjælp i forbindelse med fødsel, gratis vaccination og sterilisation. Det skønnes, at disse love bør overtages. En mulighed er at overtage lovgivningen på disse områder, efter at rammelovene på social- og sundhedsområdet er udfyldt.

2) Love, der drejer sig om sundhedsfaglige og internationale krav til sundhedssystemet. Dette er bl.a. loven om "Sundhedsvæsenets Centralstyrelse". Da loven stiller meget store krav til fastsættelse af sundhedsfaglige regler, rådgivning af sundhedsmyndighederne, tilsyn, specialundersøgelser og klagebehandling, bliver der behov for en stor administration på dette område.

Dette er nødvendigt, for at sundhedsydelseerne i samfundet skal være tilfredsstillende og opfylde internationale krav. Lovene om embedslæger (herunder landslægen), patientforsikring og "Videnskabsetisk komitesystem" kommer også ind under denne gruppe. Spørgsmålet er her, på samme måde som med autorisationslovene, om det er tilrådeligt at overtage disse områder eller om der i stedet skal indgås samarbejdsaftaler med Danmark eller et af vore nabolande.

Samarbejde med danske myndigheder og institutioner

Institutionerne under Social- og Sundhedsdirektoratet har både formelt og uformelt samarbejde med institutioner og myndigheder i Danmark. Det meste af dette samarbejde er gratis i dag.

Den vigtigste formelle aftale er aftalen mellem sygehusvæsenet og Rigshospitalet og andre sygehuse i Danmark. Sygehusvæsenet bærer alle udgifterne ved dette samarbejde, og det vil derfor ikke øge udgifterne, hvis det fortsætter.

Selv om apotekervæsenet blev overtaget i 1948, har det dog fortsat formelt samarbejde med danske institutioner i henhold til lagtingslov om apotekervæsenet. Disse institutioner er bl.a. Sundhedsstyrelsen, Statens Serumlaboratorium og Statens veterinære Institut for Virusforskning. Institutionerne har stor sagkundskab på området, som ikke findes på Færøerne.

De uformelle aftaler drejer sig om oftest om tilbud om uddannelse, kursus, praktik og vejledning til personale.

Samarbejdet med Sundhedsstyrelsen har stor betydning for det færøske sundhedsområde. Social- og Sundhedsdirektoratet anbefaler derfor, at det bliver undersøgt, om det er muligt at få en samarbejdsaftale med Danmark, som sikrer, at samarbejdet med Sundhedsstyrelsen kan fortsætte.

Det er generelt nødvendigt, at samarbejdet og kommunikationen mellem færøske og danske institutioner på social og sundhedsområdet kan fortsætte. Meget af dette er gratis i dag, og det kan tænkes, at de danske institutioner i nogle tilfælde vil kræve betaling, såfremt de statsretlige forhold ændres.

Internationale aftaler

Man bør overveje at sætte bl.a. disse multilaterale aftaler på social- og sundhedsområdet i kraft for Færøerne: "Nordisk konvention om social sikring", "Nordisk konvention om social bistand og service", "Konvention om Europæisk Socialpagt", "Statutter for Verdenssundhedsorganisationen", "Verdenssundhedsorganisationens rettigheder og immuniteter", "International sundhedskonvention", "Europæisk overenskomst om gensidig bistand mht. lægelig specialistbehandling og klimatur" og "Konvention om beskyttelse af menneskerettigheder og menneskelig værdighed i forbindelse med anvendelse af biologi og lægevidenskab".

Aftalerne "Nordisk konvention om social sikring" og "Konvention om Europæisk socialpagt" er meget vigtige, da de sikrer færingerne trygge sociale rammer, når de rejser/arbejder i de nordiske lande eller i Europa. Der skal dog gøres opmærksom på, at selvstændigt medlemskab af disse konventioner indebærer store udgifter.

I Danmark arbejder 120 personer i "Den Sociale Sikringsstyrelse" med at administrere "Nordisk konvention om social sikring". I øjeblikket er der kun en person på Almannastovan (Socialforvaltningen), der tager sig af konventionen, og denne arbejder i tæt samarbejde med den danske myndighed. Hvis vi selv skal administrere overenskomsten, vil det kræve flere ansatte.

Lagmandskontoret

Indholdsfortegnelse

Indledning.....	31
KAPITEL 1.....	32
1. Konklusioner.....	32
1.1 Lovgivning.....	32
1.2 Administration.....	32
1.3 Finansiering.....	35
1.4 Andet samarbejde.....	36
1.5 Resumé.....	37
KAPITEL 2.....	40
2. Samarbejde med danske myndigheder.....	40
2.1 Danske retsregler, der er sat i kraft for Færøerne.....	40
2.2 Færøske retsregler, der henviser til danske myndigheder	52
2.3 Formelt og uformelt samarbejde mellem færøske og danske myndigheder.....	54
KAPITEL 3.....	57
3. Anliggender, der administreres af Danmark og målsætninger for en selvstændig administration.....	57
3.1 Udenrigsanliggender.....	57
3.2 Rigsombudet.....	67
3.3 Politi.....	69
3.4 Arrestvæsen.....	78
3.5 Kriminalforsorg.....	79
3.6 Retsvæsen.....	81
KAPITEL 4.....	83
4. På disse områder indgås samarbejdsaftaler.....	83
KAPITEL 5.....	85
5. Internationale aftaler.....	85

Indledning

Lagmandskontoret har udarbejdet denne rapport med udgangspunkt i det kommissorium, som landsstyremanden for selvstyreanliggender gav Lagmandskontoret i oktober 1998.

Materialet er tilrettelagt således:

I kapitel 1 er konklusionerne beskrevet. Konklusionerne er beskrevet ud af de tre hovedkrav, som er indeholdt i kommissoriet, nemlig beskrivelse af og kravene til lovgivning, til administration og til finansiering. Med henblik på disse hovedkrav gennemgås alle de emner, der er beskrevet i rapporten, bortset af den formelle og uformelle forbindelse, der eksisterer mellem Færøerne og Danmark og de internationale konventioner, hvor konklusionerne er tilrettelagt på anden vis.

I kapitel 2 er samarbejdet med Danmark beskrevet. Dette er gjort med udgangspunkt i de danske retsregler, der er gyldige på Færøerne, i de færøske retsregler, der henviser til danske myndigheder og i den formelle og uformelle samarbejde, der eksisterer mellem færøske og danske myndigheder.

Kapitel 3 beskriver de anliggender, som Danmark administrerer i dag, og som vedrører Færøerne på en eller anden måde. Tillige beskrives målsætningerne for, hvornår et anliggende kan fungere som færøsk anliggende.

De områder, hvor det anbefales, at man indgår samarbejdsaftaler med Danmark eller et andet land, behandles i kapitel 4.

I kapitel 5 er beskrevet de internationale konventioner, som Lagmandskontoret administrerer direkte.

Kapitel 1

1. Konklusioner

Dette kapitel omhandler konklusionerne. Konklusionerne er baseret på de emner, som Lagmandskontoret behandler i rapporten. Konklusionerne er tilrettelagt således, at der i første omgang ses på lovgivningen. De områder, der omtales, er de danske retsregler, der er gyldige for Færøerne, færøske retsregler, der henviser til de danske myndigheder, udenlandsområdet, de civilretlige anliggender, politi, arrestvæsen og kriminalforsorg.

Der konkluderes endvidere vedrørende krav til administration og finansiering på disse områder.

Desuden drages der konklusioner vedrørende det formelle og uformelle samarbejde mellem Færøerne og Danmark og vedrørende de internationale konventioner, som direkte ligger under Lagmandskontorets administrative område.

Konklusionerne er baseret på, at Færøerne opnår fuld suverænitet.

1.1 Lovgivning

De danske retsregler, der er gyldige for Færøerne, og som behandles i kapitel 2.1, skal forelægges hjemmestyret til udtalelse i henhold til hjemmestyren § 7, når de skal sættes i kraft for Færøerne eller når der skal gennemføres ændringer af de pågældende love, som forventes at blive sat i kraft for Færøerne.

Disse retsregler kan overgå til færøske anliggender, uden at der stilles nye krav til lovgivningen. Lovgivningen skal dog bekendtgøres på ny for at være gyldig på Færøerne, når Færøerne får fuld suverænitet. Derudover er det et ønske, at al færøsk lovgivning skal være skrevet på færøsk.

De færøske retsregler, der behandles i kapitel 2.2, henviser i visse tilfælde til de danske myndigheder. Når Færøerne bliver en suveræn stat, bliver det nødvendigt at ophæve disse henvisninger.

1.2 Administration

De to første områder, der bliver behandlet i denne rapport, er de danske retsregler, der er sat i kraft for Færøerne, og de færøske retsregler, der henviser til danske myndigheder. Der er fortrinsvis tale om lovgivning, som regulerer forholdene mellem borgerne i samfundet. Det, som er karakteristisk for området, er, at der gennemføres få lovændringer (se kapitel 2). Dette medfører, at disse anliggender ikke kræver så stor administration, bortset af til oversættelse af de danske retsregler til færøsk. Oversættelsesarbejdet vurderes at kunne udføres i løbet af kort tid.

I de færøske retsregler, der henviser til danske myndigheder, bliver det nødvendigt at afskaffe visse henvisninger. Dette kræver kun meget lidt arbejde.

Det, at den rigslovgivning, der behandles i kapitel 2.1, bliver færøsk anliggende, vil derimod stille ny krav til lovafdelingen, fordi det bliver nødvendigt at følge med i udviklingen på området i både ind- og udland for at være parat til at udføre de nødvendige lovændringer på området.

Hvis Færøerne skal administrere alle udenrigsanliggender, stiller dette krav til lovafdelingen således, at den skal styrkes, især når det gælder international ret.

Det er svært at foresætte sig, at de juridiske opgaver indenfor dette område kan blive varetaget i et miljø med færre end fire årsværk.

Udenrigstjenesten

På udenrigsområdet er der to muligheder. Den ene mulighed er at bevare den nuværende færøske udenlandstjeneste og i suverænitetssaftalen sikre, at den danske udenrigstjeneste varetager færøske udenrigsanliggender, hvor den færøske administration ikke magter det.

Hvis man træffer denne afgørelse, vil der stort set ikke blive stillet krav til den færøske administration.

En anden mulighed er, at Færøernes landsstyre afgør at udvikle den færøske udenrigstjeneste fuldt ud i overensstemmelse med redegørelsen i denne rapport. Hvis man vælger denne mulighed, kan der blive tale om at ansætte 36 medarbejdere udover de nuværende 12. Det står klart, at medarbejderne skal uddannes, ansættes og efteruddannes. Det vurderes, at det sandsynligvis vil blive vanskeligt at ansætte flere end tre eller fire nye medarbejdere om året. Da der må påregnes en vis afgang af medarbejdere, vurderes det, at der kommer til at gå 10-15 år, inden en færøsk udenrigstjeneste vil være fuldt bemandet.

Hvis man træffer afgørelse om at opbygge en færøsk udenrigstjeneste, kommer dette til at stille krav til administrationen, som skal være til rede at tilrettelægge medarbejderforholdene således, at de svarer til de behov, der vil opstå. Især med henblik på uddannelsesforholdene.

Derudover vil der også være tale om praktiske forhold som f.eks. at give ambassaderne og repræsentationskontorerne de nødvendige arbejdsvilkår.

Civilretlige anliggender

Vedrørende civilretlige anliggender (kapitel 3.2) kan det siges, at denne opgave er en meget mindre opgave end opgaven med at varetage udenrigstjenesten.

I denne forbindelse vurderes det, at der bliver behov for fem årsværk til at varetage de civilretlige anliggender, som rigsombudet nu administrerer. Det anbefales tillige, at der indgås en aftale med rigsombudet om, at de nuværende medarbejdere hjælper til med at varetage opgaverne i en overgangsperiode på omkring et år.

Hvis færingerne får en særskilt indfødsret og en særlig udlændingelovgivning, skal dette område også administreres. Det er svært at sige noget om, hvor stor sådan en administration skal være, fordi det er ikke lykkedes at få oplysning om, hvor mange årsværk rigsmyndighederne benytter til anliggender, der vedrører Færøerne, men færre end fire årsværk kan der næppe være tale om.

Politi og landfogedembede

Det mest omfattende anliggende, som Danmark nu administrerer, er politiet, kapitel 3.3. På nuværende tidspunkt har politiet 152 medarbejdere ansat. Der opstår ret store administrative krav ved, at politiet bliver et færøsk anliggende. Ligeledes vil det blive nødvendigt at indgå en samarbejdsaftale med Danmark eller et andet land vedrørende efteruddannelse, kriminaltekniske tjenester, dele af efterforskningsarbejdet o.a., og der ønskes en samarbejdsaftale med Danmark angående registrering.

Det anbefales, at overgangsperioden bliver tilstrækkeligt lang til, at der er passende tid til bl.a. at ansætte medarbejdere i ledelsen og til at udføre mere specifikke analyser af politiet for at undersøge, hvordan institutionen skal organiseres og tilpasses det færøske samfund, uden at der bruges for megen arbejdskraft i den overordnede administration. Det vil også være indlysende at undersøge, hvordan man kan styrke medarbejderstabens niveau gennem henlæggelse til politiet af andre opgaver ud over dem, det allerede har, og om det er muligt at opbygge en specialviden, som ellers ikke er i landet, ved at udvikle et samarbejde mellem politiet og andre administrationer indenfor visse områder.

Arrestvæsenet

I arrestvæsenet er der i dag ansat 12 medarbejdere, kapitel 3.4. Ordningen er indrettet således, at personer, der er dømt til fængsel i mere end et år, afsoner fængselsstraffen i Danmark. Antallet af fangerne, der har afsonet i Danmark, har altid ligget mellem én og fem. Til at varetage denne opgave vurderes det, at der er behov for at ansætte flere medarbejdere. Hvor mange medarbejdere der kan være tale om, er svært at sige, fordi området er ikke blevet undersøgt så nøje.

Kriminalforsorgen

Et af de tre mindre anliggender, der administreres af Danmark, som bliver behandlet i afsnittet vedrørende Lagmandskontoret, er Kriminalforsorgen, kapitel 3.5. På Kriminalforsorgen er ansat 3 medarbejdere. Det vurderes, at hvis Kriminalforsorgen bliver et færøsk anliggende, bør man i første omgang beholde den nuværende ordning.

På nuværende tidspunkt er det det danske direktorat for kriminalforsorgen, der udformer regler for, hvordan arbejdet skal tilrettelægges.

Retsvæsenet

Der er ikke draget konklusioner vedrørende retsvæsenet, da dette anliggende behandles i et underudvalg under grundlovskommissionen.

Der må forventes, at der indenfor dette område bliver indgå samarbejdsaftale i en overgangsperiode.

1.3 Finansiering

Det er vanskeligt at anlægge konkrete skøn over behovet for finansiering, når de anliggender, som er omtalte ovenfor, bliver færøske anliggender. Der er mange måder at tilrettelægge områderne på, og udgiftsbehovet afhænger af, hvilken måde man vælger. Ved vurderingerne er der ikke taget hensyn til betydelige omstruktureringer eller andre initiativer for at opnå fuld udnyttelse af ressourcerne, men der er kun anlagt skøn over, hvad det vil koste at få overført de nuværende danske ordninger til Færøerne. Hvert enkelt område er vurderet for sig. Der er regnet med, at et årsværk i administrationen normalt koster 300.000 kr. i løn og drift, og et årsværk i udenrigstjenesten o.l. koster 500.000 kr..

Lovdelen

Som før omtalt, vil der være et behov for at oversætte de danske retsregler til færøsk, og området er ret stort.

Den omstændighed, at udenlandsanliggender og lovgivning bliver færøske anliggender, medfører, at det bliver nødvendigt at styrke lovafdelingen indenfor det internationale område til at varetage overordnede opgaver.

Der forventes at være behov for fire årsværk, og omkostningerne bliver omkring 1,2 mio. kr..

Udenrigstjenesten

Driftsomkostningerne ved en fuldt udbygget udenrigstjeneste er opdelt i tre (se kapitel 3.1). En del er udenrigsafdelingen, som skønnes at ville koste 12 mio. kr.. Otte af de 12 mio. går til de medarbejdere, der arbejder hjemme, og 4 mio. kr. anvendes til repræsentation og køb af særlige tjenesteydelser i udlandet. Dette er en ekstra omkostning på endnu 7 mio. kr. i forhold til nu.

Vedrørende ambassaderne og repræsentationskontorerne forventes en ekstra omkostning på 28 mio. kr. Dette omfatter ambassader i Reykjavik, Oslo, København, London og Washington og for repræsentationskontorer i Bruxelles og New York.

Derudover vil der være tale om en ekstra årlig omkostning på 13 mio. kr., der skal benyttes til medlemskontingenter i de internationale organisationer, som det vurderes, at Færøerne må være medlem af.

Civilretlige anliggender

Til at administrere de civilretlige anliggender skønnes det, at der er behov for fem årsværk. Dette kommer skønsmæssigt til at koste i alt 1,5 mio. kr.

En ordning med en særlig færøsk indfødsret og udlændingelovgivning vurderes at kræve fire årsværk. Det er omkring 1,2 mio. kr. pr. år.

Politi

Den del af politikorpset, der nu virker på Færøerne, koster 45 mio. kr. i direkte drift. Derudover kommer skjulte omkostninger, der vurderes til 8,4 mio. for administration og specielle tjenesteydelser, 2,6 mio. til uddannelse, 5 mio. til specielle analyser og 1,5-2 mio. til medarbejdere, der varetager internationalt samarbejde. Disse omkostninger beløber sig til i alt omkring 63 mio. kr.

Arrestvæsen

I arrestvæsenet er ansat 12 medarbejdere. Arrestvæsenet koster på nuværende tidspunkt godt 4 mio. kr. i driftsomkostninger. For at sikre, at langtidsfangerne får tilfredsstillende omstændigheder, bliver der et behov for medarbejdere og for investeringer. Med de nuværende oplysninger er det dog umuligt at vurdere, hvor store omkostningerne dette vil medføre.

Kriminalforsorg

Driftsomkostningerne ved Kriminalforsorgen ligger på 1.041 mio. kr. pr. år. Det anbefales, at der indrettes en kriminalforsorg med samme struktur som den nuværende. I tilgift til de opgaver, som Kriminalforsorgen nu varetager, kommer en opgave, som består i at udforme arbejdsregler for institutionen. Det skønnes, at der bliver tale om et halvt årsværk. Omkostningerne i alt bliver således vurderet til omkring 1,2 mio. kr.

1.4 Andet samarbejde

Formelt og uformelt samarbejde

Selv om områderne er store, er det formelle og uformelle samarbejde mellem de færøske og de danske myndigheder meget begrænset (se kapitel 2.3). Der er tale om områderne udenrigsanliggender og juridiske anliggender.

For udenrigsanliggender foreligger der visse formelle aftaler omfattende bl.a. en ordning med en embedsmand i det danske udenrigsministerium som er ekspert i færøske forhold, visse ansættelser af færøske embedsmænd i Udenrigsministeriet og på de danske ambassader samt en ordning med færøske forhandlingsudvalg.

Derudover er der i henhold til det kommissorium, som Færøernes lagmand og den danske udenrigsminister har udfærdiget i fællesskab, oprettet et embedsmandsudvalg vedrørende udenrigspolitiske forhold med relation til Færøerne. Endvidere er der truffet formel beslutning om et årligt møde mellem Færøernes lagmand og den danske udenrigsminister.

Der eksisterer en uformel kommunikation om bl.a. officiel information af det danske udenrigsministerium, henholdsvis rigsombudsmanden på Færøerne, vedrørende udenrigsforhold, der kan have betydning for Færøerne. Derudover er der tillige kommunikation vedrørende forespørgsler af Færøerne om visse udenrigsforhold og oplysning om gensidig sagsbehandling af vigtige færøske udenrigsanliggender.

Indenfor juridiske anliggender samarbejder færøske og danske myndigheder direkte om rigslovgivning, der skal træde i kraft for Færøerne. Dette sker i forbindelse med, at hjemmestyret udfærdiger indstilling i forbindelse med en rigslov. Derudover deltager Lagmandskontoret i arbejdet i det udvalg, som justitsministeren har nedsat til at udforme et forslag til en færøsk retsplejelov.

Det må forventes, at Lagmandskontoret vil få en mere aktiv rolle i rigsmyndighedernes arbejde i forbindelse med Schengensamarbejdet og den nye udlændingelov, der efter planen skal sættes i kraft for Færøerne.

Vedrørende registrering har det færøske registertilsyn et uformelt samarbejde med det danske registertilsyn. Samarbejdet har især drejet sig om behandling af rigsmyndighedernes registre og registrering i forbindelse med nogle private projekter, hvor oplysningerne er indsamlet på Færøerne, og EDB-behandlingen er foregået i Danmark. Endvidere har det færøske registertilsyn har også henvendt sig til det danske registertilsyn i tilfælde, hvor der har været tvivl om, hvorledes en sag skulle behandles.

Internationale konventioner

Vedrørende lovgivning i forbindelse med, at udenrigsanliggender overgår til færøsk anliggende, kan det fastslås, at alle internationale konventioner automatisk sættes ud af kraft i det øjeblik, Færøerne bliver en suveræn stat. Undtaget er dog suverænitetsskiftet og grænseaftaler.

I henhold til gældende international ret kan de færøske myndigheder i hvert enkelt tilfælde afgøre, hvilke af de nuværende konventioner der ønskes sat i kraft for Færøerne påny. Man skal dog huske på, at en lov, der er sat i kraft for Færøerne, i forbindelse med, at en international konvention er sat i kraft, ikke påvirkes heraf.

1.5 Resumé

Der kan i alt blive tale om at ansætte omkring 172 medarbejdere, hvis man medregner de medarbejdere, der bliver direkte finansieret af Danmark. Derudover må der påregnes 36 medarbejdere til en fuldt udbygget udenrigstjeneste, hvor der forventes, at tre eller fire ansættes om året. Derudover påregnes et behov for otte medarbejdere til at arbejde med juridiske anliggender.

I tabellen nedenfor beskrives arbejdsområderne, antallet af medarbejdere, der på nuværende tidspunkt arbejder med disse anliggender, og omkostningerne ved disse tilligemed den kendte omkostning ved, hvad det vil koste at få områderne til at fungere med den nuværende ordning.

Læseren skal være opmærksom på, at mulige ændringer og nyttemaksimering indenfor de områder, der nu findes på Færøerne, ikke er taget med i betragtning.

Arbejdsområder	Nuværende medarbejdere	Nye medarbejdere	Kendte omkostn. i mio. kr.
1. Juridiske anliggender		8	2,4
2. Udenrigsanliggender		3/36	1,5/35
3. Civilretl. anliggender	5		1,5
4. Politi og landfogedembede	152	4	47,0
5. Arrestvæsen	12		4,0
6. Kriminalforsorg	3	0,5	1,2
I alt	172	15,5/48,5	57,6/91,1

Som det ses af tabellen, kan omkostningerne over en kort årrække komme til at ligge på godt 57 mio. kr. og over en længere årrække på ca. 91 mio. kr. eller mere. Derudover må der påregnes merudgifter til de skjulte omkostninger hos politiet på omkring 18 mio., og medlemskontingenter til internationale organisationer på mellem 6 og 13 mio. kr.

Det er dog meget vanskeligt at sige noget konkret om, hvordan og hvornår udgifterne vil vise sig, fordi det i høj grad afhænger af, hvorledes og hvornår de enkelte områder bliver færøske anliggender. Derudover er det ikke sikkert, at alle udgifterne vil blive så store, som skønnet viser. Det kan bl.a. skyldes, at det ikke vil koste så meget for et land eller en institution at tilbyde en tjenesteydelse inden for områder, hvor der er overskudskapacitet, og at landene tillige kan have andre årsager til at ville indgå aftaler om tjenesteydelser, der baseres på en matematisk udregnet omkostning.

Det skal i denne forbindelse bemærkes, at jo længere tid, administrationen har til at forberede sig på at overtage de beskrevet anliggender, desto større er muligheden for en vellykket administration. Det anbefales derfor, at administrationen udbygges kontinuerligt, indtil målsætningen er nået, og at planen for udbygning koordineres på alle områder, således at der er større mulighed for, at områderne bemannes med egnede medarbejdere (se tillige det, der er anført til slut i konklusionerne i kapitel 2.1).

Organisation

Den omstændighed, at udenrigsanliggender, de civilretlige anliggender, politi, forvaring, kriminalforsorg og rigslovgivning bliver færøske anliggender, stiller krav til tilrettelægningsen.

Som der er redegjort for i indledningen til denne rapport, er hvert af disse områder behandlet udfra, hvorledes de på nuværende tidspunkt fungerer. Der er uden tvivl mange muligheder for at indrette forholdene, både for så vidt angår administration af opgaver og for så vidt angår organisatoriske forhold. Målet må være, at opgaverne varetages så godt som overhovedet muligt.

For at nå dette mål, er det nødvendigt at gennemføre konkrete analyser af arbejdsopgaverne, inden der tages stilling til de organisatoriske forhold.

Udover administration af de omtalte områder, kan der også blive tale om Færøernes Ret. Loven

om domstolsstyrelsen trådte i kraft den 1. juli 1999, og administrationen af domstolene er flyttet af Justitsministeriet til en domstolsstyrelse, der er en selvstændig institution. Når Færøernes Ret bliver færøsk anliggende, skal der tages stilling til, om der skal oprettes en færøsk domstolsstyrelse eller om Færøernes Ret kan administreres som et område under lovafdelingen.

Dette er et spørgsmål, som det udvalg under grundlovskommissionen, der skal udforme et forslag til et færøsk retssystem, må tage stilling til.

Kapitel 2

2. Samarbejde med danske myndigheder

I hjemmestyrelovens § 2 er det fastsat, at de anliggender, som er opført på lovens liste A, kan overtages som færøsk særanliggende, hvis enten den danske regering eller hjemmestyret ønsker det. Den omstændighed, at et anliggende overtages som særanliggende, betyder, at hjemmestyret overtager lovgivnings- og administrationskompetencen, og at hjemmestyret bærer omkostningerne ved området.

De anliggender, der er opført på hjemmestyrelovens liste B, kan overføres som færøsk særanliggende efter forhandlinger med rigsmyndighederne og med samme konsekvenser som omtalt ovenfor. Anliggender, der ikke er omtalt på liste A eller B i hjemmestyreloven, er fællesanliggende i henhold til § 6 i hjemmestyreloven. Rigsmyndighederne har lovgivnings- og administrationskompetencen, når det gælder fællesanliggender og afholder tillige udgifterne ved disse anliggender. Administrationen af de pågældende anliggender kan endvidere overlades hjemmestyret i henhold til § 9 i hjemmestyreloven.

Anliggender, der ikke er omtalt i hjemmestyreloven, f.eks. person-, familie- og arveret, konkurs, skifte, ejendomsret, anklagersystemet og straffelovgivningen, er således fællesanliggender. I henhold til § 7 har hjemmestyret ret til at afgive betænkning i sager om lovgivning, der vedrører Færøerne. I praksis er det således, at alle lovforslag, der forventes at træde i kraft for Færøerne, eller som på en eller anden måde har betydning for Færøerne, bliver sendt til hjemmestyret til betænkning. I styrelsesloven er disse forslag omtalt som forslag til rigslov, og landsstyre og lagting behandler dem ud af samme regler som forslag til lagtingslove. I stedet for at kundgøre rigslovsindstillingerne, bliver de, efter lagtingets behandling, stadfæstet af lagmanden og derefter sendt til rigsombudsmanden til endelig ekspedition. Alle love og bekendtgørelser – også rigslove og rigsbekendtgørelser – skal bekendtgøres i Kundgørelsestidende (Kunngerðarblaðið) for at kunne træde i kraft for Færøerne. Landsstyret udgiver Kundgørelsestidende og finansierer omkostningerne ved bladet.

Nedenfor vil de danske retsregler, der er sat i kraft for Færøerne, og som Lagmandskontoret administrerer, blive beskrevet i korte træk:

2.1 Danske retsregler, der er sat i kraft for Færøerne

Konventioner

N.L. af 15.04.1687.

*L. nr. 242 af 08.05.1917 om Aftaler og Retshandler paa
Formuerettens Omraade, som ændret ved L. nr. 250 af
12.06.1975.*

*An. nr. 361 af 30.05.1986 om ikrafttrædelse for Færøerne af lov om
gennemførelse af konvention om, hvilken lov der skal anvendes på*

kontraktlige forpligtelser m.v.

Køb

- L. nr. 102 af 06.04.1906 om Køb, som senest ændret ved L. nr. 147 af 04.04.1979.*
- L. nr. 122 af 15.04.1964 om, hvilket lands retsregler der skal anvendes på løsørekøb af international karakter som ændret ved L. nr. 188 af 09.05.1984.*
- L. nr. 243 af 08.05.1917 om Kommission, Handelsagentur og Handelsrejsende.*
- L. nr. 361 af 13.12.1933 om Handelsrejsende på Færøerne, som senest ændret ved L. nr. 186 af 07.06.1958.*
- L. nr. 139 af 29.03.1978 om visse forbrugeraftaler, som sat i kraft ved A. nr. 483 af 28.11.1979.*
- B. nr. 655 af 19.12.1978 vedrørende oplysning om fortrydelsesret i henhold til lov om visse forbrugeraftaler, som sat i kraft ved B. nr. 569 af 11.12.1980.*
- L. nr. 275 af 09.06.1982 om køb på kredit, som sat i kraft ved A. nr. 735 af 23.10.1986.*
- B. nr. 112 af 21.03.1983 om undtagelser og afvigelser af lov om køb på kredit.*

Gæld

- N. L. af 15.04.1687.*
- L. nr. 146 af 13.04.1938 om Gældsbreve, som senest ændret ved L. nr. 187 af 09.05.1984.*
- B. nr. 223 af 24.06.1938 angaaende Notering af Masse-gældsbreve, som ændret ved B. nr. 360 af 15.08.1942.*
- L. nr. 638 af 21.12.1977 om renter ved forsinket betaling m.v., som sat i kraft ved A. nr. 588 af 04.11.1982.*
- L. nr. 29 af 16.02.1932 om Skyldners Ret til at frigøre sig ved Deponering.*
- B. nr. 288 af 12.11.1932 om Forvaring af Ydelser, der er deponeret i Henhold til L. nr. 29 af 16.02.1932.*
- MB. nr. 21 af 12.08.1940 (om Oppebørselskontoret som deponeringssted).*

Veksel, checks

- L. nr. 68 af 23.03.1932: Veksellov, som ændret ved L. nr. 411 af 30.11.1965.*
- L. nr. 69 af 23.03.1932: Checklov, som senest ændret ved L. nr. 410 af 30.11.1965.*
- An. nr. 244 af 31.08.1932 om, at Checks kan trækkes paa Andelskasser samt paa Personer eller Selskaber, der i Henhold til Næringsadkomst som Vekselerer udøver Vekselerer- eller Bankiervirksomhed.*

Forældelse, mortifikation

N.L. af 15.04.1687.

L. nr. 274 af 22.12.1908 om Forældelse af visse Fordringer.

L. nr. 145 af 13.04.1938 om Mortifikation af Værdipapirer, som ændret ved L. nr. 620 af 14.12.1977.

– *B. nr. 222 af 24.06.1938 angaaende Indberetninger til Justitsministeriets Kartotek over mortificerede og forældede Massegældsbreve og Aktier.*

– *B. nr. 243 af 02.07.1938 angaaende Meddelelser om Indkaldelse til Mortifikation af Massegældsbreve og Aktier.*

Arv

L. nr. 215 af 31.05.1963: Arvelov som sat i kraft ved A. nr. 272 af 14.05.1986.

L. nr. 88 af 30.03.1935 angående konvention mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om arv og dødsboskifte.

– *B. nr. 348 af 24.06.1976 om ikrafttræden af konvention mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om arv og dødsboskifte.*

Skifte

L. af 06.11.1858 for Færøerne om proklama i boer.

L. nr. 155 af 30.11.1874 om skifte af dødsbo og fællesbo m.v. som senest ændret ved A. 184 af 15.03.1989.

L. nr. 22 af 21.02.1902 vedhørende behandlingen af dødsboer efter brasilianske borgere, der afgår ved døden i Danmark.

L. nr. 119 af 20.04.1926 om tilsyn med de af eksekutorer behandlede dødsboer som sat i kraft ved A. nr. 105 af 04.05.1927.

– *B. nr. 94 af 22.03.1933: Instruks for det ved lov nr. 119 af 20. april 1926 anordnede tilsyn med de af eksekutorer behandlede dødsboer, som senest ændret ved B. nr. 342 af 28.06.1982.*

– *Lb. nr. 555 af 01.11.1984 om rettens pleje som sat i kraft ved L. nr. 92 af 23.02.1988 § 241, § 654, § 660 – § 665 (Er udeladt her, der henvises til 25. del).*

Bortblevne

L. nr. 397 af 12.07.1946 om bortblevne, som sat i kraft ved L. nr. 335 af 19.11.1954.

Ekspropriation

L. nr. 69 af 07.05.1881 om Forpligtelse til Jords Afgivelse til offentlige Veje, Havne og Landingssteder, samt til offentlige Skoler på Færøerne, som senest ændret ved MB. nr. 17 af 20.01.1944.

L. nr. 68 af 29.03.1893 om Afståelse af Grund til Fyranlæg m.m.

L. nr. 313 af 22.06.1917 om Afståelse af Grund til Anlæg af Sporforbindelse fra Kulminer til Udskibningssteder.

Ll. nr. 90 af 01.11.1978 om ekspropriation af arealer til forbrændingsanlæg m.v.

Hævd

N.L. af 15.04.1687.

Pant

N.L. af 15.04.1687.

L. nr. 328 af 02.11.1962 for Færøerne om pantsætning af fangst.

Lån, leje

N.L. af 15.04.1687.

Tinglysning og tinglæsning

Ll. nr. 55 af 16.08.1962 om tinglysning som senest ændret ved Ll. nr. 39 af 05.05.1987.

L. nr. 111 af 31.03.1926 om tinglysning som ændret ved L. nr. 366 af 28.11.1962 i uddrag (§ 30 og § 54).

– K. nr. 63 af 11.12.1962 om tinglysning, senest ændret ved K. nr. 91 af 28.11.1979.

N.L. af 15.04.1687 (ang. tinglæsning).

L. nr. 81 af 05.05.1905 sigtende til at lette Udarbejdelsen af nye Skøde- og Panteregistre på Færøerne, som ændret ved L. nr. 51 af 26.03.1909.

Lovgivning

Reskript af 12.05.1688 om Norske Lovs ikrafttræden.

L. nr. 10 af 23.01.1903 om en Statstidende.

– B. nr. 82 af 24.03.1904 om Optagelse i Statstidende af forskellige Kundgørelser vedrørende Færøerne.

– B. nr. 218 af 21.04.1921 om Taksten for Optagelse af retslige og andre offentlige Bekendtgørelser i „Dimmalætting, Amtstidende for Færøerne.”

– MB. for Færøerne nr. 2 af 09.05.1940 om Kundgørelser.

L. for Færøerne nr. 59 af 01.04.1912 om Ophævelse og Kundgørelse ved Kirkestæne m.m.

Ll. nr. 109 af 17.12.1987 om offentlig kundgørelsestidende, ændret ved Ll. nr. 47 af 30.03.1990.

– K. nr. 106 af 08.09.1988 om offentlig kundgørelsestidende.

L. nr. 735 af 06.12.1989 om kundgørelse af love, anordninger og bekendtgørelser på Færøerne.

Grundloven, Folketinget, Folketingets ombudsmand, tronfølge-loven

L. nr. 169 af 05.06.1953: Danmarks Riges Grundlov.

- L. nr. 170 af 27.03.1953: Tronfølgelov.*
Lb. nr. 342 af 01.12.1961 af lov om Folketingets ombudsmand.
 – *B. nr. 48 af 09.02.1962 af instruks for Folketingets ombudsmand.*
L. nr. 458 af 30.06.1993 om folketingsvalg på Færøerne.

Statsborgerret

- L. nr. 175 af 18.05.1937 om Indfødsrets Meddelelse § 3.*
Lb. nr. 155 af 06.04.1978 af L. om dansk indfødsret, som senest ændret ved
L. nr. 159 af 18.03.1991.
 – *B. nr. 463 af 24.11.1950 om gennemførelse af lov nr. 252 af 27.05.1950 om dansk indfødsret.*
 – *A. nr. 20 af 17.01.1969, hvorefter visse bestemmelser i lov om dansk indfødsret finder anvendelse i forhold til Finland, Norge og Sverige.*
 – *B. nr. 576 af 22.11.1978 om erhvervelse af dansk indfødsret ved afgivelse af erklæring.*
 – *B. nr. 184 af 20.03.1991 om brugerbetaling i forbindelse med naturalisation.*
L. nr. 504 af 20.12.1950 om ordning af visse indfødsretlige forhold.
 – *B. nr. 523 af 23.12.1950 om gennemførelse af kapitel II i lov nr. 504 af 20.12.1950 om ordning af visse indfødsretlige forhold.*
L. nr. 205 af 16.05.1950 om ophævelse af Dansk-islandsk Forbundslov m.m.
 – *B. nr. 399 af 30.09.1950 om oprettelse af et register over islandske statsborgere, der nyder lige ret med danske statsborgere.*

Rigsmyndigheder

- Lb. nr. 178 af 21.05.1937 af lov om Statens Regnskabsvæsen og Revision, som ændret ved L. nr. 486 af 28.11.1942 og A. nr. 342 af 27.07.1970.*

Udlændinge

- Lb. nr. 20 af 07.02.1961 om udlændinges adgang til landet m.v., som ændret ved L. 183 af 20.05.1963.*

- B. nr. 220 af 23.06.1964 om udlændinges adgang til og ophold i landet, som ændret ved B. nr. 429 af 15.12.1965.*

Pas

- Færø Amts Kundgørelse nr. 11 af 31.03.1948 af Lov om Færøernes Hjemmestyre § 10.*
L. nr. 223 af 07.06.1952 om pas til danske statsborgere m.v., som senest ændret ved L. nr. 176 af 07.04.1976.
 – *An. nr. 418 af 13.12.1952 om pastuang, som sat i kraft ved A. nr. 393 af 24.11.1960.*

- B. nr. 575 af 27.08.1987 om pas m.v., som ændret ved B. nr. 34 af 21.01.1988.

Straf og fængselsvæsen

Borgerlig straffelov m.v.

- Lb. nr. 215 af 24.06.1939: Straffeloven, som senest ændret ved A. nr. 818 af 03.11.1997.
- L. nr. 127 af 15.04.1930 om ikrafttræden af borgerlig straffelov, som senest ændret ved A. nr. 272 af 14.05.1986.
- An. nr. 290 af 15.11.1932 om Påtale af strafbare Handlinger begået om Bord i fremmede Fartøjer på dansk Område.
- An. nr. 54 af 21.02.1933 om Tilsyn med betinget domfældte, prøveløsladte m.v. samt om den i Straffelovens § 56, stk. 2, omhandlede særlige Undersøgelse i Sager angående betinget Dom.
- L. nr. 132 af 29.04.1955 om straf for folkedrab.

Fængselsvæsen

- B. nr. 423 af 21.06.1973 om fuldbyrdelse af frihedsstraf, som senest ændret ved B. nr. 465 af 11.09.1981.
- An. nr. 245 af 10.07.1933 angående Forsikring af Fanger og forvarrede mod følger af Ulykkestilfælde.
- L. nr. 188 af 07.06.1958 om arrestvæsenets ordning på Færøerne.
- B. nr. 491 af 12.09.1978 om ophold i varetægtsfængsel, som ændret ved B. nr. 615 af 12.12.1980.

Internationale retssager

- L. nr. 27 af 03.02.1960 om udlevering af lovovertrædere til Finland, Island, Norge og Sverige, som ændret ved L. nr. 251 af 12.06.1975.
- L. nr. 249 af 09.06.1967 om udlevering af lovovertrædere.
- L. nr. 252 af 12.06.1975 om overførsel til andet land af retsforfølgning i straffesager, som sat i kraft ved A. nr. 154 af 21.03.1988.
- L. nr. 214 af 31.05.1963 om samarbejde med Finland, Island, Norge og Sverige angående fuldbyrdelse af straf m.v.
- L. nr. 323 af 04.06.1986 om international fuldbyrdelse af straf m.v., som sat i kraft ved A. nr. 153 af 21.03.1988.

Andre offentlige regler

Racediskrimination o.l.

- L. nr. 289 af 09.06.1971 om forbud mod forskelsbehandling pga. race m.v., som sat i kraft ved A. nr. 382 af 12.08.1972.

Juridisk bistand, inkasso- og detektivvirksomhed

- Lb. nr. 565 af 28.08.1986 om ydelse af juridisk bistand samt om inkasso- og detektivvirksomhed m.v., som sat i kraft ved L. nr. 92 af

23.02.1988.

Erstatning til ofre for forbrydelser

- L. nr. 277 af 26.05.1976 om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser, som sat i kraft ved A. nr. 470 af 25.09.1984 og ændret ved L. nr. 233 af 06.06.1985.
- B. nr. 471 af 25.09.1984 af forretningsorden for det færøske nævn vedrørende erstatning fra staten til ofre for forbrydelser.

Ægteskab

- L. nr. 276 af 30.06.1922 om Ægteskabs Indgaaelse og Opløsning, som senest ændret ved Ll. nr. 142 af 08.10.1992.
- An. nr. 481 af 17.11.1922 om Fremgangsmaaden ved borgerlig Vielse og om Ægteskabsbogens Førelse m.v., som ændret ved A. for Færøerne nr. 218 af 16.05.1923.
- An. nr. 482 af 17.11.1922 angaaende Betalingen for Udførelsen af de i Kapitel III og IV i Lov om Ægteskabs Indgaaelse og Opløsning af 30.06.1922 omhandlede Forretninger, som senest ændret ved A. nr. 466 af 14.12.1923.
- An. nr. 483 af 17.11.1922 angaaende Foretagelsen af Mægling og Vilkaarsforhandling ved Separation og Skilsmisse, som sat i kraft ved A. nr. 218 af 16.05.1923.
- An. nr. 484 af 17.04.1922. angaaende hvilket Steds Overnærighed de Beføjelser skal tilkomme, som ved Lov om Ægteskabs Indgaaelse og Opløsning af 30.06. 1922 er tillagt Overnærigheden.
- B. nr. 485 af 20.11.1922 angaaende Formen for Tilførsler til Ægteskabsbogen samt for Udskrifter af samme.
- B. nr. 486 af 20.11.1922. angaaende Formen for den i § 21 Nr. 5 i Lov om Ægteskabs Indgaaelse og Opløsning af 30.06.1922 omhandlede Erklæring.
- An. nr. 544 af 22.12.1922 angaaende kirkelig Vielse indenfor Folkekirken m.v., som ændret ved A. for Færøerne nr. 237 af 23.05.1923.
- B. nr. 131 af 23.04.1926 om Fastsættelse af Formen for visse Lægeerklæringer til Brug ved Ægteskabs Indgaaelse.
- L. nr. 56 af 18.03.1925 om Ægteskabets Retsvirkninger, som senest ændret ved A. nr. 469 af 24.09.1984.
- B. nr. 221 af 18.06.1938 om Autorisation af Læger til at afgive Erklæringer om Personers Sindstilstand til Brug ved Ægteskabs Indgaaelse og i Ægteskabssager.
- L. nr. 102 af 14.03.1941 om Bevarelse af Enkepensionsret ved Separation og Skilsmisse, som ændret ved L. nr. 268 af 14.06.1951.

Børn

- L. nr. 200 af 18.05.1960 om børns retsstilling, som senest ændret ved

- L. nr. 92 af 23.02.1988.1)*
B. nr. 7 af 14.01.1961 om behandling af faderskabssager m.v., som sat i kraft ved B. nr. 368 af 30.11.1962.1)
L. nr. 279 af 07.06.1972: Adoptionsloven, som sat i kraft ved A. nr. 552 af 08.10.1982.
B. nr. 553 af 08.10.1982: Adoptionsbekendtgørelse for Færøerne.

Værgemål

- L. nr. 277 af 30.06.1922 om Umyndighed og Værgemaal, som senest ændret ved A. nr. 14 af 18.01.1982.*
B. nr. 15 af 18.01.1982 for Færøerne om værgens beføjelser og pligter.
An. nr. 186 af 12.05.1962 om ændring i anordning angående udlån af umyndiges og andre under offentlig bestyrelse eller offentligt tilsyn stående midler m.m.

Internationale forhold, der vedrører ægteskab, børn og værgemål

- L. nr. 79 af 19.02.1892 om Ægteskabs Indgåelse for danske Konsuler i Udlandet.*
L. nr. 269 af 14.12.1906 om Overenskomster vedrørende Ægteskaber indgaaede for diplomatiske eller konsulære Embedsmænd.
B. nr. 252 af 04.12.1909 om en mellem Danmark og Sverige afsluttet Deklaration angaaende Ægteforeningers Indgaaelse for diplomatiske og konsulære Embedsmænd.
B. nr. 487 af 20.11.1922 angaaende Kundgørelse i Udlandet om Indgaaelse af Ægteskab her i Riget.
B. nr. 328 af 30.12.1931 angaaende Udstedelse af Ægteskabsattester til Brug ved Ægteskabs Indgaaelse i Udlandet.
L. nr. 279 af 11.11.1931 vedrørende internationalprivatretnlige Bestemmelser mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om Ægteskab, Adoption og Værgemaal. 1) 2) 3)

L. nr. 158 af 06.05.1980 om anerkendelse af nordiske faderskabsafgørelser og om ændring af lov om anerkendelse og fuldbyrdelse af nordiske afgørelser om privatretnlige krav §§ 1-4, som sat i kraft ved A. nr. 21 af 20.01.1984.

Registre

- Ll. nr. 62 af 05.06.1984 om offentlig myndigheders registre, seneste ændret ved Ll. nr. 86 af 15.06.1994.*
Ll. nr. 107 af 15.11.1984 om private registre m.v., ændret ved Ll. nr. 87 af 30.05.1994.
L. nr. 294 af 08.06.1978 om offentlige myndigheders registre, statslige myndigheder, som sat i kraft ved A. nr. 385 af 01.07.1988.
B. nr. 160 af 20.04.1979 om forretningsorden for registerrådet m.v., som sat i kraft ved A. nr. 385 af 01.07.1988.

Bemærkninger til lovgivningsområdet

Sagsområderne: aftaler, køb, gæld, veksel/checks, forældelse, arv, skifte, borteblevne, hævde, pant, lån/leje og lovgivning er fællesanliggender. Der er derfor tale om rigslovgivning. Der er ingen administration af sagsområderne udover den administration af lovgivningen, som rigsmyndighederne varetager og finansierer.

Når lovene ændres indenfor disse områder – og det er sjældent – er det Lagmandskontoret/lovafdelingen, der ekspederer sagerne som anliggender, der er sendte til hjemmestyret til betænkning i henhold til § 7 i hjemmestyreloven. Det, at sagsområderne bliver færøsk anliggende, kræver ikke ændringer af lovgivningen. Endvidere kan den omtalte lovgivning administreres med små eller ingen omkostninger.

I længden vil det dog være nødvendigt at udvikle lovafdelingen således, at den kan blive i stand til at udføre det arbejde, som rigsmyndighederne nu udfører inden for området. Rigsmyndighederne følger med i udviklingen indenfor det juridiske område både i ind- og udland for at være forberedt til at indføre de nødvendige ændringer af lovgivningen.

Sagsområdet 'ekspropriation' er fællesanliggende. Der er således tale om rigslovgivning, som rigsmyndighederne administrerer. Der kan tillige henvises til bestemmelserne om ekspropriation i § 73 i grundloven. Når der gennemføres lovændringer inden for dette område, er det Lagmandskontoret/lovafdelingen, der ekspederer sagerne som anliggender, der er sendte til hjemmestyret til betænkning i henhold til § 7 i hjemmestyreloven.

Dog findes 'Ekspropriation til særlige formål' på hjemmestyrelovens liste A og indgår derfor som et særanliggende. Lagtinget har også formuleret lovgivning indenfor området.

De administrative myndigheder er Landsstyret og institutionerne under Landsstyret, SEV og kommunerne. Hvis dette sagsområde skal overgå til et rent færøsk anliggende, kræver det, at Færøerne ikke har en dansk grundlov. På den anden side er lovafdelingen på nuværende tidspunkt ankeinstans i forhold til ekspropriation. Sagsområdet kan derfor overgå til rent færøsk anliggende, uden at der stilles yderligere krav til administration og omkostninger.

Lovgivningshjemmelen vedrørende tinglysning er overtaget. Sagsområdet 'tinglysning og tinglæsning' administreres af Tinglysningen, henholdsvis Matrikelkontoret. Matrikelkontoret er overtaget, men ikke Tinglysningen. Hvis administrationen af sagsområdet 'tinglysning' bliver færøsk anliggende, kræves der ingen lovændringer. Det medfører dog, at den suveræne stat skal finansiere dette område, som rigsmyndighederne finansierer på nuværende tidspunkt. Det skal dog bemærkes, at både Matrikelkontoret og Tinglysningen har indtægter ved deres virksomhed. På nuværende tidspunkt bliver tinglysningen administreret af Færøernes Ret. Derfor bør det administrative og økonomiske spørgsmål i forbindelse med, at tinglysningen bliver et rent færøsk anliggende, behandles af grundlovskommissionens underudvalg, der skal udforme forslag til et færøsk retssystem.

Sagsområdet 'lovgivning' administreres af Landsstyret og rigsmyndighederne. Alle rigslove, der skal træde i kraft for Færøerne, skal kundgøres i Kundgørelsestidende B for at kunne træde i kraft. Landsstyret udgiver og finansierer Kundgørelsestidende A og B. Rigsmyndighederne administrerer de praktiske forhold vedrørende kundgørelse af rigslovgivning på Færøerne i Kundgørelsestidende B, men Lagmandskontoret/lovafdelingen administrerer de praktiske forhold vedrørende kundgørelse af færøsk lovgivning i Kundgørelsestidende A.

Hvis dette sagsområde bliver færøsk anliggende, medfører det, at de danske regler vedrørende kundgørelse af love, anordninger og bekendtgørelser på Færøerne ophæves.

På nuværende tidspunkt finansierer Landsstyret omkostningerne ved Kundgørelsestidende. Hvis dette sagsområde bliver færøsk anliggende, medfører det derfor ingen administrative eller økonomiske konsekvenser.

Sagsområderne 'grundloven, Folketinget, Folketingets ombudsmand, tronfølgeoven, statsborgerret, rigsmyndigheder, udlændinge og pas' er fællesanliggender. Der er derfor tale om rigslovgivning, og rigsmyndighederne administrerer og finansierer disse sagsområder.

Når anliggender vedrørende indfødsret sendes til hjemmestyret til betænkning, er det Lagmandskontoret/lovafdelingen, der ekspederer sagerne i henhold til § 7 i hjemmestyreloven.

Indholdet af den aftale, som efter planen skal forhandles med rigsmyndighederne, og som skal erstatte hjemmestyreordningen, vil være afgørende for, om suveræniteten vil medføre krav til ændringer i lovgivningen, i administrationen eller på det økonomiske område.

Efter hensigten skal Danmark og Færøerne indgå en gensidig aftale som to ligestillede suveræne lande, og denne aftale skal træde i stedet for hjemmestyreordningen.

Dette betyder, at de ovenfor omtalte love træder ud af kraft, og at der udformes en færøsk grundlov og andre statsretlige regler. Med henblik herpå er der nedsat en grundlovskommission, som vil nedsætte et underudvalg til at udforme forslag til et færøsk retssystem. Grundlovskommissionen skal behandle de administrative krav og de økonomiske konsekvenser, der opstår, hvis sagsområdet bliver færøsk anliggende. Underudvalget, der skal formulere forslag til et færøsk retssystem, bør tillige behandle de administrative krav og økonomiske konsekvenser af, at retssystemet bliver færøsk anliggende.

Sagsområdet 'straf og arrestvæsen' er fællesanliggende. Det betyder, at der er tale om rigslovgivning. Rigsmyndighederne finansierer og administrerer sagsområdet.

Når der gennemføres lovændringer på området, spørges hjemmestyret i henhold til hjemmestyreordningen § 7, og det er Lagmandskontoret/lovafdelingen, der administrerer de praktiske forhold i forbindelse hermed.

Hvis sagsområdet bliver færøsk anliggende, kræves der ikke lovændringer. Der henvises til 3.4, med henblik på de administrative og økonomiske krav i forbindelse med, at området kommer ind under færøsk kompetence.

Sagsområdet 'ægteskab, børn, værgemål og internationale forhold, der vedrører ægteskab, børn og værgemål' er fællesanliggende. Rigslovgivningen er dermed gældende på området, og rigsmyndighederne administrerer og finansierer området.

Når der gennemføres lovændringer på området, bliver hjemmestyret forespurgt i henhold til hjemmestyrelovens § 7, og i forbindelse hermed er det Lagmandskontoret/lovafdelingen, der administrerer de praktiske forhold. Hvis sagsområdet bliver færøsk anliggende, kræves der lovændringer, især indenfor de områder, hvor afgørelser efter loven kan indbringes for danske myndigheder.

På nuværende tidspunkt bruger rigsmyndighederne ca. fem årsværk til at administrere området. Det må forventes, at der bliver behov for den samme arbejdskraft ved en overtagelse af sagsområdet. Der henvises i denne forbindelse til 3.2.

Færingerne har ingen erfaringer med at administrere dette område. Det må derfor forventes, at rigsmyndighederne hjælper til med at administrere området i en overgangsperiode på omkring et år.

På sagsområdet 'registre' er det den færøske registerlovgivning, der er gældende i for de anliggender, der er overtaget, og dette område finansieres og administreres af de færøske myndigheder. Registre hos rigsmyndighederne på Færøerne henhører under den danske registerlovgivning, der er sat i kraft for rigsmyndighederne på Færøerne.

Det færøske registertilsyn har dog visse bemyndigelser i den færøske lovgivning til at kræve oplysninger fra rigsmyndighederne på Færøerne.

Suveræniteten vil medføre, at den danske lov, der er trådt i kraft for rigsmyndighederne på Færøerne, ophæves.

At sagsområdet overtages som et rent færøsk anliggende medfører ingen ændringer på det administrative eller økonomiske område.

Konklusion:

Rigsmyndighederne har lovgivningshjemmelen indenfor området 'rigslovgivning'. Når rigslovgivning sættes i kraft for Færøerne, sendes sagen til betænkning hos hjemmestyret i henhold til hjemmestyrelovens § 7. En anmodning om ikraftsættelse af rigslovgivning kommer i de fleste tilfælde fra rigsmyndighederne, men den kan også komme fra hjemmestyret.

Hvis man ser bort fra sagsområderne 'grundloven, Folketinget, Folketingets ombudsmand, tronfølgeoven, statsborgerret, rigsmyndigheder, udlændinge og pas', indebærer

suveræniteten ikke særlige krav til lovgivning udover små lovændringer på det civilretlige område.

På det civilretlige område vurderes det, at der skal fem årsværk til at administrere området. Omkostningerne herved vil udgøre 1,5 mio. kr. pr. år.

Der må tillige påregnes et vist administrativt arbejde ved at oversætte lovgivningen til færøsk. Dette er dog ikke en nødvendighed, selv om det bliver et færøsk anliggende, men på langt sigt er det ønsket, at hele lovgivningen er affattet på færøsk.

Det er vanskeligt at vurdere konsekvenserne for lovgivningsarbejde og for administration og økonomi inden for sagsområdet 'grundloven, Folketinget, Folketingets ombudsmand, tronfølge-loven, statsborgerret, rigsmyndigheder, udlændinge og pas', før aftalen mellem Færøerne og Danmark er udformet. Men hovedparten af det arbejde, som indgår i det ovennævnte sagsområde, hører under grundlovskommissionens kommissorium.

Selv om hjemmestyret afgiver betænkning i anliggender vedrørende udlændingeloven, kan det ikke siges, at den eksisterende ordning indebærer omkostninger for hjemmestyret.

Hvis færingerne får en særlig indfødsret og en særlig udlændingelovgivning, skal området administreres. Hvor stor en sådan administration ville blive, er det svært at vurdere, fordi det ikke har været muligt at få oplysninger om, hvor megen arbejdskraft Udlændingestyrelsen anvender på anliggender, der vedrører Færøerne, men færre end 4 årsværk kan næppe administrere ordningen.

Hvis den rigslovgivning, der er behandlet her, bliver færøsk anliggende, vil det stille nye krav til lovafdelingen.

Det bliver derfor nødvendigt at bruge mere arbejdskraft i lovafdelingen og at udvikle afdelingen på det faglige niveau, således at den også fremtidig kan følge med i udviklingen på området både i ind- og udland og være forberedt på at gennemføre de nødvendige lovændringer på området.

Udviklingen i det internationale samarbejde medfører tillige et stadigt øget samarbejde. Landene har derfor, mere end nogen sinde før, pligt til at udforme lovgivningen efter samme model, og det er også ofte årsagen til, at rigsmyndighederne udformer rigslove eller ændringer af disse.

Et eksempel på sådant samarbejde, som allerede nu kan ses i den færøske lovgivning, er den færøske momsordning, som er en direkte konsekvens af handelsaftalen med EU.

Et andet eksempel, som i øjeblikket omtales, er, at landene er i gang med at samarbejde om lovgivning indenfor internethandel. Hvis det bliver således, at lovgivningen indenfor dette område overtages i henhold til den gældende hjemmestyreordning, vil det være nødvendigt at benytte juridisk arbejdskraft til at deltage i dette samarbejde.

Udover at have være med i et nordisk lovsamarbejde har Færøerne stort set ingen erfaringer indenfor dette område.

Hvis Færøerne også skal administrere udenrigsanliggender på egen hånd, kræver det derudover, at lovafdelingen bliver styrket på det folkeretlige område.

Det er svært at vurdere, hvad det økonomiske behov vil være, fordi det afhænger af, hvor omfattende det internationale samarbejde bliver, men det er svært at forestille sig et juridisk miljø på dette område med færre end fire årsværk.

En årsag til, at den rigslovgivning, der er omtalt her, ikke er overtaget i henhold til den gældende hjemmestyreløve, kan være, at nærmest ingen del området hører under hjemmestyreløven og derfor ikke overtages efter denne ordning.

I forbindelse med, at den omtalte rigslovgivning bliver færøsk anliggende, bør der tages stilling til, hvorledes en ordning med undervisning i færøsk jura på højt niveau kan tilrettelægges.

På nuværende tidspunkt er det ikke muligt at få undervisning i færøsk jura, selv om den færøske lovgivning i stadig flere tilfælde er anderledes end f.eks. dansk lovgivning.

Når retssystemet bliver færøsk anliggende, bliver dette spørgsmål endnu mere aktuelt, og det udvalg, der skal udforme forslag til et færøsk retssystem, bør derfor behandle dette spørgsmål som en del af deres kommissorium.

2.2 Færøske retsregler, som henviser til danske myndigheder

I mange færøske love findes retsregler, der henviser til danske myndigheder. Dette kan have flere årsager. En årsag kan være, at man formoder, at de danske myndigheder er de eneste på Færøerne, der har ekspertise på området. En anden årsag kan være, at den danske lovgivning før har været gældende på området, og i forbindelse med overtagelsen har hjemmestyret fundet, at det har været fornuftigt at fortsætte med at lade de myndigheder, som har erfaringen, administrere området.

Som eksempler på en sådan lovgivning kan nævnes de bestemmelser i nedenstående love, der henviser til danske myndigheder. Opmærksomheden henledes på, at når der henvises til doms- og politimyndigheden som doms- og politimyndighed, er dette ikke nævnt.

Nedenfor omtales de lagtingslove, der indeholder henvisninger til danske myndigheder, og som Lagmandskontoret administrerer.

Byggeri og byplaner – fredning

Ll. nr. 13 af 21.05.1954 om byplaner og byggevedtægter, senest ændret ved Ll. nr. 57 af 13.05.1997. (Også ændret ved Ll. nr. 59 af 05.06.1984 og Ll. nr. 80 af 13.06.1995).

Bemærkninger:

- Paragraf 15 fastsætter et vurderingsudvalg, der skal vurdere erstatningsbeløbet i tvister vedrørende ekspropriation. I udvalget er der to medlemmer, der er udpeget af retsvæsenet. Hvis stemmerne står lige, indtræder sysselmanden fra det syssel, hvor sagen er opstået, i udvalget som opmand.

Kommunalvalg

*Ll. nr. 44 af 19.06.1972 om valg til samtlige færøske kommuner,
senest ændret ved Ll. nr. 105 af 09.11.1984.*

Bemærkninger

- Paragraf 22 fastsætter, at rigsombudsmanden kan undslå sig for at stille op til byrådet.

Lovgivning

*Ll. nr. 109 af 17.12.1987 om en offentlig kundgørelsestidende,
ændret ved Ll. nr. 47 af 30.03.1990.*

Bemærkninger:

- Paragraf 6 fastsætter, at Landsstyret er bemyndiget til efter aftale med regeringen eller rigsmyndighederne og andre myndigheder at indføre love, bekendtgørelser, annoncer o.l. i Kundgørelsestidende.

Landsstyret

Ll. nr. 132 af 10.06.1993 om forvaltningsloven.

Bemærkninger:

- Paragraf 1 fastsætter, at loven er gældende for alle dele af den offentlige administration under hjemmestyret.

- Paragraf 15 og 26 omhandler rigets forhold.

Ll. nr. 133 af 10.06.1993 om offentlighed i forvaltningen.

Viðmerkingar:

- Paragraf 1 fastsætter, at loven er gældende for alle dele af den offentlige forvaltning under hjemmestyret.

- Paragraf 13 angår rigets forhold.

Lagting – flag:

Ll. nr. 42 af 17.07.1959 om flaget.

Bemærkninger:

- Paragraf 3 fastsætter, at skibe, der er registreret på Færøerne, skal benytte Færøernes flag, dog ikke statens skibe.

- K. nr. 73 af 26.06.1987: Regler om flagning fra landets bygninger.

- I kundgørelsen er fastsat danske helligdage og kongelige fødselsdage.

Våben m.v.

*Ll. nr. 43 af 22.05.1969 om våben m.v., ændret ved Ll.
nr. 54 af 12.05.1980.*

Bemærkninger:

– Paragraf 1 fastsætter, at landfogeden skal give tilladelse til at importere, anskaffe, opbevare eller at være i besiddelse af skydevåben o.l.. Landfogeden er tillige omtalt i paragraf 5. Paragraf 6 fastsætter, at lands- og rigsmyndighederne er undtaget fra reglerne i denne lov. Paragraf 7 henviser til retsplejeloven.

– K. nr. 57 af 12.09.1969 om våben m.v.

Bemærkninger:

– Paragraf 1 fastsætter, at ansøgninger om våbentilladelse skal sendes til landfogeden via sysselmanden eller politiet. Ligeledes er Landfogeden tillagt visse bemyndigelser.

Personnavne

Ll. nr. 142 af 08.10.1992 om personnavne.

Bemærkninger:

– Paragraf 12 henviser til den danske lov "Lov nr. 89 af 22. april 1904 om navneforandring" i forbindelse med beskyttede navne.

Registre

Ll. nr. 62 af 05.06.1984 om emneregistre hos offentlige myndigheder, senest ændret ved Ll. nr. 51 af 13.05.1997 (Tillige ændret ved Ll. nr. 113 af 20.12.1991, Ll. nr. 72 af 02.04.1993, Ll. nr. 124 af 21.05.1993, Ll. nr. 35 af 24.03.1994 og Ll. nr. 86 af 15.06.1994.)

Bemærkninger:

– Paragraf 22 om Registertilsynet fastsætter, at Registertilsynet endvidere arbejder i henhold til § 32 i lov nr. 294 af 8. juni 1978 'om offentlige myndigheders registre vedrørende registre på Færøerne, der føres for rigsmyndighederne'.

– Paragraf 23 fastsætter regler for registre, der føres af rigsmyndighederne.

Konklusion

Suverænitet vil medføre, at der skal udformes nogle lovændringer inden for området. F.eks. vil den danske forvaltningslov, offentlighedslov og registerlov blive ophævet. Paragraf 6 i loven om en offentlig kundgørelsestidende vil ligeledes træde ud af kraft. Endvidere kan landfogedembedet varetage opgaverne i henhold til lagtingsloven om våben, hvis Færøerne får suverænitet, og der vil derfor ikke kræves nogle ændringer på dette område.

Det skønnes ikke, at disse ændringer vil koste noget.

2.3 Formelt og uformelt samarbejde mellem færøske og danske myndigheder

Udover det retlige samarbejde, der er mellem færøske og danske myndigheder, er der tillige tale om formelt og uformelt samarbejde på forskellige niveauer mellem myndighederne.

Nedenfor vil det formelle og uformelle samarbejde mellem Lagmandskontoret og danske myndigheder blive beskrevet i korte træk.

Udenrigsanliggender

Færøske og danske myndigheder samarbejder både formelt og uformelt om udenrigsanliggender.

Det formelle samarbejde omfatter disse samarbejdsområder:

- Ordningen med en embedsmand, der er i ekspert i færøske forhold, i det danske udenrigsministerium, i henhold til hjemmestyreloven.
- Visse ansættelser af færøske embedsmænd i det danske udenrigsministerium og ved de danske ambassader i henhold til hjemmestyreloven.
- Nedsættelse af færøske forhandlingsudvalg i henhold til hjemmestyreloven.
- Betækning over internationale konventioner i henhold til hjemmestyreloven.
- Et embedsmandsudvalg vedrørende udenrigspolitiske forhold med relation til Færøerne, bemandet med embedsmænd fra Lagmandskontoret og fra det danske udenrigsministerium. Udvalget er nedsat i henhold til det kommissorium, som Færøernes lagmand og den danske udenrigsminister i fællesskab har udformet.
- Et årligt møde på Færøerne mellem Færøernes lagmand og den danske udenrigsminister angående udenrigsanliggender.

Det uformelle samarbejde omfatter disse samarbejdsområder:

- Offentlig information fra det danske udenrigsministerium, henholdsvis rigsombudsmanden på Færøerne angående udenrigsforhold, der kan have betydning for Færøerne.
- Forespørgsler fra Færøerne angående bestemte udenrigsforhold.
- Gensidig information om sagsbehandling af vigtige færøske udenrigsanliggender.

Det vurderes, at det danske udenrigsministerium benytter maksimalt fire årsværk, svarende til 2 mio. kr., til færøske udenrigsanliggender. Landsstyrets udgifter ved udenlandsanliggender blev for finanslovsåret 1999 sat til 10 mio. kr. Dette er dog ekskl. udgifterne hos de enkelte direktorater, som beløber sig til omkring 2 mio. kr., svarende til fire årsværk.

Om fordelingen af den økonomiske byrde mellem Færøernes Landsstyre og den danske regering vedrørende færøske udenrigsanliggender, kan det kort siges, at Landsstyret betaler alle udgifter. Dog med undtagelse af lønudgifter og rejseudgifter for danske embedsmænd.

Lovanliggender

Som omtalt samarbejder færøske og danske myndigheder om rigslovgivning, der skal sættes i kraft for Færøerne på den måde, at hjemmestyret får rigslovforslaget til betækning. Derudover deltager Lagmandskontoret i arbejdet i det udvalg, som justitsministeren har nedsat til at udforme et forslag til en færøsk retsplejelov.

Det påregnes, at Lagmandskontoret vil få en mere aktiv rolle i rigsmyndighedernes arbejde i forbindelse med Schengensamarbejdet og den nye udlændingelov, der efter planen skal sættes i kraft for Færøerne.

Registertilsynet har et uformelt samarbejde med Registertilsynet i Danmark. Samarbejdet vedrører især behandling af rigsmyndighedernes registre og registrering i forbindelse med visse private projekter, hvor oplysningerne er indsamlet på Færøerne og EDB-behandlingen er foregået i Danmark. Registertilsynet har tillige henvendt sig til det danske Registertilsyn, når der har været tvivl om, hvorledes behandlingen af et anliggende skulle foregå.

Konklusion

Som det ses af ovenstående, er samarbejdet begrænset, til trods for, at områderne er meget store. Mange af de samarbejdsområder, der er omtalt, bortfalder, når Færøerne får suverænitet. Det er dog vurderingen, at andre samarbejdsområder vil opstå, og at indholdet af samarbejdet og det, som man vil samarbejde om i fremtiden, vil ændres og muligvis blive mere mangfoldigt.

Kapitel 3

3. Anliggender, der administreres af Danmark, og målsætninger for en selvstændig administration

3.1 Udenrigsanliggender

Administration af udenrigsanliggender

Da udenrigsanliggender efter hjemmestyreordningen er fællesanliggende, er lovgivningen indenfor dette område fortrinsvis dansk. I visse tilfælde er en særlig færøsk lovgivning sat i kraft indenfor særanliggender i forbindelse med, at internationale konventioner er trådt i kraft. Der henvises til Lovregister for Færøerne 1998.

Tilrettelæggelse af Færøernes udenrigstjeneste

Efter Landsstyrets suverænitetsplaner vil udenrigsanliggender komme til at udgøre et færøsk anliggende, og dermed vil de anliggender, der førhen formelt blev administreret af det danske Udenrigsministerium, efter strukturen i centraladministrationen blive henlagt til Lagmandskontorets udenrigsafdeling sammen med de repræsentationerne i udlandet.

Færøsk kompetence på området vil stille visse administrative krav. Først omtales forudsætningerne, og dernæst beskrives kravene på grundlag af forudsætningerne.

Forudsætningerne for tilrettelæggelse af en færøsk udenrigstjeneste

✓ Færøernes landsstyre får ansvaret for at tilrettelægge en udenrigstjeneste, som sikrer betydningsfulde færøske interesser, der vedrører Færøernes forbindelser til omverdenen.

✓ Det er af afgørende betydning for tilrettelæggelsen af en færøsk udenrigstjeneste, hvor omfattende et udenrigssamarbejde færingerne har behov for, såvel med andre lande som med internationale organisationer. Lande på Færøernes størrelse etablerer almindeligvis ambassader og repræsentationskontorer i deres nabolande, i den tidligere centralmagt (i dette tilfælde Danmark), i den nærmeste stormagt, i de vigtigste markeder, og hvor FN har hovedkontor dvs. i New York.

✓ I de fleste lande er de ansatte i udenrigstjenesten fordelt med halvdelen hjemme og halvdelen i udlandet. For lande på størrelse med Færøerne er det dog almindeligt, at en større andel af de ansatte er i udlandet. I denne forbindelse er det forudsat, at en tredjedel af medarbejderne er ansat på Færøerne og to tredjedele i udlandet.

Med disse forudsætninger in mente bliver det nødvendigt at gennemføre følgende for at tilrettelægge en færøsk udenrigstjeneste.

1. At overveje oprettelse af følgende ambassader og repræsentationskontorer:

Færøsk ambassade i Reykjavik
Færøsk ambassade i Oslo
Færøsk ambassade i København
Færøsk ambassade i London
Færøsk ambassade i Washington
Færøsk repræsentationskontor i Bruxelles
Færøsk repræsentationskontor i New York

2. At overveje at blive medlem af følgende internationale organisationer:

Den internationale postunion (UPU)
Arktisk råd
Barentsrådet
Konventionen om international handel med truede dyre- og plantearter (CITES)
Europarådet
Organisationen for økonomisk samarbejde og udvikling (OECD)
Organisationen for sikkerhed og samarbejde i Europa (OSCE)
Fiskeriorganisationen for Nordvestatlanten (NAFO)
Fiskeriudvalget for Nordøstatlanten (NEAFC)
Havpattedyrkommissionen for Nordatlanten (NAMMCO)
Verdensbanken (IBRD)
Verdensorganisationen for intellektuel ejendom (WIPO)
Verdens handelsorganisation (WTO)
Verdenssundhedsorganisationen (WHO)
Verdens toldorganisation
Verdens meteorologiske organisation (WMO)
Organisationen til beskyttelse af laks i Nordatlanten (NASCO)
FN's fødevarer- og landbrugsorganisation (FAO)
FN's kulturorganisation (UNESCO)
Den internationale domstol (ICJ)
Den internationale union for telekommunikation (ITU)
Den internationale luftfartsorganisation (ICAO)
Den internationale monetære fond (IMF)
De internationale havbundsmyndigheder (ISA)
Den internationale havundersøgelseskommission (ICES)
Den internationale hvalfangstkommission (IWC)
Den internationale politiorganisation (INTERPOL)
Det internationale markedsudvalg (IBC)
Den internationale søfartsorganisation (IMO)
Den internationale organisation for videnskab om vand
Den internationale arbejderorganisation (ILO)
Det internationale udvalg for beskyttelse af atlantehavstunfisk (ICCAT)
Udvalget for bæredygtig udvikling (CSD)
Den Nordatlantiske Traktat Organisation (NATO)

Nordisk Råd (NR)
Forenede Nationer (FN)
Konventionen om biologisk mangfoldighed (CBD)

3. At overveje at gennemføre disse forbedringer af nuværende udenlandsafdeling:
Indretning af udenlandsafdelingen inden for følgende administrative områder:

Politiske anliggender

- Sikkerhedsanliggender
- Suverænitetsanliggender
- Forsvarsanliggender
- NATO
- OSCE

Bilaterale anliggender

- De politiske forhold mellem Færøerne og andre lande
- Grænseanliggender

Områdeanliggender

- Nordisk samarbejde
- Politiske forhold mellem Færøerne og EU
- Internationale anliggender
- FN
- Organisationer tilknyttet FN

Handelsanliggender

- Bilaterale handelsanliggender
- Udenrigsgrænseforhold
- Tjenesteydelser til eksportvirksomheder

Konventioner indenfor forskellige områder

- Handelsaftale med EU
- Handelsaftale med EFTA-landene
- Handelsaftale med de østeuropæiske lande
- Andre handelsaftaler

Internationale aftaler

- OECD
- WTO

Ressourceanliggender

Fangstanliggender

- Fiskeriaftaler

- NAFO
- NEAFC
- NASCO
- ICCAT
- NAMMCO
- IWC
- ICES

Miljøanliggender

- Udvalget vedr. bæredygtig udvikling (CSD)
- Kyoto fremgangsmåden

Udviklingshjælp

- Nødhjælp
- Flygtninge

Arktiske anliggender

- Barentsrådet
- Arktisk Råd

Repræsentationsanliggender

Protokollære anliggender

- Færøske diplomater
- Udenlandske diplomater
- Udenlandske statsoverhoveder
- Besøg af udenlandske diplomater

Konsulære anliggender

- Pas og visum
- Støtte til færing i udlandet
- Slægtsforhold og ejendomsanliggender (klienter i udlandet)
- Lagtingsvalg og folkeafstemninger (færing i udlandet)

Informationsanliggender

- Udenrigsinformation
- Medieforhold
- Kulturanliggender

Sikkerhedsanliggender

Sikkerhedsanliggender, herunder *forsvars- og militæranliggender*, er en vigtig del af suverænitetsadministrationen. Lagmandskontorets udenlandsafdeling vurderer, at det ville være bedst, hvis administrationen af sikkerhedsanliggender henhører under samme admini-

stration som de øvrige udenrigsanliggender, dvs. under en færøsk udenrigstjeneste. Således er systemet også i andre lande.

Kort sagt, kan de færøske sikkerhedsanliggender deles i tre hovedgrupper: (1) Forsvar og suverænitets hævvelse inden for territoriet, (2) beredskab, redning og inspektion, inkl. fiskeri- og miljøinspektion, og (3) deltagelse i opretholdelse af sikkerheden i Norden.

Når det drejer sig om at hævde suveræniteten og at udføre faktisk fiskeriinspektion (grupperne 1 og 2 ovenfor), henvises til Fiskeridirektoratets rapport, hvor det er skønnet, at hvis antallet af opgaver skal øges i overensstemmelse med behovet efter suveræniteten, vil driftsudgifterne stige med ca. 10 mio. kr. på årsbasis.

Derudover bliver det nødvendigt at indgå aftaler om samarbejde med et af de nordiske lande som er venligt indstillet overfor Færøerne, eller at blive medlemsland i NATO, for således at sikre Færøernes forsvar, og for at give nabolandene sikkerhed for, at der indenfor den færøske statsgrænse ikke foregår aktivitet, der truer deres sikkerhed (gruppe 3 ovenfor).

Økonomiske krav

Hvis en færøsk udenrigstjeneste skal svare til den organisation, som er omtalt ovenfor, vil det stille økonomiske krav, som vil blive specificeret nedenfor. De årlige driftsudgifter stammer primært fra lønninger og køb af vare- og tjenesteydelser inkl. medlemskontingenter til internationale organisationer. Udover driftsudgifterne vil der tillige være andre investeringsudgifter.

Som før nævnt bliver de ansatte i udenrigstjenesten delt i to hovedgrupper, dem, der er ansat hjemme, og dem, der er ansat i udlandet. Totalomkostningen ved en ansat hjemme vurderes at være i gennemsnit ca. 500.000 kroner om året. Af disse anvendes ca. 300.000 kroner til løn, til-læg og arbejdsgivergebyr, og ca. 150.000 kroner til rejseudgifter og kontorholdsudgifter. Derudover anvendes 50.000 kroner til ekstraudgifter i det første år til udstyr.

Totalomkostningen ved en ansat i udlandet skønnes at være ca. 1.000.000 kroner om året. Der er her taget udgangspunkt i en gennemsnitsperson med ægtefælle og to børn, hvor der er tale om udgifter til langtidsleje, udstyr m.v..

Færøsk medlemskab af internationale organisationer vil i de fleste tilfælde stille økonomiske krav. Det skal derfor bemærkes, at ikke alle organisationer kræver medlemskontingent. Det afhænger af, om organisationen har eget kontor. Det er almindeligt, at medlemskontingentets størrelse afhænger af bruttonationalproduktet. I andre tilfælde betales efter aftale mellem medlemslandet og organisationen, afhængig af, hvor aktiv en politik medlemslandet har i internationalt regi for så vidt angår organisationens aktiviteter.

Tilrettelæggelse af en færøsk udenrigstjeneste kan medføre investeringsudgifter. Det vurderes, at ambassader og repræsentationer kræver investeringsudgifter. Derudover skal der tages hensyn til, at det er almindeligt, at man langtidslejer bygninger, boliger, køretøjer og andet udstyr.

Disse udgifter er inkluderet i de udgifter, der blev omtalt ovenfor vedr. medarbejdere, der er ansat i udlandet i udenrigstjenesten.

Tilrettelæggelse af en færøsk udenrigstjeneste vil stille visse krav til medarbejdere. En fuldt bemannet ambassade kræver en ambassadør, en viceambassadør, en ambassadesekretær, en kontormedarbejder og en medarbejder, som bl.a. fungerer som chauffør. Det er ikke ualmindeligt, at ambassader har færre ansatte end ovenstående. Der er eksempler på ambassader, hvor ambassadøren er alene om alt. Små lande benytter også af økonomiske grunde ambassadører, der er ansat hjemme, men rejser til det sted, hvor de er ambassadører, når det er nødvendigt.

Totalomkostningerne for en færøsk udenrigstjeneste, som svarer til førømtalte, behandles nedenfor i tre trin. Først behandles omkostningerne og medarbejderbehovet for færøske ambassader og repræsentationskontorer. Dernæst behandles omkostningerne ved færøsk medlemskab af internationale organisationer, og sluttelig omtales omkostningerne og medarbejderbehovet i forbindelse med en tilsvarende udbygning af udenlandsafdelingen.

Årlige driftsomkostninger ved ambassader og repræsentationskontorer

Færøsk ambassade i Reykjavík

Lande og organisationer: Island

Medarbejdere:

En ambassadør

En ambassadesekretær (viceambassadør)

En sekretær

Driftsudgifter:

3 mio. kr.

Færøsk ambassade i Oslo

Lande og organisationer: Norge og Rusland

Medarbejdere:

En ambassadør

En ambassadesekretær (viceambassadør)

En sekretær

Driftsudgifter:

3 mio. kr.

Færøsk ambassade i København

Lande og organisationer: Danmark, Sverige og Finland

Medarbejdere:

En ambassadør

En ambassadesekretær (viceambassadør)

En sekretær

Driftsudgifter:

3 mio. kr.

Færøsk ambassade i London

Lande og organisationer: Storbritannien, Irland og Commonwealth

Medarbejdere:

En ambassadør

Driftsudgifter:	To ambassadesekretærer (den ene viceambassadør) En sekretær 4 mio. kr.
<i>Færøsk ambassade i Washington</i>	
Lande og organisationer:	USA, Canada, Mexico, Mellemamerika, Sydamerika ekskl. Commonwealthlandene, NAFTA
Medarbejdere:	En ambassadør To ambassadesekretærer (den ene viceambassadør) En sekretær
Driftsudgifter:	4 mio. kr.
<i>Færøsk repræsentationskontor i Bruxelles</i>	
Lande og organisationer:	Europa med undtagelse af de nordiske lande samt Storbritannien, Irland og Rusland, EU, OECD, WTO, NATO, OSCE
Medarbejdere:	En ambassadør Fire ambassadesekretærer (den ene viceambassadør) To sekretærer
Driftsudgifter:	7 mio. kr.
<i>Færøsk repræsentationskontor i New York</i>	
Lande og organisationer:	Stillehavet, Asien, Afrika ekskl. Commonwealthlandene, FN
Medarbejder:	En ambassadør Fire ambassadesekretærer (den ene viceambassadør) To sekretærer
Driftsudgifter:	7 mio. kr.

Årlige omkostninger ved færøsk medlemskab af internationale organisationer

Færøsk medlemskab af de førømtalte internationale organisationer er ikke lige nødvendig i alle tilfælde. Færøerne er allerede medlem af nogle internationale organisationer, enten som selvstændigt medlem (NAMMCO), eller med indirekte medlemskab via dansk medlemskab (IWC).

Visse organisationer er omtalt, fordi det er indlysende, at spørgsmålet vedr. medlemskab af disse helt sikkert vil opstå i suverænitetsprocessen, selv om det endnu ikke er klart, om de politiske myndigheder på Færøerne ønsker et sådant medlemskab.

De samlede årlige udgifter til medlemskontingenter til alle disse 37 organisationer skønnes at udgøre ca. 13 millioner kroner (+/- 25%). Skønnet er baseret på Færøernes nuværende kontingenter til fem organisationer og på de kontingenter som Island, San Marino og Danmark beta-

ler. Det er dog ikke sikkert, at Færøerne vil ansøge om medlemskab af alle de omtalte organisationer. Blandt de dyreste organisationer er FN, Nordisk Råd og NATO.

Ud af de før omtalte 37 internationale organisationer er Færøerne i forvejen betalende medlemsland i 5 af disse: ICES, NAFO, NAMMCO, NEAFC og NASCO.

Der blev betalt i alt 762.834 kroner til medlemskontingenter i 1999. Der vurderes, at Færøerne med suverænitet bør være medlem af mindst 8-15 internationale organisationer udover de 5, som Færøerne er medlem af i dag. Dette vil medføre, at suveræniteten må forventes at kræve en ekstra udgift til medlemskontingenter til internationale organisationer på mindst 3-6 millioner kroner. Hvis Færøerne ønsker medlemskab af flere organisationer, stiger udgifterne til medlemskontingenter tilsvarende. Medlemskab af en international organisation vil dog ofte have erhvervmæssig interesse, og medlemskab af disse organisationer vil derfor blive betragtet som en forudsætning for at sikre indtægter til landet indenfor de aktuelle områder.

Årlige driftsomkostninger ved en udbygget udenrigsafdeling

Som før omtalt forudsættes det i forbindelse med tilrettelæggelse af en færøsk udenrigstjeneste, at en tredjedel af medarbejderne er ansat på Færøerne og to tredjedele i udlandet. Da de færøske ambassader og repræsentationskontorer, som beskrivelsen ovenfor viser, vil kræve i alt 32 medarbejdere, skal 16 medarbejder ansætte s hjemme. I overensstemmelse med dette vil den færøske udenrigstjeneste blive bemandet med i alt 48 medarbejdere.

De 16 medarbejdere i udenrigsafdelingen kunne passende fordeles således:

✓ Administration og sekretær:	to personer
✓ Politiske anliggender:	fire personer
✓ Handelsanliggender:	fem personer
✓ Ressource anliggender:	tre personer
✓ Repræsentationsanliggender:	to personer

De samlede omkostninger for de 16 medarbejdere, der er ansat hjemme, vil efter den før omtalte omkostningsoversigt udgøre ca. 8 millioner kroner. Derudover vil ca. 4 millioner kroner blive benyttet til repræsentation og køb af særtjenester i udlandet.

Årlige totalomkostninger i forbindelse med driften af en færøsk udenrigstjeneste:

Udenrigsafdeling	12 mio. kr.
Ambassader og repræsentationskontorer	32 mio. kr.
Medlemskontingenter	13 mio. kr.
I alt	57 mio. kr.

Udenlandsafdeling i 1999	5 mio. kr.
Ambassader og repræsentationskontorer i 1999	4 mio. kr.
Medlemskontingenter i 1999	1 mio. kr.
I alt i 1999	10 mio. kr.
Ekstra økonomisk behov	47 mio. kr.

Det ekstra økonomiske behov er forskellen mellem de færøske udgifter til udenlandsanliggender i 1999 og de årlige udgifter ved en fuldt udviklet færøsk udenrigstjeneste, der selv administrerer alle de færøske udenrigsanliggender.

Økonomisk virkning af en færøsk udenrigstjeneste

Alt i alt skal det siges, at indretningen af Færøerne som et suverænt land med egen udenrigstjeneste vil påvirke den færøske økonomi.

Som omtalt ovenfor vil en fuldt udbygget færøsk udenrigstjeneste øge udgifterne på finansloven med 47 millioner kroner.

På trods af, at en færøsk udenrigstjeneste vil medføre større udgifter på finansloven, skal der tages hensyn til, at en færøsk udenrigstjeneste kan få betydning for færøske eksportvirksomheder. Meget tyder på, at de færøske eksportvirksomheder har problemer med at komme ind på fjernmarkeder, især fordi de ikke har de økonomiske kræfter til at oprette eget kontor på de fremmede markeder til markedsføring. Således kan de færøske ambassader og repræsentationskontorer, ud over at varetage de færøske statsforbindelser til andre lande, tillige varetage færøske eksportvirksomheders handelsinteresser.

Økonomisk virkning af udenlandske ambassader på Færøerne

Hvis Færøerne bliver en suveræn stat, må man forvente, at andre lande opretter ambassader i Tórshavn. I øjeblikket er det svært at sige, hvor mange ambassader der vil blive tale om, da der ikke er tvivl om, at mange lande vil anbefale, at deres ambassadører i Færøernes nabolande får bemyndigelse til også at arbejde som ambassadører på Færøerne.

Det er dog sandsynligt, at ud over de nordiske lande vil stormagterne oprette ambassader i Tórshavn. Med henblik på, hvor lille den færøske økonomi er, kan ambassadernes aktiviteter få betydning for indtægtssiden på finansloven og for den samlede færøske økonomi. Sagt med andre ord kan de udenlandske ambassaders aktivitet til dels neutralisere de samfundsøkonomiske udgifter ved en færøsk udenrigstjeneste.

Resumé

Med udgangspunkt i det forslag, der er beskrevet ovenfor vedr. en færøsk udenrigstjeneste, vil der i først omgang kun være behov for et fortsat samarbejde om konsulære anliggender. Behovet vil dog falde i takt med, at den færøsk udenrigstjeneste opretter en ordning med færøske konsulære repræsentanter rundt om i verden. Det skal bemærkes, at sådanne ordninger normalt ikke medfører udgifter. Dog kan der i enkelte tilfælde blive tale om udgifter i forbindelse med konkrete sager.

For at oprette en færøsk udenrigstjeneste kræves der en velovervejet planlægning, penge og medarbejdere samt efteruddannelse af medarbejdere. Der begyndes dog ikke på helt bar bund, som man gjorde på Island i 1918 og 1944. Færøernes landsstyre har i forvejen en udenlandsafdeling på Lagmandskontoret med seks ansatte og en ansat i Bruxelles. Udover disse syv ansatte på udenlandsafdelingen er der tre ansatte på det færøske repræsentationskontor i København og én i Aberdeen. Derudover er der en medarbejder, der i øjeblikket arbejder med færøske

udenrigsanliggender på et kontor i det danske Udenrigsministerium, og som er lønnet af Lagmandskontoret. Dermed har den færøske udenrigstjeneste i alt 12 ansatte. Så er de medarbejdere i de forskellige direktorater, der under den nuværende hjemmestyreordning arbejder med udenlandsanliggender, ikke talt med. Derfor er der i realiteten mange flere ansatte i Landsstyret til at administrere færøske udenlandsanliggender.

Spørgsmålet er, om dette er tilstrækkeligt til at modtage den første suverænitedag. For at besvare dette spørgsmål er det nødvendigt at se på, hvad der skal oprettes den første suverænitedag. Der må tages følgende skridt:

I suverænitedaftalen med Danmark må der være bestemmelser vedr. administrativt samarbejde på det udenrigspolitiske område mellem de ansvarlige myndigheder på Færøerne og i Danmark i en overgangsperiode på ca. 10 år, afhængig af, hvor hurtigt den færøske udenrigstjeneste bliver udbygget.

Færøernes landsstyre må sørge for færøsk medlemskab af de Forende Nationer for således at sikre sig medlemslandenes anerkendelse af færøsk suverænitet.

Med disse initiativer og den nuværende bemanning af de færøske udenrigsanliggender er det muligt at modtage den første suverænitedag, men det står klart, at man må gå i gang med at opbygge en færøske udenrigstjeneste i både ind- og udland med det samme, hvis Færøernes landsstyre ikke har tænkt sig, at det administrative samarbejde med det danske Udenrigsministerium som fastlagt i suverænitedaftalen skal være permanent.

Da en færøsk udenrigstjeneste vil kræve 36 nye medarbejdere udover de 12, som man har i forvejen, står det klart, at man må uddanne, ansætte og efteruddanne medarbejdere. Det bliver uden tvivl svært at ansætte flere end tre eller fire nye medarbejdere pr. år. Da man må regne med et frafald, kan der gå 10-15 år, inden den færøske udenrigstjeneste vil være fuldt bemannet. Færøernes landsstyre bør derfor sørge for at indgå aftaler med flere lande om at oplære medarbejdere i den færøske udenrigstjeneste for at udvikle deres evner som diplomater.

Der kan være forskellige opfattelser af, hvor Færøerne bør have ambassader og repræsentationskontorer. Iflg. forslaget i denne rapport vil der blive tale om fem ambassader og to repræsentationskontorer. Når Færøerne har opnået fuld suverænitet, vil det være mest påtrængende at oprette ambassaden i København og repræsentationskontoret i New York. Fra første suverænitedag bør der ikke gå mere end et år, før de første udsendte medarbejdere bliver sendt til disse to byer. Dernæst bør Færøernes landsstyre efter behov at oprette de andre ambassader og repræsentationskontorer.

Konklusionen vedr. en fremtidig færøsk udenrigstjeneste bliver således denne. Færøernes landsstyre kan enten beslutte at opretholde den nuværende færøske udenlandstjeneste og i overensstemmelse med suverænitedaftalen sikre, at den danske udenrigstjeneste varetager færøske udenrigsanliggender på de områder, hvor den færøske administrationskapacitet ikke rækker, eller at udvikle en færøsk udenrigstjeneste fuldt ud i henhold til denne rapport, og i overensstemmelse med suverænitedaftalen sikre, at den danske udenrigstjeneste, afhængigt af, hvor

meget den færøske udenrigstjeneste er udbygget, varetager færøske udenrigsanliggender i en overgangsperiode på ca. 10 år.

3.2 Rigsombudet

Lovgrundlaget for rigsombudet findes i § 15 i hjemmestyreloven. Institutionen forvalter sin aktivitet i henhold til den danske forvaltningslov og 'Lov om offentlighed i Forvaltningen' og i henhold til andre almindelige administrative hovedkrav og ledelsesregler i forvaltningen.

Institutionens opgaver

Rigsombudsmanden er rigets øverste repræsentant på Færøerne og leder af rigets administration.

Nedenfor er institutionens opgaver opregnet og fordelt på 1) civilretlige opgaver og 2) andre opgaver.

Det civilretlige område

Som helhed administrerer institutionen disse lovområder:

Overøvrighedsanliggender (separation og skilsmisse, umyndighed og værgemål, børns retsstilling, fastsættelse af underholdsbidrag o.l.)

Adoption

Ansøgning om fri proces

Sager om indfødsret

Folketingsvalg

Pengesedler o.l.

De omtalte lovområder er beskrevet i kapitel 2, danske retsregler, der er sat i kraft for Færøerne.

Andre hovedopgaver

Derudover administrer institutionen følgende hovedopgaver:

Formandskabet for 'Færøernes Kirkeinspektion' og medlemskab af 'Færøernes Stiftsøvrighed'

Udfærdigelse og udgivelse af 'Lovregister for Færøerne'

Udfærdigelse og udgivelse af 'Rigsombudsmandens Beretning'

Udfærdigelse af indberetninger til den danske statsminister

Vejledning og information af danske myndigheder om færøske forhold og omvendt

Repræsentationsopgaver

Oversættelse fra færøsk til dansk

Ekspedition af bloktilskuddet til Færøerne

Rigsombudsmandens adgang til Lagtinget

Samarbejde med andre institutioner

Rigsombudet samarbejder i princippet med alle offentlige myndigheder inden for riget, der blandt samtlige danske repræsentationer i udlandet. Rigsombudet samarbejder tillige med en række offentlige og private virksomheder.

Medarbejdere og struktur

Ved Rigsombudet er ansat i alt 13 medarbejdere i. Af disse er fire uddannet på højere læreanstalter.

Institutionen er delt i fire hovedområder, et vedrørende økonomi, offentlige anliggender og intern administration, et vedrørende juridiske anliggender, offentlige anliggender o.l., et, der varetager bogføring, oversættelse, tekstbehandling og ekspedition, og så er der en servicemedarbejder. Udover de omtalte opgaver er der tillige skibet "Thorshavn".

Udgifter

Rigsombudet har en driftsbevilling på 6,2 mio. kr. Rigsombudet har en årlig indtægt, der stammer fra salg af publikationer og betaling for bolig fra de medarbejdere, der bor i tjenesteboligerne.

Konklusion

Suverænitet vil medføre, at alle de civilretlige anliggender vil blive færøske anliggender. Denne ændring medfører dog ikke direkte krav til lovgivningen.

Normalt kan rigsombudets beslutninger ankes til Civilretsdirektoratet. Hvis dette anliggende bliver færøsk, vil det kræve, at der tages stilling til, til hvem afgørelserne skal kunne ankes. Administrativt medfører dette et behov på fem årsværk.

Hvis man ser på de opgaver, som tilhører gruppen: andre hovedopgaver, ses det, at stort set alle disse opgaver bortfalder ved suverænitet.

Rigsombudet udgiver 'Lovregister for Færøerne' sammen med Lagmandskontoret. Det skal i denne forbindelse bemærkes, at Lagmandskontoret er i gang med at oprette en lovdatabase, hvis grundmateriale er Lovbog for Færøerne (Lógbókin fyri Føroyar), og på denne måde vil alt lovmateriale være tilgængeligt via Internettet.

Alt i alt må det vurderes, at de civilretlige anliggender kan blive færøske anliggender uden de helt store forberedelser, og områderne kan administreres af Lagmandskontorets lovafdeling. De årlige omkostninger ved at administrere den civilretlige lovgivning vurderes til omkring 1,5 mio. kr.

Færingerne har ingen erfaringer med at administrere den civilretlige lovgivning. Det er derfor opfattelsen, at der kan blive tale om en aftale i en overgangsperiode på ½ - 1 år med rigsmyndighederne, afhængigt af, hvor godt et kendskab de medarbejdere, der bliver ansat til at varetage opgaven, har til området. Der tænkes især på behandlingen af ansøgninger om fri proces.

3.3 Politi

Politi

Lovgrundlaget for politiet findes i retsplejeloven – i Færøernes tilfælde er der tale om lov nr. 92, 23. februar 1988, især kapitlerne 10 og 11. Loven fastsætter, at politiet og anklagemyndigheden er en del af statens politi og anklagemyndighed.

Alligevel er det fastsat retsplejeloven, at det færøske politi udgør en særskilt afdeling. Det medfører, at politifolk, der skal arbejde på Færøerne, bliver udvalgt på Færøerne til uddannelse, og udgangspunktet er, at de efter afsluttet uddannelse kun kan arbejde på Færøerne, dog således, at der i særlige tilfælde kan blive tale om udveksling af medarbejdere, og derudover kan danske politifolk blive ansat på Færøerne.

Færøerne udgør i øvrigt sin egen politikreds på linie med de øvrige inden for riget, men dog med den undtagelse, at kriminalpolitiet – som på Island – ikke er en afdeling for sig; men lovgrundlaget er ikke helt ens, fordi ændringer i Danmark ikke automatisk træder i kraft for Færøerne. Derudover er der nogle forskelle, herunder, at landfogeden på Færøerne – i modsætning til en politimester i Danmark – tillige har statsadvokatbemyndigelse.

Politiets opgaver

Politiets hovedopgave findes i paragraf 108 i retsplejeloven, nemlig at bevare sikkerhed, fred og orden og at gøre det, som kræves, for at forhindre kriminalitet og efterforske den.

Færøernes landfoged (politimesteren), har derudover statsadvokatbemyndigelse, og landfogeden har ansvaret for at koordinere beredskabet på Færøerne.

Andre hovedopgaver

Udover de omtalte opgaver varetager politiet forskellige civilretlige opgaver, det er især fogeden og sysselmændene, der varetager disse. Disse opgaver er bl.a.:

Polititilladelse

til offentlige fester, teater og cirkus, foræring, bortlodning og indsamlinger, tilladelse til køb af våben og sprængstoffer og til transport i henhold til færdselsloven og færdselstekniske initiativer.

Politiets almindelige, civilretlige administrationsopgaver er bl.a.:

Hittegods

Pas

Internationale kørekort

Faderskabssager

Godkendte lærlingekontrakter

Fredningssager

Fordeling af grind

Tvangsindlæggelser

Ligsyn og obduktioner

Derudover varetager politiet disse opgaver for Retsvesenet:

Fogedforretninger

Skifte

Bøder

Inkasso

Anmodninger om forklaring og forkyndelse

Som man kan se, arbejder politiet i mange tilfælde i henhold til færøsk lagtingslov om overtagne anliggender og må i disse tilfælde vurderes at referere fagligt til Landsstyret, ligesom Færøernes landfoged tillige deltager i færøsk lovforberedende arbejde, f.eks. vedrørende våbenloven, erhvervslovene og færdselsloven.

I visse tilfælde administrerer politiet de omtalte områder fuldt ud, medens politiet i andre tilfælde administrer områderne sammen med andre myndigheder.

Da mange forhold, både i lovgivningen og i samfundet generelt, ikke ligner danske forhold, fastsætter landfogeden ofte på egen hånd politiets specifikke arbejdsopgaver snarere end at benytte de danske forskrifter direkte.

Samarbejde med andre institutioner

Politiet samarbejder med alle myndigheder på Færøerne. Derudover samarbejder det med mange institutioner i Danmark, deriblandt Søfartsstyrelsen, Beredskabsstyrelsen, Sundhedsstyrelsen, Retslægerådet og Retsmedicinsk Institut.

Medarbejdere og organisation

Medarbejdere

Hos politiet er der i alt 152 fuld- eller deltidsansatte medarbejdere, omregnet til 125 årsværk. Heraf er en politiassessor, der er udlånt, ansat på Færøerne i forbindelse med skibsfinansieringssagerne.

De 152 medarbejdere er sammensat således:

5	jurister: landfogeden, vicepolitimesteren, to politiassessorer og en politifuldmægtig
94	politibetjente, hvoraf 4 er i gang med en grunduddannelse i Danmark
11	deltidsansatte reservepolitibetjente
17	fuldtidsansatte kontormedarbejdere
10	deltidsansatte kontormedarbejder
1	kontorelev
1	vicevært
2	parkeringsvagter
3	deltidsansatte rengøringsmedarbejdere

Struktur

Den øverste ledelse af Færøernes politikreds er landfogeden, som skal være uddannet jurist, politiinspektøren, som skal være uddannet politibetjent, og kontorlederen, som skal være uddannet kontormedarbejder.

Vicepolitimesteren, der også skal være uddannet jurist, administrer politikredsens anklagemyndighed.

Politiinspektøren er chef for de uddannede politibetjente og chef for hovedpolitistationen, som ligger i Tórshavn.

Kontorlederen varetager den administrative ledelse af alle kontor- og rengøringsmedarbejdere, og han varetager derudover den praktiske ledelse af kontor- og rengøringsmedarbejderne på hovedpolitistationen i Tórshavn.

I politikredsens ledelse sidder hovedpolitistationens afdelingsledere og sysselmændene, der tillige varetager den praktiske ledelse af de medarbejdere, som ikke er politibetjente.

Hovedpolitistationen

Politiinspektøren er stationsleder. Stationen er opdelt i en vagtcentral, en efterforskningsafdeling og en administrationsafdeling. Afdelingerne arbejder for en dels vedkommende over hele landet.

Vagtcentralen

Vicepolitiinspektøren er daglig leder af centralen og samtidig stedfortræder for politiinspektøren.

Centralen har, som den eneste i landet, vagt døgnet rundt.

Afdelingen udfører patruljering, varetager akutte opgaver og udfører sagsbehandling i eget område. Når tjenesten tillader det, udføres tillige patruljering i de øvrige områder.

Efterforskningsafdelingen

Kriminalkommissæren er daglig leder.

I overensstemmelse med arbejdsdelingen mellem Efterforskningsafdelingen og vagtcentralen beskæftiger afdelingen sig med efterforskning i kriminalsager inden for hovedpolitistationens område. Derudover har afdelingen tilsyn med efterforskning og sagsbehandling i kriminalsager på de andre politistationer, og den kan i særlige tilfælde påtage sig ledelse og efterforskning i sådanne sager.

Administrationsafdelingen

En vicepolitikommissær er daglig leder af afdelingen, som virker i hele landet.

Øvrige stationer

På de øvrige stationer i landet, i Klaksvig, Runavig, Vestmanna, Midvåg, Sandur og Tverå, er sysselmændene stationsledere.

Sysselmanden refererer til politimesteren i alle sager; men når det drejer sig om andre opgaver end politiopgaver, refererer sysselmanden dog fagligt til pågældende myndighed.

Politimesteren skal have meddelelse om alvorlige politiopgaver – om nødvendigt, via en vagthavende på hovedpolitistationen. Disse opgaver kan f.eks. være eftersøgning af personer, dødfundne personer, færdselssager, hvor en person er dræbt eller alvorligt tilskadet, andre

dødsulykker, sager vedrørende alvorlig kriminalitet og i øvrigt sager, som der skal føres særligt tilsyn med.

Hvis en station har behov for bistand, skal den henvende sig til politiinspektøren vedrørende dette – om nødvendigt, via en vagthavende på hovedpolitistationen.

Stationerne varetager patruljering, løsning af akutte opgaver og sagsbehandling inden for eget område. Derudover kontrollerer stationen i Midvåg rejsende og pas i lufthavnen.

Det beskedne befolkningsgrundlag – og den tilsvarende beskedne bemanning af de små områder, især i Vestmanna og Tverå, medfører meget skiftende arbejdsbyrder, og det er således ikke muligt at lægge vagtplaner i god tid, hvorfor der reguleres med ekstra fridage, afhængig af, hvorledes arbejdsbyrden har været.

Omkostninger

Som omtalt ovenfor, er både politiet og anklagemyndigheden dele af samme myndighed i Danmark. De er derfor ikke opført for sig på den danske finanslov, og derfor er det ikke muligt konkret at beskrive, hvad de færøske enheder koster.

På områder, hvor der er tale om mere eller mindre selvstændige driftsenheder, er det muligt at udfinde regnskabstallene (direkte udgifter). På andre områder bliver tjenesterne udbudt af enheder i Danmark (enheder under rigspolitichefen), og i disse tilfælde er det ikke muligt at finde ud af, hvor stor en del der anvendes til politiet (skjulte omkostninger). Dette problem bliver betydeligt større, fordi der ifølge oplysninger fra rigspolitichefen ikke findes regnskabstal eller udgiftstal, der dokumenterer, hvor meget hans enheder koster. Det vil bl.a. sige, at der ikke findes tal for, hvad det internationale kontor, medarbejderafdelingen, vagtcentralen eller beredskabsafdelingen koster³.

Direkte omkostninger

Politiet på Færøerne har i de senere år afholdt følgende direkte omkostninger:

	1996	1997	1998 (skøn)
Driftsudgifter			
Løn	33.470.865	34.988.348	36.200.000
Køb af varer og tj.ydelser	12.901.986	7.920.648	9.000.000
Køb af redskaber, netto	696.754	696.701	800.000
Leje og vedligeholdelse	2.118.143	1.452.037	1.800.000
Andre driftsudgifter	22.989	100.508	100.000
Personlige tillæg	-	43.521	50.000
Erstatninger	80.258	248.429	100.000

³ Pga. at statsministeren har nægtet de danske myndigheder at udlevere andre oplysninger til Færøerne i forbindelse med selvstyreprocessen end oplysninger, som allerede er tilgængelige, har det ikke været muligt at foretage præcise skøn i samarbejde med medarbejderne fra politiet.

Investeringsudgifter

Politistationen i Klaksvig	5.811.455	2.086.348	25.000
Direkte udgifter i alt	55.102.450	47.509.576	48.075.000

Indtægter

Diverse driftsindtægter	1.891	1.575	-
Bøder, afgifter m.v.	3.312.459	2.198.855	2.300.000
Andre indtægsoverførsler	-	938.824	1.000.000
Renter	35.609	5.613	10.000
Indtægter i alt	3.312.459	3.144.867	3.310.000
Direkte nettoomk.	51.789.991	44.364.709	44.765.000

Direkte nettoomk.

ekskl. investeringer	45.978.536	42.278.361	44.740.000
----------------------	------------	------------	------------

Da der er langt imellem investeringerne på politiområdet, er det skønnet, at nettoomkostningerne ekskl. investeringer udviser det mest realistiske billede af de direkte omkostninger.

Forholdet er i øvrigt: befolkningstal/politibetjente – $(45.000/99,5^4=452)$, betydeligt lavere end i Danmark, hvor det er $(5.275.000/9.837=536)$, men på niveau med forholdene på Island, som er $(266.000/600=443)$. Dette kan være en naturlig konsekvens af, at områderne er små, og derfor kræver de en relativt større bemanning end et stort og differentieret område, hvis samme tjenesteydelse skal sikres på et tilsvarende niveau. Samtidig tyder de islandske tal på, at politikorpset allerede har ca. den størrelse, der kræves for en selvstændig mikrostet, der ønskes at blive vurderet som sikker og veludviklet også på dette område.

Der vurderes derfor ikke, at suverænitet vil medføre vækst i politikorpset ud over den, der kræves i forbindelse med internationalt samarbejde (se nedenfor).

Skjulte omkostninger

Ud over de direkte omkostninger vil der være diverse skjulte omkostninger, hvor der er tale om tjenesteydelser, som Færøernes politi modtager uden omkostninger, fordi de er en del af det danske politi.

Der er i de fleste tilfælde tale om hele tjenesteydelser, men på nogle områder er der dog tale om delvise tjenesteydelser.

- Vagtcentralen yder bistand i forbindelse med omfattende aktioner.
- Rejseholdet hjælper til i særlige tilfælde, tit i forbindelse med omfattende efterforskningsarbejde og i forbindelse med økonomisk kriminalitet.
- Den kriminaltekniske afdeling udfører alt det kriminaltekniske arbejde og kommer derudover i særlige tilfælde til gerningsstedet for at udføre efterforskning.

⁴ Baseret på, at en ekstra politibetjent i gennemsnit arbejder halv tid.

- Personaleafdelingen varetager en stor del af personaleadministrationen. Afdelingen varetager desuden planlægningen af alle personalegruppers efteruddannelse i samråd med politiskolen.
- Politiskolen varetager hele uddannelses- og efteruddannelsesområdet⁵. Politifolk får både deres grund-, efter- og lederuddannelser fra Politiskolen, og både jurister og kontor-medarbejdere bliver ligeledes efteruddannet på Politiskolen. I de senere år har mellem 4 og 8 færingers hvert år deltaget i grunduddannelsen.
- Radio- og motorafdelingen vedligeholder og udvikler politiets radiosystem og leverer alle motorfartøjer.
- Beredskabsafdelingen leverer uniformer og andet udstyr, indbo og kontorudstyr.
- Blanketafdelingen leverer og vedligeholder blanketter og kontorudstyr og leverer faglitteratur.
- Computerafdelingen vedligeholder og udvikler alle computerregistre og computersystemer på Færøerne, og politiet på Færøerne har direkte adgang til de centrale databaser, både adgang til at registrere og til at lede efter oplysninger. Der er følgende databaser: Registeret for efterlyste køretøjer, Centralregisteret for motorkøretøjer, Legitimationskontoret, Registeret for parkeringsafgifter og Kriminalregisteret.

Derudover varetager andre afdelinger tillige mindre tjenesteydelser

- Revisionsafdelingen gennemfører revision af politiets regnskaber.
- Den internationale afdeling og Interpol leverer ikke mange tjenesteydelser til det færøske korps; men indirekte er der fordele ved disse.
- Informationstjenesten hjælper til efter anmodning.
- Eftersøgningstjenesten hjælper til efter anmodning.
- Bygningstjenesten har tilsyn med vedligeholdelsen af bygninger.
- I særlige tilfælde er der samarbejde med PET, især i forbindelse med vurderinger inden besøg fra udlandet.

Uddannelse

På uddannelsesområdet har det været muligt at få helt præcise tal, og der er derfor også muligt at drage præcise konklusioner.

Om uddannelse: Intet andet sted i samfundet mærker hver eneste person så godt tydeligt den myndighed, som vi sammen har overladt til det offentlige, som når politiet bliver indblandet.

Derfor er det vigtigt, at politiet fungerer efter hensigten, hverken mere eller mindre. Via regler og andre foranstaltninger kan man sikre såvel den enkelte som politiets medarbejdere; men med de store krav, der i dag stilles til politiet, nytter regler og foranstaltninger meget lidt, hvis politikorpset ikke har det tilstrækkelige beredskab, både når det gælder grunduddannelse og når det gælder efteruddannelse.

⁵ Kurser i vedligeholdelse af viden inden for selvforsvar, våben og EDB ligger dog også ude hos enhederne.

Således er det i alle demokratiske samfund, men hvis vi har planer om at have så få medarbejdere ansat hos politiet som muligt, må de overordnede medarbejdere sandsynligvis have et bedre og bredere uddannelsesniveau end andre steder. I den situation vil de være kompetente inden for flere områder, således at så få årsværk som muligt bindes til de overordnede opgaver, og det vil medføre, at der vil være mere arbejdskraft til rådighed til korpsets mest betydningsfulde opgaver.

Udgifter til uddannelse: I 1997 blev der anvendt 114.706.000 kr. til efteruddannelse af politifolk, 54.004.000 kr. til at efteruddanne politifolk, 5.261.000 kr. til efteruddannelse af kontorpersonale og 4.029.000 kr. til efteruddannelse af jurister.

Hvis vi på grundlag af medarbejderantallet omregner dette til færøske forhold og regner med, at politiet købte tjenesteydelserne fra Danmark for den beregnede produktionspris, ville omkostningerne være 1.137.457 kr. til efteruddannelse af politifolk, 535.519 kr. (800.000) til efteruddannelse af politifolk, 54.288 kr. til efteruddannelse af kontorpersonale og 50.112 kr. (75.000) til efteruddannelse af jurister.

Tallene i parentes er estimeret 50% højere end ved efteruddannelse af jurister og politifolk, fordi tallene (både medarbejder- og opgavetallene i reelle tal) er så små og så ujævnt fordelt, at hvis arbejdskraften skal udnyttes fuldt ud, er det vigtigt, at hver eneste medarbejder har kompetence til at varetage flere forskellige opgaver⁶.

Udover det, der fremgår af offentlige statistikker og regnskaber, er enkelte politifolk i gang med kortere og længere basis- og praktiske efteruddannelser i Danmark. Det er svært at sætte tal på disse, men i gennemsnit må der være tale om omkring en halv million om året, fordi de, når talen er om en længere periode, ofte modtager 'dansk' løn.

Alt i alt kan vi således ansætte udgifterne til uddannelse på politiområdet til 2.566.745 kr., og så er der lagt noget til.

Til sammenligning kan nævnes, at på Island koster politiskolen (Lögregluskóli Ríkisins) 75 mio. isl. kr. (ca. 7,3 mio. DKK) om året. Skolen har omkring 35 elever på grunduddannelsen hvert år, og derudover efter- og specialuddanner skolen politifolk. Det tyder på, at vurderingen ovenfor i hvert fald ikke er ansat for lavt.

Andre skjulte udgifter

På alle øvrige 'skjulte' områder er det svært at sætte tal på de skjulte omkostninger, når vi tænker på, hvad det ville koste at oprette tjenesten på Færøerne, fordi der for det meste er tale om højt specialiserede tjenesteydelser, hvor enhedsomkostningen for den første enhed indenfor alle typer af den producerede tjenesteydelse udgør en betydelig del af de omkostninger, som de samlede tjenesteydelser inden for området koster.

⁶ Udgiftstallene er de endelige regnskabstal fra finanslovsforslaget, personaletallene stammer fra årsberetningen, og de færøske personaletal er i henhold til oplysninger fra landfogeden. De danske tal er 10.034, henholdsvis 2.132 og 402, de færøske tal, der er omtalt ovenfor (deltidsansatte tæller med ½)

Det danske politikorps og befolkningsantallet er omkring hundrede gange større, og derudover er der grundlæggende forskelle i landenes samfundsstruktur, således, at færinger f.eks. begår helt usædvanlig lidt kriminalitet i forhold til befolkningstallet, i forhold de nordiske lande såvel som i forhold til hele verden.

De små tal (dvs. mindre end ildspåsættelse, og mange gange mindre end et drab pr. år), gør det endnu sværere at planlægge, hvilke tjenesteydelser der vil være behov for, og hvad udgiftsbehovet vil være pr. år. Så sjældne hændelser er aldrig jævnt fordelte over tid og sted, og vi har derfor så at sige vished for, at selv om udgiftsbehovet til de fleste særtjenesteydelser i gennemsnit bliver lavt, så vil det kunne svinge med flere millioner år for år. – På den anden side medfører de små tal, at det er indlysende, at det på mange områder er det eneste økonomisk og fagligt forsvarlige at skaffe tjenesteydelserne andetsteds fra.

Som sagt oplyser rigspolitichefen, at embedets regnskaber og finanslovsforslag ikke er fordelt på afdelinger. Det er derfor ikke muligt at få oplyst, hvad de enkelte områder koster, eller at forsøge at omregne disse til færøske forhold.

I henhold til politiets driftsregnskaber går 15% af bevillingen til ledelse, administration og hjælpetjenester og til Grønland og Færøerne.

Hvis vi vurderer, at det samme forhold ville gøre sig gældende her⁷, vil 8.394.131 kr. medgå til ledelse, administration og de omtalte tjenesteydelser.

Reelt kan vi forvente, at ledelse- og administrationsdelen kan blive relativt større, hvorimod de fleste særtjenesteydelser sandsynligvis vil kunne købes relativt billigere, da der ikke vil optræde basisudgifter, hvis tjenesteydelserne bliver købt fra eksisterende ordninger andre steder⁸.

- Det er forskelligt, hvorledes politiledelsen og politiadministrationen er struktureret i landene omkring os. Danmark har f.eks. struktureret det således, at de fleste opgaver varetages af et direktorat (rigspolitichefen), der også varetager alle de tjenesteydelser, der omfatter hele landet. Politiet på Island har derimod struktureret det således, at politiet selv varetager langt de fleste direktoratsopgaver, således at kun en lille del af centraladministrationens arbejdskraft benyttes til politi i forhold til den arbejdskraft, man benytter til politi i den danske centraladministration. På Island er det således, at en jurist i doms- og kirkeministeriet udelukkende varetager politiområdet, en anden medarbejder varetager sysselmændenes virke i øvrigt, og derudover benytter doms- og kirkeministeriet kun arbejdskraft til personaleanliggender indenfor området.

Præcis hvor mange medarbejdere og hvor mange penge der skal til for at administrere et færøsk politi, er i høj grad afhængig af, hvordan man politisk vælger at organisere opgaverne, og hvor mange registre og foranstaltninger man vælger at 'låne' eller købe fra andre lande; men hvis man

⁷ Forholdet er for stort, fordi Grønland og Færøerne er inkluderet; men på den anden side er der uden tvivl nogle særtjenesteydelser, som ikke er fuldstændigt inkluderet

⁸ Det ville også være muligt at varetage visse særtjenester hos politiet, afhængig af, at lignende opgaver i andre dele af administrationen, som ikke haster, når politiet har meget at lave, bliver flyttet til politiets administration. Så vil man kunne have flere medarbejdere, uden at politiet skulle finansiere alle omkostningerne, og landets tjenesteydelser vil bedre kunne fås fra hånden.

vælger den islandske løsning, vil der ikke blive tale om mange årsværk. Vælger man på den anden side den danske løsning, vil medarbejderbehovet blive større, og dermed også udgiftsbehovet.

Hvorvidt den omtalte vurdering på 8.392.131 kr. til ledelse, administration og særtjenesteydelser vil holde eller ikke, afhænger derfor af, hvilke politiske afgørelser der tages vedrørende ledelsesstrukturen.

- Udover de omtalte skjulte udgifter kommer, at politiets arbejde er tilrettelagt således, at dele af udgifterne i forbindelse med beskrivelse af konkrete områder overhovedet ikke er inkluderet i politiets drift. Der er her især tale om køb af forskellige tjenesteydelser (f.eks. revisorreddegørelser), som har direkte tilknytning til konkrete anliggender. Udgifterne til dette kan beløbe sig til fra nærmest nul op til nogle millioner om året. Det vil næppe være fornuftigt at estimere et så svingende tal, men hvis vi siger 5 mio. kr. i gennemsnit, er der i hvert fald ikke skønnet for lavt.

Nye aktivitetsområder

Det må forventes, at suverænitet i sig selv vil øge politiets opgaver en smule, fordi det vil medføre, at udenlandske ambassader og repræsentationskontorer oprettes i landet, og der vil være flere og hyppigere officielle besøg. De sikkerheds-, inspektions- og foranstaltningsopgaver, der vil opstå herved, kan komme til at påvirke den daglige drift, fordi korpset har en lille bemanding dertil, og nogle officielle besøg kræver relativt stor politibemanding i korte perioder. Dette forventes dog ikke at påvirke driften i betydeligt omfang.

I denne forbindelse er det almindeligt med internationalt sikkerhedssamarbejde, heriblandt samarbejde indenfor efterretningstjenesten.

Der er kun få oplysninger vedrørende samarbejde med PET. Politiets hjemmeside oplyser dog, at der for hvert politiområde er udpeget en person, der har ansvaret for forbindelsen til PET, og således er det uden tvivl også på Færøerne.

Vort lille og gennemsigtige samfund har næppe brug for en efterretningstjeneste; men for at opnå det nødvendige samarbejde med sikkerheds- og efterretningstjenester i andre lande, bliver det sandsynligvis nødvendigt med en lille tjenesteenhed, hvor særligt fortroligt materiale ikke behandles via de almindelige procedurer hos politiet, således at sikkerhedstjenester i andre lande kan stole på, at de oplysninger, de giver til den færøske enhed, er i sikre hænder.

Denne enhed kunne sandsynligvis samtidig administrere andet internationalt samarbejde (se nedenfor).

Med suverænitet er det selvsagt, at Færøerne deltager i internationalt politisamarbejde som INTERPOL og tillige i Schengensamarbejdet⁹. Med den stigende internationalisering på alle områder får disse samarbejdsrelationer større betydning, og samtidig kræver deltagelse i det praktiske internationale samarbejde både særlige forudsætninger og relativt megen arbejdskraft. Man må derfor snarest forvente, at det internationale samarbejde vil kræve yderligere omkring 3-4 årsværk, som må forventes at koste 1,5-2 mio. om året i drift.

⁹ Udgifterne ved et medlemskab er inkluderet i kapitlet vedrørende udenrigsanliggender.

Resumé

Udgifter på politiområdet

Udgifterne på politiområdet vurderes at udgøre 45 mio. til den almindelig drift, 8,4 mio. til ledelse og særtjenesteydelser, 2,6 mio. til uddannelse, 5 mio. til særlige analyseomkostninger og hertil 1,5-2 mio. til medarbejdere til internationalt samarbejde. I alt omkring 63 millioner.

Hvor stor en del af de 8,4 millioner til ledelse og særtjenesteydelser der vil vedrøre medarbejdere, og hvor stor en del der vil vedrøre ydelser fra udlandet, afhænger af, hvilket system man politisk beslutter sig for.

Man må forvente, at udgifterne til politiet hyppigt vil svinge med mindst 10%, afhængigt af, hvilke anliggender der vil kræve særtjenester fra udlandet.

Der er tale om et stort område, der er af stor samfundsmæssig betydning både på den ene og på den anden måde. Administrationen har ikke haft mulighed for at analysere området mere specifikt, men det er dog indlysende, at der, inden sagsområdet overgår til færøsk anliggende, kræves grundige forberedelser, og der må indgås aftaler vedrørende arbejdet for en ret lang overgangsperiode, fordi de færøske myndigheder ikke har specialviden inden for området.

Udfordringerne ligger ikke så meget i det økonomiske som i det at strukturere området fornuftigt og i at anskaffe og vedligeholde den overordnede ekspertise.

- Det skal bemærkes, at tjenestemandspensionen til politifolk ikke er blevet omtalt, fordi den ikke hører til driften af selve området, og fordi den danske stat som arbejdsgiver har påtaget sig pligten til at udbetale tjenestemændene denne pension. Denne privatretlige aftale – som grundlæggende er en aftale mellem den enkelte arbejdstager på den ene side og den danske stat som arbejdsgiver på den anden side, bliver hverken påvirket af den statsretlige status eller af, hvem der fremover er arbejdsgiver.

Her er således udelukkende tale om at redegøre for de praktiske forhold.

Ligeledes skal det bemærkes, at landfogedens virke som anklager og statsadvokat ikke er blevet behandlet, fordi det vurderes, at dette bør behandles i grundlovskommissionens udvalg vedrørende retssystemet.

3.4 Arrestvæsenet

Lovgrundlaget for arrestvæsenets virke er 'lov nr. 188 af 17 juni 1958 om arrestvæsenets ordning på Færøerne,' 6. kapitel i straffeloven, og 'bekendtgørelse nr. 423 af 21. juni 1973 om fuldbyrdelse af frihedsstraf,' med senere ændringer.

Samarbejde med andre institutioner

Institutionen samarbejder med mange danske og færøske myndigheder og fungerer hyppigt som en del af det danske arrestvæsen. F.eks. blive straffe, som det ikke er muligt at afsone på Færøerne (normalt straffe, der er af længere varighed end et år), afsones i Danmark, og derud-

over forekommer det ikke sjældent, at indsatte af diskretionsmæssige årsager anmoder om at måtte afsone straffen i Danmark.

Medarbejdere og organisation

Arrestvæsenet henhører under Direktoratet for Kriminalforsorgen under Justitsministeriet.

Landfogeden er arrestvæsenets inspektør, og politiets jurister behandler institutionens juridiske anliggender.

Medarbejderne er en arrestforvalter, en overvagtimester og ni arrestmedarbejdere, derudover er der en deltidsansat rengøringsmedarbejder.

Omkostninger

For så vidt angår omkostningerne er problemerne de samme som vedrørende politiet. Arrestvæsenet er en del af det danske arrestvæsen og modtager derfor ydelser og tjenesteydelser fra den danske del af væsenet. Det er derfor svært at sætte nøjagtige tal på omkostningerne.

De senere år har driften af arrestvæsenet ligget på omkring 4 mio. om året. Heraf bruges ca. 800.000 til drift og resten til lønudgifter.

I gennemsnit forventes det, at det vil koste 600.000 kr. at have en indsat siddende i 1 år i et dansk fængsel, og normalt er en eller to – enkelte gange op til fem – fælinger indsat til afsoning i Danmark ad gangen. Udgifterne har således beløbet sig til mellem 600.000 og 3.000.000 kr. om året.

Medarbejderne får deres uddannelse, efteruddannelse og lederuddannelse i Danmark, og den største del af personaleadministrationen foregår ligeledes i Danmark. Da der er tale om at uddanne få medarbejdere, er det indlysende, at uddannelsen bør tages i udlandet; men med så få medarbejdere er der nærmest umuligt at sætte tal på udgiften ved dette. De gennemsnitlige udgifter vil være meget små.

Konklusioner

Med alle disse forhold in mente vil udgifterne ved arrestvæsenet beløbe sig til mellem 4,6 og 7 millioner. Hvis disse tjenesteydelser skal købes f.eks. fra Danmark (rejseforbindelsen er bedst til Danmark for eventuelle besøgende), er det et spørgsmål, om det kan betale sig, i såvel økonomisk som særligt i social henseende, at have til formål, at alle domme skal afsones på Færøerne. – I meget specielle tilfælde er der ingen tvivl om, at det økonomisk og måske også socialt ikke kan anbefales at have som formål, at alle fanger skal afsone deres straf på Færøerne, især fordi sikre fængsler er meget dyre, og hidtil har behovet for disse heldigvis været meget lille.

3.5 Kriminalforsorgen

Lovgrundlaget for Kriminalforsorgens arbejde er kapitel 7 og kapitel 9 i den borgerlige straffelov. Derudover udfører Kriminalforsorgen personundersøgelser i henhold til § 808 i retsplejeloven.

Det er Justitsministeriet, der udformer reglerne om, hvordan arbejdet skal udøves.

Institutionens opgaver

Kriminalforsorgens hovedformål er at fuldbyrde straffe uden for fængselsvæsenet.

Kriminalforsorgen fører tilsyn med personer, der ikke sidder i fængsel. Der er tale om personer, der har en betinget dom, er prøveløsladt fra fængsel, er dømt til at udføre samfundstjeneste eller er dømt for spirituskørsel, men som har valgt at gå i behandling for deres spiritusmisbrug frem for at lade sig fængsle. Det er således altid en dom, der er årsagen til, at Kriminalforsorgen fører tilsyn med folk.

Der sigtes mod at reducere brud på straffeloven og at forebygge, at den, der har fået en dom, på ny bryder straffeloven.

Kriminalforsorgen hører, sammen med bl.a. fængsler og arrester i Danmark, under Direktoratet for Kriminalforsorgen, der henhører under det danske Justitsministerium. Alle danske amter har en kriminalforsorgsafdeling. Den færøske afdeling blev stiftet i 1976.

Andre hovedopgaver

Udover det almindelige arbejde med personer uden for fængselssystemet varetager Kriminalforsorgen den sociale service og forsorgsarbejdet i arresten i Tórshavn.

Arresten benyttes tillige som fængsel for personer, der har fået en dom på maksimalt 1 år. Personer, der har fået en længere dom, skal almindeligvis afsone deres straf i et dansk fængsel, og i disse tilfælde varetager Kriminalforsorgen den sociale service dér. Den tager også ud til skolerne rundt om på øerne for at fortælle om Kriminalforsorgens arbejde, når den anmodes derom.

Samarbejde med andre institutioner

Kriminalforsorgens samarbejdsparter er bl.a.: Landfogeden på Færøernes, Landssygehuset – psykiatrisk afdeling, Socialforvaltningen, børneværnene rundt om i landet, behandlingsinstitutionerne for spiritusmisbrug, kommunelægerne og skolerne.

Medarbejdere og organisation

Der er fire medarbejdere. Afdelingslederen og forsorgsmedarbejderen er socialrådgivere, og derudover er der en kontormedarbejder og en rengøringsmedarbejder, der er på arbejde et par timer om ugen.

Når der er behov for faglig bistand eller hjælp til f.eks. computersystemet, henvender Kriminalforsorgen sig til det danske direktorat. Medarbejderne deltager i de samme kurser og får samme undervisning som deres kolleger i Danmark.

Omkostninger

Som bekendt hører institutionen under Direktoratet for Kriminalforsorgen, og den har derfor ingen selvstændig konto på den danske finanslov. I 1998 udgjorde institutionens driftsomkostninger 1.041.481 kr. Da er alt indregnet. Der er ingen indtægter.

Konklusioner

Med udgangspunkt i beskrivelsen af Kriminalforsorgen ses, at der er tale om en lille institution, og det må siges, at det ikke burde være noget problem, at dette anliggende blev overtaget som færøsk anliggende. Administrativt vil der ikke være behov for flere medarbejdere, men blive tale om samme medarbejderantal, som forsorgen har nu. På nuværende tidspunkt koster institutionen en god million i drift. Det kan komme på tale at indgå en samarbejdsaftale med Justitsministeriet i en overgangsperiode.

3.6 Retsvæsenet

I henhold til lagtingsloven om en grundlovskommission skal kommissionen, udover grundlovsarbejdet, udforme et forslag til et færøsk retssystem. I Landsstyrets bemærkninger til lovforslaget er anført, at udvalget kan nedsætte et underudvalg til kun beskæftige sig hermed. Ligeledes er det bemærket, at underudvalget ikke er underlagt samme tidsfrist som grundlovskommissionen, der skal aflevere sin rapport og et forslag til en grundlov til Landsstyret senest den 1. juni år 2000.

Det er således ikke administrationsgruppens opgave at behandle dette emne. Man har dog valgt at beskrive Retsvæsenet, således som det fungerer i dag.

Dette er gennemført ved en beskrivelse af de hovedopgaver, retsvæsenet varetager, hvorledes retsvæsenet er tilrettelagt, ligesom medarbejderantal og omkostninger er beskrevet.

Retsvæsenet udgør et særskilt område, og det må forventes, at det bliver nødvendigt med en samarbejdsaftale i en overgangsperiode.

Der konkluderes ikke over beskrivelsen af Retsvæsenet.

Beskrivelse af Retsvæsenet

Lovgrundlaget for Færøernes Ret er 'Retsplejeloven, lov nr. 92 af 23. februar 1988', med senere ændringer. Den overordnede administration af embedets personalemæssige og økonomiske forhold varetages af Justitsministeriet. Med 'Lov nr. 402 af 26. juni 1998 om Domstolsstyrelsen,' der trådte i kraft 1. juni 1999, blev den overordnede administration af statens domstole henlagt til en særlig domstolsstyrelse, der er uafhængig af Justitsministeriet. Loven træder også i kraft for Færøerne.

Institutionens opgaver

I hovedtræk administrerer institutionen følgende lovområder:

Behandling af borgerlige retssager (civilretten).

Behandling af straffesager (strafferetten).

Behandling af skiftesager (skifteretten).

Behandling af fogedsager (fogedretten).

Tinglysning og udformning af dokumenter.

Lovgrundlaget for denne aktivitet findes i følgende love: Lov nr. 92 af 23. februar 1998 om rettens pleje, lov nr. 155 af 30. november 1874 om skifte af dødsboer, lov nr. 298 af 8. juni 1977 om konkurs, og lagtingslov nr. 55 fra 16. august 1962 om tinglysning. Der henvises derudover til kapitel 2 om danske retsregler, der er trådt i kraft for Færøerne, hvor de omtalte lovområder er beskrevet.

Som en konsekvens af førømtalte opgaver administrer domstolen forskellige afgiftslove. Disse er: Lagtingslov nr. 76 af 17. maj 1994 om betaling for tinglysning, lov nr. 794 af 26. november 1988 om retsafgift og lov nr. 136 af 27. maj 1908 om arveafgift og forordning af 8. februar 1810 om afgift ved overdragelse af fast ejendom.

Andre hovedopgaver

Derudover varetager institutionen følgende hovedopgaver:

Overformynderiet, ulykkeforsikringsrådet, overfredningsudvalget, overlandvæsenskommissionen, overudskiftningsudvalget, huslejenævnet for Tórshavns kommune, udvalget, der administrer statens erstatning til ofre for forbrydelser, Færøernes Landsnævn for Børneforsorg, søfartsrådet, sterilisationsudvalget, konkurrenceankenævnet og adoptionsudvalget.

Samarbejde med andre institutioner

Domstolen har ingen direkte samarbejdspartnere ud over Justitsministeriet og andre domstole i riget.

Medarbejdere og organisation

Ved sorenskriverembedet er to dommere, hvoraf den ene varetager administrationen. Derudover er der en retsassessor, fire dommerfuldmægtige, tyve kontormedarbejdere og to elever.

Institutionen er inddelt i seks enheder: Fogedretten, tinglysningen, skifteretten, strafferetten/civilretten, Ulykkeforsikringsrådet og Kassen.

Omkostninger

Sorenskriverembedet har en driftsbevilling på 2,5 mio. kr. Sorenskriverembedet har indtægter ved retsafgifter og betaling for tinglysning, heriblandt betaling for afhændelse af fast ejendom.

Retsafgifter og betaling for tinglysning tilfalder statskassen, og arveafgifter deles mellem statskassen og landskassen.

Kapitel 4

4. Samarbejdsaftaler indgås på disse områder

Det anbefales, at Færøernes landsstyre i en overgangsperiode etablerer samarbejde på alle de områder, der er omtalt. Dette anbefales, fordi det skønnes, at der vil være behov for et sådant samarbejde af hensyn til en løbende udvikling af områderne og for at opnå de bedste resultater.

Der vurderes dog, at der især indenfor to hovedområder vil være behov for længerevarende samarbejdsaftaler. Disse områder er udenrigsanliggender samt politi og landfogedembede.

Udenrigsanliggender

Med udgangspunkt i det forslag, der er beskrevet i kapitel 3.1 vedrørende en færøsk udenrigstjeneste vil der i første omgang kun være behov for et fortsat samarbejde vedrørende konsulære anliggender – (diplomater). Behovet vil dog falde i takt med, at den færøske udenrigstjeneste får oprettet en ordning med færøske konsulære medarbejdere (diplomater) rundt om i verden. Det skal bemærkes, at sådanne ordninger almindeligvis ikke medfører udgifter. Der kan dog i enkelte tilfælde opstå udgifter ved konkrete anliggender.

I suverænitetsaftalen med Danmark må der være bestemmelser vedrørende administrativt samarbejde på det udenrigspolitiske område mellem de pågældende myndigheder på Færøerne og i Danmark i en overgangsperiode på omkring 10-20 år, afhængig af, hvor hurtigt den færøske udenrigstjeneste bliver udbygget.

Da en fuldt udbygget færøsk udenrigstjeneste vil kræve 36 medarbejdere udover de nuværende 12, er det klart, at folk skal uddannes, ansættes og efteruddannes. Det bliver sandsynligvis vanskeligt at ansætte flere end tre eller fire medarbejdere om året. Da man på påregne et vist frafald, kan der gå 15-20 år, inden en færøsk udenrigstjeneste bliver fuldt bemandet.

Færøernes landsstyre bør derfor indgå aftaler med mange lande angående oplæring af den færøske udenrigstjenestes medarbejdere for at udvikle deres diplomatiske kompetence.

Politi og anklagemyndighed

Politiet og anklagemyndighed er et stort og kompliceret område, og det vurderes, at det bliver nødvendigt at indgå samarbejdsaftaler på disse områder:

- Specialudviklet udstyr (biler og andre kommunikationsredskaber, bogindbinding, uniformer, sikkerheds- og beskyttelsesudstyr, o.l.)
- Uddannelse (grunduddannelse, videregående uddannelse, efteruddannelse og kurser i vedligeholdelse af uddannelser)
- Kriminaltekniske undersøgelser

Her kan det med sikkerhed siges, at da befolkningstallet er så lille, korpset er lille, og specialopgaver af hver art vil være få, vil driften af politiet blive billigere, og de omtalte tjenesteydelser bliver bedre og mere stabile, hvis vi indgår samarbejdsaftaler med et eller flere

lande, i hvert fald angående dele af opgaverne.

Vedrørende registrering, er det rimeligt at sige, at når at forholdet mellem den færøske og den danske befolkning er så nært, ville det være en fordel for begge parter at fortsætte et system, der ligner det nuværende. Dette er dog ikke af afgørende betydning. At dette anliggende overgår til færøsk anliggende medfører for Færøernes vedkommende, at registerlovgivningen enten må ændres, eller at man indfører en særlig lovhjemmel. For Danmarks vedkommende må forudsætningen forventes at være den, at den færøske del af systemet opfylder EU-kravene, for så vidt angår registerregler i forbindelse med samarbejde med tredjelande om registre over personer.

Retsvæsenet

Det påregnes, at det bliver nødvendigt at indgå samarbejdsaftaler i en overgangsperiode. Der stilles mange og forskelligartede krav til retsvæsenet, såvel på det faglige område og på det organisatoriske område.

Som omtalt i beskrivelsen af Retsvæsenet vil et særlig udvalg under grundlovskommissionen beskæftige sig med dette emne, og området vil derfor ikke blive beskrevet mere detaljeret i denne omgang.

Kapitel 5

5. Internationale aftaler

Hvad angår lovgivningen kan det siges, at når udenrigsanliggender overgår til færøsk anliggende, vil alle internationale konventioner for Færøerne træde ud af kraft i samme øjeblik, som Færøerne konstitueres som et land med fuld suverænitet. Suverænitetsaftalen og grænseaftaler er dog undtaget.

I henhold til gældende international ret kan de færøske myndigheder i hvert enkelt tilfælde afgøre, hvilke af de nuværende konventioner man ønsker skal træde i kraft igen for Færøerne. Det skal dog bemærkes, at en lov, der er trådt i kraft for Færøerne i forbindelse med, at en international konvention er trådt i kraft her, ikke påvirkes.

Internationale konventioner indenfor Lagmandskontorets administrative område

Nedenstående oplysninger er baseret på oplysninger fra Lovregister for Færøerne 1998.

Lovregistret omfatter næppe alle love, især ikke fra tiden før hjemmestyret. Efter hjemmestyret må man forvente, at det omfatter alle konventioner, som rigsombudet har forelagt for hjemmestyret. Der skal tages forbehold for, at det ikke er sikkert, at alle konventioner har været forelagt for hjemmestyret, selv om dette hævdes. Det kan f.eks. være, fordi den gældende lovgivning omfatter mere end det, der fremgår af konventionen, men tillige, fordi konventionen ikke er trådt i kraft for Færøerne, men dette er et spørgsmål mellem rigsmyndighederne og hjemmestyret. I forhold til udlandet er bestemmelserne i konventionen tillige trådt i kraft for Færøerne.

Folkeregister

1982 1/6:	T.101	01.11.-90	Nordisk konvention om folkeregistrering
	C.145	18/6-70	Optagelse i den internordiske flytteordning

Arv og skifte

1935 30/3:	L.88		Nordisk konvention 1934 om arv og dødsboskifte
	B348	24.06-76	Ny konventionstekst
	C.37	02.03-78	Vejledning om 1975-ændringen

Konkurs

1934 1/9	A.250		Konkurs erklæret i Danmark omfattende formue i Finland, Island, Norge og Sverige, jf. A. 271 4/10-35.
1934 1/7:	A.251		Virkning af konkurs erklæret i Finland, Island, Norge og Sverige, jf. A. 272 4/10-35.

Indfødsret og land

1969 13/2: T.19

1980 15/9: T.78

Nordisk konvention om indfødsretslovens § 10
Kontinentalsokkel og fiskerizone mellem Færøerne og Norge

Pas og udlændinge

1988 23/2: T.57 12.11.55

T.14 27.02.61

Nordisk konvention om pas
Visse nordiske konventioners udvidelse
til Færøerne (vedr. udlændinge).

Retspleje, straf og arrestvæsen

1969 3/2: L.27

1963 31/5: L.214

B.398 16.12.63

C.220 16.12.63

1967 5/12: L.466

1967 9/6: L.249

L.27 03.02.60

L.251 12.06.75

1986 4/6: L.323

1994 17/5: B.119 19/5-09

T.33 7/6-60

Udlevering af lovovertrædere til Finland, Island, Norge og Sverige, 251 12/6 75
Samarbejde med Finland, Island, Norge og Sverige ang. Fuldbyrkelse af straf m.v.
Ikrafttrædelse 1/1-64
Fuldbyrkelse af straf i de nordiske lande.
Fuldbyrkelse af kendelser om internationale investeringstvister, jf. A.343/68
Udlevering af lovovertrædere
(Finland, Island, Norge, Sverige)
International fuldbyrkelse af straf mv., A.. 153 21/2-88
Haagerkonvention 1905 om civilproces (stadig gældende for Island og Rumænien).
Haagerkonvention 1954 om civilproces, C.244 14/11-60. England: B.206 24/5-33, 241 18/7-33, 329 30/11-34, T. 18/39. Luxembourg: B.20 25/1.12, 57 11/3-32. Polen: B.39 7/2-33.
Sverige: B.48 14/3-12, 176 27/6-13 art. 17-19. Tyskland: B.128 13/6-14, 15 29/1-32, C. 27 3/3-55 Retshjælp. B.276 6/11-31 Straffesager. USA.: T.43 31/8-61 V.

T.100 15/9-75

B.15 13/2-70

1925 15/5: B.167

B.150 28/6-29

(Nordisk overenskomst om gensidig retshjælp).
Forkyndelse i udlandet.
Konvention om voldgiftsklausuler i handelskontrakter, 151 28/6-29, 228 8/9-31.
Konvention om eksekution af udenlandske voldgiftskendelser, 227 8/9-31

Internationale ordninger vedrørende strafferet:

B.252 17/10-31, 305 2/12-32, 248 29/8-34, konvention om falskmøntneri,

T.13 21/5-37.

B. 212 30/6-30, Offentliggørelse af utugtige skrifter, T.55/50, 29/60.

T.28/60 vedr. konv. om forebyggelse og straf for folkeedr.

*B.100 27/11-87 International konvention imod gidseltagning af 17.
dec. 1979.*

Aftaler om udlevering af kriminelle:

Belgien: B.74 13/5-1876, 254 30/10-26, 169 15/5-33.

Finland: B.202 7/5-1923.

*Storbritannien, Canada: B.62 17/5-1873, 225 5/10-09, 395 1/7-19,
65 15/3-28, 145 21/4-32, 302 11/10-34, T.9 25/4-36, 18 9/11-
36, 29 29/9-38.*

Europa: T.36 28/9-63 Europæisk konvention.

Aftaler om fuldbyrdelse af straf:

Overenskomst om fuldbyrdelse af straffedomme:

Spanien: T.56 1/6-73

Ægteskab og børn:

1922 30/6:	B.252	4/12-09	Dekl. m. Sverige om ægteskabs indg. for konsul.
	C.60	10/4-54	Sep. og skilsmisse mellem borgere i Norden.
1931 11/11:	L.279		Aftale mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om ægteskab, adoption, værgemål, jf. A.325 30/12-31
1960 18/5:	L.158	6/5-80	Anerkendelse af nordiske faderskabsafgørelser og om ændring af lov om anerkendelse og fuldbyrdelse af nordiske afgørelser om privatretlige krav, jf. A.21 20/1-84
	T.6	16/1-92	FN-konvention 1989 om Barnets Rettigheder, jf. B.90 7/10-93.
1963 24/4:	B.269	28/6-63	Inddrivelse af bidrag fastsat i de nordiske lande, C.128 28/6-63.
	B.433	17/12-65	Inddrivelse af underholdsbidrag i henhold til den af De Forenede Nationer vedtagne konvention af 20. juni 1956.
	B.434	17/12-65	Anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser om underholdsbidrag i henhold til Haagerkonventionen af 15/4- 58 om underholdspligt over for børn.
1963 29/7:	T.21		Nordisk konvention om inddrivelse af bidrag.
1965 17/12:	T.433		Inddrivelse i henhold til FN-konvention 1956, 49 24/8-62.

	T.434	Anerkendelse og fuldbyrdelse i henhold til Haagerkonvention 1958.
1979 15/2	T.23	Europæisk konvention 1967 om adoption, 90 9/9-83, 92 24/9-84.

31. del i lovregisteret om bl.a. internationale forhold indeholder mange internationale konventioner, der alle uden tvivl hører under udenlandsafdelingens administration, på trods af at mange af dem indholdsmæssigt måske snarere hører under direktorater eller afdelinger.

Andre aftaler

1910 20/1:	B. 34-35	De på fredskonferencen i Haag 1907 afsluttede konventioner.
	T. 7 31/3-36	Genevekonv. 28/10-33 om flygtninges stilling.
	T. 16 24/7-37	Regler om krigsførelse med ubåde.
1929	5/10: B.198	Konvention om afkald på krig (Kellogg-pagt).
1962	27/6:	T. Konsularkonvention med England og Nordirland.

Nordisk samarbejde

1971 28/4:	L.	185 Nordisk samarbejde.
	L.	263 22/5-74, 220 16/5-84.
	B.	298 10/6-71 Ikrafttræden, 406 25/7-84.
38 26/7-62		Nordisk samarbejdsoverenskomst, 70 20/7-71, 1 6/1-76, 60 6/8-86, 61 6/8-86, 34 2/4-92, 25 24/3-94.
	T.	32 22/3-72 Nordisk kulturaftale, 75 23/8-84.
48 15/5-73		Nordisk samarbejde om transport og kommunikation, 73 23/8-84.
65 9/8-90		Aftale 1988 om retlige stilling for nord. Institutioner og ansatte.
66 9/8-90		Aftale 1989 om samarbejde ved ulykkeskader på mennesker, ejendom eller miljø.
	T.	31 14/3-91 Det Nordiske Miljøfinansieringsselskab.

Internationale organisationer

1948 14/9:	T.	49 Pariserkonv. om europ. økonomisk samarbejde.
1949 13/9:	T.	39 Nordatlantiske traktat, NATO.
1949 13/9:	T.	40 Statut for Europarådet, 45 9/12-63, 16/62.
	T.	46 10/11-53 Rettigheder og immuniteter (ses ikke kdg.), 42/56, 36/57, 68/62, 54/50, 45/63 (Schweiz).
	T.	32/57, 56/57, 61/59, 41/64 Kulturkonv. (hører også hjemme i UMMS)
1961 9/6:	T.	25 Organisation for økonomisk udvikling (OECD).

Menneskerettigheder, flygtninge og lignende anliggender

1953 11/6:	T.	20 Beskyttelse af menneske- og frihedsrettigheder, B. 41/53 (ikrafttrædelse), B. 31/54 (andre landes ratifikation)
1954 24/11:	T.	55 Konv. Flygtninges retsstilling, 64/60, 11/63, 60/68.
	T.	54 7/7-60 Konv. Statsløses retsstilling, 11/63, 61/68.
	T.	35 17/9-63 Flygtningesøfolk.
	T.	10 6/2-78 Konv. 1961 Begrænsning af statsløshed.
1983 9/9:	B.	83 af Konv. 18/12-79 om afskaffelse af alle former for diskrimination mod kvinder.
1991 16/5:	B.	57 Europarådskonvention om forebyggelse af tortur m.v.
1997 9/10:	B.	97 ILO-konvention nr. 197 om oprindelige folk og stammefolk i selvstændige stater
1998 13/4:	K.	13 Europarådet nationale mindretal
1995 5/10:	A.	Østersørådets kommissær for menneskerettigheder m.m.

Handel og søfart

1923 19/4:	B.	197 Konv. om transitfriheden af 1921
1990 9/8:	T.	81 Konv. 1985 om beskyttelse af ozonlaget
1990 9/8:	P.	82 Beskyttelse af ozonlaget
1994 15/4:	O.	Verdenshandelsoverenskomsten
1997 9/10:	P.	115 Beskyttelse af ozonlaget Færøerne med under P
1996 27/6:	O.	Luftfartsoverenskomst Belarus
1997 4/12:	O.	124 Luftfartsoverenskomst Mongoliet

Aftaler om samarbejde, handel, industri, søfart og økonomi: (Af 1936 i lovtidende C. Midlertidige aftaler er ikke medtaget)

USA:	T.	50/48, 43/61.
Bolivia:	B.	53/34.
Brasilien:	T.	3/39.
Bulgaria:	B.	330/22.
Colombia:	B.	277/31.
Dom. rep.:		Patent 18/5-1853.
Ægypten:	B.	195/30.
Østrig:	B.	18/29.
Afnkrig:	B.	27/10, 73/25, 272/25, 113/30.
Grækenland:	B.	186/29.
Haiti:	T.	22/37, 22/38.
Iran:	B.	120/35.

Italien:		Patent 10/12-1864, B. 155/02, 284/27.
Japan:	B.	177-179/1912.
Kina:		Patent 12/11-1864, B. 171/29. Patent 7/4-1865.
Liberia:		
Polen:	B.	220/24, 288/34.
Portugal:	B.	9/1898, 284/35.
Rumænien:	B.	282/30.
Schweiz:	B.	86/1875, 166/24, 60 1/5-97.
Thailand:	T.	10/38.
Spanien:	B.	44/28, T. 42/50.
Storbrit.:	B.	156/12, 225/33.
Tjek.slovak.:	B.	155/25, 325/33.
Tyrkiet:	B.	212/25, 173/31.
USSR:	B.	266/23, 197/24.

Kultur, undervisning o.l.

1956 12/1:	T.	1 Udveksling af kulturelle materialer, 65/60.
	T.	35 14/6-60 Organis. f. undervisn., viden skab og kultur UNESCO.
	U.	43 7/7-60 Indførelse af kulturelt materiale, 52/63.
	T.	56 7/5-65 Udveksling af officielle publika- tioner.
1980 5/3:	T. 21	Konv. 16/11-72 Beskyttelse af verdens kultur- og naturarv.

Fiskeri m.m.

1993 11/2:	K.	27 Aftale om samarbejde vedr. hvaler og sæler i Nordatlanten.
------------	----	--

Lovafdelingen

1988 22/2:		Kon. mv. 15 underholdspligt
------------	--	-----------------------------

Finans- og Økonomidirektoratet

Indholdsfortegnelse

Indledning	93
KAPITTEL 1	94
Penge- og valutaområdet.....	94
KAPITTEL 2	98
Pengeinstitutter o.l.....	98
KAPITTEL 3	107
Andre love	107
KAPITTEL 4	109
Formelt og uformelt samarbejde	109
KAPITTEL 5	111
Konklusion	111

Indledning

De retsregler, der vil blive behandlet her, er reglerne for penge-, valuta- og kapitalmarked. Sagsområdet er stort set dansk i og med, at der er tale om lovgivning indenfor et område, der hverken er omtalt på liste A eller B i hjemmestyrelsen, og det opdeles i tre dele.

De enkelte lovområder behandles i hvert sit kapitel: kap. 1, kap. 2 og kap. 3.

I kap. 4 behandles det formelle og uformelle samarbejde, og endelig er der i kap. 5 udarbejdet en samlet konklusion.

Kap. 1	Penge- og valutaforhold
Kap. 2	Pengeinstitutter, handel med værdipapirer, Indskydergarantifonden og lov om hvidvaskning af penge m.v.
Kap. 3	Andre love, lov om Fiskeribanken, Investeringsfonden for Færøerne o.a.
Kap. 4	Formelt og uformelt samarbejde
Kap. 5	Konklusion

Kapitel 1

Penge- og valutaområdet

Lov om valutaforhold
Lov om Danmarks Nationalbank
Lov om færøske pengesedler
Lov om færøske mønter

Disse love bliver behandlet enkeltvis nedenfor.

Dansk lov om valutaforhold

L. nr. 372 af 23.12.1964 om valutaforhold, som den senest er ændret ved L. nr. 247 af 09.06.1967.
– *B. nr. 522 af 31.08.1988 om valutaforhold.*
BKI nr. 94 af 07/11/1978 (Gældende) Bekendtgørelse om Danmarks ratifikation af 2. ændring af overenskomsten af 22. juli 1944 om Den internationale Valutafond samt af overenskomstens herefter gældende ordlyd
(97/C 236/03) Amsterdamresolutionen: DER INDFØRES EN VALUTAKURSMEKANISME, NÅR TREDJE FASE AF DEN ØKONOMISKE OG MONETÆRE UNION INDLEDES DEN 1. JANUAR 1999.
Wien-kommuniké. European Union. Vienna. September 26, 1998. Communiqué. Danish and Greek participation in the new exchange rate mechanism (ERM II)
ECB-pressemeldelse d. 11. september 1998. CONVENTIONS AND PROCEDURES FOR THE NEW EXCHANGE RATE MECHANISM (ERM II)

Lovgivning: Loven definerer begreber som valutaind- og udlændinge, og hvem der er valutaforhandler. Den fastsætter endvidere regler for disse og for transaktioner og mellemværender inden for én eller flere valutaer i ind- eller udland. Derudover fastsættes tillige regler for information angående transaktioner og mellemværender.

Administration: Danmarks Nationalbank administrerer valutaforhold og internationale betalinger inden for den danske stat.

Dele af loven bliver administreret af Industri- og Handelsstyrelsen.

Dele af loven om valutaforhold er trådt i kraft for Færøerne ved bekendtgørelse i Lovtidende, og ligeledes dele af bekendtgørelsen om valutaforhold.

Økonomiministeriet har ansvaret for lovarbejdet.

Lovgivningen for valutaforhold er dansk. Lovgivningen og administrationen følger tillige internationalt samarbejde og internationale regler.

Finansiering: Det økonomiske ansvar for lovarbejdet ligger ved Økonomiministeriet. Ansvar for administrationsomkostningerne ligger ved Nationalbanken eller Industri- og Handelsstyrelsen, så længe omkostningerne ikke pålægges brugerne gennem afgifter for internationale betalinger.

Dansk lov om Danmarks Nationalbank

L. nr. 116 af 07.04.1936 om Danmarks Nationalbank, som den senest er ændret ved L. nr. 88 af 15.03.1939.

– *B. nr. 344 af 22.12.1937 om indløseligheden af Nationalbankens sedler.*

Lovgivning:

Loven er trådt i kraft ved 'B. Nr. 152 fra 28.05.36', også for Færøerne. Økonomiministeriet har ansvaret for lovarbejdet. Loven er en lov for Danmarks Nationalbank om forvaltningen. Lovgivningen om økonomistyring og konjunkturudligning er en blanding af dansk og færøsk. Lovgivningen om Nationalbankens administrationsområde følger tillige internationalt samarbejde, aftaler og traktater.

Administration:

Danmarks Nationalbank er den administrative myndighed for pengepolitik, heriblandt rentepolitik og valutapolitik og for etablering af ligevægt mellem tilførsel og afgang i den nationale valuta.

Nationalbankens myndighed udøves ifølge en særlig lovgivning indenfor de forskellige politiske områder. Denne myndighed udøves tillige som en del af Nationalbankens erhvervsmæssige virksomhed.

Den kongelige bankkommissær, som er økonomiministeren, har tilsyn med, at Danmarks Nationalbank overholder sine love og regler.

Nationalbankens administrative myndighed er tillige gældende på Færøerne. Politikken tager udgangspunkt i Danmarks økonomiske situation. Færøernes Landsbank (Landsbanki Føroya) skal i sin virksomhed tage hensyn til behovet i den færøske økonomi.

Finansiering:

Det økonomiske ansvar for lovarbejdet ligger ved Økonomiministeriet, men ansvaret for driften ligger ved Nationalbankens bestyrelse og direktion.

Dansk lov om guldklusuler

L. nr. 254 af 27.11.1936 om Guldklusuler.

Lovgivning: Loven drejer om krav, som har været sikret med guld eller 'guldmønter'. Med loven træder kravet om, at penge og rente sikres ved guldværdien, ud af kraft. Loven er trådt i kraft ved bekendtgørelse i Lovtidende og er ikke særlig for Færøerne. Ansvaret for lovgivningsarbejdet er ikke fastsat i loven.

Administration: Den administrative myndighed er ikke omtalt i loven.

Finansiering: Det økonomiske ansvar for lovarbejdet er dansk, men det er ikke blevet fastsat i loven, hvilken minister der har ansvaret.

Dansk lov om færøske pengesedler

L. nr. 248 af 12.04.1949 om pengesedler m.v. på Færøerne.

- *B. nr. 214 af 24.05.1950 vedrørende ombytning af danske og færøske pengesedler i henhold til lov nr. 248 af 12. april 1949 om pengesedler m.v. på Færøerne*
- *B. nr. 146 af 04.05.1954 om indkaldelse af færøske pengesedler.*

Lovgivning: Loven fastsætter værdien af den færøske krone (1 færøsk kr. = 1 dansk kr.), samt at de færøske pengesedler er dækket af danske kroner, der står på en særlig konto i Nationalbanken. Loven fastsætter, at færøske pengesedler gratis kan omveksles til danske. Loven fastsætter ligeledes, at landskassen har krav på en del af Nationalbankens overskud ud fra forholdet mellem færøske og danske pengesedler.

Loven er trådt i kraft ved bekendtgørelse i Lovtidende, også for Færøerne. Statsministeren har ifølge loven ansvaret for lovarbejdet og principielle afgørelser, men har delegeret dette ansvar til Økonomiministeriet. Lovgivningen for pengevæsenet er dansk. Lovgivningen om danske pengesedler er fastsat i loven om Nationalbanken.

Administration: Det færøske pengevæsen har siden i marts 1998 været underlagt det danske Økonomiministerium. Beslutninger på Færøerne tages af rigsombudet og en repræsentant, der er valgt af Landsstyret. Landsstyret har valgt finansministeren (landsstyremanden for finansielle anliggender).

Finansiering: Økonomiministeriet har det økonomiske ansvar for lovarbejdet. Ansvaret for at fremstille nye sedler og for at udskifte gamle ligger ved Nationalbanken, men ansvaret for nye seddeludgivelser ligger ved Økonomiministeriet og Nationalbanken i fællesskab.

Dansk lov om mønter

L. nr. 817 af 21.12.1988, Møntlov.

– *A. nr. 692 af 11.10.1991 om udmøntning af indenlandsk skillemønt.*

L. nr. 248 af 12.04.1949 om pengesedler m.v. på Færøerne.

Lovgivning: Loven fastsætter regler for udgivelse, produktion, administration og indkaldelse af danske mønter. Loven er trådt i kraft ved bekendtgørelse i Lovtidende, også for Færøerne. Loven om færøske pengesedler fastsætter derudover, at danske mønter benyttes på Færøerne. Økonomiministeriet har ifølge loven ansvaret for lovarbejdet. Lovgivningen for pengevæsenet er dansk.

Administration: Økonomiministeriet og Nationalbanken kan producere og udgive mønter. Nationalbanken varetager produktion og administration. Størrelse, værdi og udseende fastsættes tillige fastsat af Nationalbanken og bekendtgjort ved kongelig anordning.

Finansiering: Det økonomiske ansvar for lovarbejdet ligger ved Økonomiministeriet. Ansvar for at fremstille nye mønter og administrere møntvæsenet ligger ved Økonomiministeriet og Nationalbanken i fællesskab.

Kapitel 2

Pengeinstitutter o.l.

Indledning

Inden for sagsområdet pengeinstitutter o.l. er disse to lovgrupper gældende:

Lovgruppe 1

- Lb. nr. 57 af 02.02.1993 om banker og sparekasser m.v. som sat i kraft ved A. nr. 246 af 03.05.1993*
- L. nr. 1072 af 20.12.1995 om værdipapirhandel m.v.*
- L. nr. 367 af 14.06.1995 om en indskyldergarantifond som sat i kraft ved A. nr. 718 af 05.10.1998.*
- L. nr. 348 af 09.06.1993 om forebyggende foranstaltninger mod hvidvaskning af penge.*

Lovgruppe 2

- Lb. nr. 101 af 28.09.1992 om en værdipapircentral.*
- Lb. nr. 737 af 19.08.1992 om visse kreditinstitutter.*
- L. nr. 109 af 07.04.1936 om kreditforeninger.*
- L. nr. 108 af 07.04.1936 om købstadshypotekforeninger.*
- L. nr. 156 af 02.05.1934 om visse spare- og udlånsvirksomheder.*
- L. af 23.02.1866 om oplagshuse.*

Beskrivelse af sagsområdet

Området er i hovedsagen dansk i og med, at der er tale om lovgivning på et område, der hverken bliver omtalt på liste A eller B i hjemmestyreløven. Lovgivningen om kreditforeninger er dog undtaget, i og med at denne er et overtaget anliggende, omtalt i pkt. 15 på liste A i hjemmestyreløven.

På liste A i hjemmestyreløven er tillige omtalt 'oplagshuse'.

Lovene i **gruppe 1** definerer aktuelle og betydningsfulde forhold vedrørende finansmarkedet. Lovene i **gruppe 2** repræsenterer så at sige tidsmæssige fejltagelser, der enten bør sættes ud af kraft eller å jourføres.

Om lovene i gruppe 1

Lovene vedrørende: 1) banker og sparekasser; 2) værdipapirhandel; 3) veksellererfirmaer; 4) investeringsfirmaer, (investeringsforeninger), er så at sige en helhed, der tilpasser de danske rets-

regler til EU-direktiverne vedrørende investeringstjenester¹ og investeringinstitutioner². En organiseret og analyseret samling af den historiske udvikling på området findes i 'Direktivsammenkrivning og Direktivsamling,' som det danske finanstilsyn udgav i august 1995.

Lovgivningen i gruppe 1 er kendetegnet ved, at den er tilpasset de mindstekrav, som Danmark som medlem af EU har bundet sig til.

Her er det især loven om banker og sparekasser og værdipapirhandel, der er af stor betydning. Men der findes tillige anden betydningsfuld lovgivning på området, der ikke er trådt i kraft for Færøerne, men som burde være det, hvis lovgivningen på området skal kunne sammenlignes med lovgivningen i vore nabolande. Der skal især henvises til to love, der burde være trådt i kraft:

L. nr. 476 af 10.6.1997 om investeringsforeninger og specialforeninger

og

L. nr. 1071 af 20.12.1995 om fondsmæglerselskaber.

Der arbejdes på at få disse love sat i kraft, således at hele den betydningsfulde finansvirksomhed bliver ordnet ved lov.

Om lovene i gruppe 2

Loven om en værdipapircentral er utidssvarende, fordi den ikke svarer til den lov om handel med værdipapirer, der bl.a. begrænser værdipapircentralens område, og som bl.a. fastsætter, at en værdipapircentral skal være organiseret som et anpartsselskab. Det må forventes, at loven om en værdipapircentral ophæves i Danmark, når VP bliver omorganiseret til et anpartsselskab. Det er tillige hensigten, at loven skal ophæves, når dette sker i Danmark.

'Lov om oplagshuse' er fra 1899 og er gyldig både i Danmark og på Færøerne. I Færøernes lov-bog (Lógbók fyri Føroyar) ses, at loven er uændret siden 1930. Loven er gammel, umoderne og nærmest ubrugt.

'Lov nr. 156 af 02.05.1934 om visse spare- og udlånsvirksomheder' er ophævet i Danmark. I stedet kom 'lov nr. 375 af 22.05.1996 om sparevirksomheder og udstedere af forudbetalte betalingskort'. Planen er, at den seneste lov tillige skal træde i kraft for Færøerne og erstatte den gamle lov, men det er ikke sket endnu.

Loven om visse kreditinstitutter er stadig i kraft for Færøerne, men kun så længe rigsmyndighederne ikke har bekendtgjort ændringer i bank- og sparekasseloven, som Lagtinget har vedtaget at anbefale.

¹ Direktiv vedrørende investeringstjenester, 93/22/EØF

² Direktiv vedrørende investeringinstitutioner, 86/611/EØF

DE ENKELTE LOVE

Bank- og sparekasseloven

- Lb. nr. 57 af 02.02.1993 om banker og sparekasser m.v. som sat i kraft ved A. nr. 246 af 03.05.1993
- B. nr. 567 af 29.11.1974 om fravigelse af bopælskrav i bank- og sparekasseloven.
- B. nr. 586 af 29.11.1974 om fradrag for særlig sikre krav ved beregning af bankers og sparekassers enkeltarrangementer.
- B. nr. 467 af 02.07.1987 om medarbejders valg af bestyrelsesmedlemmer i sparekasser, andelskasser og sammenslutning af andelskasser (Direkte repræsentation).
- B. nr. 468 af 02.07.1987 om medarbejders valg af bestyrelsesmedlemmer i sparekasser, andelskasser og sammenslutning af andelskasser, der er moderselskab i en koncern (Koncernrepræsentation).
- B. nr. 436 af 19.07.1988 om henlæggelse af beføjelser til Finanstilsynet samt om klageadgang.
- B. nr. 530 af 07.08.1989 om anmeldelser m.v. til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen for sparekasser og andelskasser.
- B. nr. 746 af 05.12.1989 om revisionens gennemførelse i pengeinstitutter
- B. nr. 854 af 14.12.1990 om verdipapirer med ubestemt løbetid og andre kapitalindskud.
- B. nr. 855 af 14.12.1990 om filialer af kreditinstitutter med hjemsted i et land uden for De Europæiske Fællesskaber.
- B. nr. 820 af 12.12.1991 om systemrevisionens gennemførelse i fælles datacentraler.
- B. nr. 879 af 28.10.1992 om puljepension m.v.
- B. nr. 1235 af 30.12.1992 om kapitaldækningsregler for pengeinstitutter og visse kreditinstitutter.
- B. nr. 98 af 04.03.1993 om Erhvervs- og Selskabsstyrelsens EDB-system og takster herfor.
- B. nr. 963 af 13.12.1993 om Erhvervs- og Selskabsstyrelsens takster for aktie- og anpartsselskaber, pensionskasser, sparekasser, andelskasser, investeringsforeninger, visse spar- og udlånsvirksomheder m.v. og for europæiske økonomiske fimegrupper.
- B. nr. 995 af 14.12.1993 om den færøske registreringsmyndigheds takster for sparekasser og andelskasser.
- B. nr. 997 af 14.12.1993 om Erhvervs- og Selskabsstyrelsens gebyrer for oplysninger og dokumenter.

Lovgivning: I bank- og sparekasseloven er fastsat, hvordan pengeinstitutters virksomhed skal drives. Der er fastsat regler for, hvorledes pengeinstitutter skal organiseres og regler for regnskabsforhold. Der er grænser for, hvor stor en andel udlånene kan være af gælden og af egen-

kapitalen hos et pengeinstitut. Der er særlige solvensregler gældende for pengeinstitutter. Det er fastsat, hvordan et tilsyn skal foregå, og det er først og fremmest Finanstilsynet, der varetager denne opgave.

Det er endvidere det danske finanstilsyn, der giver pengeinstitutterne tilladelse til at drive virksomhed og inddrager tilladelsen, hvor dette skønnes nødvendigt.

Lovens hovedformål er at sikre indskyderne, således at de ikke taber penge, som indsættes på konto i en bank eller en sparekasse. Loven skal således skabe sikre forhold inden for området. Dette gennemføres ved et kvalificeret tilsyn både inden for og på tværs af landets grænser.

Administration: Den øverste administrative myndighed er den danske økonomiminister. På visse områder er administrationsopgaverne overladt til det danske finanstilsyn. Andre administrative myndigheder er Færøernes Landsstyre, den færøske registreringsmyndighed (Skráseting Føroya) og Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

Tilsynet med, at love og bekendtgørelser overholdes, varetages af det danske finanstilsyn.

Finansiering: Det økonomiske ansvar er dansk. Udgifterne ved udfærdigelse af love og ved administrationen betales af rigsmyndighederne, men tilsynet er hovedsagen brugerfinansieret, forstået på den måde, at pengeinstitutterne betaler for tilsynet afhængig af deres gæld og ansvar.

Loven om handel med værdipapirer

L. nr. 1072 af 20.12.1995 om værdipapirhandel m.v. som ændret ved

*L. nr. 376 af 22.05.1996 og sat i kraft ved A. nr. 931 af
25.10.1996 og A. nr. 552 af 28.06.1997*

B. nr. 268 af 17.04.1996 om Erhvervs- og Selskabsstyrelsens offentliggørelse af prospekter ved første offentlige udbud af visse værdipapirer som sat i kraft ved A. nr. 931 af 25.10.1996.

B. nr. 328 af 22.04.1996 om opgørelse af meddelelse om og offentliggørelse af betydelige andele i selskaber, der har aktier optaget til notering på en fondsbørs som sat i kraft ved A. nr. 931 af 25.10.1996.

B. nr. 329 af 23.04.1996 om prospekter ved første offentlig udbud af visse værdipapirer som sat i kraft ved A. nr. 931 af 25.10.1996.

B. nr. 330 af 23.04.1996 om krævene til det prospekt, der skal offentliggøres, inden værdipapirer kan optages til notering på en fondsbørs som sat i kraft ved A. nr. 931 af 25.10.1996.

B. nr. 331 af 23.04.1996 om betingelse for optagelse til notering af værdipapirer på en fondsbørs som sat i kraft ved A. nr. 931 af 25.10.1996 som sat i kraft ved A. nr. 931 af 25.10.1996.

B. nr. 332 af 23.04.1996 om indberetning af handler med værdipapirer, der er noteret på en fondsbørs m.v. som sat i kraft ved A. nr. 931 af 25.10.1996.

- B. nr. 333 af 23.04.1996 om aktionærers oplysningsforpligtigelser samt om tilbudspligt, når en aktionær erhverver flertallet af stemmerettighederne eller bestemmende indflydelse i et børsnoteret selskab som sat i kraft ved A. nr. 931 af 25.10.1996.
- B. nr. 925 af 25.10.1996 om registrering af fondsaktiver i en værdipapircentral.
- B. nr. 936 af 29.10.1996 om, i hvilke clearing- og afviklingssystemer netting med retsvirkning i henhold til loven om handel med værdipapirer § 57 stk. 1, kan finde anvendelse.
- B. nr. 1032 af 05.12.1996 om tidsfrister for at gøre retten til automatisk pant og betalingsforhold gældende m.v.
- B. nr. 206 af 11.03.1997 om klagenævnet for Værdipapircentraler.

Lovgivning: Den gældende lov om handel med værdipapirer er tilpasset til EU-reglerne derved, at den sætter investeringsdirektivet (direktiv nr. 93/22/EØF af 10. maj 1993 om investerings-tjenesteydelse i forbindelse med værdipapirer) og CAD-direktivet (direktiv nr. 93/6/EØF af 15. marts 1993 om krav til kapitalgrundlaget for investeringsfirmaer og kreditfirmaer) i kraft.

Det danske marked er hermed åbnet for omverdenen.

Hovedindholdet i loven er, at den under ét fastsætter reglerne på værdipapirmarkedet. Disse regler omfatter handel, clearing og registrering på markedet samt for infrastrukturen på markedet sammen med markedets institutioner, som er Københavns Fondsbørs, Garantifonden for Danske Optioner og Futures og Værdipapircentralen.

I samarbejde med Nationalbanken varetager de nævnte tre institutioner opgaverne på værdipapirmarkedet vedrørende sammenføring af købs- og salgstilbud, clearing og netting samt betalingstransaktioner.

Loven fastsætter tillige reglerne for de såkaldte "autoriserede markedspladser", der er omsætningssteder for aktier i mellemstore anpartsselskaber, som ikke er registreret på en værdipapirbørs.

Prospektkravene er udspecificeret i bekendtgørelser med hjemmel i loven.

Fondsrådet varetager tilsynet med markedet. Markedstilsynets indehold består i tilsyn med, at værdipapirudgiverne overholder deres informationspligt og kravene til oplysninger om handel på markedet, (gennemsigtighed), m.v.

Derimod er det Finanstilsynet, der fører tilsyn med, at solvenskravene for værdipapirforhandlere er opfyldt, og at procedurerne sker i henhold til direktiverne, ligesom Finanstilsynet udgiver og inddrager tilladelser til værdipapirhandel.

Samarbejdet mellem Finanstilsynet og Fondsrådet foregår således, at Finanstilsynet er ekspeditionskontor for Fondsrådet.

Administration: Den øverste administrative myndighed er den danske økonomiminister. På visse områder er administrationsopgaverne overladt til Finanstilsynet. Andre administrative myndigheder er Færøernes landsstyre, den færøske registreringsmyndighed (Skráseting Føroya) og Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

Finanstilsynet fører tilsyn med, at love og bekendtgørelser bliver overholdt. Finanstilsynet er tillige ekspeditionskontor for Fondsrådet.

Fondsrådet fører tilsyn med værdipapirmarkedet.

Finansiering: Det økonomiske ansvar er dansk. Udgifter til udarbejdelse af love og til administration har rigsmyndighederne ansvaret for, men det tilsynet, som Finanstilsynet varetager, er stort set brugerfinansieret på den måde, at kravet om betaling fastsættes efter den arbejdskraft, der bruges på tilsynet.

Indskydergarantifonden

L. nr. 367 af 14.06.1995 om en indskydergarantifond som sat i kraft ved A. nr. 718 af 5.10.1998

B. nr. 754 af 15.09.1995 om indskydergarantifonden som ændret ved A. nr. 718 af 05.10.1998

B. nr. 117 af 03.02.1997 om samarbejdet mellem Finanstilsynet og Indskydergarantifonden.

Lovgivning: Formålet med loven er at begrænse tab hos private indskydere, som har penge på konto i pengeinstitutter, der går konkurs.

Tabet begrænses på den måde, at disse indskydere har fuld sikkerhed for 300.000 kr., således at de såkaldte småsparere altid er sikret. Indskud på visse konti er dog altid fuldt sikret, uanset, hvor stort beløbet er. Dette gælder først og fremmest lovbundne konti og advokaters klientkonti.

Den institution, der sikrer alt dette, er Indskydergarantifonden.

Indskydergarantifonden er en selvejende institution, der er stiftet og virker i henhold til lov.

Administration: Økonomiministeren er den øverste administrative myndighed. Det danske finanstilsyn varetager tilsynet.

Finansiering: Fonden er dansk, og det økonomiske ansvar er dansk. Bortset fra lovarbejdet medfører fonden ikke offentlige udgifter, fordi alle udgifter til drift og til erstatning til indskyderne betales af pengeinstitutterne, afhængig af deres økonomiske situation.

Bemærkninger: Loven om Indskydergarantifonden er trådt i kraft for både Danmark og Færøerne. Den omfatter derfor alle pengeinstitutter i begge lande og virker som en forsikringsordning, hvor alle pengeinstitutter betaler til ordningen, som betaler de private indskydere op til 300.000 kr., hvis et institut går konkurs. Dette kan ikke lade sig gøre på Færøerne alene med

kun fire pengeinstitutter. Der bør derfor anmodes om et samarbejde med danskerne således, at de færøske pengeinstitutter forsat kan deltage i ordningen med de samme rettigheder og pligter som de danske.

Hvidvaskning af penge

*L. nr. 348 af 09.06.1993 om forebyggende foranstaltninger mod
hvidvaskning af penge, som sat i kraft ved A. nr. 766 af
03.10.1997*

Lovgivning: Loven pålægger personer og virksomheder indenfor kapitalområdet, heriblandt pengeinstitutter og forsikringsfirmaer, at fastlægge procedurer, der sikrer, at penge, der er tilvejebragt ved brud på straffeloven, ikke omsættes, modtages, overføres e.l.

Administration: Området varetages af den danske økonomiminister, og lovgivningen administreres således der. Finanstilsynet har tilsynsmyndigheden.

Politiet kan kræve nødvendige oplysninger.

Finansiering: Loven om forebyggende foranstaltninger mod hvidvaskning af penge medfører ikke offentlige udgifter, men fastsætter regler for finansielle institutioner vedrørende forebyggelse af denne hvidvaskning.

Oplagshuse

L. af 23.02.1866 om oplagshuse

Lovgivning: Loven om oplagshuse stammer fra 1866, og de seneste ændringer er fra 1930. Loven giver justitsministeren hjemmel til at give personer og virksomheder, der har planer om at begynde at drive oplagshuse, ret til at udfærdige oplagsbevis, påtegnet af ministeriet, således, at varer kun kan blive afhændet eller pantsat mod afhændelse eller pantsætning af beviset. Ligeledes kan retsskridt så som udlæg eller arrest, ikke foretages i selve varerne, men i oplagsbeviset.

Administration: Justitsministeriet og Finansministeriet.

Finansiering: Det økonomiske ansvar ligger hos rigsmyndighederne.

Bemærkninger: Loven er både gammel og umoderne og stort set ubenyttet. Loven ophæves sandsynligvis snart, og om nødvendigt kan reglerne indføjes i anden lov.

Visse sparevirksomheder

Gældende (under ophævelse):

L. nr. 156 af 02.05.1934 om visse spare- og udlånsvirksomheder, som ændret ved L. nr. 299 af 08.06.1977

Bekendtgørelser, opført ovenfor under bankloven:

B. nr. 436 af 19.07.1988 om henlæggelse af beføjelser til Finanstilsynet samt om klageadgang

B. nr. 98 af 04.03.1993 om Erhvervs- og Selskabsstyrelsens EDB-system og takster herfor

B. nr. 963 af 13.12.1993 om Erhvervs- og Selskabsstyrelsens takster for aktie- og anpartsselskaber, pensionskasser, sparekasser, andelskasser, investeringsforeninger, visse spare- og udlånsvirksomheder m.v. og for europæiske økonomiske firmagrupper

B. nr. 997 af 14.12.1993 om Erhvervs- og Selskabsstyrelsens gebyrer for oplysninger og dokumenter.

Kommende: *L. nr. 375 af 22.05.1996 om sparevirksomheder og udstedere af forudbetalte betalingskort*

B. nr. 182 af 06.03.1997 sparevirksomheder og udstedere af forudbetalte betalingskort.

Visse kreditinstitutter

Lb. nr. 737 af 19.08.1992 om visse kreditinstitutter som ændret ved L. nr. 1061 af 23.12.1992 og sat i kraft ved A. nr. 245 af 03.05.1993

B. nr. 856 af 14.12.1990 om visse kreditinstitutter

Bekendtgørelser opført ovenfor under bankloven:

B. nr. 436 af 19.07.1988 om henlæggelse af beføjelser til Finanstilsynet samt om klageadgang

B. nr. 1235 af 30.12.1992 om kapitaldekkningsregler for pengeinstitutter og visse kreditinstitutter

Lovgivning: Loven om visse kreditinstitutter er stadig i kraft for Færøerne, men kun så længe rigsmyndighederne ikke har bekendtgjort de ændringer i bank- og sparekasseloven, som Lagtinget har vedtaget at anbefale. Loven regulerede aktiviteten hos firmaer, som hverken var sparekasser eller banker, og som henvendte sig til offentligheden om indlån. Når disse ændringer er bekendtgjort, vil disse kreditinstitutters aktivitet blive tilrettelagt på grundlag af bank- og spare-

kasseloven, i og med, at § 10 i lov nr. 376 af 22.05.1996 ophæver loven om visse kreditinstitutter.

Administration: Den danske økonomiminister.

Finansiering: Det økonomiske ansvar ligger hos rigsmyndighederne.

Kapitel 3

Andre love

Fiskeribanken

L. nr. 54 af 17.02.1978 om Kongeriget Danmarks Fiskeribank.

Lovgivning: Der er tale om en dansk lov.

Administration: Loven administreres af Landbrugs- og Fiskeriministeriet, og den daglige administration varetages af Danmarks Hypotekbank og finansforvaltning.

Finansiering: Det økonomiske ansvar ligger hos rigsmyndighederne.

Bemærkninger:

Det nuværende samarbejde med Danmark og beskrivelse af krævene:

Når Færøerne bliver suverænt, vil ingen dansk lov være gyldig på Færøerne.

Men færingerne har optaget lån i Fiskeribanken, selv om der ikke er optaget nye lån i lang tid.

Hvis færingerne har en interesse i at optage lån i Fiskeribanken, så bør der indgås en aftale mellem Danmark og Færøerne herom.

Investeringsfonden for Færøerne

L. nr. 28 af 29.01.1964 om en investeringsfond for Færøerne, som senest ændret ved 1. nr. 566 af 16.11.1997.

Lovgivning: Med denne lov fra 1964 blev Investeringsfonden for Færøerne stiftet, og det blev fastsat, at der skulle indbetales 10 millioner kroner til fonden i statsstøtte om året i finansårene 1964/65-1069/70. Senere, fra 1970-1976, har staten på ny bevilget penge til fonden. Formålet med fonden var at skabe mulighed for at låne penge til store offentlige investeringer, der var nødvendige og ønskelige med henblik på at udvikle det færøske erhvervsliv.

Administration: Loven er en dansk folketingslov, men det er fastsat i denne, at hjemmestyret fastsætter mere nøjagtige regler for fondens virksomhed.

Det administrative ansvar ligger dermed både hos de danske myndigheder og hos Færøernes Landsstyre.

Finansiering: Det økonomiske ansvar for lovarbejdet er både hos den danske stat og hos Færøernes Landsstyre.

Administrationsudgifterne betaler fonden selv. Der er tale om udgifter til bestyrelsen og til en sekretær, som udelukkende varetager dette arbejde.

Bemærkninger

Når Færøerne får fuld suverænitet, skal vi have en færøsk lov.

I loven står der ikke noget om, hvem der så vil eje de penge, som fonden er i besiddelse af. Men dette anliggende minder om det, da Realkreditinstituttet (Realurin) blev overtaget.

Det må forhandles med danskerne om en løsning lig den, der gælder for Realkreditinstituttet.

Dansk lov om vilkår for statens udlån

L. nr. 1364 af 02.05.1934 om Ændringer i Vilkårene for Statens udlån.

Lovgivning: Loven fastsætter, at udlånsrenten kan reduceres med mindst 4% om året, og at den i øvrigt kan tilpasses det offentlige renteniveau.

Loven er trådt i kraft ved bekendtgørelse i Lovtidende og ikke kun for Færøerne. Det danske finansministerium har det økonomiske ansvar for lovarbejdet.

Statsgaranti for kreditforeningslån til færøske kommuner

L. nr. 172 af 24.05.1955 om statsgaranti for lån fra Kreditforeningen af Kommuner i Danmark til færøske kommuner.

Lovgivning: Loven giver den danske finansminister hjemmel til, på vegne af statskassen, at garantere for udlån til de færøske kommuner fra Kreditforeningen af Kommuner i Danmark.

Den danske finansminister får inden udstedelse af hver eneste garanti tilsagn om, at Færøernes Landsstyre på vegne af landskassen har ansvaret for de penge, som den danske stat eventuelt vil komme til at betale for at opfylde sin garantiforpligtelse.

Administration: Den finansielle myndighed er det danske Finansministerium.

Finansiering: Det økonomiske ansvar for selve lovarbejdet påhviler det danske finansministerium, der udformer loven, men det endelige økonomiske ansvar, hvis en kommune ikke er i stand til at betale lånene tilbage til Kreditforeningen af Kommuner i Danmark, ligger hos Færøernes Landsstyre.

Bemærkninger:

Kreditforeningen af Kommuner i Danmark har ikke ydet de færøske kommuner lån i mange år, det er tvivlsomt, hvordan lånemønstret hos de færøske kommuner vil blive i fremtiden.

Der må i al fald forhandles om, hvad der skal ske med de garantier, der allerede er udstedt.

Kapitel 4

Formelt og uformelt samarbejde

Samarbejde med danske told- og skattemyndigheder.

Et organiseret samarbejde mellem de færøske skattemyndigheder (Líkningarráð Føroya) og de danske skattemyndigheder blev påbegyndt, da kildeskatteloven trådte i kraft.

De færøske skattemyndigheder fik hjælp fra både det daværende kildeskattedirektorat, skattedepartementet og de danske kommuner. Mange danske medarbejdere hjalp til med arbejdet, både ved at komme til Færøerne og ved at informere de færøske medarbejdere, der tog til Danmark. Således var det også i 1992, da man gik i gang med at udforme en momslov, der trådte i kraft 1. januar 1993. Dengang blev der indgået en aftale med Told- og Skattestyrelsen i Danmark om, at Region Frederikshavn skulle være behjælpelige med udformningen af lovgivningen og med at få loven sat i kraft.

Den samme procedure er blevet benyttet i forbindelse med administration af toldloven. Landskassens omkostninger har så at sige været udgifter til rejser og ophold, og hvor det har været nødvendigt, til lidt overarbejde.

Det kan også bemærke, at Region Esbjerg har haft medarbejdere fra Færøerne beskæftiget i en måned, hvor de er blevet sat ind i forholdene vedrørende oliebeskatning.

Den danske told- og skattestyrelse har endvidere meddelt, at man med glæde vil hjælpe til med administrationen af kulbrinteskatteloven på samme vilkår som hidtil.

Alt i alt kan man fastslå, at der er foregået et omfattende, uformelt samarbejde mellem de færøske told- og skattemyndigheder (Toll- og Skattstovuna) og de danske told- og skattemyndigheder, når man har beskæftiget sig med større lovgivning inden for told- og skatteområdet, og det vurderes, at omkostningerne ved samarbejdet med Told og Skat i Danmark ville være flerdobbelte, hvis der skulle betales for de pågældende tjenesteydelser på almindelig vis ved betaling af specialisthjælp og af rejse- og opholdsudgifter.

Om dette ændres, hvis forholdene mellem Færøerne og Danmark bliver ændret, er svært at vurdere. Den personlige tilknytning vil i al fald være til stede en tid fremover, hvis andre ting ændres.

Landsbanken

Landsbanken har uformelle aftaler med afdelinger i Danmarks Nationalbank om at drøfte forhold, der har betydning for udvikling af Landsbankens opgaver.

Med henblik på de færøske valutaforhold vil der sandsynligvis blive behov for et samarbejde, hvis vi ønsker at forsætte med det nuværende 'currency board' system.

Lønafdelingen

Lønafdelingen har et **formelt** samarbejde med Finansministeriet, Undervisningsministeriet, Socialministeriet og Sundhedsministeriet vedrørende:

- Udlån af danske tjenestemænd (eksempelvis danske tjenestemænd, beskæftiget inden for områder, der er overtaget).
- Pensionsfastsættelser og refusion såvel til grupper i forbindelse med overtagelser (eksempelvis folkeskolelærere) som til enkeltpersoner (de, der har været tjenestemandsansat både i DK og på FO).
- Derudover er der et **uformelt** samarbejde især vedrørende:
- Finansministeriet ang. tjenestemandsrret og almindelig arbejdsret.
- Folketingets ombudsmand om forvaltningsret.
- Kommunernes Lønningsnævn om tjenestemandsrret.

Det formelle samarbejde om udlånte tjenestemænd og tjenestemænd, der er overtaget, må fortsætte på en eller anden måde, også efter suveræniteten. Det uformelle samarbejde er især opstået, fordi retstilstanden i Danmark og på Færøerne ligner hinanden så meget, at det er muligt at henvende sig til den danske administration for at få rådgivning fra medarbejdere, der har specialviden indenfor visse anliggender. Det kan tænkes, at dette samarbejde bortfalder i takt med, at vi får suveræniteten.

Kapitel 5

Konklusion

Det nuværende Landsstyre har allerede taget stilling til, at penge- og valutaområdet med de love, der er beskrevet i kap. 1, er områder, der skal forhandles med danskerne, hvorledes dette område kan organiseres med en mulig fælles valuta.

Kapitlet omtaler love vedrørende:

- 1) valutaforhold
- 2) Nationalbanken
- 3) pengesedler
- 4) mønter

Dette politiske og lovgivningsmæssige område ændres meget verden over. Udviklingen i verdensøkonomien har længe været den, at handels- og finanssamarbejdet mellem landene skal foregå så uhindret som muligt.

Det drejer sig om at have en enkel og gennemsigtig administration, som gør, at man kan stole på pengesystemet.

Selv om det er hensigten, at penge- og valutaområdet stadig skal være fælles med Danmark, vil der opstå vigtige spørgsmål, der skal tages stilling til, når der skal indgås en aftale mellem landene, fordi der kan også opstå store ændringer i de danske økonomiske forhold og i lovgivningen, som kan kræve en selvstændig, færøsk stillingtagen. Man kan bl.a. nævne, at hvis Danmark vælger at benytte euro'en i stedet for den danske krone, må færingerne tage stilling til, hvilken valuta vi skal benytte.

Resten af penge- og kapitalmarkedsområdet bliver færøsk anliggende, som stiller krav til den færøske administration, når det drejer sig om administration, lovgivning og økonomisk ansvar.

De love, der er behandlet i kap. 2 (bank- og sparekasseloven, loven om værdipapirhandel, loven om en Indskydergarantifond, loven om forebyggende initiativer mod hvidvaskning af penge og loven om sparevirksohmheder og udgivere af forudbetalte betalingskort) har alle det samme formål, nemlig at sikre indskyderne og investorerne så godt som muligt.

EU-direktiverne de seneste 15-20 år og de mange lovændringer på området både inden for EU, herunder Danmark, og i de lande, der har aftaler med EU, er et forsøg på at stramme og styrke tilsynet med finansielle institutioner og udarbejde fælles regler for institutionerne. Formålet er at styrke banksystemet og skabe et så sikkert finansmarked som muligt på tværs af landegrænserne.

Hos os er lovområdet dansk, og de danske love er trådt i kraft for Færøerne ved kongelig anordning.

De administrative myndigheder er:

Den danske økonomiminister: Bank- og sparekasseloven, loven om handel med værdipapirer, loven om en indskydergarantifond.

Finanstilsynet: Alle de omtalte love.

Skráseting Føroya (Færøernes Registreringsmyndighed), Erhvervs- og Selskabsstyrelsen og Færøernes Landsstyre: Først og fremmest bank- og sparekasseloven.

Krav til de administrative myndigheder, når området bliver færøsk:

Landsstyremanden for finansielle anliggender vil få det ansvar og den kompetence, som den danske økonomiminister har som øverste administrative myndighed på området.

Tilsynsinstitutioner, eksempelvis et finanstilsyn, skal etableres. Institutionen skal føre tilsyn med, at bestemmelserne i love og bekendtgørelser bliver overholdt.

I Danmark har økonomiministeren overladt til Finanstilsynet at udarbejde en del af de nødvendige bekendtgørelser. Dette kunne man også gøre på Færøerne, fordi der også i det færøske finanstilsyn være den nødvendige faglige viden.

Et færøsk finanstilsyn bør tillige, udover at føre tilsyn med de førømtalte love, i lighed med det danske føre tilsyn med forsikringsselskaber og andre finansielle institutioner eller fonde (til eksempel har det danske finanstilsyn ført tilsyn med Erhvervsudviklingsinstituttet (Framtaksgrunninum) og Finansieringsfonden (Fíggingargrunninum)).

Det ville være passende, hvis tilsynet med betalingskort o.l. på Færøerne varetages af det færøske finanstilsyn.

På Færøerne varetager Skráseting Føroya allerede de opgaver, som Erhvervs- og Selskabsstyrelsen varetager i Danmark, så på dette område kræves ingen ændringer.

Krav til lovgivning, når området bliver færøsk

Når den færøske lovgivning skal udformes på området, er det af afgørende betydning, at den følger lovgivningen i andre lande. Dette er et område, hvor meget store værdier skifter ejere, og pengeinstitutterne modtager lidet fra andre til at administrere deres pengebeholdning. Hvis der opstår tvivl om det grundlag, som reglerne på Færøerne er baseret på, opstår der samtidig tvivl om, hvor sikre de færøske pengeinstitutter er, og så vil det pludselig blive vanskeligt for dem, og dermed tillige for erhvervslivet og for samfundet i almindelighed, at arbejde uden for landets grænser med noget, der har med penge at gøre.

De europæiske lande har en lovgivning, der følger EU-direktiverne. Således er det også i de lande, der har aftaler med EU. EU-direktiverne bliver i disse lande regnede for mindstekrav, og EU-landene har derfor pligt til at følge dem. Det bør Færøerne også gøre.

Særligt med henblik på kreditområdet kan Færøerne udforme lovene ud fra EU-direktiverne. En anden mulighed er, at den nuværende danske lov om banker og sparekasser, som er i kraft for Færøerne, bliver gjort færøsk og á jourført. Færøerne vil således komme at følge EU-direktivernes mindstekrav, og den færøske lov vil komme til at ligne de banklove, som gælder for landene omkring os. I dette tilfælde kunne lovgivningen forenkles f.eks. således, at afsnittene om andelskasser og andet, der er Færøerne uvedkommende, tages ud af loven.

Om mere konkrete bestemmelser i bekendtgørelser er at sige, at de fleste danske bekendtgørelser med hjemmel i bank- og sparekasselovene allerede er trådt i kraft for Færøerne. Disse kan gøres færøske.

Regnskabsbekendtgørelsen og bekendtgørelsen om kapitaldækningsregler er regler, der konkret fastsætter, hvilke oplysninger pengeinstitutterne skal give til Finanstilsynet, enten på månedsbasis, kvartalsvis, halvårligt el.lign. Det er de største og mest indviklede bekendtgørelser til bank- og sparekasseloven og dermed dem, der kræver mest arbejdskraft at udforme og vedligeholde. De kunne være de samme som de danske, i al fald til at begynde med.

På denne måde er det muligt at sikre, at det færøske finanstilsyn får samme oplysninger som det danske, som vi har været den del af.

Det samme gælder andre love som f.eks. loven om værdipapirhandel. Lovene kan forenkles og alligevel følge EU's mindstekrav.

Det foreholder sig anderledes med loven om Indskydergarantifonden

Loven om en indskydergarantifond er gældende for Færøerne ligesom i Danmark. Den omfatter derfor alle pengeinstitutter i begge lande og virker som en forsikringsordning, hvor alle pengeinstitutter betaler til ordningen, der betaler private indskydere op til 300.000 kr., hvis et institut går konkurs.

Når Færøerne ikke længere er en del af det danske rige, kan loven om Indskydergarantifonden ikke være gældende for Færøerne. Det er heller ikke muligt at oprette en færøsk fond ud fra samme mønster.

Med kun fire pengeinstitutter er dette er ikke muligt på Færøerne.

Der bør derfor forhandles med danskerne om et samarbejde, således at de færøske pengeinstitutter forsætter med at deltage i ordningen med samme rettigheder og pligter som de danske.

Krav til finansiering, når området bliver færøsk

I Økonomiministeriet er der en afdeling, der varetager og administrerer området, der således finansieres af rigsmyndighederne.

På Færøerne administrer en fuldmægtig i Finansdirektoratet området tilligemed andre anliggender, det vil således ikke være nødvendig med de store ændringer, men man må regne med, at administrationen på dette område bliver noget større.

De andre dele inden for området, f.eks. Finanstilsynet, betales af pengeinstitutterne. I bank- og sparekasseloven er det fastsat, at pengeinstitutterne betaler for det tilsyn, som staten varetager. Betalingen fra det enkelte pengeinstitut fastsættes på grundlag af gæld og ansvar.

Det tilsyn, som Finanstilsynet fører med andre virksomheder, jfr. loven om værdipapirhandel, betales af disse virksomheder, og betalingen fastsættes ud fra den arbejdskraft, som benyttes til tilsynet.

Udgifterne til Indskydergarantifonden betales af pengeinstitutterne og ikke af det offentlige. Loven om forebyggende initiativer mod hvidvaskning af penge medfører ikke offentlige udgifter, men fastsætter regler for finansielle institutioner om, hvorledes de skal forebygge hvidvaskning af penge.

Alt i alt kan man sige, at hvis man holder fast ved den hovedregel, at tilsyn og dele af administrationen finansieres af institutionerne, medfører dette stort set ingen udgifter for landskassen, når området bliver færøsk.

Man må dog regne med, at et færøsk finanstilsyn kommer til at koste det offentlige noget.

På nuværende tidspunkt betaler de færøske pengeinstitutter små beløb til Finanstilsynet, fordi de er så små i forhold til de danske pengeinstitutter. De beløb, de nu betaler, vil ikke være tilstrækkeligt til et selvstændigt, færøsk finanstilsyn.

Forsikringstilsynet koster i øjeblikket ½ million kroner på finansloven.

Så længe der ikke er taget stilling til, hvordan det færøske finanstilsyn skal tilrettelægges, og heller ikke til, hvilke opgaver der skal pålægges tilsynet, er det ikke let at vurdere, hvad omkostningerne vil være. Men man må regne med, at det koster nogle offentlige penge, omkring 3 millioner kroner, inklusiv ½ million til forsikringstilsynet, selv om man holder fast ved, at institutterne finansierer tilsynet i så høj grad som muligt.

SAMARBEJDSAFTALER

Indskydergarantifonden

Som omtalt ovenfor bør der optages forhandlinger med danskerne om, at den nuværende ordning med Indskydergarantifonden kan fortsætte på samme måde som hidtil.

Finanstilsynet

Det ville uden tvivl være godt for det færøske finanstilsyn i begyndelsen at have en samarbejds-aftale med det danske finanstilsyn.

Der er dele af et sådant tilsyn, som der muligvis bør købes specialviden til. Især med henblik på pengeinstitutterne.

Derudover kan der opstå tvivl om visse anliggender, og inden man har fundet et fast leje, ville det være godt at have nogen med erfaringer at henvende sig til.

Årsagen til, at det her foreslås at købe specialviden fra Danmark, er den, at det danske finanstilsyn hidtil har ført tilsyn med pengeinstitutterne, og den færøske lovgivning vil komme til ligne den danske meget, i hvert fald i et stykke tid.

Internationalt samarbejde

Vedrørende valuta og finanstilsyn findes der internationale samarbejdsorganer som f.eks. IMF, Verdensbanken og Baseludvalget. Og inden for EU-samarbejdet foregår både et formelt og et uformelt samarbejde som f.eks. EU's rådgivende bankudvalg, ECB's (Europæiske Centralbank) finantilsynsudvalg, og den uformelle kontaktgruppe, hvor EØS-landene er iagttagere.

Færøernes stilling i dette samarbejde afhænger af, hvordan vores valutaforhold tilrettelægges, og hvilke lande Færøerne som en suveræn stat vil indgå aftaler med. Ud fra dette kan vi vurdere, hvor megen arbejdskraft, der bør anvendes til dette samarbejde.

Det forholder sig ikke således, at det er nødvendigt at være med fra den første suverænitetssdag.

Tidshorisont

Det tager ikke lang tid at udforme lovene således, at de kan fungere som færøske love. Det kan gøres nærmest fra dag til anden. Men bank- og sparekasseloven og loven om værdipapirhandel tilligemed alle bekendtgørelserne er et omfattende lovmateriale, så det tager tid at udforme disse love enklere og på færøsk.

Det kræver tid at oprette et færøsk finanstilsyn, fordi der skal søges medarbejdere osv.

Der kan komme til at gå et til halvandet år, før tilsynet bliver en realitet.

Fiskeridirektoratet

Indholdsfortegnelse

KAPITTEL 1	118
1.1 Resumé og konklusioner.....	118
KAPITTEL 2	121
2.1.Danske retsregler, som er trådt i kraft for Færøerne	121
2.2. Aftaler	138
2.3. Formelt og uformelt samarbejde	142
KAPITTEL 3	145
3.1. Anliggender som Danmark forvalter, og målsætninger for en selvstændig forvaltning.....	145
KAPITTEL 4	148
4.1. På disse områder indgås samarbejdsaftaler Søfartsanliggender	148

Kapitel 1

1.1 Resumé og konklusioner

De lovområder, som Fiskeridirektoratet forvalter, og hvor færøsk og dansk lovgivning er sammenknyttet, kan i hovedtræk deles i tre dele: **fiskeri**, **søfart** og **registrering**. Specielt for de to sidstnævnte gælder dansk lovgivning, som er trådt i kraft for Færøerne og i visse tilfælde også direkte dansk finansieret. Fiskerilovgivningen er færøsk med undtagelse af fastsættelse af fiskerigrænsen og udenrigsanliggender. Derfor vil den kun delvist blive behandlet i denne redegørelse.

Som det fremgår af redegørelsen, er der i forbindelse med **fiskeri** tale om lovgivning om "Danmarks Riges Fiskeriterritorium" og bekendtgørelse om "Fiskeriterritoriet ved Færøerne". Det er denne lovgivning, som fastsætter fiskerigrænsen omkring Færøerne. Opgaver omkring inspektion og bjærgning på søen har Fiskeriinspektionen og Færøernes Kommando løst i fællesskab. I forbindelse med færøsk suverænitet bliver der behov for udarbejdelse af færøsk lovgivning om fiskerigrænsen og for, at Fiskeriinspektionen, udover at tage sig af inspektion og bjærgning, også påtager sig hvervet at forsvare søterritorialgrænsen, at hævde suveræniteten.

I henhold til § 8, stk. 3 og stk. 4 i Hjemmestyreloven og i henhold til sædvane, har hjemmestyret i særlige tilfælde bemyndigelse til at forhandle og indgå aftaler med andre lande. Dette gælder bl.a. fiskeriaftaler og mellemfolkelige aftaler, almindeligvis med bistand fra den danske udenrigstjeneste. I forbindelse med færøsk suverænitet bør Færøerne omgående anmode om selvstændigt medlemskab i følgende mellemfolkelige organisationer: NAFO, NEAFC, NASCO, ICCAT, NAMMCO og havundersøgelsesrådet ICES.

Aktuelt afholder Færøerne udgifterne ved medlemskab af de nævnte organisationer. Selvstændig repræsentation vil derfor ikke medføre økonomiske merudgifter. Spørgsmålet om medlemskab i IWC må tages op efter behov. Medlemskontingentet for IWC bliver for nærværende betalt af Danmark.

Lovgivningen om **søfart** er delvis dansk og delvis overtaget af hjemmestyret som færøsk særanliggende. Med undtagelse af skibstilsyn forvalter de færøske myndigheder hele lovgivningen, dog udføres dette i samarbejde med de danske myndigheder; oftest i forbindelse med lovgivningsarbejde i internationale kommissioner og råd.

Af vigtige rigslove kan nævnes søloven fra 1985 med ændringer fra 1997, og lov nr. 98 fra 12.03.1980 om skibes sikkerhed. Søloven indeholder ikke mange direkte offentlige administrative opgaver, og derfor vurderes de offentlige forpligtelser at være knyttet til lovarbejdet på Færøerne samt i nordisk og internationalt regi.

Angående skibstilsyn bemærkes, at området finansieres direkte af Danmark. Tilbage i 1988 handlede et udvalg spørgsmålet om færøsk overtagelse af skibstilsynet. Udvalget konkluderede,

at en overtagelse på det tidspunkt ville koste omkring 9 mio. kr. Disse beregninger er baseret på et grundlag uden brugerbetaling eller muligheder for privat udlicitering af særskilte opgaver. Derfor vurderes det, at udgifterne kan reduceres i forhold til ovennævnte. Det bør nævnes, at man i år (1999) har nedsat et udvalg til at forberede en færøsk overtagelse af skibstilsynet, herunder til at foretage økonomiske konsekvensberegninger.

Lovområdet angående skibstilsyn er særdeles teknisk og omfattende. Det kræver deltagelse i internationale udvalg og internationalt lovarbejde. Et vist samarbejde med Danmark om skibstilsyn må påregnes – også i en tid efter, at området er overtaget som færøsk særområde. Beslutningsprocessen er underlagt udvalgets konklusioner i redegørelsen, som ventes afsluttet senere i år (1999), og forhandlinger med de danske myndigheder.

Af de udenrigsanliggender, som knytter sig til søfart, er det specielt arbejdet i FN-havorganisationen IMO (International Maritime Organisation), som har stor betydning for færøsk søfart. I organisationen opererer flere tekniske udvalg, som omfatter medlemmer fra de forskellige søfartsadministrationer og eksperter fra relevante felter. Krav fastsættes i internationale aftaler som f.eks. SOLAS, STCW, LL og MARPOL, som Danmark har vedtaget at sætte i kraft for Færøerne efter henstilling fra hjemmestyret. I forbindelse med færøsk suverænitet bør Færøerne indtræde som selvstændigt medlemsland af disse organisationer på søfartsområdet, deriblandt ikke mindst IMO.

Med Færøernes status som stående uden for EU har man ikke været repræsenteret i møder på søfartsområdet. Bestemmelser i EU-direktiver omhandlende søfart påvirker dog den færøske søfart direkte, da kravene gælder for alle skibe, som anløber EU-havn.

Den del, som knytter sig til skibstilsyn, skibsfart og anden søfartslovgivning bør administreres af Fiskeridirektoratet, som i øvrigt har søfarten som ansvarsområde.

Ansaret for nød- og sikkerhedssystemet på radio-området påhviler Tele Danmark A/S. Føroya Tele driver stationen Tórshavn Radio på vegne af Tele Danmark. Området kan derfor tilrettelægges under Føroya Tele.

Færøernes Registreringsmyndighed forvalter alle registreringsanliggender under Fiskeridirektoratet, bl.a. skibsregistrering, selskabslovgivning osv. Da skibsregistrering er færøsk særområde, er det især lovgivningen om aktie- og anpartsselskaber, erhvervsdrivende fonde m.v., som er behandlet i redegørelsen.

Der er som bekendt tale om et fællesanliggende. Al lovgivning er dansk. Dog forvaltes området på Færøerne og bliver ligeledes finansieret på Færøerne gennem registreringsafgifter og over finansloven.

Vedrørende administration af registreringen skal det dog nævnes, at ved klagesager mod Færøernes Registreringsmyndighed i forbindelse med aktie- og anpartsselskabsloven og loven om erhvervsdrivende fonde er det Erhvervsministeriets Erhvervsankenævn i Danmark, der er ankemyndighed. Ved færøsk overtagelse af ankemyndighed anbefales det, at kompetencen frem-

over skal høre under Færøernes Ankenævn. Klager af denne art forekommer så sjældent, at der ikke er behov for særlig administration af disse sager.

I henhold til "Lov om erhvervsdrivende fonde" skal Erhvervs- og Selskabsstyrelsen i Danmark godkende, at en fond henhører under loven og derfor kan registreres på Færøerne. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen er fondsmyndighed, og Justitsministeriet på Færøerne skal godkende ændringer i fondes vedtægter. Det skønnes, at Færøernes Registreringsmyndighed kan være godkendelsesmyndighed og fondsmyndighed. Lagmandskontorets juridiske afdeling kan godkende vedtægtsændringer.

Kapitel 2

2.1 Danske retsregler, som er trådt i kraft for Færøerne

Fiskerianliggender

Fiskeri

- *L. nr. 210 af 19.05.1971 om internationale reguleringsforanstaltninger vedrørende fiskeri.*

Lovgivning: Der er tale om en rigslov, der giver myndighederne hjemmel til at udarbejde internationale aftaler og aftaler om fiskeri inden for og uden for dansk søterritorium. Dette omfatter også færøsk søterritorium.

Loven giver bemyndigelse til at fastsætte bekendtgørelser i forbindelse med eksisterende traktater og aftaler. Inden bekendtgørelserne kan sættes i kraft for Færøerne, skal Færøernes hjemmestyre efter forhandling have godkendt bekendtgørelserne.

Der er tale om lovgivning, som bl.a. var knyttet til den tidligere NEAFC-traktat. I henhold til Hjemmestyreloven opstod der visse problemer for Færøerne i forbindelse med fastsættelse af fiskerireguleringer uden for 12 sømiles fiskerigrænsen. Som følge deraf blev det nødvendigt med en særlig rigslov. Hvad angår forvaltning af færøsk fiskeri, har denne lovgivning ikke spillet nogen rolle de sidste mange år. Det indstilles, at loven formelt ophæves.

Administration: I henhold til §1, stk. 1, er det den danske regering, som kan sætte internationale aftaler i kraft både inden for og uden for den danske fiskerigrænse.

Fiskerigrænser og inspektion

- *L. nr. 597 af 17.12.1976 om Danmarks Riges Fiskeriterritorium*

Lovgivning: Der er tale om en rigslov, som giver den danske statsminister bemyndigelse til ved kongelig anordning at fastsætte begrænsninger for færøsk søterritorium.

Hvad Færøerne angår, er der tale om en bemyndigelseslov, som giver lovlig adgang til at fastsætte fiskerigrænsen omkring Færøerne ved kongelig anordning. Hvis der udformes en færøsk lovgivning, er der ikke behov for både en bemyndigelseslov og for selve loven om fiskerigrænsen.

Administration: I henhold til lovens §1 er den udøvende myndighed den danske statsminister.

Denne lov fastsætter ikke direkte krav til administration, hvis området overføres til et færøsk særanliggende. Det står dog fast, at ved færøsk overtagelse vil ansvaret for forsvar af grænsen

alene påhvile færøske myndigheder tilforskel fra det nuværende fælles dansk/færøske arrangement (Færøernes Kommando og Fiskeriinspektionen). Se An. nr. 598 af 21.12.1976.

Ikke nødvendigt med samarbejdsaftale. Se An. nr. 598 af 21.12.1976.

Finansiering: Loven har ingen direkte økonomiske konsekvenser.

- *An. nr. 598 af 21.12.1976 om fiskeriterritoriet ved Færøerne.*

Lovgivning: Denne bekendtgørelse er dansk, men i lagtingslov nr. 28 fra 10.marts 1994 om erhvervsfiskeri med senere ændringer er den danske del af loven, som refererer til fastsættelse af 12 sømile fiskerigrænsen, indarbejdet i den færøske lovgivning.

Skønt den lovtæst, som der henvises til foran, også er indsat i fiskerilovgivningen, bør der i forbindelse med færøsk suverænitet udarbejdes en særskilt lovgivning om den færøske fiskerigrænse.

Administration: Ingen administrationsmyndighed er nævnt. Bekendtgørelsen er sat i kraft ved bemyndigelse i førnævnte lov nr. 597 af 17.12.1976 "Om Danmarks Riges Fiskeriterritorium", som giver statsministeren lovlig adgang til at fastsætte begrænsninger for fiskerigrænser.

Forpligtelsen til at sikre danske og færøske interesser inden for den fastsatte fiskerigrænse findes i lovgivning, fastsat ved andre færøske love og bekendtgørelser.

Det er nødvendigt at indgå aftaler med andre lande om midtlinje eller anden aftale om grænsen mellem Færøerne og andre lande, hvor afstanden mellem grundlinjepunktet er mindre end 400 sømil.

Finansiering: Bekendtgørelsen har direkte administrative og økonomiske konsekvenser. Det bemærkes, at for nærværende har Færøernes Kommando og Fiskeriinspektionen tilsynet med fiskeri og bjærgning på søen i fællesskab, dog med hver sit finansansvar.

Når den opgave, som Færøernes Kommando, nu løser, bliver overdraget til de færøske administrative myndigheder, vil det øge Fiskeridirektoratets driftsudgifter.

Tilsynet med det færøske søterritorium og bjærgning på søen kan i praksis udøves med to skibe og en helikopter. Der må påregnes øgede driftsudgifter på omkring 10 mio. kr. samt investeringer i et mindre redningsfartøj og en helikopter.

- *An. nr. 599 af 21.12.1976 om afgrænsningen af søterritoriet ved Færøerne*

Lovgivning: lovgivningen er dansk og fastsætter et 3 sømile søterritorium. Lovgivningen har bl.a. tilknytning til skibsfart, forurening og færøsk toldlovgivning.

Administration: se foran under ”anordning nr. 598”

Finansiering: ingen direkte økonomisk forpligtelse eller ansvar

Søfart, sølov m.v.

- *Lb. nr. 141 af 01.04.1985: Søloven, som ændret ved An. nr. 305 af 07.05.1997*
- *Bek. nr. 242 af 26.08.1953 om skibsdagbog og maskindagbog*
- *Bek. nr. 450 af 29.08.1978 om erstatningsfond for olieforurening, som senest ændret ved Bek. nr. 465 af 26.09.1980*
- *Bek. nr. 170 af 16.03.1995 for Færøerne om skibsbøger*
- *Bek. nr. 259 af 10.04.1996 om forsikring eller anden garanti til dækning af det privatretlige ansvar for olieskader fra skibe*
- *Bek. nr. 433 af 24.05.1996 om den internationale fond for erstatning for skader ved olieforurening*
- *Bek. nr. 206 af 03.04.1998 om ophævelse af sølovens kapitel 10 a og 10 b*
- *Bek. nr. 217 af 08.04.1998 om forsikring eller anden garanti til dækning af det privatretlige ansvar for olieskader fra skibe*
- *L. nr. 75 af 29.03.1904 om Rederes Forpligtelse til at meddele Statistiske Oplysninger, som ændret ved lov nr. 127 af 15.04.1930*
- *MB. nr. 4 af 10.05.1940 om Brug og Udleje af skibe hjemmehørende på Færøerne*
- *MB. nr. 64 af 15.12.1941 om Benyttelse af Fartøjer.*

Lovgivning: Lovbekendtgørelsen blev sat i kraft for Færøerne ved kongelig anordning i 1985. Søloven er en af de mest betydningsfulde love på området (se nedenfor om lovområdet).

Den oprindelige sølov, som er gældende for Færøerne, stammer tilbage fra 1892 og er siden ændret flere gange, sidst i 1997, bl.a. i forbindelse med bestemmelser om privatretligt ansvar ved olieforurening. Ændringerne skyldes den omstændighed, at Danmark har tilsluttet sig flere internationale traktater på søfartsområdet. Det samme er sket i Norge og Sverige. Når der skal udformes ændringer i søloven, udføres det grundlæggende arbejde i en særlig dansk sølovskommission. Kommissionen behandler internationale aftaler og stiller forslag til ændringer i søloven i overensstemmelse med disse aftaler. Kommissionen samarbejder med vedkommende kommissioner i de andre nordiske lande. Af denne årsag er reglerne i sølovene i praksis ens.

Kort sagt omfatter loven følgende områder: i lovens indledning fastsættes, hvilke kriterier der skal opfyldes, før et skib kan regnes for at være et dansk skib. Disse regler er også i overensstemmelse med skibsregisterloven. Der er regler om anpartsrederi. Der er fastsat bestemmelser om kaptajnens ansvar for bl.a. sikring af menneskeliv og ejendomme på søen samt for, hvilke forpligtelser han har i forhold til skibets reder. Gældende regler for, når en reder påtager sig at fragte gods med skib, er udførligt fastsat. I forbindelse med passagertransport og rejsegods er der fastsat regler om dette. Der er regler omkring skibbrud, skade ved kollision og om bjærgning på søen. Der er regler om ansvar over for andre og bestemmelser om begrænsning i reders erstatningspligt. Det er fastsat, hvilke rettigheder, der kan sikres ved søpant i skibet. Det er fast-

sat, i hvilke tilfælde reder har erstatningspligt, når skibet gør sig skyldig i olieforurening. Der er regler for at føre logbog, for søforhør m.v.

Administration: der er tale om dansk/færøsk fællesanliggende i henhold til Hjemmestyreloven. Erhvervsministeren (tidligere industriministeren) skal fastsætte mere udførlige regler ved bekendtgørelse, hvor dette er fastsat i loven. Der er mindre administrative opgaver, bl.a. at udgive fangstlogbøger til fiskeskibe.

Finansiering: da de administrative opgaver er små, skal man ikke påregne nogle særlige økonomiske forpligtelser på dette lovområde.

- *L. nr. 198 af 16.05.1950 om fremmede statsskibe m.v.*

Lovgivning: hovedreglen er, at en dansk domstol kan rette krav mod fremmede statsskibe eller gods, enten ved at gøre udlæg i eller beslaglægge skibe. Dette kan dog ikke gøres, når der er tale om militært fartøj eller andet fartøj, som ikke anvendes erhvervsmæssigt. Det samme er gældende for gods, som ikke indgår i erhvervshandel, men i øvrigt fragtes med handelsskibe.

Der er ingen administrative eller økonomiske opgaver knyttet til denne lov.

Lods, søvejsregler m.v.

- *L. nr. 157 af 22.12.1876 om opfiskning af Ankeme, Ankertange og andet skibsredskab m.m.*

Lovgivning: loven fastsætter rettigheder og forpligtelser for den, som finder et anker på havets bund, enten som løst anker eller anker bundet til bøjle. Samme regler gælder for andet skibsstyr, som bliver fundet på havbunden.

Loven er fra 1876 og er nu helt utidssvarende og unødvendig. Ingen administrative eller økonomiske opgaver knytter sig til denne lov.

- *L. nr. 68 af 29.03.1893 om afståelse af grund til fyranlæg m.m.*

Lovgivning: loven omhandler ekspropriation af jordejendom til fyranlæg og hvad dertil hører, f.eks. ekstra hus ved fyrtårnet, vej og jord til fyrpassere. Marineministeren har bemyndigelse at fastsætte i hvert enkelt tilfælde, hvad der er behov for at ekspropriere. Det vurderes, at denne lov ikke længere er nødvendig.

I loven er det bestemt, at ekspropriation hører under de almindelige regler for ekspropriation, når det offentlige bygger på privat grund.

De administrative og økonomiske opgaver er underlagt danske myndigheder.

- *L. nr. 49 af 24.03.1899 : Strandingslov for Fæmøerne, som ændret ved lov nr. 127 af 15.04.1930*
- *An. nr. 114 af 09.05.1912 om Politiets pligter i strandingstilfælde på Fæmøerne*

I henhold til Hjemmestyreloven hører skibsstrandinger under liste A, og de myndigheder, som er nævnt i loven - landfoged, sysselmænd og politi - hører under liste B.

Administration: i henhold til loven ligger ansvaret hos flere myndigheder, når et skib er strandet eller er ved at strande. Disse myndigheder består af politiet, sysselmændene, landfogeden og amtmændene. Det samme gør sig gældende for fragt- og stykgods, som driver på land og som har en vis skønnet værdi.

Justitsministeren og finansministeren har også bestemte forpligtelser, f.eks. at fastslå ejendomsretten til skib eller gods. Gør ejeren ikke opmærksom på sig selv, har finansministeren i henhold til loven hjemmel til at overdrage bjærgningsfolkene de ejendele, som har større værdi end 10 kr.

Lovgivning: loven fastsætter regler for, hvilke opgaver og forpligtelser visse myndigheder har, når et skib er strandet eller er ved at strande. Ligeledes er det pålagt alle at hjælpe, hvor der står liv på spil, dog med forbehold for at udsætte sig selv for fare. Lokale folk har pligt til at tilbyde de skibbrudne logi og nødvendig pleje. Der ydes erstatning til dem, der har udgifter herved.

Hvor der ikke er nogen repræsentant for ejer af skib eller af fragt lokalt til stede, har politiet pligt til at underrette ejeren om situationen. Således kan ejeren efter at have ydet sikkerhed for bjærgningsudgifterne hente sine ejendele. Henvender ejeren sig ikke inden for et år, kan ejendele sælges på auktion.

Bjærgningslønnen kan udgøre 1/3 af salgsværdien, når bjærgningsudgifterne er trukket fra. Bjærgningsløn kan også fastsættes efter kapitel 9 i søloven. Henvender ejeren sig ikke, tilfalder restbeløbet statskassen.

Finansiering: da ansvar og forpligtelser er underlagt danske myndigheder, er det dem, der for nærværende bekoster forvaltningen af loven, dvs. at finansieringen af lovområdet kun udgør en brøkdel af det, som de nævnte myndigheder koster

- *L. nr. 131 af 17.04.1916 om Lodsvesenet, som senest ændret ved lov nr. 127 af 15.04.1930.*
- *Bek. nr. 118 af 02.06.1900 om Brugen af Lodskendingslaget.*
- *An. nr. 9 af 17.01.1934 om Signaler for Lods.*

Lodsloven er en rigslov, trådt i kraft i 1916 og senest ændret i 1930. Lovgivningen er utidssvarende på flere områder, især omkring funktionærforholdene. Loven er á jourført i Danmark, men ikke på Færøerne.

Lovgivning: loven fastsætter regler for lodsvæsenet, hvorledes lodser og skibsførere opererer og hvilket ansvar de har, når skibe lodes. I henhold til loven skal ministeren fastsætte afgift for lodstjeneste. I loven er der udførligt fastsat, hvad der skal betales for. Afgifter tilfalder lodsvæsenet på det lokale sted.

Administration: i henhold til loven skal lodsvæsenet organiseres med en lodschef, konstitueret af kongen. Denne chef ansætter lodser og kan udnævne en formand, hvor der er flere end én ansat. På mindre pladser, hvor der ikke er et lodsvæsen, kan lodschefen ansætte medhjælpere, som skal fungere under samme regelsæt som andre lodser.

Finansiering: i henhold til loven skal lodsvæsenet primært finansiere sig selv. Ved underskud kan statskassen yde økonomisk støtte.

I forbindelse hermed skal det bemærkes, at det færøske fyrvæsen, som drives af Farvandsvæsenet, anvender 7,4 årsværk til tjenestemænd og fyrrassere.

- *L. nr. 118 af 28.03.1951 om skibsfartens betryggelse, som ændret ved Anordning nr. 583 af 30.06.1994.*
- *An. nr. 57 af 27.02.1952 om ikræfttræden af lov om forholdsregler til skibsfartens betryggelse*
- *Bek. nr. 223 af 25.08.1926 angaaende Betimeligheden af at føre fast hvidt Agterhys i større Fiskefartøjer under Gang om Natten på Fiskepladser.*
- *An. nr. 164 af 23.07.1929 angaaende Rorkommandoen i danske skibe.*
- *An. nr. 319 af 17.12.1932 vedrørende Forholdsregler til Betryggelse af Sejladsen for Skibe i Nærheden af Is.*
- *Bekendtgørelse nr. 263 af 02.08.1938 angaaende Forholdsregler til Betryggelse mod Dybdeforringelser i danske Farvande.*
- *Bek. nr. 186 af 26.05.1965 om skibsfartens betryggelse.*
- *Bek. nr. 340 af 26.07.1967 om signaler for fiskeskibe.*
- *Bek. nr. 819 af 06.12.1990 om søvejsregler.*

Denne lovgivning er dansk/færøsk fællesanliggende. Det nuværende koalitionslandsstyre har aftalt i koalitionsdokumentet, at området skal overtages. Dette er tillige fastslået i aftalen med den danske regering i juni 1998. For nærværende forvalter rigsmyndighederne området.

Lovgivning: loven er sat i kraft for alle skibe og alle både. Loven pålægger enhver skibsfører at meddele, hvis han bliver opmærksom på noget, som kan være til fare for sikkerheden på søen, f.eks. drivis, vraggoods, stormvejr osv.. Meddelelsen skal gives videre til alle skibe i nærmeste omgivelser og til nærmeste myndighed, til hvilken der etableres kontakt. En skibsfører kan yderligere pålægges at yde hjælp til vejrtjenesten ved at udarbejde vejrmeldinger og videresende dem til danske myndigheder.

På ethvert skib har skibsføreren pligt til at yde nødstedte på søen hjælp, med det forbehold, at eget skib, bemanning eller passagerer ikke derved udsættes for fare.

I anordning eller bekendtgørelse til loven er søvejsreglerne fastsat. Der er tale om internationale regler, godkendt af IMO, FN's havorganisation.

Administration: i samråd med handelsministeren skal forsvarsministeren sørge for, at Danmark yder materiel og økonomisk støtte til en international sikkerhedstjeneste i Nordatlanten, bl.a. til isvarslingssystem. Det er pålagt handelsministeren at fastsætte mere udførlige regler for sikkerhed for skibsfarten og søvejsregler.

Forsvarsministeren har ansvaret for, at sejlruiter er afmærket. Farvandsvæsenet forestår denne opgave inden for det danske rige. Tillige foretager landsingeniøren afmærkninger på Færøerne efter aftale med og i samarbejde med Farvandsvæsenet.

Finansiering: afmærkning af søterritoriet finansieres af statskassen.

Syn af skibe m.v.

- *L. nr. 98 af 12.03.1980 om skibes sikkerhed m.v., som ændret ved An. nr. 583 af 30.06.1994.*
- *Bek. nr. 269 af 06.09.1930: Regulativ for Prøvekammerne for Skibsllys og nautiske instrumenter.*
- *Bek. nr. 208 af 09.07.1932 angaaende Vægtangivelse paa tungt Gods.*
- *Bek. nr. 9 af 24.01.1953 om skibsmandskabets opholdsrum m.v., som senest ændret ved Bek. nr. 397 af 09.09.1980.*
- *Bek. nr. 11 af 15.01.1960 om skibsmandskabets opholdsrum m.v. i færøske fiskeskibe, som ændret ved Bek. nr. 375 af 28.07.1972.*
- *Bek. nr. 173 af 21.05.1965 om forskrifter for skibets bygning og udstyr m.v., som senest ændret ved Bek. nr. 325 af 14.06.1977.*
- *Bek. nr. 174 af 21.05.1965 om radiostationer og radiotjeneste i skibe, som senest ændret ved -MB. nr. 530 af 28.10.1981.*
- *Bek. nr. 175 af 21.05.1965 om transport af let forskydelige ladninger med skibe.*
- *Bek. nr. 176 af 21.05.1965 om sikkerhedstjenesten i skibe.*
- *Bek. nr. 273 af 05.07.1968 om lastelinier for skibe, som ændret ved Bek. nr. 114 af 16.03.1976.*
- *Bek. nr. 387 af 07.07.1969 om forskrifter for maskinanlæg m.v. i skibe, som senest ændret ved Bek. nr. 136 af 11.03.1974.*
- *Bek. nr. 164 af 20.04.1970 om anvendelse af åben ild m.v. ved arbejder om bord i skibe, som ændret ved Bek. nr. 269 af 22.05.1974.*
- *Bek. nr. 195 af 12.05.1970 om transport til søs af farlige, flydende kemikalier i bulk.*
- *Bek. nr. 372 af 07.08.1970 om flaskegasanlæg i skibe.*

- *Bek. nr. 247 af 03.06.1971 om skibsmandskabets opholdsrum m.v. i fiskeskibe, som ændret ved Bek. nr. 374 af 28.07.1974.*
- *Bek. nr. 258 af 17.06.1975 om forskrifter mod støj i skibe.*
- *Bek. nr. 67 af 28.02.1977 om opholdsrum m.v. i skibe, som ændret ved Bek. nr. 398 af 09.09.1980.*
- *Bek. nr. 317 af 14.06.1977 om brandsikring af lastskibe.*
- *Bek. nr. 358 af 24.06.1977 om foranstaltninger til imødegåelse af den med industrifiskelaster forbundne sundhedsfare, som ændret ved Bek. af 04.09.1979.*
- *Bek. nr. 357 af 11.07.1978 om samling af maritime standardudtryk.*
- *Bek. nr. 362 af 05.08.1980 om fastsættelse af tekniske forskrifter om skibes bygning og udstyr m.v.*
- *Bek. nr. 120 af 17.03.1981 af forretningsorden for tilbageholdelsesnævnet.*
- *Bek. nr. 482 af 15.09.1981 om motorer i passagerfartøjer.*
- *Bek. nr. 530 af 28.10.1981 om radioanlæg og radiotjeneste i skibe i indennrigs fart, der befordrer passagerer.*
- *Bek. nr. 8 af 05.01.1983 om refusion af udgifter ved syn af skibe m.v.*
- *Bek. nr. 475 af 11.10.1983 om anvendelse af lov om skibes sikkerhed m.v. på udenlandske skibe.*
- *Bek. nr. 233 af 09.05.1986 om beskyttelsesudstyr og gas-førstehjælpsudstyr i visse fiskefartøjer.*
- *Bek. nr. 713 af 11.11.1987 om anmeldelse af arbejdsulykker m.v. til Søfartsstyrelsen.*
- *Bek. nr. 106 af 01.03.1988 om nødradiopejlesendere og vagtmodtagere i fiskeskibe.*
- *Bek. nr. 107 af 01.03.1988 om sikkerhedsarbejde i skibe.*
- *Bek. nr. 463 af 29.07.1988 om syn og certifikater m.v.*
- *Bek. nr. 431 af 19.06.1989 om færøske skibes forsyning med lægemidler m.v.*

Lovområdet er dansk/færøsk fællesanliggende i henhold til Hjemmestyrelsen. Det nuværende koalitionslandsstyre har indgået aftale om, at området skal overtages. Det er tillige fastslået i aftalen med den danske regering i juni 1998. For nærværende forvalter rigsmyndighederne området. De varetager tillige det administrative og økonomiske ansvar.

Lovgivning: loven er trådt i kraft for Færøerne ved kongelig anordning i 1985. Den danske regering har ansvaret for at udforme loven og tilhørende bekendtgørelser, men Færøernes hjemmestyre skal dog vedtage disse.

Loven blev udarbejdet i 1980 og afløste skibstilsynsloven fra 1951. Loven er ændret flere gange siden, især p. gr. af tekniske fremskridt og ændringer i internationale aftaler. Den mest betydningsfulde internationale traktat er traktaten om sikkerhed på søen, SOLAS fra 1974. Af andre aftaler er der f.eks. lastlinje-traktaten LL fra 1966 og miljø-traktaten MARPOL fra 1973 og 1978.

Kort fortalt fastsætter loven sammen med tekniske forordninger og bekendtgørelser både tekniske krav til skibe og regler om skibssyn. Det er pålagt kaptajn og reder at holde skibet i god stand. Søfartsstyrelsen kan tilbagekalde et skib som både sætter sikkerheden på søen og miljøet i fare. Reglerne kan ifølge folkeretlige regler også gælde for udenlandske skibe, som sejler ind i eget søterritorium.

Administration: erhvervsministeren (tidligere industriministeren) har givet lovlig adkomst til den danske Søfartsstyrelse at udøve de hjemler, som efter denne lov er givet ministeren. Tekniske forordninger, som Søfartsstyrelsen har fået bemyndigelse på at fastsætte bliver publiceret i "Meddelelser fra Søfartsstyrelsen" og kan ses hos skibstilsynet og søfartsadministrationen i Fiskeridirektoratet.

Tekniske forordninger, som der er forslag om at sætte i kraft både i Danmark og på Færøerne, bliver sendt til behandling i søfartsadministrationen. Der er en aftale om, at søfartsadministrationen, inden der går to måneder, skal udtrykke sig om, hvorvidt anordningen kan sættes i kraft for Færøerne. Søfartsadministrationen skal sikre at erhvervslivet får mulighed for at ytre sig om nye forandringer, inden disse træder i kraft for Færøerne.

Er der tale om danske bekendtgørelser, kan søfartsadministrationen i samråd med færøsk erhvervsliv, anmode Søfartsstyrelsen om at få sat nye bekendtgørelser i kraft, lave ændringer eller lade bekendtgørelser træde ud af kraft.

På Færøerne har den danske Søfartsstyrelse en afdeling, kendt som skibstilsynet eller skibssynet. Det har tilsyn med overholdelse af loven. Søfartsstyrelsen har hjemmel til at tilbageholde skibe som ikke opfylder lovens krav. Søfartsstyrelsen skal godkende skibe til særlig anvendelse, herunder fastsætte lovligt passagertal og udstede skibsfarts-certifikat til særlige områder. Søfartsstyrelsen er forpligtet til at følge den tekniske og sociale udvikling på området og stå som garant for, at dette kommer sikkerheden på søen til gode.

Den danske erhvervsminister nedsætter et skibstilsynsråd som skal vejlede og rådgive erhvervsministeriet og Søfartsstyrelsen i juridiske spørgsmål. Formand for tilsynsrådet er en repræsentant for Søfartsstyrelsen. Færøernes hjemmestyre er ikke repræsenteret i kommissionen, men kan deltage som observatør og er desuden med i udvalg under Skibstilsynsrådet.

Erhvervsministeren har også givet Søfartsstyrelsen lovlig adkomst til at kunne give bemyndigelse til klasse-foreninger med henblik på at løse specielle opgaver, f.eks. tekniske undersøgelser for endegyldigt at kunne syne et skib. Klasseforeningerne kan også på vegne af Søfartsstyrelsen udskrive internationale certifikater som dokumenterer deres godkendelse.

Finansiering: området er direkte finansieret fra Danmark. Dette betyder, at de danske myndigheder finansierer alle driftsomkostninger forbundet med lovarbejde, internationalt samarbejde på søfartsområdet og udgifter til syn af skibe m.v.

Et arbejdsudvalg behandlede tilbage i 1988 spørgsmålet om at overtage skibstilsynet. Udvalget konkluderede, at overtagelsen ville beløbe sig til omkring 9 mio. kr.. Hver er ikke medregnet afgifter til erhvervet for syn af skibe.

Man vurderer dog, at forudsætningerne for denne undersøgelse er ændrede siden 1988. I redegørelsen fra 1988 er der regnet med relativt mange ansatte. Ligeledes er der færre nybygninger og antallet af skibe over 20 tons er faldet fra 316 til 223.

Men arbejdet i internationale komitéer, har de senere år, sat meget større krav til myndighederne. Der er bl.a. tale om anmeldelsespligt til IMO, Port State Control, miljø o.a.

Vurderingen lyder, at en overtagelse af skibstilsynet med de forpligtelser og ansvar det medfører og med det antal skibe man har i dag, vil koste højst det samme, som blev nævnt i 1988-redegørelsen, ca. 9 mio. kr. Ved at indføre brugeravgift og udlicitere nogle særskilte opgaver kan dette tal sættes noget lavere.

Et nyt arbejdsudvalg er i år nedsat til at forberede overtagelse af skibstilsynet. Udvalget vil her indgående undersøge de økonomiske konsekvenser.

Konklusion

Søfartssamrådet bliver i hovedtræk forvaltet af tre instanser, to færøske og en dansk. Søfartsadministrationen i Fiskeridirektoratet forvalter bemandings-, sømands- og mønstringsloven, og Undervisnings- og Kulturministeriet forvalter uddannelse, heriblandt navigationsskolerne og Maskinmesterskolen.

Den danske instans er Søfartsstyrelsen, som forvalter søfartslovene, som er sat i kraft her, bl.a. "Lov om skibes sikkerhed". Søfartsstyrelsens (og Skibstilsynets) arbejdsområde omfatter bl.a. syn af skibe, herunder at udstede bevillinger, forvaltning af lovarbejde (rigslove og anordninger) og internationalt samarbejde på søfartsområdet.

Andre danske instanser dækker også ind over området, f.eks. miljøspørgsmål og afmærkning af sejlruiter, som henholdsvis Miljøstyrelsen og Farvandsdirektoratet forvalter.

Ved at undersøge lovområdet, ses det, at en stor del af de gamle love på søfartsområdet er utidssvarende og unødvendige. Ligeledes er flere af de nyere love ikke helt ajour.

Områder, som danske myndigheder forvalter på Færøerne betaler statskassen. Søfartsstyrelsens syn af skibe bliver gjort vederlagsfrit for rederen, men arbejdsopgaver som klasseforeninger udfører på Søfartsstyrelsens vegne, skal brugeren betale for.

De opgaver, som færøske myndigheder forvalter er hovedsagelig også omkostningsfrie for brugeren, med undtagelse af skibsregistreringsafgifter og visse uddannelseskurser.

På færøsk side er der planer om at overtage skibssynet og de rigslove som omfatter søfart til et færøsk særanliggende. Dette vil udover merudgiften også kræve personale med særlig faglig kompetence og erfaring i søfart. Der kan blive tale om, at området formelt bliver overtaget med

de forpligtelser og det ansvar, som dette medfører, dog således, at der i en overgangsperiode er et tæt samarbejde mellem den færøske administration og Søfartsstyrelsen.

Registrering

- *An. nr. 247 af 03.05.1993. Anordning om ikrafttræden for Færøerne af lov om erhvervsdrivende fonde*
- *Bekendtgørelse nr. 992 af 14.12.1993 for Færøerne om anmeldelser m.v. til den færøske registreringsmyndigheds register for erhvervsdrivende fonde.*
- *Bekendtgørelse nr. 993 af 14.12.1993 for Færøerne om nedsættelse af grundkapitalen i erhvervsdrivende fonde*
- *Bekendtgørelse nr. 994 af 14.12.1993 for Færøerne om opløsning af erhvervsdrivende fonde*
- *Bekendtgørelse nr. 204 fra 28.12.1993 om afgifter for erhvervsdrivende fonde*

Loven

”Anordning nr. 247 af 03.05.1993 om ikrafttræden for Færøerne af lov om erhvervsdrivende fonde”, som er sat i kraft for Færøerne i henhold til § 65, stk. 3 i ”Lov nr. 286 af 6.juni 1984 om erhvervsdrivende fonde med senere ændringer”.

Lovområdet er et særanliggende i henhold til Hjemmestireloven. Området er ikke overtaget, men administrativt og økonomisk er det færøsk.

Lovgivningen

Loven samt bekendtgørelser er sat i kraft for Færøerne ved kongelig anordning 01.01.1994.

Administration

Den administrative myndighed i henhold til denne lov er Færøernes Registreringsmyndighed. I henhold til loven skal Erhvervs- og Selskabsstyrelsen i visse tilfælde træffe afgørelse, f.eks. hvis en anmeldt fond hører ind under loven, og i andre tilfælde skal justitsministeren træffe afgørelse, f.eks. give tilladelse til at fonden kan foretage ændringer i sine vedtægter.

Loven giver landsstyret hjemmel til at udfærdige bekendtgørelser om afgifter for diverse tjenester.

Ankemyndighed for Registreringsmyndighedens afgørelser er Erhvervsministeriets Erhvervsankenævn.

Færøernes Registreringsmyndighed har primært til opgave i henhold til denne lov at registrere erhvervsdrivende fonde. Både hvor en fond bliver stiftet, og hvor der senere gennemføres ændringer i forskellige forhold vedrørende fonden.

Finansiering

Området finansieres over finansloven, dog med delvis brugerfinansiering via afgifter for registrering.

Loven

"Anordning nr. 248 af 03.05.1993 om ikrafttræden for Færøerne af lov om visse selskabers aflæggelse af årsregnskab m.v.", som er sat i kraft for Færøerne i henhold til § 68 i "lov nr. 284 af 10. juni 1981 om visse selskabers aflæggelse af årsregnskab m.v., med senere ændringer".

Lovområdet er et fællesanliggende i henhold til Hjemmestyrelsen. Området er ikke overtaget, men administrativt og økonomisk er det færøsk.

- *An. nr. 248 af 03.05.1993. Anordning om ikrafttræden for Færøerne af lov om visse selskabers aflæggelse af årsregnskab m.v.*
- *Bekendtgørelse nr. 1053 af 17.12.1993 for Færøerne om opstilling af årsregnskab og koncernregnskab og om udarbejdelse af koncernregnskab.*
- *Bekendtgørelse nr. 1054 af 17.12.1993 for Færøerne om opstilling af årsregnskaber m.v. til den færøske registreringsmyndighed*

Lovgivning

Loven med tilhørende bekendtgørelser er sat i kraft for Færøerne ved kongelig anordning af 01.01.1994

Administration

Den administrative myndighed i henhold til denne lov er Færøernes Registreringsmyndighed. Loven giver landsstyret hjemmel til ved bekendtgørelse at fastsætte afgifter for diverse ydelser. Ansvar for Registreringsmyndighedens afgørelser er Erhvervsministeriets Erhvervsankenævn.

I henhold til denne lov har Færøernes Registreringsmyndighed først og fremmest til opgave at modtage og offentliggøre indlevering af årsregnskaber for aktieselskaber, Kommanditselskaber og anpartsselskaber. Inden offentliggørelsen gennemgår Registreringsmyndigheden regnskaberne, for at sikre, at de overholder lovens ord.

Finansiering

Administrationen finansieres via brugerbetaling og over finansloven.

Loven

” Anordning nr. 249 af 03.05.1993 om ikrafttræden for Færøerne af lov om anpartsselskaber”, som er sat i kraft for Færøerne i henhold til § 133 i ”Lov nr. 371 af 13. juni 1973 om anpartsselskaber med senere ændringer”.

Lovområdet er ikke overtaget, men administrativt og økonomisk er det færøsk.

- *An. nr. 249 af 03.05.1993. Anordning om ikrafttræden for Færøerne af lov om anpartsselskaber*
- *Bekendtgørelse nr. 32 af 12.01.1989 om medarbejderes valg af bestyrelsesmedlemmer i aktieselskaber og anpartsselskaber m.v. (selskabsrepræsentation) som sat i kraft ved An. nr. 249 af 03.05.1993*
- *Bekendtgørelse nr. 33 af 12.01.1989 om medarbejderes valg af bestyrelsesmedlemmer i moderselskaber, der er aktieselskaber og anpartsselskaber m.v. ((koncernrepræsentation) som sat i kraft ved A nr. 249 af 03.05.1993*
- *Bekendtgørelse nr. 36 af 12.01.1988 om slettelse af visse selskaber af Erhvervs- og Selskabsstyrelsens register for aktie- og anpartsselskaber*
- *Bekendtgørelse nr. 98 af 04.03.1993 om Erhvervs- og Selskabsstyrelsens EDB-system og om takster herfor*
- *Bekendtgørelse nr. 462 af 18. juni 1991 om anmeldelse m.v. til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen for aktie- og anpartsselskaber samt forsikringsselskaber*
- *Bekendtgørelse nr. 622 af 21.07.1993 om anmeldelser m.v. til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen for aktie- og anpartsselskaber*
- *Bekendtgørelse nr. 963 af 13.12.1993 om Erhvervs- og Selskabsstyrelsens takster for aktie- og anpartsselskaber, pensionskasser, sparekasser, andelskasser, investeringsforeninger, visse spare- og udlånsvirksomheder m.v. og for europæiske økonomiske firma*
- *Bekendtgørelse nr. 991 af 14.12.1993 om anmeldelser m.v. til den færøske registreringsmyndighed for aktie- og anpartsselskaber*
- *Bekendtgørelse nr. 997 af 14.12.1993 om Erhvervs- og Selskabsstyrelsens gebyrer for oplysninger og dokumenter*
- *Bekendtgørelse nr. 203 fra 28.12.1993 om betaling til Færøernes Registreringsmyndighed for aktie- og anpartsselskaber*
- *Bekendtgørelse nr. 18 fra 14.02.1994 om ændring i bekendtgørelse om betaling til Færøernes Registreringsmyndighed for aktie- og anpartsselskaber*
- *Bekendtgørelse nr. 137 fra 05.09.1995 om ændring i bekendtgørelse om betaling til Færøernes Registreringsmyndighed for aktie- og anpartsselskaber*
- *Bekendtgørelse nr. 34 fra 24.03.1998 om betaling for udlevering af oplysninger og dokumenter fra Færøernes Registreringsmyndighed*

Lovgivning

Loven samt bekendtgørelsen er sat i kraft for Færøerne ved kongelig anordning af 01.01.1994.

Administration

Den administrative myndighed i henhold til denne lov er Færøernes Registreringsmyndighed. Loven giver landsstyret hjemmel til ved bekendtgørelse at fastsætte afgifter for diverse ydelser.

Ankemyndighed for Registreringsmyndighedens afgørelser er Erhvervsministeriets Erhvervsankenævn.

I henhold til denne lov har Færøernes Registreringsmyndighed først og fremmest til opgave at registrere anpartsselskaber. Både når der er tale om stiftelse og ligeledes ved ændringer af disses forhold.

Finansiering

Området finansieres over finansloven, dog delvist brugerfinansieret med registreringsafgifter.

Loven

"Anordning nr. 250 af 03.05.1993 om ikrafttræden for Færøerne af lov om aktieselskaber", som er sat i kraft for Færøerne i henhold til § 163 i "Lov nr. 370 af 13. juni 1973 om aktieselskaber med senere ændringer". Lovområdet er ikke overtaget, men administrativt og økonomisk er det færøsk.

- *An. nr. 250 af 03.05.1993 om ikrafttræden for Færøerne af lov om aktieselskaber*
- *Bek. nr. 158 af 22.02.1988 om selskabers forpligtelser ved registrering af børsnoterede konvertible gældsbreve som sat i kraft ved An. nr. 250 af 03.05.1993*
- *Bek. nr. 32 af 12.01.1989 om medarbejderes valg af bestyrelsesmedlemmer i aktieselskaber og anpartsselskaber m.v. (selskabsrepræsentation) som sat i kraft ved An. nr. 249 af 03.05.1993*
- *Bek. nr. 33 af 12.01.1989 om medarbejderes valg af bestyrelsesmedlemmer i moderselskaber der er aktieselskaber og anpartsselskaber m.v. (koncernrepræsentation) som sat i kraft ved An. nr. 249 af 03.05.1993*
- *Bek. nr. 36 af 12.08.1988 om slettelse af visse selskaber af Erhvervs- og Selskabsstyrelsens register for aktie- og anpartsselskaber*
- *Bek. nr. 98 af 04.03.1993 om Erhvervs- og Selskabsstyrelsens EDB-system og om takster herfor*
- *Bek. nr. 461 af 18.06.1991 om opgørelse af, meddelelse om og offentliggørelse af betydelige andele i børsnoterede selskaber som sat i kraft ved An. nr. 250 af 03.05.1993 (tillige bragt i Kunngerðablaðið 1994, sd. 118)*
- *Bek. nr. 462 af 18. juni 1991 om anmeldelse m.v. til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen for aktie- og anpartsselskaber samt forsikringsselskaber*
- *Bek. nr. 622 af 21.07.1993 om anmeldelser m.v. til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen for aktie- og anpartsselskaber*
- *Bek. nr. 963 af 13.12.1993 om Erhvervs- og Selskabsstyrelsens takster for aktie- og anpartsselskaber, pensionskasser, sparekasser, andelskasser, investeringsforeninger, visse spare- og udlånsvirksomheder m.v. og for europæiske økonomiske firma*
- *Bek. nr. 991 af 14.12.1993 om anmeldelser m.v. til den færøske registreringsmyndighed for aktie- og anpartsselskaber*

- *Bek. nr. 997 af 14.12.1993 om Erhvervs- og Selskabsstyrelsens gebyrer for oplysninger og dokumenter*
- *Kundgørelse nr. 203 af 28.12.1993 om Færøernes Registreringsmyndigheds betaling for aktie- og anpartsselskaber*
- *Kundgørelse nr. 18 af 14.02.1994 om ændring af Kundgørelse om Færøernes Registreringsmyndigheds betaling for aktie- og anpartsselskaber*
- *Kundgørelse nr. 137 af 05.09.1995 om ændring af Kundgørelse om Færøernes Registreringsmyndigheds betaling for aktie- og anpartsselskaber*
- *Kundgørelse nr. 34 af 24.03.1998 om betaling for udlevering af oplysninger og dokumenter fra Færøernes Registreringsmyndighed*

Lovgivning

Loven samt bekendtgørelser er sat i kraft for Færøerne ved kongelig anordning 01.01.1994.

Administration

Den administrative myndighed i henhold til denne lov er Færøernes Registreringsmyndighed.

Loven giver hjemmestyret hjemmel til ved bekendtgørelse at fastsætte afgifter for diverse ydelser.

Ankemyndighed for Registreringsmyndighedens afgørelser er Erhvervsministeriets Erhvervsankenævn.

I henhold til denne lov har Færøernes Registreringsmyndighed først og fremmest til opgave at registrere aktieselskaber. Både ved stiftelse og ved senere ændringer af disses forhold.

Finansiering

Området finansieres ved brugerbetaling og over finansloven.

Loven

"Anordning nr. 931 af 25.10.1996 om ikrafttræden for Færøerne af lov om værdipapirhandel m.v.", som er sat i kraft for Færøerne, i henhold til § 130 i "Lov nr. 1072 af 20.12.1995 om værdipapirhandel m.v. med senere ændringer.

Lovområdet er ikke overtaget, men administrativt og økonomisk er det delvis færøsk.

- *A nr. 931 af 25.10.1996 om ikrafttræden for Færøerne af lov om værdipapirhandel m.v.*
- *Bekendtgørelse nr. 268 af 17.04.1996 om Erhvervs- og Selskabsstyrelsens offentliggørelse af prospekter ved første offentlige udbud af visse værdipapirer.*
- *Bekendtgørelse nr. 238 af 22.04.1996 om opgørelse af meddelelse om og offentliggørelse af betydelige andele i selskaber, der har aktier optaget til notering på en fondsbørs.*
- *Bekendtgørelse nr. 329 af 23.04.1996 om prospekter ved første*

- offentlig udbud af visse værdipapirer.*
- *Bekendtgørelse nr. 330 af 23.04.1996 om kravene til det prospekt, der skal offentliggøres, inden værdipapirer kan optages til notering på en fondsbørs.*
- *Bekendtgørelse nr. 331 af 23.04.1996 om betingelse for optagelse til notering af værdipapirer på en fondsbørs.*
- *Bekendtgørelse nr. 332 af 23.04.1996 om indberetning af handler med værdipapirer, der er noteret på en fondsbørs m.v.*
- *Bekendtgørelse nr. 333 af 23.04.1996 om aktionærs oplysningsforpligtelser samt om tilbudspligt, når en aktionær erhverver flertallet af stemmerettighederne eller bestemmende indflydelse i et børsnoteret selskab.*
- *Bekendtgørelse om registrering m.v. af fondsaktiver i en værdipapircentral. (Udkast af 20.06.1996).*

Lovgivning

Loven samt bekendtgørelser er sat i kraft for Færøerne ved kongelig anordning i 1996.

Administration

Den administrative myndighed i henhold til denne lov er først og fremmest 'Fondsrådet' og dets kontor, som er det danske Finanstilsyn. 'Den Færøske Registreringsmyndighed', som er Færøernes Registreringsmyndighed, har dog visse opgaver i henhold til loven.

I henhold til denne lov har Færøernes Registreringsmyndighed til opgave at tage imod aktieselskabernes prospekter i forbindelse med førstegangs offentligt udbud af aktier, godkendt af 'Fondsrådet' og tilsendt Registreringsmyndigheden, og siden at offentliggøre disse.

Finansiering

Området finansieres fra Danmark. (Dog bliver den del, som Registreringsmyndigheden står for, finansieret over finansloven og delvist brugerfinansieret via betaling for registrering).

Loven

'Lov nr. 858 af 23.12.1987 om Industriministeriets Erhvervsankenævn', sat i kraft for Færøerne 22.04.1994.

Lovområdet er et dansk anliggende, og administrativt og økonomisk er forvaltningen dansk.

- *L. nr. 858 af 23.12.1987 om Industriministeriets Erhvervsankenævn sat i kraft den 22.04.1994*
- *Bekendtgørelse nr. 1154 af 18.12.1994 om Erhvervsministeriets Erhvervsankenævn*

Lovgivning

Loven samt bekendtgørelser er sat i kraft for Færøerne 22.04.1994.

Administration

I henhold til denne lov er den administrative myndighed Industriministeriets Erhvervsankenævn,

senere blev det til Erhvervsministeriets Erhvervsankenævn.

Erhvervsministeriets Erhvervsankenævn har til opgave ifølge denne lov, at behandle klager over afgørelser fra Færøernes Registreringsmyndighed, Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, Finanstilsynet og Forbrugerstyrelsen, der er belyst ovenfor.

Finansiering

Området finansieres af Danmark.

Loven

'Anordning nr. 246 af 03.05.1993 om ikrafttræden for Færøerne af lov om banker og sparekasser m.v.', sat i kraft for Færøerne i henhold til § 55, stk. 3 i 'Lovbekendtgørelse nr. 57 af 2. februar 1993 om banker og sparekasser m.v.'

Lovområdet er ikke overtaget, men administrativt og økonomisk er det delvis færøsk.

- *An. nr. 245 af 03.05.1993 om ikrafttræden på Færøerne af lov om visse kreditinstitutter.*
- *An. nr. 246 af 03.05.1993 om ikrafttræden på Færøerne af lov om banker og sparekasser m.v.*
- *Bekendtgørelse nr. 467 af 02.07.1987 om medarbejderes valg af bestyrelsesmedlemmer i sparekasser, andelskasser og sammenslutning af andelskasser.*
- *Bekendtgørelse nr. 468 af 02.07.1987 om medarbejderes valg af bestyrelsesmedlemmer i sparekasser, andelskasser og sammenslutninger af andelskasser, der er moderselskab i en koncern.*
- *Bekendtgørelse nr. 436 af 19.07.1988 om henlæggelse af beføjelser til Finanstilsynet samt om klageadgang.*
- *Bekendtgørelse nr. 530 af 07.08.1989 om anmeldelser m.v. til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen for sparekasser og andelskasser.*
- *Bekendtgørelse nr. 995 af 14.12.1993 om den færøske registreringsmyndigheds takster for sparekasser og andelskasser.*

Lovgivning

Loven samt bekendtgørelser er sat i kraft for Færøerne ved kongelig anordning 01.01.1994.

Administration

Den administrative myndighed i henhold til denne lov er Færøernes Registreringsmyndighed. Finanstilsynet har dog flere opgaver ifølge loven, f.eks., at godkende banker og sparekasser, når disse bliver stiftet, deres regnskaber og senere ændringer i disses forhold.

Ankemyndighed for Registreringsmyndighedens afgørelser er Erhvervsministeriets Erhvervsankenævn.

I henhold til denne lov har Færøernes Registreringsmyndighed først og fremmest til opgave at registrere banker og sparekasser. Både når disse bliver stiftet og senere ændringer i deres forhold.

Finansiering

Den del som Registreringsmyndigheden står for finansieres over finansloven, og er delvist brugerfinansieret med registreringsafgifter. I øvrigt er området finansieret fra Danmark

Konklusion

Alle de love som Færøernes Registreringsmyndighed administrerer omkring registrering af aktieselskaber o.a., er danske rigslove. Landsstyret har dog udarbejdet og ikraftsat flere bekendtgørelser på området. Lovområdet er delvist finansieret ved brugerbetaling og delvist over finansloven. Dette betyder, at der ikke skal påregnes merudgifter i forbindelse med færøsk suverænitet.

2.2. Aftaler

Fiskeri

Internationale fiskeriaftaler

Færøerne har et fiskerisamarbejde med alle nabolande i Nordatlanten og med de fleste lande, som er med i internationale organisationer, så som NAFO (den nordvestlige del af Atlanterhavet) og NEAFC (den nordøstlige del af Atlanterhavet). Betingelserne for færøske skibes fiskeri i internationale farvande er tæt knyttet til internationale aftaler og til aftalen mellem kyststaterne.

Ved forliget om havretskonventionen fra 1982, som dog først endeligt trådte i kraft i 1994, blev organisationerne NAFO (Northwest Atlantic Fisheries Organisation) og NEAFC (Northeast Atlantic Fisheries Commission) oprettede for at administrere fiskeriet i internationalt farvand i Nordvestatlanten, henholdsvis Nordøstatlanten. Til trods for, at Danmark er medlem af begge organisationer på vegne af Færøerne og Grønland, udgør de færøske og grønlandske delegationer i fællesskab den danske delegation på alle møder. Udenrigsministeriet har dog i almindelighed en repræsentant med til vigtige møder.

Siden begyndelsen af 90'erne har man på internationalt plan arbejdet med at skabe mere ordnede forhold med hensyn til udnyttelse af de fiskebestande, som færdes mellem internationale farvande og kyststaternes søterritorier. Især har det skabt problemer for kyststaterne. Som et resultat af FN-konferencen i Rio de Janeiro i 1992 blev der i 1995 indgået en traktat mellem 112 af FN's medlemslande om fiskebestande, der færdes over fiskerigrænser og internationalt farvand. Selv om aftalen ikke formelt har fået international havretlig gyldighed endnu, arbejdes der i store dele af verden ud fra denne aftale, både i nationalt og internationalt regi.

Danmark har endnu ikke på Færøernes vegne stadfæstet FN-aftalen om vandrende fiskebestande, men det ventes at ske senere i dette år (1999).

Aftalen bekræfter bl.a., at kyststater og lande, som har en begrundet interesse i fiskeri uden for kyststaternes søterritorier, kan organisere sig med henblik på forvaltning af fiskeressourcerne. NEAFC og NAFO er organisationer, som er opstået på grundlag af ovenstående aftale og arbejder nu ud fra denne.

Aftalen giver organisationerne ansvar og samtidig store muligheder for at forvalte og føre tilsyn med fiskeri i internationalt farvand. Den gruppe af kyststater, som har truffet afgørelse om fiskeri og kvotefordeling omkring nordhavssilden, arbejder ligeledes i henhold til denne aftale. Både i NEAFC og NAFO bliver der lagt en stor indsats i at styrke organisationerne, så man kan realisere internationale vedtagelser i tråd med traktaten om vandrede fiskebestande.

Selvom de endegyldige beslutninger om fiskeriet efter nordhavssild blev truffet af NEAFC, blev de mere betydningsfulde beslutninger på forhånd truffet af en gruppe kyststater, bestående af Færøerne, Island, Rusland, Norge og EU. Gruppen har indbyrdes indgået aftale om kvoter og fordeling af nordhavssilden. Denne aftale er senere delvist blevet stadfæstet af NEAFC.

Aftale om at bevare laksen i Nordatlanten, NASCO (North Atlantic Salmon Conservation Organisation), blev indgået 1. oktober 1983. Denne aftale har Danmark stadfæstet på vegne af Færøerne og Grønland. På tilsvarende vis forvaltes den danske repræsentation i NASCO af Færøerne og Grønland i fællesskab.

For så vidt angår hvalfangst findes der en international og en mellemstatslig organisation. Førstnævnte er den Internationale Hvalfangstkommission IWC (International Whaling Commission). I denne kommission, der varetager storhvaler, repræsenterer Danmark alle tre rigsdeler, men da Danmark officielt har tilsluttet sig den internationale holdning mod fangst af storhvaler, stemmer de færøske synspunkter ikke så godt overens med de officielle danske.

Den anden organisation, som Færøerne er medlem af, er North Atlantic Marine Mammal Commission, forkortet NAMMCO, som tager sig af spørgsmål om hvaler og sæler i Nordatlanten. I modsætning til medlemsskabet af NEAFC og NAFO er Færøerne og Grønland hver især selvstændige medlemmer af NAMMCO, og Danmark har observatørstatus.

Fiskeri efter tunfisk i Nordatlanten forvaltes af International Commission for the Conservation of Atlantic Tunas, forkortet ICCAT. Der er tilsyneladende stor interesse for tunfiskeri i færøsk farvand en del af året. I 1997 gav man fra færøsk side tilladelse til, at japanske skibe forsøgsvis kunne fiske tun på færøsk territorium i samarbejde med Fiskerilaboratoriet.

Dette samarbejde fortsatte i 1998, hvor man tillige gav tunfisketilladelse til færøske skibe. Resultatet af disse undersøgelser har været overvældende positive. Der er stor interesse for at komme med i puljen for 1999.

På grund af den store interesse for tunfisk i færøsk farvand de sidste to år, har Fiskeridirektoratet sammen med det danske Udenrigsministerium i de seneste tre år deltaget i ICCAT's årsmøder som observatør. Der er man blevet opmærksom på, at Færøerne som kyststat har ret til at udnytte de ressourcer, som findes, herunder tunfisk. Spørgsmålet om medlemsskab af ICCAT er blevet behandlet i samråd med det danske Udenrigsministerium, men endnu er der ikke taget stilling i denne sag.

I forbindelse med suverænitet bør Færøerne straks anmode om selvstændigt medlemsskab af de nævnte organisationer. Økonomisk får dette ingen konsekvenser, da Færøerne allerede betaler for medlemsskab.

Aftaler om fiskeri og anden fangst

- Bek. nr. 23 af 21.02.1903: Konvention med England om fiskeri ved Færøerne
- Bek. nr. 228 af 21.06.1933: Konvention mellem Danmark og Sverige
- T. nr. 8 af 23.02.1948: Konvention om maskestørrelse for redskaber og mindstemål for fisk
- T. nr. 45 af 13.07.1950: Konvention om regulering af hvalfangst med senere ændringer (IWC)
- T. nr. 17 af 30.04.1952: Overenskomst med Norge om skade på fiskeredskaber
- T. nr. ? af 18.11.1980: Konvention om fiskeri i det nordøstlige Atlanterhav (NEAFC)
- T. nr. 20 af 14.02.1974: Konvention om fiskeri omkring Færøerne
- T. nr. 87 af 26.10.1978: Aftale af 27.11.1977 med Sovjetunionen om gensidige fiskerirelationer mellem Færøerne og Sovjetunionen.
- T. nr. 78 af 15.09.1980: Kontinentalsokkel og fiskerizone mellem Færøerne og Norge
- T. nr. 39 af 06.04.1982: Konvention om fiskeri i det nordvestlige Atlanterhav (NAFO)
- Aftale fra 31.03.1983 om opretholdelse af laks i Nordatlanten (NASCO).
- T. nr. 63 af 14.06.1990: Aftale om Færøerne og Grønland som observatører i Det Internationale Havundersøgelsesråd (ICES)

Rammeaftaler

- Færøerne – Island fra 12.03.1976
- Færøerne – EU fra 15.03.1977
- Færøerne – Norge fra 07.02.1979
- Færøerne – Canada fra 03.06.1980
- Færøerne – Estland fra 01.05.1992
- Færøerne – Letland fra 03.11.1992
- Færøerne – Litauen fra 15.02.1993
- Færøerne – Grønland fra 27.05.1997

Søfartsanliggender

Vedrørende søforhør:

- Bek. nr. 222 af 19.12.1894: Overenskomst med Sverige
- Bek. nr. 237 af 30.10.1909: Overenskomst med Norge
- Bek. nr. 310 af 10.11.1934: Overenskomst med Island

Vedrørende loven om skibes sikkerhed:

- Bek. nr. 223 af 02.09.1931: International lasteliniekonvention, T. 33 af 31.10.1938.
Ratifik.: T. 11/38, 5/39, 8/39
- Bek. nr. 358 af 30.12.1932: Dansk-svensk aftale
- Bek. nr. 230 af 15.09.1926: Nordisk konvention om sødygtighed

Vedrørende søloven:

- Bek. nr. 70 af 20.03.1931: Ens regler om søpanterrettigheder med senere ændringer

- *T. nr. 35 af 22.11.1938:* Konvention 1924 Ens regler om konnossementer
- *T. nr. 111 af 11.01.1965:* Konvention med Sovjetunionen om bjærgning
- *T. nr. 24 af 16.02.1968:* Konvention 1957 Begrænsning af rederansvar

Vedrørende sømandsloven:

- *Bek. nr. 179 af 07.06.1928:* Konvention om behandling af veneriske sygdomme
- *T. nr. 6 af 21.03.1938:* Konvention om erstatning for arbejdsløshed ved forlis
- *T. nr. 15 af 07.05.1938:* Konvention om lægeundersøgelse af unge på skibe
- *T. nr. 31 af 04.10.1938:* Konvention om søfolks forhyring
- *T. nr. 34 af 09.11.1938:* Konvention om duelighed hos officerer i handelsflåden

Vedrørende olieforurening:

- *T. nr. 66 af 27.06.1975:* Konvention om indgriben på det åbne hav i tilfælde af olieforureningsulykker

Vedrørende søfartsloven:

- *Bek. nr. 2 af 17.02.1991:* International konvention af 07.07.1978 om uddannelse af søfarende, om søfart og om vagthold, jf. Bek. 10 af 01.02.1985

Internationale aftaler:

- International Convention for the Safety of Life at Sea, 1960 (SOLAS)
- International Convention for the Safety of Life at Sea, 1974 (SOLAS)
- International Convention on Load Lines, 1966 (LL)
- International Convention on Tonnage Measurement of Ships, 1969 (TM)
- Special Trade Passenger Ships Agreement, 1971 (STP)
- Convention on the International Regulations for Preventing Collisions at Sea, 1972 (COLREG)
- International Convention for Safe Containers, 1972 (CSC)
- Convention on the International Maritime Satellite Organization (INMARSAT) and Operating Agreement, 1976
- Torremolinos International Convention for the Safety of Fishing Vessels, 1977 (SFV)
- International Convention on Standards of Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers, 1978 (STCW)
- International Convention on Maritime Search and Rescue, 1979 (SAR)
- International Convention for the Prevention of Pollution of the Sea by Oil, 1954 (OILPOL)
- International Convention Relating to Intervention on the High Seas in Cases of Oil Pollution Casualties, 1969 (CSI)
- Convention on the Prevention of Marine Pollution by Dumping

- of Wastes and Other Matter, 1972 (LDC)
- International Convention for the Prevention of Pollution from Ships, 1973 as modified by the Protocol of 1978 (MARPOL 73/78)
- International Convention on Civil Liability for Oil Pollution Damage, 1969 (CLC)
- Convention Relating to Civil Liability in the Field of Maritime Carriage of Nuclear Material, 1971 (LNM)
- International Convention on the Establishment of an International Fund for Compensation for Oil Pollution Damage, 1971 (IFC)
- Athens Convention Relating to the Carriage of Passengers and Their Luggage by Sea, 1974 (PAL)
- Convention on Limitation of Liability for Maritime Claims, 1976 (LLMC)
- Convention on Facilitation of International Maritime Traffic, 1965 (FAL)

Andre aftaler:

– <i>Bek. nr. 279 af 10.12.1913:</i>	Overenskomst med Sverige angående afmærkning af vrug
– <i>Bek. nr. 200 af 19.04.1923:</i>	Konvention om flagret for stater uden søkyst
– <i>Bek. nr. 32 af 18.04.1986:</i>	Konvention om maritim eftersøgning og redning

2.3 Formelt og uformelt samarbejde

Fiskeriinspektionen

I henhold til aftalen af 9. januar 1986 om koordination og udøvelse af fiskeriinspektion omkring Færøerne er der fastsatte regler for drift og koordinering af hele Fiskeriinspektionen. Aftalen er gældende for Vagt- og Bjærgningstjenesten og Færøernes Kommando og omfatter de skibe og fly, som Færøernes Landsstyre og Forsvarskommandoen har til rådighed for Vagttjenesten. Der er planer fremme om at revidere aftalen.

Søfartsadministrationen

Formel, dvs. skriftlig aftale med den danske Søfartsstyrelse

LAGTINGSLOV OM OPMÅLING AF SKIBE

Der er aftalt, at Søfartsstyrelsen på vegne af Færøernes Landsstyre foretager opmålinger af færøske skibe og publicerer internationale målebrev.

LAGTINGSLOV OM BEMANDING AF SKIBE M.V.

Aftalen drejer sig om at ligestille færøske og danske søfartsbrev, bl.a. baseret på en ligestillingsaftale på uddannelsesområdet og på den internationale aftale om uddannelse, søfart og vagt på skibe, STCW-78.

Aftalen drejer sig endvidere om, at Søfartsstyrelsen fører tilsyn med bemanning og ved samme lejlighed udfører andre syn ombord. Dette foretages især på handelsskibe, herunder passagerskibe.

LOV OM SKIBES SIKKERHED

Det er aftalt, at alle de tekniske anordninger, som er beskrevet med hjemmel i denne lov, skal anmeldes hos Søfartsstyrelsen. Når anordningerne er behandlet på Færøerne, gives der besked om, hvorvidt disse kan træde i kraft her.

Færøerne er repræsenteret i tekniske udvalg i Søfartsstyrelsen.

Mulige brud på søfartslovene bliver behandlet mellem institutionerne, således at en fælles opfordring kan gå videre til anklagemyndigheden.

Aftalen behandler tillige andre områder, f.eks. on-line forbindelse mellem Søfartsadministrationen og Søfartsstyrelsen med henblik på udveksling af tekniske oplysninger. At færøske repræsentanter får plads i danske delegationer på internationale og nordiske søfartskonferencer, f.eks. IMO, nordisk søsikkerhedsdirektørmøde og NORMAR. At Vagt- og Bjærgningstjenesten (Fiskeritilsynet) fører tilsyn med redningsudstyr på både under 20 tons, som hører ind under lagtingsloven om Redningsudstyr på både m.v.

Uformelt samarbejde

Søfartsadministrationen har tillige et uformelt samarbejde med Søfartsstyrelsen.

Færøernes Registreringsmyndighed

Formelt samarbejde

I henhold til 'lov om anpartsselskaber og om aktieselskaber' er Erhvervsministeriets Erhvervsankenævn ankemyndighed.

Erhvervsministeren udarbejder mere udførlige regler med hensyn til personalevalgte bestyrelsesmedlemmer.

I henhold til 'lov om Erhvervsdrivende fonde' skal Erhvervs- og Selskabsstyrelsen godkende, at en fond kommer ind under loven og derfor kan registreres af 'Færøernes Registreringsmyndighed'. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen er tillige fondsmyndighed. Justitsministeren skal godkende ændringer i fondsvedtægterne.

I 'Årsregnskabsloven' er Erhvervsministeriets Erhvervsankenævn ankemyndighed.

'Lov om værdipapirhandel m.v.', 'lov om visse kreditinstitutter' og 'lov om banker og sparekasser m.v.'

Ankemyndigheden er Erhvervsministeriets Erhvervsankenævn.

Bankers og sparekassers årsregnskaber skal godkendes af Finanstilsynet.

'Fondsrådet', som har kontor i Finanstilsynet, skal godkende prospekter, som tilsendes Registreringsmyndigheden, inden de kan offentliggøres.

Uformelt samarbejde

Færøernes Registreringsmyndighed, fællesregistreringen, har tillige et uformelt samarbejde med Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Samarbejdet drejer sig fortrinsvis om rådgivning og hjælp i forbindelse med registrering.

Kapitel 3

3.1 Anliggender som Danmark administrerer og målsætninger for en selvstændig administration

Søfartsadministrationen

Den danske Søfartsstyrelse, (Skibstilsynet) administrerer reglerne om skibstilsyn og skibsfart og har ansvaret for syn af skibe. Dette omfatter tekniske krav til skibe og tilsyn med dette, lovarbejde og arbejde i internationale kommissionen. Reglerne for skibsfart og afmærkning af sejl-ruter forvaltes af Farvandsdirektoratet.

Blandt de udenrigsanliggender, som knytter sig til søfart, er det især arbejdet i FN-havorganisationen IMO (International Maritime Organisation), som har betydning for færøsk søfart. Inden for organisationen arbejder flere tekniske udvalg, som er bemanded med folk fra de forskellige søfartsmyndigheder i tæt samarbejde med eksperter fra relevante områder. Kravene fastsættes i internationale aftaler, f.eks. SOLAS, STCW, LL, MARPOL.

Søfartsstyrelsen udfører dette arbejde på Danmarks vegne og i øvrigt også på Færøernes og Grønlands vegne. På de områder, som er overtaget, f.eks. søfartsadministrationen og uddannelserne, er det især arbejdet i STCW-udvalget som har interesse, da det direkte har indflydelse på vore egne lagtingslove.

Da Færøerne står uden for EU, er vi selvfølgelig ikke repræsenteret ved disse møder om søfartsanliggender. Bestemmelser i EU's direktiver omkring søfart har dog stor indflydelse på vores erhverv, da kravene gælder alle skibe, som anløber EU-havn.

Andre internationale kommissioner af betydning er f.eks. arbejderorganisationen under FN, ILO, som fastsætter regler for arbejderbeskyttelse. På søfartsområdet er det tekniske og operationelle krav, som stilles til skibe og bemanning.

Den del, som omhandler syn med skibe og fælleslovgivning på søfartsområdet, vil naturligt kunne henhøre under Fiskeridirektoratet, som har søfart som ansvarsområde.

Afmærkning af sejlruiter kan tilrettelægges under Erhvervsministeriet, nærmere Landsingeniøren, da denne institution samarbejder med Farvandsdirektoratet.

Tele Danmark A/S bærer ansvaret for nød- og sikkerhedssystemet på radioområdet. Føroya Tele driver stationen Tórshavn radio på vegne af Tele Danmark. Telestyrelsen er ansvarlige for Tele Danmarks arbejdsområde. Det ville falde naturligt at organisere hele området under Føroya Tele.

Kommer hele søfartsområdet under færøsk suverænitet, kan de relevante rigslove indføres i færøsk lagtingslovgivning efter at være oversat til færøsk. Søfartsområdet er i høj grad præget af internationalisering. Derfor vil det kræve en administration, der er i stand til at arbejde på internationalt niveau, hvor der udarbejdes love og anordninger om sikkerhed på havet. Det vil ifølge de internationale aftaler kræve eksperter på en række områder.

Administrationen må organiseres således, at faglig kompetence sikres på disse områder:

- Skibstilsyn, som kræver teknisk viden om konstruktive krav til skibe
- Søfartsadministration, operationel viden om drift af skibe, herunder bemanning af skibe, duelighedskrav og sociale forhold
- Uddannelser indenfor søfart, kendskab til internationale uddannelseskrav m.v.

Udover at finansiere forvaltningen påhviler det tillige medlemslandene i internationale organisationer, f.eks. IMO, at betale for medlemskab.

Da internationalt arbejde kræver ekspertise på mange områder, vil det være fornuftigt, at myndighederne i de forskellige lande kan være fælles om denne ekspertise. Som eksempel findes der et nordisk samarbejde, hvor hovedområderne i f.eks. IMO behandles. Vælger Færøerne ikke at have ekspertise på alle områder, er det nødvendigt at indgå samarbejdsaftaler med vore nabolande.

I forbindelse med suverænitet bør Færøerne straks overtage ansvaret for hele området og forhandle nye samarbejdsaftaler med Danmark om eksperthjælp i en overgangsperiode.

Færøernes Registreringsmyndighed

Der henvises til beskrivelsen af de områder, hvor der samarbejdes med Danmark.

1) I henhold til *'lov om anpartsselskaber og om aktieselskaber'* er Erhvervsministeriets Erhvervsankenævn ankemyndighed.

Ad 1) Skal dette område administreres på Færøerne, må der etableres et ankenævn. Det betaler sig næppe at stifte et nyt ankenævn på Færøerne, da klager forekommer sjældent. Dette ankenævn kunne måske integreres i Færøernes Ankeinstitution.

2) Erhvervsministeren udarbejder mere udfærdige regler m.h.t. personalevalgte bestyrelsesmedlemmer.

Ad.2) Dette bør Landsstyremanden udarbejde et regelsæt for.

3) I henhold til *'lov om erhvervsdrivende Fonde'* skal Erhvervs- og Selskabsstyrelsen godkende, at en fond, der henhører under loven, kan registreres af Færøernes Registreringsmyndighed. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen er tillige fondsmyndighed. Justitsministeren skal godkende vedtægtsændringer for fonden.

Ad.3) Færøernes Registreringsmyndighed kan være godkendende myndighed samt fondsmyndighed. Muligvis kunne den juridiske afdeling i Landsstyret godkende vedtægtsændringer.

4) I *'Årsregnskabsloven'* er Erhvervsministeriets Erhvervsankenævn ankemyndighed.

Ad. 4.) Det samme som ad. 1.

'Lov om værdipapirhandel m.v.', 'lov om visse kreditinstitutter' og 'lov om banker og sparekasser m.v.'

5) Ankemyndighed er Erhvervsministeriets Erhvervsankenævn.

6) Bankers og sparekassers årsregnskaber skal godkendes af Finanstilsynet.

7) 'Fondbrådet', som har kontor i Finanstilsynet, skal godkende prospekter, der er sendt til Registreringsmyndigheden, inden de kan publiceres.

Ad. 5) Det samme som ad. 1.

Ad. 6) Dette kunne Landsbanken varetage alternativt for et færøsk finanstilsyn.

Ad. 7) Det er ingen ide at oprette et Fondbråd på Færøerne, da prospekter som disse er yderst sjældne. Det er derfor en oplagt opgave for Landsbanken (eller evt. et færøsk finanstilsyn) at varetage dette.

Kapitel 4

4.1 På disse områder indgås samarbejdsaftaler

Søfart:

Skal skibstilsynet overtages, vil det kræve yderligere ressourcer end på nuværende tidspunkt. Søfartsstyrelsens afdeling på Færøerne er bemannet med tre inspektører, som varetager det tekniske tilsyn med skibene.

Det tekniske lovgrundlag er særdeles omfattende. Dette skyldes, at der fastsættes individuelle krav til forskellige skibstyper og forskellige størrelser.

Løvarbejde og internationalt udvalgsarbejde vil kræve samarbejdsaftaler med f.eks. Danmark, som i øjeblikket varetager dette arbejde for os. Hvor store ressourcer, der skal afsættes til dette på Færøerne, bliver en politisk beslutning, som skal træffes når det udvalg, der forbereder overtagelse af skibstilsynet, har fremlagt sin redegørelse senere i år (1999), og efter forhandlinger med Danmark.

Det område, som er overtaget, dvs. søfartsadministrationen og uddannelse indenfor søfart, administreres for øjeblikket af de færøske myndigheder. Der eksisterer en formel samarbejdsaftale mellem Danmark og Færøerne på disse områder, som omfatter ligestilling af færøske og danske søfartsbreve og uddannelser.

Erhvervsdirektoratet

Indholdsfortegnelse

KAPITEL 1.....	151
1. Samarbejde med Danmark og beskrivelse af kravene.....	151
KAPITEL 2	165
2. Færøske retsregler, der henviser til danske myndigheder..	165
KAPITEL 3	168
3. Traktater	168
KAPITEL 4	174
4. Formelt og uformelt samarbejde mellem færøske og danske myndigheder	174
KAPITEL 5	181
5. Anliggender, der administreres af Danmark	181

Kapitel 1

Samarbejde med Danmark og beskrivelse af kravene

Erhvervsdirektoratet har taget udgangspunkt i det kommissorium, som landsstyremanden for selvstyreanliggender har forelagt Landsstyret. Landsstyrets kommissorium var omfattende, og en del af Erhvervsdirektoratets arbejde har derfor været at begrænse beskrivelsen af samarbejdet med Danmark, således som Erhvervsdirektoratet ser det.

Analyserne tager udgangspunkt i retsregler, dvs. love, bekendtgørelser og konventioner o.a. Dette medfører en vis begrænsning af beskrivelsen, fordi det er indlysende, at alle områder ikke bliver beskrevet fuldt ud. F.eks. anliggender, der går på tværs af direktoraterne, men også anliggender, der er færøske, men hvor en bestemt retsregel i forbindelse med området er dansk. Mulige ordninger, f.eks. beredskabet, bliver ikke beskrevet fuldt ud, fordi der som bekendt kun tages udgangspunkt i retsregler. Det er derfor ikke muligt at få et helhedsbillede af et område kun ved at læse beskrivelserne fra Erhvervsdirektoratet, men der må også ses på beskrivelser fra de øvrige direktorater.

Tidsplanen har været kort, og arbejdet er derfor præget heraf. Beskrivelserne er korte og tager udgangspunkt i det udvidede kommissorium, som administrationsgruppen har opsat. Retsreglerne beskrives ved en analyse af administrative myndigheder og af lovgivning og mulige økonomiske konsekvenser af retsreglerne.

Udover dette har Erhvervsdirektoratet, i samarbejde med sine institutioner, beskrevet det samarbejde, der finder sted, både formelt og uformelt, mellem danske og færøske institutioner og myndigheder. Oplysningerne er udleveret af institutionerne, der sammen med visse danske institutioner og myndigheder har beskrevet området.

Vedrørende internationale konventioner har kommissoriet været begrænset til kun at belyse internationale konventioner, der er sat i kraft for Færøerne og kan læses i Lovregister for Færøerne. Det blev besluttet kun at opliste konventionerne, men dog analysere nogle, fordi disse har betydning for beskrivelsen. Derudover er der andre konventioner, der ikke er sat i kraft for Færøerne, men som har meget stor betydning i forbindelse med Færøernes ændrede statsretlige forhold.

Erhvervsdirektoratet har beskrevet nogle af disse konventioner, fordi de har betydning i forbindelse med analyserne. Beskrivelsen af konventionerne er ikke fuldstændig, men der arbejdes med dette i Landsstyret, men dette indgår ikke i Erhvervsdirektoratets analyser.

Til sidst i hvert afsnit er der en konklusion, som kort sammenfatter hovedpointerne i beskrivelsen.

Til allersidst er der en beskrivelse af, hvordan de retsregler, som Danmark administrerer, kan tilrettelægges under de enkelte områder, og hvor det er nødvendigt at indgå aftaler med Danmark eller andre lande i forbindelse med ændrede statsretslige forhold.

1.1 Danske retsregler, der er sat i kraft for Færøerne

Beskrivelse af administration, lovgivning og finansiering og af kravene til administration, lovgivning og finansiering. Beskrivelsen nedenfor er en kort gennemgang af de danske retsregler på Færøerne. Nogle hører under færøske anliggender, der er overtaget i henhold til hjemmestyrelsen, og andre henviser til områder, der ikke er overtaget. De økonomiske konsekvenser skal tages med forbehold, fordi konsekvenserne kun beskrives der, hvor omkostningerne er kendt. Der er uden tvivl muligheder for at organisere områderne på anden vis, og nogle af disse er taget med.

Kortlægning

L. nr. 82 af 31.03.1928 om Geodætisk Institut.

Administrative myndigheder: Kort- og Matrikelstyrelsen, (før Geodætisk Institut), som er en dansk institution under Boligministeriet.

Lovgivning: Lovgivningen pålægger Kort- og Matrikelstyrelsen at varetage opmålinger og den geografiske kortlægning af riget samt at udgive geologiske kort og bøger.

Hvis anliggendet skal blive et færøsk anliggende, er det mere et økonomisk spørgsmål end et lovgivningsanliggende, fordi loven kun pålægger Kort- og Matrikelstyrelsen de ovenfor omtalte opgaver.

Finansielle forhold: Kort- og Matrikelstyrelsen har det økonomiske ansvar, men Matrikkulstovan (Færøernes Matrikelkontor) har stillet arbejdskraft til rådighed for dette arbejde. Hvis Matrikkulstovan skal varetage området, vurderes det, at det bliver nødvendigt at ansætte tre medarbejdere til, og at dette kommer til at kræve investeringer for 1.750.000 kr., mens driften i alt vil koste 1.550.000 kr. årligt.

1.2 Forsikring

L. nr. 129 af 15.04.1930 om forsikringsaftaler, som senest ændret ved

L. nr. 266 af 26.06.1975.

Administrative myndigheder: Ingen administrativ myndighed.

Lovgivning: Loven regulerer forsikringsaftaler ved bestemmelser. Bl.a. om, hvorledes forsikringsaftaler skal oprettes, og hvordan de skal tolkes.

Loven er, som en særlig aftalelov, en del af formueretten og derfor fællesanliggende.

Der er ingen administration af området undtagen i forbindelse med lovændringer.

Finansielle forhold: Der er ingen administration ved området, undtagen i forbindelse med lovændringer.

1.3 Erhvervsfremme

An. nr. 720 af 05.09.1995 om ikrafttræden på Færøerne af lov om erhvervsfremme.

Administrative myndigheder: Erhvervsministeren, Erhvervsudviklingsrådet, Eksportfremmerådet, Erhvervsfremmestyrelsen, Bevillingsudvalget, Færøernes regnskabsdirektorat, Færøernes finansforvaltning, Landsstyret, Kongeriget Danmarks Hypotekbank og Finansforvaltning (Hypotekbanken).

Lovgivning: Loven er en dansk erhvervsfremmelov og en konsekvens af aftalen mellem danske og færøske myndigheder i 1994, og aftalen er gentaget i 1998 om, at danske erhvervsfremmeordninger skal fungere på Færøerne.

Et resultat af, at loven blev sat i kraft for Færøerne, er TK-stovan, der giver det færøske erhvervsliv og personer gratis rådgivning i forbindelse med udvikling, ledelse, salg, produktion, finansiering m.v.

Hvis lovgivningen bliver færøsk, bliver der behov for en akkrediteringsordning. Der bliver sandsynligvis også her behov for en samarbejdsaftale med en nordisk institution. Dette har man gjort på Island, hvor man samarbejder med Sverige.

Finansielle forhold: Den danske stat har det økonomiske ansvar. Hvis vi skal have en færøsk akkrediteringsordning, skønnes det løseligt, at denne vil medføre årlige administrationsomkostninger på 120.000 kr. Det er en forudsætning, at der er indgået en samarbejdsaftale med et andet land. Så er udgiften til TK-stovan ikke inkluderet, og den betales af landet, på nuværende tidspunkt ca. 600.000 kr., som svarer en tredjedel af driftsomkostningerne. I alt koster TK-stovan 1,8 mio. kr. i drift.

1.4 Erstatning

L. nr. 371 af 07.06.1989 om produktansvar sat i kraft ved An. nr. 62 af 12.02.

Administrative myndigheder: Justitsministeriet har hjemmel til at fastsætte regler til gennemførelse af mellemfolkelige overenskomster om lovvalget i sager om produktansvar.

Lovgivning: Loven henhører under formueretten, der er fællesanliggende. Loven pålægger producenter eller mellemforhandlere ansvar for skader, der er foranlediget af en vare, som de pågældende har produceret eller tilvejebragt. Loven er sat i kraft for Færøerne ved kongelig anordning i 1993, med visse tilpasninger til færøske forhold.

Finansielle forhold: Der er ingen administration forbundet med området, undtagen i forbindelse med lovændringer.

1.5. Atomkraft

L. nr. 170 af 16.05.1962 om nukleare anlæg (atom anlæg) som den er sat i kraft ved An. nr. 462 af 02.08.1973 og ændret ved L. nr. 332 af 19.06.1974.

Administrative myndigheder: I henhold til loven skal statsministeren give tilladelse til at bygge og drive et atomkraftværk.

Lovgivning: Loven er stort set dansk. Hvis området bliver færøsk, er det ikke nødvendigt at gennemføre ændringer.

Finansielle forhold: Den danske stat har det økonomiske ansvar. Der forventes ikke udgifter ved området, fordi det næppe er sandsynligt, at der vil blive bygget atomkraftværker på Færøerne inden for den nærmeste fremtid.

1.6. Patent

Lb. nr. 546 af 25.10.1978 af patentlov.

An. nr. 204 af 26.09.1936 om indhørmelse af fortrinsret ved ansøgning om patent.

- *B. nr. 142 af 01.05.1968 om patentankenævnet.*
- *An. nr. 543 af 23.10.1978 om at visse bekendtgørelser, der udfærdiges af handelsministeren, ikke indføres i lovtidende.*
- *B. nr. 548 af 25.10.1978 angående ansøgninger om patent m.v.*
- *B. nr. 549 af 25.10.1978 om patentafgifter.*

Administrative myndigheder: Patentdirektoratet er den administrative myndighed. Hvis området bliver færøsk anliggende, vurderes det, at der i overensstemmelse med behovet herfor bør indgås en samarbejdsaftale på området, fordi det sandsynligvis ville blive for tungt at administrere på egen hånd.

Lovgivning: Loven giver den, der har gjort en opfindelse, eller den, der har fået rettighederne til en opfindelse, ret til at søge om patent på denne og således få eneret til at benytte den erhvervsmæssigt.

Finansielle forhold: Den danske stat har det økonomiske ansvar for administrationen. Det er svært at vurdere, hvad omkostningerne ville være, hvis området blev et færøsk anliggende, men med en samarbejdsaftale med et andet land vil omkostningerne næppe blive store, fordi der er meget få færøske patentansøgninger.

L. nr. 341 af 06.06.1991: Varemærkelov, som sat i kraft for Færøerne ved An. nr. 331 af 04.05.1994.

Administrative myndigheder: Patentdirektoratet, patentankenævnet og den danske erhvervsminister.

Lovgivning: Loven giver erhvervsdrivende virksomheder mulighed for, via registrering eller via anvendelse, at opnå eneret til at benytte et varemærke som et særligt symbol for en vare eller tjenesteydelse, som virksomheden udbyder. Et varemærke kan f.eks. være en figur, en sammensætning af ord, bogstaver eller tal.

Finansielle forhold: Den danske stat har det økonomiske ansvar for administrationen. Hvis anliggendet var færøsk, kunne det administreres af f.eks. Færøernes Registreringsmyndighed. Omkostningerne vurderes ikke som store.

L. nr. 342 af 06.06.1991: Fællesmærkelov, som sat i kraft ved An. nr. 331 af 04.05.1994

Administrative myndigheder: Patentdirektoratet, patentankenævnet og industriministeren.

Lovgivning: Loven giver, i overensstemmelse med varemærkeloven, erhvervsmæssige organisationer mulighed for via registrering eller anvendelse at give deres medlemmer af organisationen eneret til at benytte et særligt symbol for en vare eller tjenesteydelse, som medlemmernes virksomheder udbyder.

Finansielle forhold: Den danske stat har det økonomiske ansvar. Hvis området var færøsk, kunne det administreres af f.eks. Færøernes Registreringsmyndighed. Omkostningerne vurderes ikke som store.

1.7 Mønster

L. nr. 218 af 27.05.1970 om mønstre.

- *B. nr. 387 af 20.08.1970 om mønsterafgifter.*
- *B. nr. 388 af 20.08.1970 om ansøgning og registrering af mønstre.*
- *B. nr. 411 af 24.09.1970 om mønsterankenævnet.*
- *B. nr. 415 af 24.09.1970 om forretningsorden for mønsterankenævnet.*

Administrative myndigheder: Patentdirektoratet, den danske erhvervsminister og det danske mønsterankenævn

Lovgivning: Mønster skal i juridisk forstand forstås som et forbillede for en vares udseende eller pynt (design). Den, der har udformet mønsteret, kan via registrering få eneret til at benytte mønsteret i erhvervsmæssig sammenhæng.

Finansielle forhold: Den danske stat har det økonomiske ansvar. Hvis det var et færøsk anliggende, kunne det administreres af f.eks. Færøernes Registreringsmyndighed.

1.8 Mål og vægt

An. nr. 720 af 05.09.1995 om ikrafttræden på Færøerne af lov om erhvervsfremme.

An. nr. 603 af 18.11.1918 om forkortede betegnelser for metrisk mål og vægt.

B. nr. 84 af 01.03.1950 om Justerreglementet som den senest er ændret ved B. nr. 22 af 31.01.1972.

Administrative myndigheder: Industriministeret, Justitsvæsenet (nuværende Forceinstitutterne), Landsstyret og Arbejdstilsynet.

Lovgivning: Der er tale om tre danske love. „Lov om erhvervsfremme“ fastsætter i § 10 regler om måleenheder, målefremgangsmåde, tilsyn m.v. „Anordning om metrisk mål og vægt“ fastsætter talbeskrivelser for mål og vægt, og reglerne om „Justerreglementet“ fastsætter gældende ret på området. Der er tale om at følge godkendte internationale måle- og vægtenheder, og en færøsk lovgivning skal følge disse

Finansielle forhold: En medarbejder hos Arbejdstilsynet varetager opgaver vedrørende disse love. 65% af arbejdstiden bruges til at varetage opgaver vedrørende mål og vægt, og de andre 35% af arbejdskraften bliver benyttet til opgaver hos Arbejdstilsynet. Hvis vi skal varetage disse opgaver selv, bliver der, udover løn til et folk, tale om at investere i udstyr m.v. Området er brugerfinansieret, og der opstår derfor ingen direkte offentlige udgifter af, at området bliver færøsk.

1.9 Råstoffer i undergrunden

*L. nr. 181 af 08.05.1950 om efterforskning og indvinding af råstoffer i kongeriget Danmarks undergrund.
An. nr. 259 af 07.06.1963 vedrørende udøvelsen af dansk højhedsret over den kontinentale sokkel.*

Administrative myndigheder: Det færøske erhvervsdirektorat (olieafdelingen) er administrativ myndighed. Ifølge lagtingsloven om olieindustri fra 1998 kan Landsstyret give tilladelse til forundersøgelser, eftersøgning og udvinding i forbindelse med olie på det færøske område, og kan i denne forbindelse stille en lang række betingelser. Den danske undergrundslov fra 1950 kan træde i kraft, hvis der bliver tale om at udvinde andre naturressourcer end olie, og dette er årsagen til, at olieloven ikke satte den danske lov fra 1950 ud af kraft. Loven henviser til ministeren for offentlige arbejder (nu Energiministeriet) og DGU (nu GEUS) som de administrative myndigheder. Loven skal derfor forstås således, at de steder i loven, hvor man omtaler regeringen, erstattes dette med Landsstyret.

Lovgivning: Den danske lov fra 1950 er udelukkende sat i kraft for Færøerne, fordi der i Danmark er kommet en ny undergrundslov fra 1981 med senere ændringer. Loven bestemmer, at råstoffer i undergrunden i det danske kongerige er den danske stats ejendom, og at den danske stat har eneret på at eftersøge og udvinde råstoffer osv. Anordningen fastsætter den danske overhøjhedsret over landsoklen i forbindelse med eftersøgning og udvinding af naturressourcer.

Ved overtagelsen af råstofferne i undergrunden i 1993 blev lovgivningskompetencen og den administrative kompetence færøsk, og landet finansierer de dermed forbundne omkostninger.

De danske retsregler på området har næppe nogen praktisk betydning længere, men der er fortsat dansk overhøjhed over det færøske område.

Til sidst i bekendtgørelsen om overtagelse af råstoffer i undergrunden bemærkes, at regeringen har konstateret, at Færøernes landsstyre er indstillet på, til gavn for såvel færøske som danske samfunds- og erhvervsinteresser, forudsat konkurrencedygtighed, at anvende sagkundskab inden for dansk forvaltning og forskning samt danske erhvervsvirksomheder i den færøske råstofudvinding. Der bliver ikke direkte henvist til danske myndigheder, men der er tale om en hensigtserklæring, hvor Landsstyret kan vælge at benytte dansk ekspertise og dansk erhvervsliv i råstofindustrien. Det skal bemærkes, at Danmarks Geologiske Undersøgelse og Energistyrelsen har været med i arbejdet i Landsstyrets olieplanlægningsudvalg (Oljurådleggingarnevnd Landsstýrisins).

Finansielle forhold: Hvis Færøerne får fuld suverænitet, vil dette medføre en færøsk overhøjhedsret (suverænitet). Dette medfører ikke meromkostninger.

1.10 Miljøbeskyttelse

An. nr. 318 af 26.06.1985 om ikrafttræden for Færøerne af lov om beskyttelse af havmiljøet.

- *B. nr. 236 af 09.07.1958 om oliejournal.*
- *B. nr. 155 af 12.05.1959 om forholdsregler i skibe mod olieforurening af havet.*
- *B. nr. 450 af 29.08.1978 om erstatningsfond for olieforurening som senest ændret ved B. nr. 465 af 26.09.1980.*
- *K. nr. 20 af 08.04.1987 om modtagelsesordning vedrørende olierester og -blandinger, kloakvand og skrald af de færøske havne*

Administrative myndigheder: Miljøministeren, Landsstyret, det danske miljøankenævn og den danske miljøstyrelse.

Lovgivning: Formålet med loven er at beskytte havet og livet rundt om Færøerne og fortsætter, hvor loven om miljøbeskyttelse på land slutter. Der er tale om en dansk lov. Det skal bemærkes, at landsstyremanden har fremlagt et forslag til rigslov, som skal sætte anordning om ikrafttræden for Færøerne af lov om beskyttelse af havmiljøet, (lagtingsanliggende nr. 96/98), i kraft, og forslaget blev godkendt af lagtinget den 23. april 1999. Loven overfører al kompetence inden for den færøske fiskerigrænse.

Hvis man ser bort fra visse tilpasninger, forårsaget af, at Landsstyret har fået en vis kompetence, ligner lovgivningen den danske. Udover selve loven, der er en rammelov, bliver det nødvendigt at offentliggøre nogle bekendtgørelser på området, og der skal her henvises til 'rapport fra en arbejdsgruppe vedrørende den kongelige anordning for havmiljøet' af 16.9.97.

Finansielle forhold: Den nuværende ordning har ikke særlige konsekvenser for landskassen, men den omtalte lov, som overfører administrationen til de færøske myndigheder, vil medføre en meromkostning. I rapporten, (s. 7 og 8), tales der om 1,2 mio. om året til Levnedsmiddellaboratoriet og "nogle" mio. kr. til Vagt- og Bjærgningstjenesten. Det skal bemærkes, at der er tale om en anbefaling fra arbejdsgruppen, og at der ikke er taget politisk stilling til, hvordan de nye opgaver skal varetages, eller hvem der skal varetage disse.

L. nr. 332 af 19.06.1974 om erstatning for atomskader (nukleare skader) som den er sat i kraft ved An. nr. 303 af 20.06.1975.

Administrative myndigheder: Justitsministeren og Undervisningsministeren.

Lovgivning: Loven er dansk, men den er et resultat af Parisaftalen af 28/7 1960.

Finansielle forhold: Den danske stat har i visse tilfælde ifølge loven pligt til at betale erstatning for skader, der er forårsaget af atomkraftudstyr.

1.11 Radiokommunikation

Lb. nr. 210 af 06.04.1976 af lov om radiokommunikation.

- *B. nr. 140 af 13.03.1974 om indretning og benyttelse af radiomodtagere.*
- *B. nr. 521 af 10.10.1974 om foranstaltninger til imødegåelse af ulovlig benyttelse af radioanlæg.*
- *B. nr. 527 af 21.10.1978 for Færøerne om foranstaltninger til imødegåelse af ulovlig benyttelse af radioanlæg.*
- *B. nr. 49 af 07.02.1984 om radiostationer i skibe og luftfartøjer som ændret ved B. nr. 136 af 07.03.1989.*
- *B. nr. 100 af 21.03.1985 om privatradioanlæg.*
- *B. nr. 541 af 04.12.1985 om amatørradiostationer.*
- *B. nr. 248 af 25.04.1988 om radioanlæg i forbindelse med den landmobile tjeneste.*

Administrative myndigheder: Loven henviser til en dansk myndighed, og en dansk myndighed administrerer den. Der er indgået driftsaftale med Fjarskiftiseftirlitið (Tilsynet med telekommunikation) om at drive virksomheden på Færøerne under navnet: Radio-efirlitið.

Det bliver nødvendigt at opbygge ny viden og nye erfaringer med internationalt samarbejde og koordinering på området.

Lovgivning: Der er tale om danske retsregler om radiokommunikation og tildeling af radiofrekvenser, der er sat i kraft for Færøerne. Der er behov for en revision af lovområdet. Dette arbejde er man allerede i gang med, og det bliver formodentlig færdigt i 1999, og det vil da være tilstrækkeligt i forbindelse med færøsk kompetence.

Finansielle forhold: Der er tale om indtægtsdækket virksomhed, hvor brugerne betaler for tjenesteydelsen. Der stilles derfor ikke krav til offentlig finansiering, hvis området bliver færøsk anliggende.

1.12 Beredskab

An. nr. 337 af 02.10.1952, hvorved lov om Civilforsvaret sættes i kraft for Færøerne

Administrative myndigheder: Indenrigsministeriet, Boligministeriet, Landsstyret, landfogeden og kommunerne.

I øjeblikket arbejder en projektgruppe under det færøske Erhvervsdirektorat med at lave en færøsk beredskabsplan, og i forbindelse med dette arbejde bliver civilforsvarsloven sandsynligvis ophævet. Det er ikke planen at sætte den danske beredskabslov i kraft i stedet, fordi den passer dårligt til færøske forhold. Der vil sandsynligvis blive udformet en færøsk beredskabslov, hvor brand- og beredskabsområdet bliver lagt sammen ligesom i Danmark.

Hvis der skal laves en færøsk beredskabsplan, skal mange kompetencespørgsmål besvares først, fordi beredskabsområdet er delvis dansk og delvis færøsk ansvarsområde. F.eks. er politiet oftest indsatsleder på skadestedet, og spørgsmålet er, om en færøsk beredskabslov kan pålægge de danske myndigheder pligter og krav. I nuværende status er der nødvendigt at forhandle med de danske myndigheder, inden en færøsk beredskabslov kan udformes.

Hvis politiet bliver færøsk anliggende, burde der ikke være hindringer for, at færingerne selv tilrettelægger området i fremtiden. I forbindelse med beredskabsplanen undersøges det, hvordan uddannelserne skal tilrettelægges, og det ser ud til, at Brandskolen við Áir og muligvis andre skoler rundt om i landet med den nødvendige á jourføring kan opfylde behovet ret godt. Det kan dog blive nødvendigt at sende ledende medarbejdere indenfor beredskabsområdet til udlandet på kursus, og angående dette kan der indgås samarbejdsaftaler med Danmark, Norge eller Island.

Der bør dog indgås aftale med et af vore nabolande vedrørende bistand, hvis der skulle opstå et eller andet alvorligt, som vi ikke er i stand til at klare godt nok på egen hånd.

Administrationen af beredskabsområdet vil påvirkes meget lidt, hvis området bliver færøsk. Det bliver måske nødvendigt at ansætte en ekstra medarbejder hos Landets Brandtilsyn for at påse, at bestemmelserne i en færøsk beredskabslov overholdes, men det bliver formodentlig også nødvendigt, hvis området ikke bliver færøsk anliggende. Hvis politiet bliver færøsk anliggende, vil politiets beredskabsopgaver så at sige ikke blive ændret.

Lovgivning: Loven er kun sat i kraft formelt, og den har derfor næsten ingen betydning haft i praksis. De nødvendige bekendtgørelser er aldrig blevet bekendtgjort. I Danmark blev loven om det civile beredskab ophævet i 1992, og en samlet beredskabslov kom i stedet: L. nr. 1054 af 23. december 1992 (Beredskabsloven). Denne beredskabslov koordinerer brand- og beredskabsområdet og lægger større vægt på civilt beredskab. Vi er således i en situation, hvor en dansk lov, der er sat ud af kraft, stadig er i kraft for Færøerne, men den har stort set ingen praktisk betydning.

Finansielle forhold: Der forventes ingen direkte omkostninger ved, at området bliver færøsk. Det er dog sandsynligt, at området vil få en højere prioritet i fremtiden, og at de offentlige udgifter til uddannelser og udstyr da sandsynligvis vil stige lidt. Der er dog usikkerhed om, hvor stor en del landskassen skal finansiere af dette, eller i hvor stort omfang det er et kommunalt ansvarsområde.

Se derudover analyserne fra de øvrige direktorater, der varetager forskelligt, der er aktuelt i forbindelse med beredskab, f.eks. søværn.

1.13 Transport

Lb. nr. 602 af 09.09.1986 om fragtaftaler ved international vejtransport.

Administrative myndigheder: Ingen.

Lovgivning: Den danske lov fra 1965, 'fragtaftale ved international vejtransport,' er sat i kraft for Færøerne. Loven regulerer fragtttransport med køretøjer mellem stater, enten til eller fra Danmark eller mellem fremmede stater, hvor mindst én af disse har tiltrådt Genèvekonventionen af 19. maj 1956 om international fragtttransport ad nationale veje. Justitsministeriet kan tildele undtagelser fra bestemmelserne i loven angående færdsel på tværs af landegrænser

Med suveræniteten kan færingerne vælge mellem at fortsætte med aftalen, som en selvstændig konventionspartner ved at informere de ansvarlige myndigheder, der administrerer konventionen, herom. Dette medfører ikke meromkostninger.

Finansielle forhold: Ingen

1.14 Havne

L. nr. 7 af 30.01.1875 om Udfærdigelse af reglementariske Bestemmelser for Benyttelsen af Havne m.m. som ændret ved L. nr. 127 af 15.04.1930.

L. nr. 127 af 29.04.1913 om anlæg af Havne m.v. på Færøerne som senest ændret ved L. nr. 125 af 15.06.1927.

L. nr. 69 af 07.05.1881 om Forpligtelse til Jords Afgivelse til offentligt Eje, Havne og Landingssteder, samt til offentlige skoler på Færøerne som senest ændret ved MB. nr. 17 af 20.01.1944.

Administrative myndigheder: Erhvervsdirektoratet og kommunerne.

Lovgivning: Havne er et færøsk anliggende. Retsreglerne på området er danske, undtagen bekendtgørelsen om skibe- og varebetalinger for havne og brygger på Færøerne, der er bekendtgjort med hjemmel i 1875-loven. Denne lov hjemmel er meget tvivlsom, fordi den ikke giver kommunerne hjemmel til at fastsætte skibs- og varebetalinger. Det, at bekendtgørelsen er bekendtgjort med hjemmel i denne lov, skyldes sandsynligvis, at vi ikke i øvrigt har retsregler på området.

I lovene fra 1875 og 1913 henvises der til den danske indenrigsminister og ministeren for offentlige arbejder samt Færø Amts Kommune, men da der er tale om et færøsk anliggende, og

lovene kun gælder for Færøerne, kan de læses således, at der indsættes "landsstyremanden", hvor der i loven henvises til de danske ministre.

Loven fra 1875 giver den danske indenrigsminister hjemmel til at fastsætte regler om 'Overholdelse af orden og forebyggelse af fare ved benyttelse af Havne' osv., og til i denne forbindelse at fastsætte bøder. Loven fra 1913 drejer sig om subsidier til bl.a. havnebyggeri forskellige steder på Færøerne i starten af dette århundrede, og disse havnebyggerier er selvfølgelig færdige for lang tid siden. Tiden er for længst løbet fra disse love, og de burde ophæves. En arbejdsgruppe arbejder i øjeblikket med et forslag til en færøsk havnelov og arbejdet forventes at afslutte i år. I denne forbindelse kan de gamle love kan afvikles.

Ekspropriation har hjemmel i lov nr. 69 af 7. maj 1881 'om forpligtelse til jords afgivelse til offentlige veje, havne og landingssteder samt til offentlige skoler på Færøerne.' Denne folketingslov er kun gældende for Færøerne. Der er behov for en moderne, færøsk ekspropriationslov.

Finansielle forhold: Ingen.

1.15 Luftfart

Lb. nr. 408 af 11.09.1985 af lov om luftfart som sat i kraft ved An. nr. 130 af 03.03.1989 og ændret ved L. nr. 117 af 11.03.1987 sat i kraft ved An. nr. 573 af 09.08.1990.

- *An. nr. 28 af 27.01.1986 om at forskrifter, der udfærdiges af Statens Luftfartsvesen ikke indføres i lovtidende.*
- *B. nr. 86 af 25.02.1986 om bekendtgørelse af forskrifter, der udfærdiges af Statens Luftfartsvesen.*
- *An. nr. 727 af 21.11.1989 om at organisationen for International Civil Luftfarts tekniske instruktioner for sikker lufttransport af farligt gods ikke indføres i Lovtidende.*
- *B. nr. 332 af 27.11.1964 om luftfartøjers luftdygtighed m.v.*
- *B. nr. 264 af 27.06.1966 om driftsforskrifter for regelmæssig og ikke-regelmæssig, offentlig lufttrafik som ændret ved B. nr. 397 af 11.10.1967.*
- *B. nr. 88 af 21.03.1967 om meddelelsespligt for luftfartøjschefer.*
- *B. nr. 161 af 20.04.1971 vedrørende benyttelse af faldskærm.*
- *B. nr. 446 af 01.10.1972 om benyttelse af søveplaner, modelluftfartøjer m.v.*
- *B. nr. 191 af 23.05.1975 vedrørende luftfartscertifikater.*
- *B. nr. 345 af 24.06.1975 om ansvarsbegrænsning ved lufttransport.*
- *B. nr. 575 af 20.11.1975 om ændring af bekendtgørelse om luftfartøjers udstyr med førstehjælpsmateriel.*
- *B. nr. 98 af 17.03.1977 om transport af eksplosive stoffer, krigsmateriel og krigsammunition m.v. med civile luftfartøjer som ændret ved B. nr. 737 af 17.11.1989.*
- *B. nr. 469 af 15.09.1981 om ændring af bekendtgørelse om udfærdigelse af reglement vedrørende flyveredningstjeneste.*
- *B. nr. 92 af 08.03.1982 om udåndingsprøver efter luftfartsloven som ændret ved B. nr. 27 af 19.01.1987*
- *B. nr. 93 af 08.03.1982 om flyvesikringstjeneste, luftnødsorganisation, lufttrafikregler og luftfartsinformationstjeneste.*
- *B. nr. 272 af 29.05.1984 om meddelelsespligt med hensyn til flyvehavari og flyvehændelser.*

- B. nr. 491 af 23.09.1984 om minimumsgrenser for ansvarsforsikring for luftfartøjer i henhold til luftfartslovens § 130, stk. 1.
- B. nr. 170 af 28.04.1985 om specifikationer for flyvepladser
- B. nr. 171 af 28.04.1985 om driftsforskrifter for luftfart med danske luftfartøjer.
- B. nr. 172 af 28.04.1985 om luftfartøjers luftdygtighed, om nationalitets- og registreringsmærker for luftfartøjer, luftfartsdokumenter og radioudstyr.
- B. nr. 28 af 19.01.1987 om at AFIS-operatører er omfattet af luftfartslovens § 74.
- B. nr. 553 af 16.09.1988 om sikkerhedsrepræsentanter og sikkerhedsudvalg i henhold til lov om luftfart.
- B. nr. 864 af 19.12.1988 om forebyggelse af forbrydelser mod luftfartens sikkerhed.
- B. nr. 556 af 14.08.1989 om forbud mod eller indskrænkning af luftfart i visse områder som ændret ved B. nr. 66 af 31.01.1990.
- B. nr. 737 af 17.11.1989 om lufttransport af farligt gods.
- B. nr. 173 af 13.03.1991 om ordensreglement for flyvepladser på Færøerne.
- L. nr. 235 af 07.06.1972 om forbud mod civil overhøjsflyvning.
- L. nr. 367 af 21.12.1938 om frihed for arrest og forbud med hensyn til luftfartøjer som den er sat i kraft ved An. nr. 179 af 14.04.1939.

Administrative myndigheder: Den danske trafikminister, Statens Luftfartsvæsen, den danske indenrigsminister, forsvarsministeren, justitsministeren, Arbejds miljørådet, politiet, Havari-kommissionen, Færøernes Landsstyre (nu landsstyremanden) og de færøske kommuner.

Hvis det bliver færøsk anliggende, vil den lovgivende og udøvende myndighed på området blive færøsk, og ligeledes vil overhøjheden over luftrummet blive færøsk. Lufttrafikken på Færøerne er meget lille i forhold til andre lande, og da luftfarten er internationalt erhverv, vil det være nødvendigt at samarbejde med andre lande inden for de fleste områder.

Lovgivning: Luftfartsloven er dansk, dog med nogle ændringer, som hjemmestyret har fastsat. Mange bestemmelser i loven er kun gældende efter forhandling med Landsstyret. I nogle tilfælde er det fastsat, at hjemmestyret skal underrettes eller høres. Overalt i loven er det bestemt, at hvor der står 'dansk bruger', 'dansk ledelse', 'dansk bestyrelse' osv., er det muligt at læse teksten sådan, at 'ved dansk forstås tillige færøsk'.

Luftfarten reguleres i henhold til de betingelser, som FN's luftfartsinstitution, ICAO, stiller, ligesom i henhold til internationale aftaler, EU-regler og luftfartsloven, som tillige opfylder de krav, internationale og multinationale organisationer stiller til luftfarten. Det anbefales derfor, at man følger de danske retsregler inden for området med de ændringer og tilpasninger, som passer til de færøske forhold. Der skal indgås aftale med det danske Trafikministerium om proceduren i forbindelse med lovgivningsarbejde. Dette vil ikke koste mere end den nuværende ordning.

Som en suveræn stat burde Færøerne tiltræde Chicagokonventionen og blive selvstændigt medlem af ICAO. Hermed vil færingerne påtage sig det samme folkeretlige ansvar, som nu påhviler Danmark. I første omgang kan færingerne overlade administrationen af flysikkerhedstjenesten til islændingene. Islændingene forvalter på nuværende tidspunkt det færøske luftrum på

vegne af Danmark. I fremtiden får færingerne mulighed for at tilbyde en flysikkerhedstjeneste, hvis vi ønsker dette og afhængig af, om ICAO accepterer det.

Finansielle forhold: Danmark betaler 1,3 mio. kr. i medlemskontingent til ICAO om året. Statens Luftfartsvæsen (SLV) oplyser, at betalingen er fastsat ud fra medlemslandenes bruttonationalprodukt, og det betyder, at Færøerne kun skal betale omkring 11.000 kr. om året i medlemskontingent. Der kræves ca. 200.000 kr. pr. år til vedligeholdelse af dette medlemskab og til administrationsudgifter i denne forbindelse.

Lufthavnen på Vágar, som SLV driver (lufthavnsområdet) betaler omkring 2,9 mio. kr. om året via driften for alle de tjenesteydelser, som Luftfartstilsynet og Flysikkerhedstjenesten tilbyder på færøsk område. Luftfartsselskaberne betaler selv for at uddanne og godkende medarbejdere.

De danske myndigheder (Trafikministeriet og SLV) har henvist til muligheden for, at færingerne overtager driften af lufthavnen på Vágar. De senere år har udviklingen været således, at SLV har afhændet sine lufthavne og nu kun driver to lufthavne. Der er 25 medarbejdere ansat hos SLV i lufthavnen, derudover er der 7 medarbejder, der er købt til stillingerne fra Flysikkerhedstjenesten. Den bogførte værdi af SLV's faste ejendom i lufthavnen var ved udgangen af året 1997 kr. 23 mio.

Hvis færingerne ønsker at overtage driften af lufthavnen på Vágar, medfører dette omkostninger. SLV's nuværende budget udviser et driftsunderskud for 1998 før renter og afskrivninger på 3,6 mio. kr., som falder til 2,1 mio. kr. i år 2002. Efter renter og afskrivninger er underskuddet for de samme år 8,9 mio. kr., henholdsvis 5,9 mio. kr. Disse vurderinger er foretaget ud fra den nuværende planlægning, der har følgende forudsætninger: En investeringsplan på i gennemsnit 2,2 mio. kr. om året, et antal rejsende, der stiger med 5% om året, og en stigning i flyvningen med 2,5% frem til år 2002.

Når luftfarten bliver færøsk anliggende, indgås der en aftale med SLV (Trafikministeriet) om fortsat varetagelse af de tjenesteydelser, som lufthavnen på Vágar nu betaler SLV for. Dette vil ikke medføre meromkostninger.

Atlantic Airways' fly og Landsstyrets helikopter, som nu er registreret i det danske nationalregister, kan i stedet blive registreret hos Færøernes Registreringsmyndighed og få færøsk nationalmærke.

Det vil være nødvendigt at indgå en samarbejdsaftale med Havarikommissionen for civil luftfart, således at den også undersøger de tilfælde, hvor et færøsk registreret fly skulle komme ud for en ulykke. Hvis der betales ud fra befolkningsantallet, vil denne tjeneste kun koste 41.000 kr. om året.

1.16 Konklusioner

Beskrivelserne er baseret på, at retsreglerne forbliver uændrede, og at der administreres på samme måde som nu. Danske anliggender bliver færøske, hvis de færøske myndigheder overtager området.

De danske retsregler, der er gældende for Færøerne, kan deles i to. Ikke overtagne anliggender og overtagne anliggender, hvor visse retsregler stadig er danske

Mange af de danske retsregler har ingen praktisk betydning på Færøerne. Et eksempel på dette er loven om atomkraft.

Det, at retsreglerne er på dansk, er ikke noget problem. Vi har mange danske retsregler, der er sat i kraft for Færøerne i årene inden hjemmestyrer og for senere overtagne anliggender. Et eksempel på dette er råstoffer i undergrunden.

I forbindelse med suverænitet kan de danske retsregler tilpasses færøske forhold i de tilfælde, hvor det er nødvendigt.

Et omfattende dansk anliggende er luftfart. Der har været forhandlinger mellem de danske og de færøske myndigheder vedrørende overtagelse af lufthavnen, betinget af, at danskerne betaler visse udbygninger af lufthavnen inden overtagelsen.

Der er intet i vejen for, at de færøske myndigheder overtager bemyndigelsen til at udforme love om luftfart, men de færøske retsregler vil helt sikkert ikke afvige meget fra de nuværende danske, fordi luftfarten reguleres af international ret.

Kapitel 2

Færøske retsregler, der henviser til danske myndigheder

Beskrivelse af administration, lovgivning og finansiering og af krav til administration, lovgivning og finansiering.

Nogle af de færøske retsregler henviser til danske myndigheder. Det sker i de fleste tilfælde, når de færøske myndigheder ikke har tilstrækkelig kapacitet til at administrere omfattende tilsyn med tekniske standarder o.l., som i de fleste tilfælde stammer fra internationale standarder. Derfor er en kort gennemgang af disse retsregler.

2.1 Telekommunikation

Ll. nr. 73 af 23.05.1997 om telekommunikation.

Administrative myndigheder: Færøske myndigheder, men § 13, stk. 4 henviser til den danske Telestyrelse, når udstyr skal godkendes. Fra april 2000 ændres lovgivningen i EØS, således at alt udstyr skal have en producentgodkendelse med CE mærkat, der garanterer, at udstyret opfylder de internationale krav. Området er derfor meget enkelt at administrere.

Lovgivning: Færøsk lovgivning, der henviser til danske myndigheder.

Finansielle forhold: Færøerne har ansvaret, men området er indtægtsfinansieret. Brugere betaler for tjenesteydelserne.

2.2 Arbejderbeskyttelse

Ll. nr. 58 af 24.05.1974 om arbejderbeskyttelse, senest ændret ved Ll. nr. 126 af 21.05.1993.

Bekendtgørelser, der er udfærdiget med hjemmel i denne lov, er fortrinsvis danske og henviser til danske myndigheder.

2.3 Brandkorps og sprængstof

Ll. nr. 78 af 12.06.1986

K. nr. 45 af 09.05.1992

K. nr. 94 af 15.06.1994

L. nr. 13 af 14.02.1874

An. nr. 667 af 15.12.1920

B. nr. 668 af 15.12.1920

om brand m.v.

om brandbeskyttelse og brandsikkerhed

om brandfarlige væsker.

om forbud mod visse tændstikker m.m. som sat i kraft ved An. nr. 7 af 23.01.1903.

om opbevaring af kalciumkarbid på Færøerne.

om forskrifter, der skal følge med ved salg af karbid.

- L. nr. 68 af 01.04.1912 for Færøerne om sprængstoffer som senest ændret ved Ll. nr. 40 af 1. juni 1978.*
- An. nr. 251 af 11.11.1912 for Færøerne angående de forsigtighedsregler, der skulle iagttages ved transport af visse eksploderende stoffer.*
- B. nr. 109 af 26.05.1927 angående ammunition til raket- eller lyskuglepistoler.*

Administrative myndigheder: Det færøske Erhvervsdirektorat og landets brandtilsyn (Brunaumsjón Landsins), der har tilsyn med brandanligger vedrørende bygninger og benyttelse af disse, lagre og transport af brandfarlige og sprængfarlige genstande, og de kommuner, der administrerer anligger vedrørende udstyr og faglig kompetence hos brandkorpset og det kommunale beredskabsspørgsmål.

Lovgivning: Brandanligger m.v. er færøsk anliggende, og den største del af lovgivningen er ligeledes færøsk. De danske retsregler, som er sat i kraft for Færøerne på området, er mellem 72 og 124 år gamle og bør ajourføres. I lovene vedrørende opbevaring af kalciumkarbid og produktion, transport og salg af sprængfarlige genstande, henvises i visse tilfælde til det danske justitsministerium, amt, sysler og landfogeden som myndigheder på området. I virkeligheden administrerer landets brandtilsyn anliggendet.

De færøske retsregler på området, (lagtingslov om ildebrand), giver Landsstyret hjemmel til at fastsætte, at tekniske anordninger, som statens brandtilsyn i Danmark har udarbejdet på forskellige områder, skal være gældende på Færøerne. Bekendtgørelserne fastsætter bl.a., at landets brandtilsyn benytter Dansk Standard (DS), forskellige tekniske anordninger hos Beredskabsstyrelsen, DBI (Dansk Brandteknisk Institut) og tekniske fastsættelser i 'Gasreglementet 1981 afsnit A' og 'Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 520' fra oktober 1978 i fastsættelser angående brandsikkerhed, teknik og andet, og når materiale, vejledninger m.v. skal godkendes.

Man kan sige, at de færøske retsregler på området ikke henviser direkte til danske myndigheder, men at landets brandtilsyn har valgt at benytte danske standarder og anordninger, der passer overens med EU-standarder m.v. i sit arbejde.

Finansielle forhold: Ingen

2.4 El og tekniske installationer

Ll. nr. 134 af 10.06.1993 om stærkstrømsudstyr.

- *K. nr. 171 af 21.09.1993 om sikkerheds- og tilsynsregler vedrørende elmateriale.*
- *K. nr. 173 af 21.09.1993 om at ikraftsættelser af stærkstrømsregler m.v.*
- *K. nr. 175 af 21.09.1993 om godkendte erfaringer og ansættelseskrav for godkendelse af en el installerer.*

Administrative myndigheder: I henhold til loven er de administrative myndigheder den færøske landsstyremand for erhvervsanligger og elektricitetsrådet. Landsstyremanden fastsætter bl.a. regler om fremstilling og drift af stærkstrømsudstyr, produktion, undersøgelser, godkendelser, salg og brug af elmateriale osv. Elektricitetsrådet rådgiver ministeren og varetager de opgaver, som rådet har i henhold til loven.

Lovgivning: Området er færøsk i lighed med retsreglerne. Retsreglerne henviser ikke direkte til de danske myndigheder, men henviser i visse tilfælde til danske love, bekendtgørelser, standarder osv. Landsstyret kan f.eks. fastsætte, at det danske elektricitetsråds regler og de administrative regler i stærkstrømsreglementet helt eller delvis kan være gældende på Færøerne, at alt nyt elmateriale, der bliver solgt, udleveret eller installeret på Færøerne, er med i Danmarks Elektriske Materialecontrols oversigt, at de regler, som det danske elektricitetsråd har fastsat om fremstilling, undersøgelser, forbrug og drift af eludstyr, skal være gældende på Færøerne, og at elinstallatører for at blive godkendt bl.a. skal opfylde de krav, som er fastsat i 'bekendtgørelse nr. 172 af 14. maj 1952 om prøver for elektroinstallatører § 1, III, jfr. §§ 6-11' fra 'Ministeriet for offentlige arbejder.'

Finansielle forhold: Ingen

2.5 Trafik

Ll. nr. 14 af 02.03.1988 om færdsel, senest ændret ved Ll. nr. 59 af 20.05.1996. Tillige ændret ved Ll. nr. 44 af 07.05.1991, Ll. nr. 45 af 07.05.1991 og Ll. nr. 2 af 09.01.1996.

- *K. nr. 105 af 21.06.1995 om køretøjers tilbehør og udstyr m.v., ændret ved K. nr. 28 af 13.03.1998*
- *K. nr. 105 af 18.12.1978 om styrthjelme.*

Administrative myndigheder: De administrative myndigheder er det færøske Erhvervsdirektorat (Vinumálastýrið) og det færøske Biltilsyn (Bileftirlit Føroya)

Lovgivning: Området er færøsk, ligesom alle retsreglerne er færøske. Retsreglerne henviser ikke direkte til danske myndigheder, men Landsstyret kan bestemme, at de bekendtgørelser, som det danske Trafikministerium har udstedt i henhold til færdselsloven om fremstilling af og udstyr til køretøjer, helt eller delvis skal være gældende på Færøerne (slipper for at skulle bekendtgøres). Det er endvidere fastsat, at bl.a. styrthjelme skal være godkendt ifølge danske, finske eller svenske regler.

Finansielle forhold: Ingen

2.6 Konklusioner

Den omstændighed, at de færøske retsregler henviser til danske myndigheder, skyldes praktiske hensyn, fordi det letter administrationen.

Der er ofte tale om meget omfattende, tekniske anordninger, som kræver en stor administration til vedligeholdelse, og dette arbejde har Færøerne ikke tilstrækkelig kapacitet til. En anden fordel er, at de danske, tekniske anordninger følger EU-reglerne. I forbindelse med en ændret statsretlig status vil det fortsat være nødvendigt at henvise til tekniske standarder i andre lande med de praktiske fordele dette medfører.

Kapitel 3

Konventioner

Nedenfor er en liste over de konventioner, der er bekendtgjort for Færøerne i henhold til 'lov-register for Færøerne.' Der er derudover et kort beskrivelse af visse konventioner, som det færøske Erhvervsdirektorat mener er særlig vigtige i forbindelse med en ændret, statsretlig status.

3.1 Arbejdsmarked

1949 29.03.	T. 12.	Internationale arbejdsorganisations status 1946	
	B. 31.	10.07.-20	Konv. søfolks forhyring (9)
	B.465.	02.11.-21	Konv. arbejdsløshed (2)
	B.232.	19.05.-23	Konv. Lavalder for børns arbejde i industrien (5)
	B.233.	19.05.-23	Konv. Unge menneskers nat-arbejde i industrien (6)
	B.231.	19.05.-23	Konv. Landarbejderes forsikringer (12)
	B.199.	08.07.-24	Konv. Unge mennesker som kullempere og fyrbødere (15)
	B.155.	27.04.-28	Konv. Ligeberett. for udenlandske arbejdere (19)
	B.200.	08.07.-24	Konv. Lavalder for børns arbejde til søs (7)
	B.220.	12.07.-30	Konv. Landarbejderes forenings- og organisationsret (11)
	B.49.	01.03.-32	Konv. Tvunget eller pligtmæssigt arbejde (29)
	B.45.	14.02.-33.	Konv. Vægtan. på tungt stykgods ved søtransport(27)
	B.269.	28.09.-35.	Konv. Ugentlig hviledag i industrien (14)
	B.68.	06.08.-92.	Nordisk konvention om fællesnordisk arbejdsmarked
	B.97.	09.10.-97.	ILO-konv. om oprindelige folk og stammefolk (169)
	T.34	24.10.-36.	Konv. Minim. krav til faglig duelighed hos handelsskibsoff.

T.6.	21.03.-38.	Konv. Erstatning for arbejdsløshed ved forlis (8)
T.15.	07.05.-38.	Konv. Lægeundersøgelse af unge på skibe (16)
T.1.	04.01.-57.	Konv. Arbejdsklausul i off. kontrakter (94)
T.2.	04.01.-57.	Konv. Ret til at organisere sig (98)
T.64.	07.11.-58.	Konv. Ugentlig fritid i handel og kontor (106)
T.65.	07.11.-58.	Konv. Afskaffelse af tvangsarbejde (105)
T.46.	11.12.-63.	Konv. Ændringer i tidl. konv. (116)
1989 29/6	T. Nordisk konvention med Finland, Island, Norge og Sverige om arbejdsmiljø.	

3.2 Råstoffer

1980 15/9 T. 78 Kontinentalsokkel og fiskerizone mellem Færøerne og Norge

3.3 Energi

1947 15/9 T. 41. Status for international atomenergikommission.

3.4 Sundhedsvidenskab

1925 1/7 T.205 Overenskomst om internt bureau i Paris vedrørende epidemiske husdyrsygdomme, T. 51 18/3-29

3.5 Miljø

1990 9/8 T.81. Konv. 1985 om beskyttelse af ozonlaget.

1984 8/10 T.96. Konv. Med tilhørende protokol om forebyggelse af forurening fra skibe

B.47.	15.05.-86.	Om andre landes tiltræden af konventionen med protokol
T.35.	03.04.-74.	Konv. Oslo 1972 om havforurening ved dumpning fra skibe og luftfartøjer, 109 26/11-76 (Færøerne)
T.15.	06.02.-76.	Kon. London 1972 om havforurening ved dumpning

110 26/11-76	T.3.	11.01.-80.	80 Kon. Paris 1974 om landbaseret havforurening.
	T.64.	14.06.-90	Ændr. 1986.
	T.138.	05.12.-91.	Andre landes tiltrædelse.
1994 18/9	T.89	Klimæændringer	

3.6 Trafik

- 1973 28/2: T. 20 Konv. Med Storbritannien om godstrafik ad vej, 100 2/11-83.
 1973 30/4: T. 39 Overenskomst med Spanien om straf for færdselsforseelser.

3.7 Luftfart

- 1939 27/4: T. 9 Konvention om frihed for arrest og forbud i luftfartøj.
 1948 30/3: T. 17 Konvention om civil luftfart, 43 10/8-55, 54 18/10-62.
 T. 16 16/5-38 Konvention om regler for international
 luftbefordring.
 T. 60 16/12-48 Konvention om transitret for internationale
 lufruter.
 1990 9/8: T. 83 Protokol til bekæmpelse af ulovlige voldshandlinger i
 lufthavne.
 1934 29/5: B. 184 USA. (luftfartsoverenskomst).
 1952 31/7: T. 36. Storbritannien. (luftfartsoverenskomst).
 1996 23/5 B. 52. Belarus (luftfartsoverenskomst)
 1997 4/12 B. 124 Mongoliet (luftfartsoverenskomst)

De omtalte konventioner er de eneste, der er bekendtgjort som værende gældende for Færøerne, og de kan findes i 'Færøsk Lovregister'. I forbindelse med suveræniteten er de omtalte konventioner ikke tilfredsstillende. Det bliver nødvendigt at indgå flere konventioner. Det anbefales, at Færøerne accepterer Chicagokonventionen og bliver medlem af ICAO. Hermed vil færingerne påtage sig det samme menneskerettighedsansvar, som nu findes i Danmark.

Danmark betaler 1,3 mio. kr. i medlemskontingent om året til ICAO. Statens Luftfartsvæsen har oplyst, at betalingen fastsættes ud fra et medlemslands bruttonationalprodukt, og dette betyder, at Færøerne skulle betale omkring 11.000 kr. om året. Der kræves ca. 200.000 kr. om året til at opretholde medlemskabet og til administrationsudgifter i denne forbindelse.

3.8 Postanliggender

1. UPU Constitution

2. Universal Postal Convention

Hvis Færøerne bliver en suveræn stat, skal den være medlem af UPU, (Union Postale Universelle), der er en international organisation for posttransport.

Medlemskab af UPU kommer formentlig til at koste omkring 50.000 kr. om året (Island 190.000 om året). Derudover kommer måske aktuelle møder og konferencer, der afholdes af og til.

3.9 Handel og erhverv

1923 26/3 B. 97-98. Meterkonv. 1875 med ændr. 1921
1963 5/7 T. 16. Konv. om højhedsret over kontinentalsokkel, 37 21/8-64
1967 6/3 T. 20. Tredje internationale tinoverenskomst
1980 15/9 T. 78. Kontinentalsokkel og fiskerizone mellem Færøerne og Norge.

WTO-aftalen

Verdenshandelsorganisationen WTO er en international organisation, som omfatter både varehandel, handel med tjenesteydelser og ophavsrettigheder. WTO-aftalen erstatter GATT-aftalen, og blev sat i kraft 1. januar 1995. I WTO er der 130 medlemslande. Aftalen regnes derfor som en international aftale med klare målsætninger for international handel.

Færøerne er på nuværende tidspunkt part i det danske medlemskab af WTO. Vi har derfor bundet os til at følge aftalens hovedregler angående udformning af lov på madvare- og sundhedsområdet.

Udover de officielle regler for varehandel er der to aftaler under WTO, som har betydning for madvarer og sundhedsmæssige forhold. Den ene er SPS-aftalen, (Sanitary and Phytosanitary Measures), der omhandler initiativer til at vise hensyn til personer, dyr og plantevækst. Den anden aftale hedder 'Technical Barriers to Trade' og omhandler de tekniske handelshindringer, som ikke er medtaget i SPS-aftalen. Der er her tale om eksempelvis bestemmelser om mærkning, kvalitetsregler og hensyn til forbrugerne.

Hvis Færøerne bliver en suveræn stat, er WTO-aftalen en af de aftaler, der ikke kan undgås.

Hvis man skal se på, hvad det vil koste færingerne selv at være med, henvises der til Lagmandskontorets vurderinger om, hvad færøsk deltagelse i det nødvendige internationale samarbejde vil koste.

3.10 Telekommunikation

Om beskyttelse af søkabler.

Konvention af 29. april 1958 om det åbne hav
Konvention om Den kontinentale Sokkel af 29. april 1958
Konvention om undersøiske telegrafkablers beskyttelse af 18. nov. 1885.

Her skal Færøerne meddele, at man accepterer konventionerne. Disse konventioner medfører ingen direkte omkostninger.

ITU's konstitution, konvention og fakultative protokol af 22. december 1992

Denne aftale fastsætter rammerne for den internationale telekommunikationsorganisation ITU, som de fleste lande er medlem af. Organisationen fastlægger rammerne for, hvorledes det internationale frekvensspektrum skal fordeles, er med til at udvikle og udforme rammerne for nye tjenesteydelser og fastsætter derudover standarder osv. Det er indlysende, at Færøerne, med vore forudsætninger, befolkningstal, erhverv og geografiske forhold, ikke har de helt store hjertesager her. Men det står dog klart, at det er nødvendigt at være medlem af organisationen for at kunne følge med i udviklingen. Fra Island forstår vi, at man har valgt at vurdere fra sag til sag, om det påvirker dem, og de vil derfor være med, hvor der er en påvirkning.

Det er i øvrigt almindeligt, at de nordiske lande samarbejder om disse forhold således, at et af de store nordiske lande får fuldmagt fra de andre.

Et mindstekravs medlemskab i ITU, udover et medlemskab i område organisationen CEPT (Committee Europeenne de Post et Telegraph), ERC (European Radiocommunication Committee) og ECTRA (European Committee for Telecommunication Regulatory Affairs), vil koste omkring 1/8 Unit, der svarer til omkring 150.000 om året, udover deltagelse i møder osv. Deltagelse i møder kan holdes indenfor Telekommunikationstilsynets nuværende økonomiske rammer, der er en indtægtsdækket virksomhed

IMO-aftalen (se mere under Fiskeridirektoratets udredninger).

IMO (International Maritime Organisation), er en international havorganisation under FN. Et af IMO's udvalg er Maritime Safety Committee, der bl.a. varetager Radiocommunications and Search and Rescue, (SOMSAR).

Det er det, der omtales som radiobaseret nød- og sikkerhedstjeneste på havet. Denne tjeneste betaler Tele Danmark A/S for som en del af deres leveringspligt, men selve driften af tjenesten varetages af det færøske teleselskab, Føroya Tele, der får omkring 6 mio. om året herfor. Området er i rivende udvikling, og man anvender i stedse større omfang GMDSS sikkerhedsudstyr som går via satellit, der drives af satellitsammenslutninger og således betales af den enkelte bruger. Det er dog sandsynligt, at tjenesten vil være til rådighed i ca. 10 år endnu, men det er ikke utænkeligt, at det kan gøres for et mindre beløb. Betalingen for medlemskab af IMO fastsættes ud fra, hvor mange bruttoregistertons et lands handelsflåde er i forhold til handelsflåden i hele verden. Se mere under Fiskeridirektoratets udredninger.

Konvention af 3. september 1976 om den internationale maritime Satellitorganisation **IN-MARSAT** og den dertil knyttede driftsoverenskomst.

Konvention af 15. juli 1982 om Den europæiske Telekommunikationssatellit-Organisation **EUTELSAT** og den dertil knyttede driftsoverenskomst.

Overenskomst af 20. august 1971 om den internationale telekommunikationssatellit-organisation **INTELSAT** og den dertil hørende driftsoverenskomst.

Det er nødvendigt at være medlem af disse organisationer i forbindelse med international telekommunikation, nød, sikkerhed m.v. Medlemskabet er gratis. Omkostningerne ved at tage til møder kan holdes indenfor Telekommunikationstilsynets nuværende økonomiske rammer.

Kapitel 4

Formelt og uformelt samarbejde mellem færøske og danske myndigheder

Beskrivelse af administration, lovgivning og finansiering og kravene til administration, lovgivning og finansiering.

Institutionerne under det færøske Erhvervsdirektorat har beskrevet det samarbejde, som eksisterer med danske myndigheder og institutioner. Der er både tale om formelt samarbejde, dvs. skriftlig aftale mellem parterne, og uformelt samarbejde, dvs. mundtlig aftale mellem parterne.

4.1 Fødevarer- og miljøanliggender

Levnedsmiddellaboratoriet (Heilsufrøðiliga Starvsstovan)

1. Formelt samarbejde

Lov om erhvervsfremme

De kemiske undersøgelsesinstitutter akkrediteres med hjemmel i den danske erhvervsfremmelov, som er sat i kraft for Færøerne. Den danske institution, DANAK, varetager denne akkreditering, og dette koster 70.000 kr. årligt. Hvis dette skal varetages af færingerne, er det nødvendigt, at nogle på Færøerne overtager administrationen deraf. På Island har akkrediteringsinstituttet denne bemyndigelse og arbejder tæt sammen med SWE-DAC i Sverige. Ekstraudgiften ved at overtage akkrediteringen, således at det bliver færøsk anliggende, vurderes at blive ca. 50.000 kr. om året.

2. Uformelt samarbejde

Heilsufrøðiliga Starvsstovan har et stort, uformelt samarbejde med danske institutioner. Bl.a. med disse:

Miljøstyrelsen med tilhørende institutioner

Veterinær- og fødevarerdirektoratet

Dansk Polarcenter

DMU (Danmarks Miljøundersøgelser)

I forbindelse med faglige forespørgsler og opgaver, som vi ikke er i stand til at varetage på egen hånd, er det muligt at opnå bistand og vejledning fra disse institutioner. Det er svært at sige, hvilken værdi samarbejdet har i kroner og ører, men det er af meget stor betydning, og der er også et lignende samarbejde med andre nordiske institutioner.

Der er ingen økonomiske forpligtelser ved denne form for samarbejde. I nordisk sammenhæng er Heilsufrøðiliga Starvsstovan repræsenteret som en del af den danske delegation inden for forskellige arbejdsgrupper og planer. Her kan bl.a. nævnes NMKL (Nordisk Metodik Komité for Levnedsmidler), AMAP, AMP og CODEX. Hvis den statsretlige status i forhold til Dan-

mark ændres, således at Færøerne bliver en suveræn stat, må der påregnes nogle ekstraomkostninger i forbindelse med dette samarbejde. Ca. 100.000 til 200.000 kr. på årsbasis.

4.2 Landbrugsforsøg

Offentlige forsøg

1. Formelt samarbejde

Intet

2. Uformelt samarbejde

Samarbejde med Meteorologisk institut om vejroplysninger, med den danske landbrugsrådgivning og med andre danske forsøgsinstitutioner.

Offentlige forsøg får nærmest alle undersøgelsesresultater gratis.

4.3 Veterinære anliggender

Landsdyrlægen

1. Formelt samarbejde

Intet

2. Uformelt samarbejde

Landsdyrlægen har et uformelt samarbejde med de veterinære institutter i Danmark. Kommunikationen bygger på bekendte, som landsdyrlægen har i det danske veterinære system. De institutioner, der er tale om, er:

Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole: Rådgivning om dyresygdomme m.v.

Veterinær- og Fødevarerdirektoratet: Rådgivning om veterinærlovgivning, arbejde med dyresygdomme, veterinært madvaretilsyn m.v.

Statens Veterinære Sundhedsråd: Rådgivning om veterinær retsmedicin, dyrebeskyttelse m.v.

Statens Veterinære Serumlaboratorium: Diagnostik af dyresygdomme, diagnostik og arbejde med fiskesygdomme

Hvis Færøernes statsretlige status i forhold til Danmark ændres, medfører dette ikke ekstraomkostninger for landsdyrlægeembedet. Dog vil det være således, at det bliver nødvendigt for Færøerne at få en selvstændig repræsentation i Office International des Épizooties, (O.I.E.), fordi dette har betydning for tilsynet med fiskesygdomme i opdrætserhvervet, hvor den store internationale handel med fiskevarer stiller større krav til en á jourført viden og information om sygdomme landene imellem for at undgå farlige epizootier.

4.4 Forstvæsen

Det færøske forstinstitut (Skógrøkt landsins)

Formelt samarbejde

Skógrøkt landsins har gennem Færøernes Læreråd indgået aftale med det danske uddannelsesråd for planteuddannelser. Aftalen betyder, at de færøske gartnere undervises i danske skoler. Der er indgået aftale med Plantedirektoratet om tilsyn med udendørs plantemateriale, der flyttes fra Færøerne til Danmark. Hidtil har aftalen kun krævet meget lidt arbejdskraft

Uformelt samarbejde

Institutionen samarbejder med mange forskellige danske institutioner, bl.a. disse: Specialafdelingen Arboretet i Hørsholm under Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole:

Botanisk Have/Botanisk institut, Københavns Universitet.

Forskningscentret for Skov- og Landskab – FSL: Rådgivning og anden viden.

Skov- og Naturstyrelsen: Rådgivning.

AMU: Folk fra Skógrøkt landsins har været på kursus i det danske AMU-system.

Plantedirektoratet: Rådgivning, når planter flyttes til Færøerne fra omverdenen.

Det uformelle samarbejde er dyrt og fagligt krævende. Det er svært at vurdere omkostningerne ved, at færingerne selv skal betale for denne viden.

4.5 Matrikulerings- og udskiftningsanliggender

Det færøske Matrikelkontor (Matrikkulstovan)

Formelt samarbejde

Matrikelkontoret har en samarbejdsaftale med Kort- og Matrikelstyrelsen, der hører under det danske Boligministerium. Aftalen vedrører ny kortlægning af Færøerne. Siden 1980 har Matrikelkontoret afsat arbejdskraft til dette samarbejde, og frem til 1995 var der ansat to medarbejdere på Matrikelkontoret, der udelukkende var beskæftiget hermed. Siden 1995 har omkring ½ stilling været benyttet til dette. Kortlægning er i øvrigt dansk anliggende.

Geodætisk grundlag: Der er tale om et dansk område. Hvis Kort- og Matrikelstyrelsen fornyer geoiden således, at højdenettet forbedres ved satellitmålinger, vil investeringen i et GPS-sæt være ca. 300.000 kr. Driften af dette system vil koste ca. 100.000 kr. årlig

Kortfremstilling- og udgivelse: Dansk anliggende. Der er tale om kort i forskellige størrelser. Kortene vedligeholdes ud fra oplysninger fra landsingeniøren, Matrikelkontoret og kommunerne. På nuværende tidspunkt fremstilles kortene manuelt. Det er meget dyrt, fordi oplaget af hvert kort kun andrager omkring 400.000 kr.

Fotoreproduktion: Hvis Matrikelkontoret skal have større fotokopier af luftfotos, må institutionen henvende sig til Kort- og Matrikelstyrelsen.

Internationale aftaler og samarbejdsinstitutioner: Deltagelse i internationalt samarbejde vil være nødvendigt, hvis Færøernes statsretlige status ændres.

Søkort, opmåling og fremstilling: Der er tale om et dansk område. Hvis Færøernes statsretlige status ændres, betyder det, at kortlægning bliver færøsk anliggende. I denne forbindelse må der foretages investeringer for ca. 1,7 mio. kr., og de årlige driftsudgifter vil være ca. 1,5 mio. kr. Man må kalkulere med en kortegner, en landmåler og en computerspecialist.

Uformelt samarbejde:

Intet

4.6 Arbejdstilsyn Arbejdstilsynet (Arbeidseftirlitið)

Formelt samarbejde

Truck- og kranførere: Der er en skriftlig aftale mellem Arbeidseftirlitið og det danske arbejdstilsyn om beviser for truck- og kranførere. De praktiske forhold på Færøerne bevirker, at Færøerne ikke arrangerer kranførerkursus. Færinger er derfor på dansk kursus. Skolen er gratis, og den danske arbejdsformidling betaler et tilskud til deltagerne som kompensation for tab af løn.

Justervæsenet (Force Institutterne): Det er en aftale mellem Landsstyret og Justervæsenet, at de medarbejdere, som har tilsyn med alle vægte og målere (oliepumper) på Færøerne, i henhold til gældende lov er placeret hos Arbeidseftirlitið.

Medarbejderne bruger 65% af arbejdstiden til tilsyn, og 35% går til andet arbejde på Arbeidseftirlitið.

Uformelt samarbejde

Regler om arbejdstilsyn: Landsstyret har med hjemmel i lagtingslov nr. 58 af 24. maj 1974 sat et stort antal af de danske bekendtgørelser i kraft for Færøerne, fordi vi ikke magter at påtage os denne opgave på Færøerne, da dette ville kræve et tocifret antal jurister. Arbeidseftirlitið har ikke jurister ansat. De omtalte bekendtgørelser er tilpasset samme type EU-bestemmelser, således at de gældende regler på Færøerne svarer til de internationale regler

Efteruddannelse: De færøske tilsynsmedarbejdere får gratis efteruddannelse hos det danske arbejdstilsyn. Disse efteruddannelse har stor betydning.

Arbejds miljøinstituttet: Det færøske arbejdstilsyn kan benytte viden og specialtjenester fra Arbejds miljøinstituttet, på samme niveau, som det danske arbejdstilsyn kan.

4.7 Trafikanliggender Biltilsynet (Bileftirlitið)

Formelt samarbejde

Intet

Uformelt samarbejde

Færdselsstyrelsen: Typegodkendelser og standardtypegodkendelser.

Alle biler, der er til salg på Færøerne og i Danmark, skal have en standardtypegodkendelse, inden de kan registreres.

Den danske Færdselsstyrelse har en afdeling, hvor der er ansat 10 til 15 medarbejdere udelukkende til at arbejde med dette. Dette er et teknisk krævende arbejde og meget omfattende, fordi hver biltype og -mærke hver for sig skal undersøges, godkendes og have en teknisk beskrivelse.

Enkeltanordninger for køretøjer: Den danske Færdselsstyrelses enkeltanordninger er sat i kraft for Færøerne ved bekendtgørelse. Der er tale om et omfattende regelsæt, der regulerer og beskriver alle tekniske krav og forhold, der vedrører biler. Enkeltanordningerne bliver opdaterede løbende og udgivet i bogform hvert år.

Generelle trafikspørgsmål: Udover samarbejde på de omtalte områder samarbejdes om generelle trafikspørgsmål, lige som der forhandles om gensidig godkendelse af begge institutioners trafikundervisning.

Statens Bilinspektion: Fagligt samarbejde. Statens bilinspektion er tilsynsmyndighed i Danmark, ligesom Bileftirlitið er det på Færøerne. Danskerne har betydeligt flere medarbejdere end Bileftirlitið, og deres kompetence er derfor bedre og bredere, hvilket daglig kommer Bileftirlitið til gode.

Rigspolitiet: Trafikanliggender. Politiet er registreringsmyndighed i Danmark, for så vidt angår køretøjer. Der forgår til daglig megen kommunikation og samarbejde mellem Bileftirlitið og det danske politi i forbindelse med biler, der flyttes mellem landene.

Sager vedrørende kørekort: Politiet er kørekortudstedende myndighed i Danmark. I forbindelse med, at folk flytter mellem landene, er der et tæt samarbejde om sager vedrørende kørekort.

Sundhedsstyrelsen: Sager vedrørende kørekort. I forbindelse med, at der hvert år er ca. 500 sager om kørekort, som kræver en udvidet, sundhedsmæssig sagsbehandling. Sagerne sendes til landslægen (dansk myndighed på Færøerne), som skal tage stilling, og af disse bliver ca. 100 sendt til den danske sundhedsstyrelse til behandling og stillingtagen, fordi landslægen ikke har mulighed for at behandle sagerne.

Samarbejdet er dyrt og fagligt krævende. Det er svært at vurdere de økonomiske og faglige krav, der vil blive stillet, hvis områderne bliver færøske.

4.8 Postanliggender

Det færøske postvæsen (Postverk Føroya)

Formelt samarbejde

PostDanmark: Der er en skriftlig aftale om afregning og kvalitetsrelateret afregning af brevpost. Aftalerne er ikke dyre.

PostDanmark varetager, på vegne af Færøerne, det internationale samarbejde med verdenspostorganisationen UPU, den europæiske postorganisation og NordPost. Dette samarbejde vurderes ikke at være dyrt.

Rammeaftale om pengehandler incl. 15 underaftaler. Der er indgået aftale om, hvilke tjenester man samarbejder om. Aftalen er ikke dyr. Handelsaftalen mellem PostDanmark og Postverk Føroya om, at færøske frimærkeårsmapper sælges i Danmark, og at Færøerne sælger danske frimærker i USA via de færøske repræsentanter der.

Uformelt samarbejde

Intet

4.9 Turisme

Færøernes Turistråd (Ferðaráð Føroya)

Formelt samarbejde

Danmarks Turistråd: Der er en aftale med Danmarks Turistråd (DT) om markedsføring og messedeltagelse. Aftalen koster 241.000 kr. om året. Aftalen indebærer, at Færøerne får udleveret hovedbrochuren gratis, og at Færøerne profileres i Danmarks Turistråds brochurer. DT koordinerer tillige den færøske deltagelse på WTM-messen i London.

Uformelt samarbejde

Intet

4.10 Konklusioner

Beskrivelsen af det formelle og uformelle samarbejde er foretaget med udgangspunkt i samarbejdet mellem færøske og danske institutioner.

Den største del af samarbejdet er baseret på de samarbejdsrelationer, som medarbejderne i den færøske og danske administration har. Derudover har de færøske institutioner megen kommunikation gennem det nordiske samarbejde, hvor færøske og andre tilsvarende institutioner mødes.

Samarbejdet har på nuværende tidspunkt stor betydning for de færøske institutioner. Danske institutioner leverer megen faglig bistand til de færøske institutioner, og det er svært at vurdere værdien af denne. Størstedelen af samarbejdet er uformelt, dvs. ikke beskrevet i en aftale mellem Færøerne og Danmark. Det er vigtigt, at dette samarbejde fortsætter, selv om det statsretli-

ge forhold mellem landene ændres. Samarbejdet bør derfor sikres i et protokollat mellem landene i forbindelse med forhandlingerne.

Kapitel 5

Anliggender, der administreres af Danmark, og som det ville være naturligt at organisere under de forskellige forretningsområder, og mulige samarbejdsaftaler

Kortlægning, dvs. udarbejdelse af kort over Færøerne, er Kort- og Matrikelstyrelsens opgave hos. Denne opgave kan lægges under det færøske Erhvervsdirektorat og Matrikelkontoret.

Akkreditering ydes med hjemmel i den danske erhvervsfremmelov, som ikke kan være gældende for Færøerne, hvis den statsretlige status ændres. På Island er der en akkrediteringsinstitution som bl.a. akkrediterer kemiske undersøgelsesinstitutioner. På Færøerne kan en lignende institution indrettes under en af Erhvervsdirektoratets institutioner. Man kunne indgå samarbejdsaftale med et andet land vedrørende en akkrediteringsordning.

Patent- og mønsterlovgivningen administreres af Patentdirektoratet o.a. På Færøerne kan Færøernes Registreringsmyndighed administrere området, men det bliver uden tvivl nødvendigt at indgå en samarbejdsaftale med andre lande om bl.a. patentretten, for der er næppe grundlag for en patentinstitution på Færøerne.

Havmiljøbeskyttelse har danske myndigheder administreret. Nu da området er blevet færøsk, er det nødvendigt, at den færøske landstyremand for miljøanliggender fordeler opgaverne mellem de forskellige direktorater.

Radiokommunikation, herunder især internationalt samarbejde og frekvensadministration, sammenlægges i sin helhed med Telekommunikationstilsynet, der er en institution under det færøske Erhvervsdirektorat. Der er behov for en medarbejder med god kompetence.

Det er svært at sige, hvem der skal administrere beredskabsområdet, hvis området, som delvis er færøsk og delvis dansk, udelukkende skal være færøsk anliggende. Beredskabet er delt mellem land og kommuner, udover at det omfatter mange direktorater. Beredskabsområdet omfatter bl.a. sygehusvæsenet (Social- og Sundhedsdirektoratet), politiet, Vagt- og Bjærgningstjenesten (Fiskeridirektoratet), Brandanliggender (Erhvervsdirektoratet, Landets Brandtilsyn) udover private organisationer.

En stor del af beredskabsområdet ligger ved kommunerne, men der må være en eller anden form for koordinering. Da området omfatter så mange direktorater, bliver det sandsynligvis hvert enkelt direktorat, der har ansvaret for det landsdækkende beredskab inden for hver deres område. Der vil blive udformet bestemmelser om, at en ledelsesgruppe kan tage ansvaret ved større ulykker, som kræver en omfattende koordinering på et enkelt sted. Administrationen af beredskabsområdet vil næsten ikke blive påvirket, hvis det, som er tilbage af området, overtages

som færøsk anliggende. Hvis politiet bliver færøsk anliggende, vil dets beredskabsopgaver formentlig på det nærmeste ikke blive ændret.

Med suverænitet vil de lovgivende og de administrative myndigheder på området bliver færøske, og suveræniteten over luftrummet vil blive færøsk. Det færøske Erhvervsdirektorat (Samfærdselsafdelingen) bør administrere luftfartsområdet. Luftfarten reguleres i henhold til de krav, som FN's luftfartsinstitution, ICAO, fastsætter, og i henhold til internationale aftaler, EU-regler og luftfartsloven, som igen opfylder de krav, som de internationale og multinationale organisationer stiller til luftfarten. Hvis lovgivningskompetencen bliver færøsk anliggende, er det muligt f.eks. at følge de danske retsregler med visse tilpasninger til færøske forhold. Dette medfører ingen administrative konsekvenser, fordi det er den procedure, der benyttes i dag. Det anbefales, at Færøerne tiltræder Chicagokonventionen og bliver medlem af ICAO. Færingerne vil hermed påtage sig det samme folkeretlige ansvar, som Danmark har i dag. I første omgang kan færingerne overlade administrationen af flysikkerhedstjenesten til islændingene. Islændingene administrerer i dag det færøske luftrum på vegne af Danmark. Aftalen vil være gældende, indtil man har fundet ud af noget andet. I fremtiden får færingerne mulighed for at varetage flysikkerhedstjenesten, hvis vi ønsker det, og betinget af, at ICAO godkender det. Statens Luftfartsvæsen, (SLV), oplyser, at betalingen er fastsat ud fra medlemslandenes bruttonationalprodukt, og dette betyder, at Færøerne kun skal betale omkring 11.000 kr. om året. Der kræves ca. 200.000 kr. om året til at opretholde dette medlemskab og til administrationsudgifter. Lufthavnen på Vágar, som SLV driver, betaler omkring 2,9 mio. kr. over driften for alle de tjenesteydelser, som Luftfartstilsynet og Flysikkerhedstjenesten leverer til det færøske område. Hvis lufthavnen bliver færøsk anliggende, kan det blive nødvendigt at indgå aftale med SLV (Det danske Trafikministerium) om at fortsætte med de tjenesteydelser, som Vágar Lufthavn nu betaler SLV for. Dette medfører ikke merudgifter. Det bliver nødvendigt at indgå samarbejdsaftale med Havarikommissionen for civil luftfart, således at kommissionen tillige undersøger tilfælde, hvor et færøsk registreret fly skulle være kommet ud for en ulykke.

Hvis man betaler ud fra landenes indbyggertal, vil tjenesten kun koste 41.000 kr. på årsbasis.

Det samarbejde, som institutionerne under Erhvervsdirektoratet har med danske myndigheder, bør fortsætte på samme måde som nu. Det har stor betydning for institutionerne, da de i langt de fleste tilfælde får gratis rådgivning eller tjenesteydelser fra Danmark. Som en del af en aftale mellem Danmark og Færøerne bør der laves et protokollat, som sikrer, at samarbejdet kan fortsætte.

Undervisnings- og Kulturdirektoratet

Indholdsfortegnelse

Kapitel 1.....	185
1. Danske retsregler, som er sat i kraft for Færøerne.....	185
Kapitel 2.....	194
2. Færøske retsregler, som henviser til danske myndigheder.....	194
Kapitel 3.....	195
3. Konventioner.....	195
Kapitel 4.....	196
4. Formelt og uformelt samarbejde mellem færøske og danske myndigheder.....	196
Kapitel 5.....	207
5. Sager, som Danmark administrerer, og som naturligt bør høre under Undervisnings- og Kulturdirektoratet.....	207
Kapitel 6.....	213
6. På disse områder bør der indgås samarbejdsaftaler.....	213
Kapitel 7.....	216
7. Bilag.....	216

Kapitel 1

Danske retsregler, som er sat i kraft for Færøerne

Nedenfor beskrives de danske retsregler, som er sat i kraft for Færøerne. Beskrivelsen omfatter 3 dele: Selve loven, hvem der har det administrative ansvar i henhold til loven, og endelig, hvem der bærer den mulige udgift ved loven.

Formålet med at beskrive de danske retsregler er at få et klart billede af, hvilken indflydelse en mulig færøsk suverænitet vil få på lovgivning, administration og finansiering. Kapitel 1 er opdelt i flere dele, hvor hver del behandler en bestemt lov. Kapitel 2 behandler færøske retsregler, som henviser til danske myndigheder. I kapitel 3 beskrives kort situationen vedrørende konventioner og i kapitel 4 beskrives det formelle og uformelle samarbejde med Danmark. Kirken behandles i kapitel 5, og i kapitel 6 foreslås, på hvilke områder samarbejdsaftaler bør laves. I kapitel 7 fremlægges bilag.

1.1. Aviser

L. nr. 147 af 13.04.1938 om pressens brug, som senest ændret ved L. nr. 524 af 28.11.1969.

Lovgivning

Loven omfatter kun den trykte presse, og der er ingen regler i loven om elektroniske medier som f. eks. radio og fjernsyn. I den gældende medielov ligger det retlige ansvar for, hvad der trykkes, hos redaktøren, men i visse tilfælde kan forfatteren, hvis han nævnes, gøres ansvarlig. I øvrigt har redaktøren det objektive ansvar.

Lovområdet er fællesanliggende, og i Danmark er der kommet en ny medielov nr. 348 af 5. juni 1991, som er ændret ved lov nr. 1065 af 23. december 1992, § 79. Loven kan efter § 59 sættes i kraft for Færøerne ved kongelig anordning med nødvendige ændringer for særlige færøske forhold. Efter den nye medielov er de samme ansvarsbestemmelser gældende for alle medier, både vedrørende straf og erstatningsansvar. Efter den nye lov pålægges det ligeledes medierne at benytte god medieetik, d.v.s. at vise etisk ansvar. Klager over ikke at have overholdt etiske regler kan tillige påklages til pressenævnet.

I 1996 blev forslaget til rigslov om ny medieansvarslov (lagtingsforslag nr. 82/1996) Forslaget blev vedtaget, og nu afventes, at indstillingen til rigsloven kommer tilbage fra Danmark. I den danske medieansvarslov står der i § 55, stk. 2, at lov nr. 147 af 13. april 1938 om pressens brug ophæves. Når loven om medieansvar sættes i kraft for Færøerne, ophæves denne lov.

Administration

Det danske Justitsministerium vælger de 3 medlemmer i "berigtigelsesnævnet". Bøder, som idømmes efter denne lov, betales til den danske statskasse, og sager vedrørende lovovertrædelser behandles som politisager. Foruden dette står der intet i loven om, hvem der har den administrative kompetence.

Finansiering

I bemærkningerne til medieansvarsloven er anført, at forslaget intet koster landskassen, og på grundlag heraf skønnes det ikke, at området koster noget.

1.2 Medieansvar

L. nr. 348 af 06.06.1991 om medieansvar med senere ændringer er vedtaget i lagtinget, men ligger i øjeblikket i det danske Justitsministerium. Loven skal afløse L. nr. 147 af 13.04.1938 om pressens brug. I 1996 blev et forslag om rigslov om ny medieansvarslov (lagtingsforslag nr. 82/1996) fremsat for lagtinget. Forslaget blev vedtaget, og nu ventes der på, at indstillingen til rigslov kommer tilbage fra Danmark..

Lovgivning

Efter den nye medielov er de samme ansvarsbestemmelser gældende for alle medier, både vedrørende straf og erstatningsansvar. Efter den nye lov pålægges det medierne at benytte god medieetik, d.v.s. at vise etisk ansvar. Klager over ikke at have overholdt de etiske regler kan endvidere indbringes for pressenævnet. Hvis Færøerne får suverænitet, bør der udformes en færøsk medieansvarslovgivning af et lignende indhold som den danske.

Administration

I forslaget til rigslov er § 41 formuleret således: ” Der oprettes et særligt færøsk Pressenævn bestående af en formand og en næstformand og 6 andre medlemmer, der beskikkes af justitsministeren. Formanden og næstformanden, der skal være jurister, beskikkes efter udtalelse fra sorenskriverværket, 2 medlemmer beskikkes efter udtalelse fra Færøernes Journalistforbund (Blaðmannafelagið), 2 medlemmer beskikkes til at repræsentere de redaktionelle ledelser i den trykte presse og radio og fjernsyn efter udtalelse fra Færøernes Akademi.”

Efter dette at dømme er det den danske justitsminister, som er administrerende myndighed.

En færøsk medieansvarslov bør administreres af Lagmandskontorets Lovafdelingen eller af det færøske Undervisnings- og Kulturdirektorat. Det vurderes ikke som nødvendigt med formelle administrative samarbejdsaftaler med danskerne på dette område, hvis en færøsk lov kommer i stedet for den danske.

Finansiering

I den danske lov er det den danske justitsminister, som er administrativ myndighed og derfor har ansvaret for mulige udgifter ved at administrere loven. Hvorledes dette bør ordnes på Færøerne ved en mulig suverænitet, er tvivlsomt, men det er opfattelsen, at Lagmandskontorets lovafdeling eller Kulturstyrelsen i Undervisnings- og Kulturdirektoratet bør have det økonomiske ansvar.

1.3. Det Kongelige Teater

L. nr. 40 af 14.02.1935 om Det Kongelige Teater og om oprettelsen af en kulturel fond, som ændret ved L. nr. 174, 13.04.1938.

Lovgivning

Loven omfatter især Det Kongelige Teater i Danmark. Lovgivningen omfatter tillige en kulturel fond til støtte for musik, især i teatrets tjeneste.

Administration.

Det Kongelige Teater er en statslig Virksomhed under det danske Kulturministerium. Det vurderes ikke, at dette område skal overtages, hvis Færøerne får selvstyre. Det tilrådes, at færingerne via aftale sikres ret til optagelse på danske teaterskoler i fremtiden.

Finansiering

Det Kongelige Teater i Danmark bliver finansieret med støtte fra den danske finanslov, og driftsbudgettet og bevillingen skal godkendes af den danske kulturminister.

1.4. Folkeskolen

L. nr. 51 af 14.02.1979 for Færøerne om folkeskolen.

Lovgivning

Loven er en rammelov, som er sat i kraft derved, at administrationen af undervisningsvæsenet er overtaget i henhold til § 9 i hjemmestyreloven. Loven siger bl.a., at hjemmestyret kan fastsætte nærmere regler om folkeskolen på Færøerne.

I § 7 står: "Færøernes hjemmestyre fastsætter de nærmere regler om folkeskolen på Færøerne, herunder om folkeskolens formål og styrelse, om undervisningens indhold, omfang og tilrettelæggelse samt om undervisningspligtens opfyldelse."

Ll. nr. 125 af 20.06.1997 om folkeskolen er sat i kraft med hjemmel i L. nr. 51 af 14.02.1979 for Færøerne om folkeskolen.

Administration

De danske rigsmyndigheder har ansvaret for denne lov.

Det vurderes ikke, at suveræniteten vil få nogen administrativ virkning for dette område. Sagsområdet er administrativt overtaget, og selvom rammeloven efter suveræniteten falder bort, bør Ll. nr. 125 af 20.06. 1997 om folkeskolen fortsat være gældende.

Finansiering

I henhold til § 9 i hjemmestyreloven har danskerne det økonomiske ansvar for området. Danskerne har dog ved rigslov overdraget forpligtelsen til at betale udgifterne på området til det færøske hjemmestyre. For disse udgifter modtager hjemmestyret bloktilskud.

1.5 Tjenestemænd i folkeskolen

L.nr. 65 af 08.03. 1972 om tjenestemænd m.fl. i folkeskolen på Færøerne var sat ud af kraft ved L. nr. 474 af 10.06.1997 om lov om ophævelse af lov om tjenestemænd m.fl. i folkeskolen på Færøerne.

Selvom loven var sat ud af kraft ved L. nr. 474 af 10.06. 1997 om lov om ophævelse af lov om tjenestemænd m.fl. i folkeskolen på Færøerne, modtager det færøske hjemmestyre med hjemmel i denne lov fortsat 80% i godtgørelse fra statskassen til pension til pensionerede tjenestemænd i folkeskolen, som er gået af med ret til pension frem til 31.12. 1987.

Hvilken konsekvens en mulig suverænitet kan få for de 80% godtgørelse fra statskassen til pensionen til de pensionerede tjenestemænd i folkeskolen, som er gået af med ret til pension frem til 31.12.1987, er vanskeligt at vurdere. Det beløb, der er tale om, kan dog fastsættes ret nøjagtigt, så muligvis bør dette spørgsmål tages med i en økonomisk opgørelse mellem Færøerne og Danmark

1.6 Diverse ændringer inden for skolevæsenet

L. nr. 723 af 18.11. 1987 om ændring af forskellige love om Færøernes undervisningsvæsen.

Loven ændrer bestemmelserne i to forskellige love. Nogle ændringer drejer sig om L. nr. 65 af 08.03.1972 om tjenestemænd m.fl. i folkeskolen på Færøerne. Denne lov var dog sat ud af kraft ved L. nr. 474 af 10.06. 1997 om lov om ophævelse af lov om tjenestemænd m.fl. i folkeskolen på Færøerne.

De øvrige ændringer drejer sig om L. nr. 357 af 4. juni 1986 om Statens Uddannelsesstøtte. Der fastsættes bl.a., at loven ikke længere er gældende for studerende ved færøske uddannelsesinstitutioner. Denne ændring blev indført, da Færøerne overtog uddannelsesstøtten til færøske studerende på Færøerne i 1988.

1.7 Fritidsundervisning

L. nr. 53. af 14.02.1979 for Færøerne om fritidsundervisning m.v.

Lovgivning

Loven er en rammelov, som er sat i kraft, idet administrationen af undervisningsvæsenet er overtaget i henhold til § 9 i hjemmestyreloven af 31. marts 1948. Loven siger bl.a., at hjemmestyret kan fastsætte nærmere regler om fritidsundervisning på Færøerne.

I § 9 står: *"Færøernes hjemmestyre fastsætter de nærmere regler om fritidsundervisning m.v. herunder om undervisningens styrelse, indhold, omfang og tilrettelæggelse".*

Ll. nr. 70 af 30.06.1983 om fritidsundervisning m.v. er sat i kraft med hjemmel i L. nr. 53 af 14.02.1979 for Færøerne om fritidsundervisning m.m.

Administration

De danske rigsmyndigheder har ansvaret for denne lov.

Det vurderes ikke, at suveræniteten vil få administrativ indflydelse på dette område. Sagsområdet er administrativt overtaget, og selv om rammeloven efter suveræniteten faldt bort, bør Ll. nr. 70 af 30.06. 1983 om fritidsundervisning m.m. fortsat være gældende.

Finansiering

I henhold til § 9 i hjemmestyreloven har danskerne det økonomiske ansvar på området. Danskerne har dog ved rigslov overdraget hjemmestyret forpligtelsen til at betale udgifterne på området. Hjemmestyret modtager bloktilskud herfor.

1.8 Handelsskoler, tekniske skoler og maskinmesterskoler

L.nr.54 af 14. februar 1979 for Færøerne om handelsskoler, tekniske skoler samt maskinmester- og maskinistskoler.

Lovgivning.

Loven er en rammelov, som er sat i kraft, ved at administrationen af undervisningsvæsenet er overtaget i henhold til § 9 i hjemmestyreloven af 31. marts 1948.

Loven giver landsstyret hjemmel til bl.a. at godkende handelsskoler, tekniske skoler og maskinmester- og maskinistskoler.

I § 2 står: *"Færøerne hjemmestyre fastsætter de nærmere bestemmelser om indholdet, omfang og tilrettelæggelsen af den undervisning, der skal foregå på de godkendte handelsskoler, tekniske skoler samt maskinmester- og maskinistskoler."*

Færøske love, som har hjemmel i denne lov, er:

- Ll. nr. 106 om erhvervsskoler af 29. december 1998.
- Ll. nr. 107 af 29. december 1998 om basisuddannelse på administrations-, handels- og kontorområdet.
- Ll. nr. 127 af 21. maj 1993 om højere handelsuddannelse.
- Ll. nr. 47 af 28. april 1992 om basisuddannelse i teknik
- Ll. nr. 129 af 21. maj 1993 om højere teknisk uddannelse.
- Ll. nr. 50 af 28. april 1992 om maskinmesteruddannelse og andre maskin- og el-tekniske uddannelser.

Forslag til lagtingslov om basisuddannelse i teknik (SIT- uddannelsen), forslag til lagtingslov om højere teknisk eksamen (HTX- uddannelsen), og forslag til lagtingslov om højere handelseksamen (HH-uddannelsen) af 5. marts 1999 har ligeledes hjemmel i rammeloven.

Administration

De danske rigsmyndigheder har ansvaret for denne lov. Det skønnes ikke, at suveræniteten vil få nogen administrativ indflydelse på dette område. Sagsområdet er overtaget administrativt, og selv om rammeloven ophæves efter suverænitet, bør lagtingslovene med hjemmel i denne lov fortsat være gældende.

Finansiering

I henhold til §9 i hjemmestyreloven har danskerne det økonomiske ansvar for området. Danskerne har dog ved rigslov overladt det færøske hjemmestyre ansvaret og dermed udgifterne

på området. Det færøske hjemmestyre modtager bloktilskud herfor.

1.9 Læreruddannelsen

L. nr. 52 af 14.02.1979 for Færøerne om læreruddannelsen, som sat i kraft ved B. nr. 71 af 01.03.1984.

Lovgivning

Loven er en rammelov, som er sat i kraft ved, at administrationen af undervisningsvæsenet er overtaget i henhold til § 9 i hjemmestyreloven. Loven fastsætter bl.a., at formålet med Færøernes Seminarium er at uddanne lærere til folkeskolen. Uddannelsen skal tillige danne basis for undervisning på andre skoler. Uddannelserne på Færøernes Seminarium kan tilrettelægges, som ledelsen på Færøerne ønsker det, men uddannelserne skal være på samme niveau som den danske uddannelse.

Både lærer- og pædagoguddannelsen er ligeberettigede med danske uddannelser og bliver i Norden vurderet efter de danske.

Efteruddannelsen af lærere, som enten kan foregå på Færøerne eller i Danmark, har også hjemmel i denne lov. Hjemmestyret fastsætter i henhold til § 4 nærmere regler vedrørende læreruddannelsen og vedrørende efteruddannelse af lærere. Regler omkring efteruddannelse i Danmark fastsættes af den danske undervisningsminister efter forhandling med hjemmestyret.

Ll. nr. 69 af 28.05.1980 om læreruddannelse har hjemmel i L. nr. 52 af 14.02.1979 for Færøerne om læreruddannelsen. Loven fastsætter formålet med læreruddannelsen og undervisning inden for andre skolemæssige rammer. Desuden omfatter loven optagelsesregler, uddannelsens indhold, seminariet, øvelsesskolen, efteruddannelsen af lærere og ikrafttrædelsen.

Administration.

Den myndighed, der har ansvaret for denne lov, er det danske Undervisningsministerium. Undervisnings- og Kulturdirektoratet administrerer de love, som er sat i kraft med hjemmel i loven. Ved suverænitet kan der derfor ikke ventes mere administration end i dag.

Det vurderes ikke, at suveræniteten vil have nogen administrativ indflydelse på dette område. Sagsområdet er overtaget administrativt, og selv om rammeloven efter suveræniteten bliver sat ud af kraft, bør lagtingslove med hjemmel i denne lov fortsat være gældende.

Finansiering

I henhold til § 9 i hjemmestyreloven har danskerne det økonomiske ansvar for området. Danskerne har dog ved rigslov overladt hjemmestyret ansvaret for at betale udgifterne på området. Hjemmestyret modtager bloktilskud herfor.

1.10 Ophavsret

L. nr. 158 af 31.05.1961 om ophavsretten til litterære og kunstneriske værker, som ændret ved L. nr. 250 af

12.06.1975 (i henhold til s. 1041 i lovbogen: Ændret ved L. nr. 250 af 12.06.1975, sat i kraft ved A. nr. 150 af 21.03.1988 at gælde fra 01.04.1988). Ny lov er siden sat i kraft i Danmark (LBK nr. 706 af 29/09/1998). Loven bliver i øjeblikket revideret i administrationen, og der arbejdes med at udfærdige forslag til rigslov om ophavsret.

Lovgivning

Loven fastsætter i kapitel 1, hvad ophavsretten omfatter: Den, der skaber et litterært eller kunstnerisk værk, som fremføres enten i skrift eller i tale inden for skønlitteratur, eller forestillinger i form af musikværk eller på scene, som billedkunst, bygningsværk eller brugskunst eller på anden måde.

Ophavsretten giver værkets skaber eneret til værkerne og bestemmelsesret over, hvorledes disse værker kan bruges og fastsætter, hvornår indehaveren af ophavsretten har ret til tillæg. Loven fastsætter endvidere, hvornår værket er til rådighed for offentligheden: Når det offentliggøres, når eksemplarer sættes til salg, til leje eller lån m.m. Indehaveren af ophavsretten har ret til at blive nævnt på eksemplarerne, også når værket bliver tilgængeligt for offentligheden.

Loven fastsætter tillige, hvilke regler der er gældende for oversættelse, revision m.m. af værket. I kapitel 2 fastsættes, hvilke undtagelser, der er fra de regler, som er fastsat i kap. 1. Loven fastsætter i kapitel 3, hvornår og under hvilken form ophavsretten kan overlades til andre, og i kapitel 4 fastsættes, hvor længe ophavsretten er gældende. Kapitel 5 fastsætter andre rettigheder, og i kapitel 6 er der forskellige bestemmelser. Kapitel 7 fastsætter, hvordan retten bør varetages, og i kapitel 8 fastsættes lovens ikrafttræden.

Administration

Det danske Kulturministerium og det færøske Undervisnings- og Kulturdirektorat administrerer loven. På grund af, at denne lov stammer fra 1961, har den sin oprindelse fra tiden, før det danske Kulturministerium blev grundlagt. Sagsområdet hørte da under Undervisningsministeriet, og lovgivningen blev fremsat af undervisningsministeren. I dag er sagsområdet flyttet over i Kulturministeriet, og derfra bliver ophavsloven administreret.

Hvis Færøerne får suverænitet, og området skal overtages, er det nødvendigt at udarbejde en færøsk lovgivning.

Finansiering

Der er ingen direkte udgifter ved loven.

1.11 Eneret og ophavsret

L. nr. 157 af 31.05.1961 om retten til fotografiske billeder.

B. nr. 260 af 14.07.1962 om fastsættelse af vederlag ved benyttelse af beskyttede litterære og kunstneriske værker, samt fotografiske billeder.

A. nr. 272 af 21.07.1962 om arkivers, bibliotekers og museers adgang til at fremstille eksemplarer af litterære og kunstneriske værker m.m. ved fotografering.

A. nr. 365 af 23.09.1965 om anvendelsen af lov om ophavsretten til litterære og kunstneriske værker og lov om retten til fotografiske billeder i forhold til andre lande m.v.

Lovgivning

Loven giver den, der har taget fotografiske billeder, retten til - ved fotografi, trykning, tegning eller på anden måde - at producere eksemplarer af billedet og udstille det offentligt. Loven omfatter bl.a. også regler for, hvordan gengivelse af billedet skal foregå, hvornår billedet kan regnes for offentliggjort, i hvilken form billederne kan offentliggøres, hvor længe fotografen har ret til billedet, og hvorledes brud på loven skal behandles.

I Danmark er loven af 31. maj 1961 ikke længere gyldig, men der er kommet en ny lov i stedet. Hensigten med at modernisere loven om ophavsret har været at gøre fotografiloven til en del af ophavsretsloven (se det, som står vedrørende ophavsretsloven)

Administration

Det danske Kulturministerium og det færøske Undervisnings- og Kulturdirektorat administrerer loven. På grund af, at denne lov stammer fra 1961, har den sin oprindelse fra tiden før det danske Kulturministerium blev grundlagt. Sagsområdet hørte da under Undervisningsministeriet, og lovgivningen blev fremsat af undervisningsministeren. I dag er sagsområdet flyttet over i Kulturministeriet, og derfra administreres ophavsretsloven.

Da loven om retten til fotografiske billeder er ophævet i Danmark, og den er indgået i ophavsretsloven, kan man regne med, at samme fremgangsmåde vil blive anvendt på Færøerne. I øjeblikket arbejdes der med at udarbejde forslag til rigslov vedrørende ophavsretsloven. I forslaget til rigslov vedrørende ophavsretsloven er loven om retten til fotografiske billeder blevet en del af ophavsretsloven.

Det vurderes ikke, at det bliver nødvendigt med administrativt samarbejde på dette sagsområde.

Finansiering

Det danske Kulturministerium og det færøske Undervisnings- og Kulturdirektorat har det økonomiske ansvar for den gældende lov. Et udvalg administrerer tilsynet efter gældende lov.

Der forventes ingen økonomisk udgift ved overtagelse af denne lovgivning, men skulle der blive økonomiske udgifter, er det færøske Undervisnings- og Kulturdirektorat den økonomiske myndighed.

1.12 Konklusion

Vedrørende de danske retsregler som er gældende på Færøerne, vurderes det, at en mulig suverænitet ikke vil få konsekvenser af betydning for lovgivning og administration. Denne vurdering er begrundet med, at lagtinget i betydelig grad har anvendt bemyndigelserne til at sætte færøske love i kraft inden for rammerne af de danske rammelove. Samtidig har den færøske administration tilegnet sig de nødvendige administrative erfaringer i den periode, hvor sagsområdet administrativt har været færøsk. Det bliver lidt vanskeligere at vurdere de

økonomiske konsekvenser.

For folkeskolen, fritidsundervisningen, handelsskolerne og læreruddannelsen er konklusionen den samme. Det vurderes ikke, at suveræniteten vil få nogen administrativ betydning. Sagsområderne er administrativt overtaget, og selv om rammelovene efter suveræniteten ophæves, bør lagtingslove med hjemmel i denne lov fortsat være gældende. I henhold til § 9 i hjemmestyreloven har danskerne det økonomiske ansvar for området. Danskerne har dog ved rigslov overladt det færøske hjemmestyre forpligtelsen til at betale udgifterne på området. For dette modtager hjemmestyret bloktilskud.

Den danske lov om tjenestemænd i folkeskolen siger, at danskerne har pligt til at godtgøre 80% af den tjenestemandspension, som er opnået før 1988. Denne pension kan opgøres og muligvis medinddrages som et færøsk krav ved mulige forhandlinger mellem de færøske og danske myndigheder.

Forslaget til rigslov om ny medieansvarslov er vedtaget af lagtinget, og når denne lov sættes i kraft for Færøerne, vil den sætte de øvrige medieansvarslove ud af kraft.

Det vurderes, at nogle af de rigslove, som er, eller i nærmeste fremtid bliver sat i kraft for Færøerne, bør være gældende. Der er bl.a. tale om medieansvarsloven og ophavsretsloven. På den anden side er andre love, som er sat i kraft for Færøerne, unødvendige, bl.a. loven om Det Kongelige Teater. Økonomisk har de danske rigsmyndigheder, i henhold til § 9 i hjemmestyreloven, fortsat det økonomiske ansvar for en stor del af sagsområdet. Hvilke økonomiske konsekvenser suveræniteten vil få, skønnes at være et spørgsmål, som i høj grad er forbundet med den aftale, som de færøske myndigheder indgår med danskerne.

Kapitel 2

Færøske retsregler, som henviser til danske myndigheder

2.1 Arkiv

Ll. nr. 49 af 28.04.1992 om Færøernes Landsarkiv.

Lovgivning

§ 1. stk. 2 henviser til aftalen mellem landsstyret og staten om statens arkiver på Færøerne. Aftalen er fra 30.03.1990, henholdsvis 12.10.1990. I henhold til § 8 i denne aftale skal de danske regler altid være gældende for arkiver hos statens institutioner på Færøerne.

Landsarkivaren har i henhold til aftalen den kompetence, som rigsarkivaren har i Danmark. Men den danske arkivlovgivning med sine bekendtgørelser m.m. er aldrig sat i kraft for Færøerne. Skal statens arkiver overdrages til Færøerne efter suveræniteten, må dette ordnes med en ny aftale mellem den færøske regering og den danske stat.

Efter suveræniteten bør vi have en færøsk lov, som følger de internationale regler på området.

Administration

Det danske Kulturministerium og det færøske Undervisnings- og Kulturdirektorat og Landsarkivet er de administrative myndigheder i henhold til denne lov.

Finansiering

Dette vil ikke medføre merudgifter.

2.2. Konklusion

Vedrørende de færøske retsregler, som henviser til danske myndigheder, skønnes det, at en mulig færøsk suverænitæt ikke vil få konsekvenser af betydning, hverken for lovgivning, administration eller finansiering.

Kapitel 3

Konventioner

Hvis Færøerne bliver en suveræn stat, bør man tænke på, i hvilket omfang Færøerne skal være selvstændigt medlem af de øvrige nordiske og internationale overenskomster (konventioner), som er gældende for undervisning og kultur.

Antallet af konventioner er meget stort, og det er ikke muligt at belyse hver enkelt konvention. En oversigt over de konventioner, som de danske undervisningsmyndigheder har stadfæstet, er vedlagt som bilag 7.2. Oversigten giver et fingerpeg om, hvilke konventioner, der er tale om.

Her skal dog nævnes, at det er yderst nødvendigt for Færøerne at blive medlem af IMO (International Maritime Organization), og at IMO konventionen sættes i kraft for Færøerne. Ligeledes må den nye konvention om adgang til videregående uddannelse i Norden sættes i kraft for Færøerne.

Der er også andre konventioner, som direktoratet tilråder, at Færøerne bliver en del af. Her tænkes der bl.a. på Helsingfors-aftalen og på konventionen om den Nordiske Kulturfond.

Det er vanskeligt at sige, hvad deltagelse i de forskellige konventioner kommer til at koste.

Det tilrådes, at udgifter, fordele og ulemper beskrives i forbindelse med arbejdet med at sætte disse konventioner i kraft for Færøerne.

Kapitel 4

Formelt og uformelt samarbejde mellem færøske og danske myndigheder

4.1 Undervisnings- og Kulturdirektoratet

Gymnasie- og HF-uddannelsen

Aftalen mellem Uddannelsesstyrelsen og det færøske Undervisnings- og Kulturdirektorat drejer sig om følgende anliggender:

- Anvendelsen af fagkonsulenter til faglig rådgivning og efterprøvelse af eksamensopgivelser.
- Gratis brug af danske skriftlige eksamensopgaver.
- Udveksling af censorer ved mundtlig og skriftlig eksamen.
- Hjælp til godkendelse af eksaminer i international sammenhæng.
- Faglig uddannelse.
- Deltagelse i efteruddannelseskurser på lige fod med danske kolleger.
- Gratis udlevering af regelsamling og andet materiale fra Uddannelsesstyrelsen.
- Invitation til kurser, konferencer m.m.

Med hensyn til udveksling af censorer til den mundtlige eksamen skønnes det, at det er gavnligt for den faglige udvikling, at færøske censorer får erfaringer i anden sammenhæng, og at danske censorer kommer til Færøerne. Det faglige miljø på Færøerne er lille, og det har derfor stor betydning, at lærere på Færøerne får mulighed for at lære af erfaringerne hos kolleger i andre lande. Udgifter for rejser og ophold for de færøske censorer i Danmark betales af det færøske skolevæsen, og ansættelsesskolen i Danmark betaler rejse og ophold for de danske censorer på Færøerne.

I visse tilfælde er det problematisk at få færøske erhvervsfolk til at lave eksamensopgaver, fordi erhvervmiljøet på Færøerne er for lille. Når der benyttes danske eksamensopgaver, bedømmes disse af danske censorer. Opgaverne er gratis, men bedømmelsen betales af det færøske skolevæsen.

Det færøske skolevæsen benytter danske fagkonsulenter til rådgivning, erhvervskurser, efterprøvelse af eksamensopgivelser m.m. Udgifterne til rejser og ophold for fagkonsulenterne i forbindelse med kurser betales af det færøske skolevæsen. Alt andet er gratis.

De færøske lærere kan tage faglig uddannelse i Danmark, hvor de gratis kan deltage i de offentlige og erhvervsteoretiske kurser, som Uddannelsesstyrelsen arrangerer. Den praktiske del foregår på et dansk gymnasium, og det færøske skolevæsen betaler udgifterne til vejleder og løn til læreren, mens vedkommende er i Danmark.

Lovgivningen om eksamensforhold er rent færøsk område. Intet er fastsat om, hvorledes det færøske skolevæsen skal udveksle censorer eller anvende danske eksamensopgaver, men dette sker efter aftale mellem det danske Undervisningsministerium og det færøske Undervisnings- og Kulturdirektorat. Det er således ingen betingelse, at der eksisterer sådanne aftaler om eksaminer, men de er grundlaget for at optage færøske elever på de danske uddannelser på lige fod med danske elever.

Højere Handelsuddannelse

Aftalen mellem Uddannelsesstyrelsen og det færøske Undervisnings- og Kulturdirektorat drejer sig om udveksling af censorer ved mundtlig eksamen. Vedrørende udveksling af censorer ved mundtlig eksamen vurderes det, at det er gavnligt for den faglige udvikling, at færøske censorer får erfaringer i andre sammenhænge, og at danske censorer kommer til Færøerne. Det faglige miljø på Færøerne er meget lille, og det har derfor stor betydning, at lærere på Færøerne får mulighed for at lære af erfaringerne hos kolleger i andre lande. Udgifterne til rejser og ophold for færøske censorer i Danmark og for danske censorer på Færøerne betales af det færøske skolevæsen.

Lovgivningen om eksamensforhold er rent færøsk sagsområde. Der er intet fastsat om, at det færøske skolevæsen skal udveksle censorer, men dette sker efter aftale mellem det danske Undervisningsministerium og det færøske Undervisnings- og Kulturdirektorat. Det er således ingen betingelse, at der foreligger sådanne aftaler om eksaminer, men de er grundlaget for at optage færøske elever på danske uddannelser på lige fod med danske elever.

Uddannelser på Færøernes Navigationsskole og Maskinmesterskolen

Der er en aftale mellem Søfartsstyrelsen og det færøske Undervisnings- og Kulturdirektorat om uddannelserne på Færøernes Navigationsskole og Maskinmesterskolen. Denne aftale drejer sig først og fremmest om dansk godkendelse af færøske eksaminer, således at færøsk eksamen bliver internationalt anerkendt. Søfartsstyrelsen sikrer over for IMO (International Maritime Organization), at de færøske uddannelser er på internationalt niveau og dækker de internationale krav, som IMO sætter. Det er nødvendigt, at uddannelserne er godkendt af IMO, hvis færøske søfolk skal sejle med udenlandske skibe og med færøske skibe, som sejler uden for færøsk søterritorium og anløber udenlandske havne.

Ydermere omfatter aftalen skriftlige eksamensopgaver til skibsførere, maskinister og maskinmestre, således at disse er gratis tilgængelige hos de færøske skolemyndigheder. I enkelte tilfælde benyttes censorer fra Danmark, og dette betales af det færøske skolevæsen. Hvis suveræniteten medfører, at vi selv skal have vore uddannelser godkendt af IMO, skal Færøerne være medlem og sørge for administration til at forberede godkendelsen.

Uddannelser på handelsskoler og tekniske skoler

Aftalen drejer sig om:

- Gratis anvendelse af danske skriftlige eksamensopgaver
- Gratis anvendelse af fagkonsulenter til erhvervsrådgivning.
- Gratis udlevering af regelsamling og andet materiale fra Uddannelsesstyrelsen.
- Hjælp til godkendelse af eksaminer i international sammenhæng.

I visse tilfælde er det vanskeligt at få færøske erhvervsfolk til at udforme eksamensopgaver, fordi det faglige miljø på Færøerne er yderst begrænset. Da der anvendes danske eksamensopgaver, bliver disse bedømt af danske censorer. Opgaverne er gratis, men eksamensbedømmelser betales af det færøske skolevæsen. Det færøske skolevæsen anvender danske konsulenter til rådgivning, erhvervskurser m.m. Udgifterne til rejser og ophold for fagkonsulenterne i forbindelse med kurser betales af det færøske skolevæsen. Alt andet er gratis.

Lovgivningen om eksamensforhold er rent færøsk anliggende. Der er intet fastsat om, at det færøske skolevæsen skal benytte danske eksamensopgaver, men dette fastlægges efter aftaler mellem det danske Undervisningsministerium og det færøske Undervisnings- og Kulturdirektorat. Det er således ingen betingelse, at der foreligger sådanne aftaler om eksaminer, men de er grundlaget for at optage færøske elever på danske uddannelser på lige fod med de danske elever.

Lærlingeuddannelsen.

Der er i alt omkring 70 lærlingeuddannelser på Færøerne. Antallet er lidt skiftende, idet nye uddannelser bliver oprettet, og andre bliver nedlagt. Fordelingen mellem uddannelserne er i øjeblikket således, at antallet for håndværk og industri er 52, og antallet for kontorer, pengeinstitutter, grossister og småbutikker er 19.

Lærlingeuddannelser er uddannelser, hvor lærlingen i omkring $\frac{3}{4}$ af læretiden er på en godkendt læreplads og omkring $\frac{1}{4}$ af tiden i skole. Uddannelsestiden for lærlinge er 2-5 år, men de fleste håndværksuddannelser tager dog omkring 4 år.

Lærlingen er med Lagtingslov nr. 29 af 12. oktober 1954 med senere ændringer sikret mindsteløn gennem hele læretiden. Landskassen refunderer lærepladsen lærlingelønnen under skolegangen, dog ikke mere end gældende mindsteløn. Ligeledes refunderer landskassen lærepladsen rejseudgifter i forbindelse med skolegang i Danmark. I Danmark er det ikke det offentlige, som yder disse godtgørelser, men derimod Arbejdsgivernes Elevrefusion.

I 8 af de 52 håndværksuddannelser får lærlingene den nødvendige skolegang på Færøerne. I de øvrige 44 tilfælde er lærlingene nødt til at tage til Danmark. I 6 af de 44 tilfælde kan lærlingene dog tage det første skolekursus på Færøerne og derefter resten i Danmark.

Alle handelslærlinge og alle kontorlærlinge, med undtagelse af "all round - kontorlærlinge" har været nødt til at tage fagkurser på handelskostskoler i Danmark efter basisåret.

Siden den færøske lærlingelov blev sat i kraft i 1954, og også før det, har det været gældende, at færøske lærlinge, som ikke kan få skolegang på Færøerne, får skolegang på tekniske skoler i Danmark. I henhold til cirkulæreskrivelse nr. 446 fra Tilsynet med den tekniske undervisning af 4. april 1962 gælder, at: *"Såfremt undervisningen for et håndværksfag i henhold til § 11 i den færøske lærlingelov helt eller delvis henlægges til en teknisk skole i Danmark, vil lærlingene fra dette fag kunne få udgifterne godtgjort til de nødvendige rejser, herunder skib Tórshavn - København og tilbage på 2. klasse med køje. - Spørgsmål om ydelse af befordringsgodtgørelse til andre lærlinge, hvor lærer og lærling er enige om, at lærlingen bør søge undervisning ved en teknisk skole i Danmark, og hvor det færøske lærlingeråd skriftligt anbefaler andragendet, skal i hvert enkelt tilfælde forelægges tilsynet til forudgående godkendelse."*

Lærlingeundervisningen på tekniske skoler og handelsskoler på Færøerne har været finansieret med 80% via bloktilskuddet og med 20% fra kommunerne.

Danske erhvervsskoler, som modtager færøske lærlinge, har hidtil fået driftsstøtte til undervisningen, uanset lærlingene havde dansk eller færøsk lærekontrakt. Der har således ikke været krævet penge for færøske lærlinge i danske skoler. Ej heller, når det har drejet sig om ophold. Den del af opholdsudgifterne, som lærlingen selv skal betale (ca. 500 kr. om ugen for kost og logi) har været den samme for færøske lærlinge som for danske lærlinge. Færøske lærlinge har således del i de danske støtteordninger, som er gældende for danske lærlinge, som bor på skolehjem.

Færøske lærlinge, som har skolegang i Danmark, tager tillige svendeprøven i Danmark. Dette sker efter aftale mellem Færøernes Læreråd og pågældende faglige udvalg. I Danmark er der for hvert fag et fagligt udvalg, som står for svendeprøverne. Lærerådet har vedtaget, at færøske lærlinge skal bedømmes efter samme regler, som er gældende i Danmark i det respektive fagområde. Bedømmelsesregler og svendeprøvere regler er i øvrigt forskellige fra fagområde til fagområde. Dog kan der inden for nogle hovedområder, som f.eks. jern og metal, være flere fagområder, som har lignende bedømmelsesregler.

Lærepladsen bærer udgifterne ved svendeprøven. Når færøske lærlinge tager svendeprøve i Danmark, betaler deres færøske læreplads den svendeprøveafgift, som er gældende inden for det respektive fagområde. For jern og metalfagene er udgiften 1560 kr. pr. person. I nogle fagområder kommer udgiften op på ca. 5000 kr.- alt efter, hvor meget materiale der skal til, og hvor ofte skuemestrene skal møde. Udgiften omfatter også honorar til skuemestrene. På Færøerne har udgiften siden først i 1980'erne været 200 kr. Omkring 1990 var hovedforbundene og lærerådet enige om, at udgiften burde sættes op til 2000 kr., men lovforslaget faldt i lagtinget.

Vi har ikke statistik, som direkte viser, hvor mange lærlinge, der har været i skole i Danmark år for år. Statistikken for den samlede lærlingetilgang giver et godt billede af forløbet.

I de ovennævnte 44 håndværksuddannelser, hvor skolegangen har foregået i Danmark, har lærlingetilgangen de seneste 20 år i gennemsnit været 42. Den største tilgang var i 1984, da antallet var 78, og den mindste tilgang var i 1992, da antallet var 12. Skolegangen for hver af disse lærlinge er i gennemsnit 14 uger om året.

Inden for handelsuddannelserne (grossist og småbutikker) går tilbage til 1986. Gennemsnitstilgangen i tidsrummet fra 1986 til 1997 har været 22. Skolegangen for hver af disse lærlinge har i gennemsnit været 3 uger om året. Fra 1988 er skolegangen forlænget til i gennemsnit 4-5 uger om året.

Inden for kontoruddannelserne har de fleste lærlinge til og med 1997 gået i skole på Færøerne. Med de nye uddannelsesregler og den øgede opdeling på specialfag fra 1998 vil flere af kontorlærlingene sandsynligvis være nødt til at gå i skole i Danmark, hvis ikke Færøernes Handelsskole kan tilbyde flere specialfaglige kurser end hidtil. Antallet af kontorlærlinge, som i årene 1995-1997 har været nødt til at gå i skole i Danmark, har været 6 i gennemsnit, og skoletiden

har været 3 uger i gennemsnit. Ligesom ved handelsuddannelserne er skolegangen inden for kontoruddannelserne forlænget til i gennemsnit 4-5 uger om året.

Sammenfattende kan siges, at ud fra statistikken om lærlingetilgangen er antallet af færøske lærlinge, som bliver nødt til at tage til Danmark for at tage den nødvendige skolegang, i gennemsnit 70 om året, og skoletiden er i gennemsnit 9,6 uger om året.

Der er indgået aftale med så at sige alle faglige udvalg i Danmark om, at færøsk svendebreve godkendes i Danmark på lige fod med danske svendebreve. Betingelserne for, at det kan være således er, at lærerrådet giver sikkerhed for, at indholdet i de færøske uddannelser (det er den praktiske oplæring på lærepladsen og det teoretiske og praktiske indehold i skoletiden) i det mindste er på samme niveau, som tilsvarende uddannelse er i Danmark. Dette bliver bl.a. sikret på den måde, at det udvidede lærerråd har vedtaget og truffet beslutning om, at lærepladsen godkendes efter samme betingelser, som er gældende i Danmark, og at de færøske uddannelsesregler svarer til de danske uddannelsesbekendtgørelser, så længe disse ikke strider imod den færøske lovgivning. Tvivlsspørgsmål afgøres af det udvidede lærerråd inden for pågældende fagområde.

De fleste af disse aftaler er uformelle. Dog er der indgået formelle aftaler med el-faget, de grafiske fag, hotel- og restaurationsfagene, jern og metalfagene samt gartnerfagene.

Efteruddannelse af lærere - Danmarks Lærerhøjskole.

Det færøske Undervisnings- og Kulturdirektorat og Danmarks Lærerhøjskole har en indbyrdes samarbejdsaftale om, at Danmarks Lærerhøjskole deltager i efteruddannelse af færøske folkeskolelærere på Færøerne. Dette foregår bl.a. på den måde, at lærere fra Danmarks Lærerhøjskole underviser på de kurser, som det færøske Undervisnings- og Kulturdirektorat arrangerer, eller ved, at lærerne tager på kursus i Danmark.

I henhold til aftalen skal det færøske Undervisnings- og Kulturdirektorat ikke betale lærerne løn for undervisning, men kun udgifter til rejser, kost og logi. Da aftalen er fra 1994 og visse ændringer siden er sket i Danmark, er der på det seneste opstået tvivlsspørgsmål angående den økonomiske del af denne aftale. Landsstyremanden har taget spørgsmålet op med de danske myndigheder om at indgå en ny samarbejdsaftale mellem det færøske Undervisnings- og Kulturdirektorat og Danmarks Lærerhøjskole, således at aftalen gøres tidssvarende.

4.2 Specialpædagogisk center

Ganeråd

Specialpædagogisk center har samarbejde med 4 danske speciallæger inden for det danske sundhedsvæsen, som kommer en gang om året for at undersøge børn med ganespalte. Specialpædagogisk center tager sig af udgifterne for rejse og ophold, men det danske sundhedsvæsen betaler løn til lægerne.

Undersøgelserne kan medføre, at børn opereres på Rigshospitalet. Sygehusvæsenet betaler da udgifterne på Rigshospitalet, men Specialpædagogisk center tager sig af udgifterne til rejse og ophold for barnet og de pårørende, som ledsager barnet til Danmark.

Børnepsykologi

Der er indgået aftale mellem sygehusvæsenet og Børnenes Hus i Odense, som medfører, at to børnepsykologer kommer til Specialpædagogisk center om året i omkring 15 dage sammenlagt. Specialpædagogisk center og sygehusvæsenet tager sig af udgifterne til rejser og ophold, men Børnenes Hus i Odense betaler lønnen til psykologerne.

4.3 Færøernes Seminarium

Der er i dag ingen administrative aftaler med danske myndigheder, men dette kan blive nødvendigt, hvis Færøerne får suverænitet. Ikke blot med Danmark, men tillige med de øvrige nordiske lande.

Rektoren på Færøernes Seminarium har ret til at møde til rektormøde sammen med rektorer på danske seminarier, men han har ingen stemmeret. En til to gange årligt, alt efter hvad der er på programmet, deltager rektoren i de danske rektormøder, og alt materiale til møderne bliver endvidere sendt til seminariet, så det er muligt at følge med i udviklingen.

Lærerne på seminariet deltager i to kurser, som seminariets interne efteruddannelsesordning har arrangeret. De seneste år er dette blevet dyrere end førhen, hvor det danske Undervisningsministerium betalte størstedelen af udgifterne. Nu er dette fordelt på seminarierne, og den færøske skole skal således betale sin andel i forbindelse med deltagelse.

Efter suveræniteten bliver det sandsynligvis nødvendigt at lave regler for deltagelse i en sådan ordning.

4.4 Naturhistorisk Museum

Naturhistorisk Museum - Ringmærkning.

Naturhistorisk Museum har forskningssamarbejde med Ringmærkningsafdelingen på Zoologisk Museum i København. Zoologisk Museum i København betaler for de ringe, som sættes på vore fugle, og tager sig af alt det administrative arbejde.

Efter suveræniteten bør vi oprette vores egen ringmærkningsafdeling, tilvejebringe nye færøske fugleringe og selv varetage samarbejdet med andre lande.

Naturhistorisk Museum - Statens Skadedyrlaboratorium.

Naturhistorisk Museum har forskningssamarbejde med Statens Skadedyrlaboratorium i Danmark, som har sendt gratis materiale og behandlet de få sager, som Naturhistorisk Museum af en eller anden grund har bedt om hjælp til. Efter suveræniteten bør der være samarbejde med Statens Skadedyrlaboratorium i Danmark.

Naturhistorisk Museum - Miljøstyrelsens Katastrofefond

Miljøstyrelsens Katastrofefond, MIKA, og Naturhistorisk Museum samarbejder omkring et projekt om at sætte sendere på grindehvaler. Efter suveræniteten bør dette samarbejde fortsætte.

Dyr og Plantemuseet - Forskningsforum

Forskningsforum hører under Forskningsministeriet. Museumsdirektøren sidder i bestyrelsen, som lægger programmet for "Nordatlantsforskning", som administrerer kr. 35 mill. i støtte til arbejdsplaner i 5 år. Det bliver ikke muligt efter suveræniteten at tilvejebringe penge fra danske fonde til færøske formål. Færøske projekter har hidtil været støttet med 4 mill. kr. fra disse fonde.

Geologisk Museum - GEUS

Samarbejde med Danmarks- og Grønlands Geologiske Undersøgelse, GEUS har særlig betydning. Derfor bliver det samarbejde uddybet nedenfor. Samarbejdet, som har offentlig betydning, og som rækker ud over samarbejdet med GEUS, omfatter nu:

- Undersøgelser af det færøske landskab i samarbejde med Geografisk Institut på Københavns Universitet, GEUS, universitetet i Lund og universitetet i Edinburgh. Siden 1994 har sådanne undersøgelser været foretaget på landjorden. I øjeblikket søges om 8 mill. kr. til forskningstilskud fra det danske forskningsråd til et stort 4 års projekt, som omfatter både land og havbund.
- Havbundsvidenskabelige undersøgelser (f.eks. undersøgelser af geologiske forhold ovenpå og i de øverste jordlag i havbunden, særlig med hensyn til stabilitetsvurderinger og strøm- og varmekorrelater i søen i nyere geologisk tid) gennemføres i samarbejde med GEUS og med GEM -projektet, som olieselskaberne står for. Endnu er der ikke truffet afgørelse om, hvorfra finansieringen skal tilvejebringes til dette projekt ud over det, som olieselskaberne betaler.
- Undersøgelser af, hvorledes vejrændringer kan læses ud fra landskabet på landet og på havbunden. Geologisk Museum har med hensyn til dette i flere år haft forbindelse med Geologisk Institut på Københavns Universitet og støttet deres undersøgelsesgrupper på rejser til Færøerne. Der arbejdes på at iværksætte et tættere samarbejde inden for denne videnskabsgren mellem forskere fra alle lande i Norden, som Nordisk Ministerråd skal finansiere.
- Der er samarbejde om andre projekter, som dog ikke er bundet til særlige bevillinger.

En redegørelse om den historiske udvikling i samarbejdet mellem Danmark og Geologisk Museum er til rådighed på Geologisk Museum.

Som en konsekvens af overtagelsen af råstoffer i undergrunden som færøsk særanliggende i 1992 fik landsstyret fuldt ansvar for alle geologiske undersøgelsesopgaver m.m., som er knyttet til dette sagsområde. Med dette ændredes grundlæggende opgave- og ansvarsfordelingen mellem Danmarks Geologiske Undersøgelse, DGU og Geologisk Museum.

Som en del af de organisatoriske ændringer på DGU i 1990'erne ophørte Færø-afdelingen, og det videnskabelige arbejde blev flyttet til Danmark. Dog bibeholdt instituttet sine kontorlokaler på Naturhistorisk Museum på Debesartrøð. De ændrede forhold medførte bl.a., at Naturhistorisk

Museum og DGU i 1994 for første gang formelt indgik en indbyrdes aftale, hvor det bl.a. blev fastslået, at Geologisk Museum nu har det fulde ansvar for alt geologisk arbejde med hensyn til råstoffer i den færøske undergrund, foruden alle geologiske opbevaringsopgaver vedrørende Færøerne. DGU's arbejde skal støtte Geologisk Museum i at opbygge et stærkt videnskabeligt miljø på Færøerne, som skal kunne tage sig af de nye og store udfordringer.

I forbindelse med den danske lov af 20. december 1995 om "sektorforskningsinstitutter" blev Danmarks Geologiske Undersøgelser (DGU) og Grønlands Geologiske Undersøgelse (GGU) lagt sammen til en ny områdeforskningsinstitution (forskningsafdeling) under det danske Miljø- og Energiministerium. Navnet på den nye institution er Danmarks og Grønlands Geologiske Undersøgelse (GEUS). Ved sammenlægningen var loven om DGU ophævet. Den nye lov med bemærkninger siger intet om Færøerne.

Den formelle forbindelse med GEUS beskrives nedenfor:

GEUS består af en 13 mands styrelse, udnævnt af det danske Miljø- og Energiministerium. Et af medlemmerne udnævnes af Færøernes Landsstyre. I indeværende 4-års periode, som udløber i år 2001, er Martin V. Heinesen bestyrelsesmedlem, og Árni Olafson er suppleant.

En 5-mands bestyrelse er nedsat til at bearbejde og godkende programmet for det arbejde, som omfatter Færøerne. Der er tre færøske medlemmer i bestyrelsen.

Rammerne for GEUS's arbejde vedrørende Færøerne er fastsat i samarbejdsaftalen fra 1994, som også sætter rammerne for ansvarsfordelingen mellem JFS og GEUS.

Planen er, at en bekendtgørelse skal sættes i kraft for GEUS. Med basis i områdeforskningsloven (forskningsafdelingsloven) skal den præcisere GEUS's arbejdsområde nøjere i sin helhed. Efter henvendelse fra det danske Miljø- og Energiministerium har landsstyret (Undervisnings og Kulturdirektoratet) for nylig gjort bemærkninger til sagen. Ministeriet fraråder i sit svar, at der tilføjes noget specielt i bekendtgørelsen om GEUS's aktivitet vedrørende Færøerne, og anbefaler hellere, at der i selve loven gøres plads for, at særlige samarbejdsaftaler kan indgås mellem landsstyret og de danske institutioner, som loven omfatter. En ny dansk bekendtgørelse er undervejs angående dette, hvor Færøerne nævnes i § 10.

Finansiering

Det geologiske arbejde i GEUS vedrørende Færøerne bliver dels finansieret af den officielle danske finanslovsbevilling, dels ved indtægtsdækket virksomhed, dels af Færøerne.

4.5 Færøernes Landsbibliotek

Færøernes Landsbibliotek - Det Kongelige Bibliotek.

Siden 1995 har Færøernes Landsbibliotek administreret den færøske del af de to internationale registreringsordninger ISBN og ISSN. Her skal tilføjes, at ISBN-ordningen, som omfatter bogregistrering, administreres af Færøernes Landsbibliotek alene med direkte forbindelse til hovedkontoret i Berlin, mens ISSN-ordningen, som omfatter registrering af tidsskrifter, administreres af Det Kongelige Bibliotek og Færøernes Landsbibliotek i fællesskab.

Forbindelserne til hovedkontoret, som ligger i Paris, tager Det Kongelige Bibliotek sig af - også i færøske anliggender.

Det skønnes, at Landsbiblioteket let kan overtage administrationen på dette område, og dette vil ikke få økonomiske konsekvenser af betydning.

Færøernes Landsbibliotek

Færøernes Landsbibliotek har et uformelt samarbejde med mange danske institutioner, hvorfra vi får/køber råd og vejledning. Til gengæld giver Færøernes Landsbibliotek råd og vejledning efter behov. Foruden Det Kongelige Bibliotek og Statsbiblioteket i Århus samarbejdes med bl.a. med disse danske institutioner: Dansk Biblioteks Center, Biblioteksstyrelsen, Danmarks Biblioteksskole, Dansk Blindebibliotek m.fl.

4.6 BIOFAR

BIOFAR - Zoologisk Museum i København

BIOFAR har indgået aftale med Zoologisk Museum i København om, at de videnskabeligt nye dyr, som findes, skal overlades i deres varetægt.

Skal dette overflyttes til en færøsk institution, kræver det, at der ansættes personale til at varetage et sådant museum, og at der findes passende lokaler hertil. Dyrene skal dog ikke overgives til BIOFAR-undersøgelelsesafdelingen, men til Færøernes Naturhistoriske Museum.

4.7 Færøernes Landsarkiv

Færøernes Landsarkiv - Statens Arkiver

De vigtigste samarbejdsinstitutioner i Danmark er Statens Arkiver, som omfatter Rigsarkivet og de fire landsarkiver. Alle institutionerne hører under det danske Kulturministerium. Landsstyret har indgået aftale med det danske Statsministerium, underskrevet 30.03.1990, henholdsvis 12.10.1990. Landsarkivet er med denne aftale bundet til hver en tid at overholde gældende danske regler for rigets arkiver på Færøerne. I øvrigt sikrer aftalen, at dokumenterne fra alle statsinstitutioner med undtagelse af de militære institutioner opbevares på Færøerne i Landsarkivet. Dette har stor historisk - videnskabelig betydning, idet at disse dokumenter er betydningsfulde kilder til færøsk historie.

Landsarkivet har et betydeligt samarbejde med samarbejdsinstitutionerne og holder sig til deres vejledning, krav, skik og brug.

Det bliver nødvendigt at revidere arkivaftalen i forbindelse med mulig suverænitæt. Der må nødvendigvis gennemføres principielle forhandlinger om de arkiver, som vedrører Færøerne, og som er af dansk oprindelse, men som i henhold til skik og brug og arkivaftalen opbevares på Færøernes Landsarkiv. Der pågår allerede forhandlinger om de arkivalier vedrørende Færøerne, som findes i danske arkiver. Dette er jo danske administrative arkiver. En stor del af Landsarkivets offentlige arkiver stammer fra statens institutioner på Færøerne.

Den faglige rådgivning, som Landsarkivet modtager fra Statens Arkiver, vil kræve mere arbejdskraft, hvis Landsarkivet ikke får den danske service. Hidtil har Landsarkivet fulgt de danske regler og har holdt sig til danske krav, skik og brug.

Spørgsmålet i forbindelse med suverænitet er, om Landsarkivet fortsat skal følge de danske regler eller gå sine egne veje. Hidtil har det af forvaltningshistoriske årsager været naturligt at følge de danske regler. I øvrigt følger statens arkiver internationale regler og internationalt niveau, så alt peger på, at det er bedst fortsat at følge de danske procedurer, regler og niveau, når der er tale om "record management" i fremtiden. Denne sag bør løses, når nye aftaler afløser aftalen fra 1990. Der er ingen direkte økonomisk udgifter herved.

4.8 Færøernes Arkæologiske Museum

Færøernes Arkæologiske Museum - internationalt samarbejde.

Under den nuværende ordning repræsenterer danske institutioner det færøske hjemmestyre i Norden og i international sammenhæng. Færøske myndigheder inden for arkæologien deltager ikke i det nordiske samarbejde, men er interesseret i at være med til nordiske rigsantikvarmøder og i Nordisk Museumskomité. Der er også interesse for internationalt samarbejde med f.eks. ICOM og ICOMOS under UNESCO.

På det arkæologiske område er den gældende ordning en hæmning for nordisk og internationalt samarbejde. Den afskærer de færøske arkæologimyndigheder fra omverdenen. En mulig suverænitet vil uden tvivl bringe denne begrænsning til ophør. Det bliver nødvendigt med samarbejdsaftaler med danskerne f.eks. om kursusdeltagelse på Museumshøjskolen o.lign., hvis Færøerne får suverænitet. Der bliver ingen direkte økonomisk udgift ved dette.

4.9 Forskningsrådet

Det færøske forskningsråd har intet formelt samarbejde med danske institutioner, men det skal i denne forbindelse nævnes, at færinger har mulighed for at søge støtte fra de danske forskningsråd. Denne mulighed har ikke været videre benyttet, men rådet forventer, at flere færinger i de kommende år vil søge om støtte fra de danske forskningsråd, og dette kan sammen med de 35 mio. kr., som er direkte afsat på den danske finanslov til forskning i færøske og grønlandske forhold, få ret stor økonomisk betydning for færøsk forskning.

4.10 Færøernes Kunstmuseum

Kunstmuseet har forbindelse med den danske institution Fælleskonserveringen om reparation af kunst. Denne institution, som de offentlige danske kunstmuseer ejer og driver i fællesskab, har værksteder i Århus og Helsingør med sagkyndige konservatorer. Kunstmuseet er ikke medlem af dette fællesskab og har ikke nogen formel aftale. Men Kunstmuseet har dog ladet nogle af sine kunstværker reparere på disse værksteder efter en meget rimelig aftale.

Efter suverænitet bør der indgås samarbejdsaftaler vedrørende reparation af kunst, eller der bør laves et sådant reparationsværksted for de færøske samlinger (Landsarkivet, Landsbiblioteket,

Arkæologisk Museum, Geologisk museum og Kunstmuseet). Så kan arbejdsopgaver og specialviden samles på et sted.

4.11 Konklusioner

Sammenfattende kan det siges, at der på næsten alle områder findes samarbejdsaftaler med danske institutioner. Dette samarbejde bør fortsætte, efter at Færøerne har fået suverænitet. Det vurderes som bedst, at institutionerne selv tilrettelægger dette samarbejde for at sikre, at alt nødvendigt samarbejde fortsætter efter suveræniteten.

Af særlig betydning er nedennævnte samarbejde:

For Erhvervs- og Ungdomsuddannelser vurderes det, at det ikke er nogen betingelse, at der er aftaler med det danske Undervisningsministerium om eksaminer, men de danner grundlag for, at færøske elever optages på danske uddannelser på lige fod med danske elever.

For de uddannelser, som foregår på Færøernes Navigationsskole og Maskinmesterskolen er der en aftale mellem Søfartsstyrelsen og det færøske Undervisnings- og Kulturdirektorat. Aftalerne går først og fremmest ud på dansk godkendelse af færøske eksaminer, således at færøske eksamensbeviser godkendes på internationalt niveau. Søfartsstyrelsen sikrer IMO (International Maritime Organization), at de færøske uddannelser er på internationalt niveau og dækker de internationale krav, som IMO stiller. Det er nødvendigt, at uddannelserne er godkendt af IMO, hvis færøske søfolk skal sejle med udenlandske skibe eller med færøske skibe, som sejler uden for færøsk havområde og anløber udenlandske havne. Hvis suveræniteten medfører, at vi selv skal have vore uddannelser godkendt af IMO, skal Færøerne være medlem af FN og IMO og oprette administration til det forberedende arbejde i forbindelse med godkendelsen.

Kapitel 5

Områder, som Danmark administrerer, og som naturligt bør henhøre under Undervisnings- og Kulturdirektoratet.

5.1 Kirken

Kirken er nok det eneste område, som Danmark administrerer på nuværende tidspunkt, som naturligt bør henhøre under det færøske Undervisnings- og Kulturdirektorat.

Som bekendt er der vedtaget et forslag til rigslov om ny kirkelovgivning i lagtinget, og disse love sættes i kraft for Færøerne, når regler og bekendtgørelser til lovene er udarbejdet. Nu har landsstyremanden for kirkelige anliggender nedsat en arbejdsgruppe til forberedelse af overtagelse af kirken og udarbejdelse af forslag til en færøsk kirkelovgivning. Det kan derfor ventes, at de nye kirkelove afløses af en ny færøsk kirkelovgivning, når folkekirken overtages. I den foreliggende redegørelse har man valgt at lave en officiel beskrivelse af gældende retsregler, administration og finansiering af folkekirken.

Gældende retstilstand

Strukturen i den færøske kirke er en tostrengt ordning.

Den ene del er menighedsrådene - kirkeinspektionen -lagtinget/landsstyret. Denne del administrerer færøske midler, yder støtte til vedligeholdelse af kirker, fastsætter, hvor stort et beløb menighedsrådene kan bruge som rådighedsbeløb m.m. og fører tilsyn med kirker og kirkegårde.

Biskoppen har intet med denne del af strukturen at gøre, selv om han med rette anses for at være kirkens øverste leder. I lov nr. 109 af 29. marts 1924 for Færøerne om kirkeinspektionen m.m., som ændret ved lov nr. 192 af 11. maj 1935, er der fastsat nærmere regler om, hvorledes Kirkeinspektionen udfører sit arbejde.

Den anden del er menighedsrådene, stiftsøvrigheden og det danske Kirkeministerium. Denne del forestår administrationen af præster, eksempelvis løn og tjenestemandsboliger, samt menighedsrådenes arbejde. Nærmere regler for, hvordan Stiftsøvrigheden udfører sit arbejde, er fastsat i lov nr. 729 af 6. december 1990. Med denne lov blev der den 15. november 1990 påny oprettet bispedømme på Færøerne med egen biskop, og Tórshavn Kirke blev udpeget til domkirke. Der blev oprettet en stiftsøvrighed, hvis medlemmer er biskoppen, rigsombudsmanden og landsstyremanden i kirkelige anliggender eller en person, som landsstyremanden udpeger.

I Kirkeministeriets bekendtgørelse nr. 262 af 21. april 1992 fastsættes i 7 paragraffer nærmere regler for brug af penge, godtgørelse til præsterne og tjenestemandsboliger - på samme måde som for kirkerne i henhold til 1924-loven. Det er domprovsten, som sammen med en bygningssagkyndig fører tilsyn med tjenestemandsboligerne

Fra 1923 til 15. november 1990 var Færøerne et provsti under Københavns bispedømme. Siden er der oprettet et selvstændigt bispedømme, men der er fortsat kun ét provsti på Færøerne og én domprovst med sæde i Tórshavn, i henhold til lov om Færøernes bispedømme § 3. Der har været

planer om at opdele Færøerne i 2-3 provstier, men det er ikke sikkert, at kirkeudvalget kommer til den konklusion. Indtil 1913 var Færøerne delt op i 7 præstegæld med en sognepræst i hvert. Nu er der 13 præstegæld og 20 præster -.En fordobling af antallet af præstegæld og en tredobling af antallet af præster i forhold til det tidspunkt, hvor den gældende lov blev udformet.

En af de vigtigste kirkelove er lov nr. 109 af 29. marts 1924 om kirkeinspektionen m.m., som er ændret ved lov nr. 192 af 11. maj 1935. Denne lov drejer sig bl.a. også om folkekirkens økonomiske forhold. I henhold til 1924 loven § 1 er lagtinget kirkens øverste myndighed. Det er selvsagt i strid med styrelsesloven, at et lovgivende ting kan være kirkens øverste administrative myndighed. Som tiden er gået, har Kirkeinspektionen efterhånden fortolket lagtinget som landsstyret. Menighedsrådet har den stedlige bestyrelse af kirken under tilsyn af kirkeinspektionen, hvis medlemmer er amtmanden (nu rigsombudsmanden), provsten og tre personer, som lagtinget vælger ved forholdstalsvalg i henhold til § 2. Situationen er således den, at rigsombudsmanden har sæde i såvel Stiftsøvrigheden som i Kirkeinspektionen.

Menighedsrådene sørger for indvendig vedligeholdelse af kirkerne enten ved hjælp af pengeindsamling eller penge, som er tilvejebragt via kirkeskat fra medlemmer (omkring 60% af kirkesognene har kirkeskat, og 89% af medlemmerne betaler kirkeskat). Laveste kirkeskatteprocent er 0,15 og højeste er 1,2. Gennemsnitsprocenten er 0,27 (I Danmark er gennemsnitsprocenten 0,88).

Under Kirkeinspektionen hører Færøernes Kirkefond. Loven fra 1924 giver hjemmel til at opkræve stedlig kirkeskat og landsskat. Dog kan landskirkeskatten kun opkræves, hvis kirkefonden ikke er i stand til at svare sine forpligtelser, jfr. lovens § 11, stk. 3. Denne hjemmel har aldrig været benyttet, men landsstyret/lagtinget afsætter i stedet hvert år et bestemt beløb på finansloven til Færøernes kirkefond. Men i loven står der intet om dette. De seneste år har bevillingen til kirkefonden udgjort 3 mill. kr. Pengene i kirkefonden bruges til udvendig vedligeholdelse af kirkerne og til opførelse af nye kirker. På grund af krisen først i 1990'erne blev dette ændret, således at der ikke længere blev ydet støtte til nybyggeri af kirker. Bevillingen til kirkefonden var da betydeligt reduceret, og derfor traf Kirkeinspektionen afgørelse om at lægge størst vægt på vedligeholdelsen.

I realiteten hjemler 1924-loven kun ret til at bruge penge til almindelig drift og vedligeholdelse af kirkerne, jfr. lovens § 3, og de gældende regler om ansættelse i folkekirken på Færøerne drejer sig kun om at ansætte præster. Alligevel har nogle menighedsråd ansat kontorfolk for at gøre det lettere for præsterne, og nogle betaler "løn" til organist og andre. Menighedsrådene skal i henhold til 1924-loven indsende budget til Kirkeinspektionen til godkendelse. Loven fastsætter, at kirkens budgettet senest 30. september skal sendes til Kirkeinspektionen, som godkender budgettet. Kirkerne sender sine regnskaber til kirkeinspektionen, som tager stilling til dem.

Rigsombudet var Kirkeinspektionens ekspeditionskontor, indtil dette i april måned i 1992 blev flyttet til bispekontoret i J. Paturssonargøta i Tórshavn.

Kirker og kirkegårde

I henhold til 1924 loven skal menighedsrådene hvert år i maj måned omhyggeligt syne

kirkebygningerne og alt, som dertil hører, og derefter skriftligt indberette til Kirkeinspektionen om, hvilken stand bygningerne er i, og hvilke mangler der er. Loven fastsætter tillige, at provsten hvert 3. år sammen med 2 byggesagkyndige skal deltage i synet. Det arbejde, der skal udføres på bygningen, indskrives af provsten i provstiets tilsynsbog, og udskrift sendes til Kirkeministeriet, lagtinget og Kirkeinspektionen. Ud over de 60 kirker, som provsten skal syne, skal også de 18 præstegårde synes hvert 3. år, og kirkebøgerne rundt om i landet hvert 2. år.

Kirkegårdene er sammen med kirkerne opført på liste B i hjemmestyreloven. Det eneste, der står i 1924-loven om kirkegårde (§ 14), er, at hvert enkelt sogn skal sørge for vedligeholdelse og for anlæg af ny kirkegård. Dette sker i samarbejde med Kirkeinspektionen, som fører tilsyn med kirkegårdene. Er parterne uenige, træffer lagtinget afgørelse i sagen. Kirkegårdene er ikke overtaget af hjemmestyret, selvom kommunerne vedligeholder dem og anlægger nye kirkegårde. Kirkegårdene ligger fortsat under Kirkeinspektionen og dansk jurisdiktion.

Flere kommuner har udarbejdet kirkegårdsvedtægter, selvom der ikke er udarbejdet nogen lov eller bekendtgørelse om kirkegårde på Færøerne. Der mangler regler om tilsyn med kirkegårde, regler om flytning af lig og "urner", og regler om protokoller m.m. Der er heller ingen regler for fremgangsmåden, f.eks. hvor nogen ønsker, at hans eller hendes jordiske rester spredes med vinden, eller hvor vedkommende ønsker at blive begravet på søen.

Ansættelsesforhold i folkekirken

Ansættelsesloven (lov nr. 310 fra 16 maj 1990) er ikke gældende for Færøerne. På grund af, at ansættelsesloven ikke gælder for Færøerne, kan bekendtgørelsen af 19. juni 1991 om, at menighedsrådene skal være med ved ansættelse af præster m.fl., ikke anvendes på Færøerne, fordi den er udstedt med hjemmel i ansættelsesloven. Men bestemmelsen om, at menighedsrådene skal være med, står hos os i menighedsrådsloven (anordning nr. 232 af 25. maj 1981, som sætter lov om menighedsråd i kraft på Færøerne) en valg- og menighedsrådslov. Årsagen til vanskelighederne er, at 4. del i denne lov kun behandler almindelige ansættelser i almindelige stillinger, hvor stillingen offentligt slås op. Dette medfører, at biskoppen ikke midlertidigt kan ansætte en præst i en stilling, uden at stillingen forinden har været slået op.

Den gældende ansættelseslov for Færøerne er fra 1940'erne (lov nr. 195 af 16. april 1941 om adgang til præsteembederne i folkekirken, i henhold til lovbekendtgørelse nr. 173 af 4. juni 1947.) Sidstnævnte giver kvinder ret til at være ansat som præster i folkekirken.

Menighedsrådsloven er den yngste kirkelov på Færøerne, (anordning nr. 232 af 25. maj 1981). Der er tale om den danske menighedsrådslov fra 1980 (lovbekendtgørelse nr. 136 af 15. april 1980), som er sat i kraft for Færøerne med visse ændringer. Loven om menighedsråds- og valglov er samlet i en lov.

Hvad angår bekendtgørelser, er der også tale om gamle og utidssvarende anordninger. Bekendtgørelse nr. 238 af 20 september 1957 om brevstemmer er i henhold til Færøernes lovregister 1996 endnu gældende, selvom den har hjemmel i den gamle menighedsrådslov (anordning nr. 196 af 3 juli 1956, som sætter lov om menighedsråd på Færøerne i kraft).

Helligdage

Gældende lov om helligdage er anordning nr. 441 af 21. november 1923, som sætter lov nr. 353 af 7. august 1922 i kraft for Færøerne, ifølge hvilken der skal være offentlig fred på folkekirkens helligdage og på grundlovsdagen. Anordningen fastsætter, hvilket arbejde, der kan udføres på helligdage, og forbyder f.eks. sammenkomster eller drikkelag i offentlige værtshuse fra kl. 9 til kl. 16. Helligdagslovgivningen er medtaget på liste B i hjemmestyrelsen, men området administreres ikke længere af det danske Kirkeministerium, men af det danske Justitsministerium. Den danske helligdagslov er fra 1963, men er senere ændret - se lovbekendtgørelse nr. 279 af 17. juni 1983 om helligdage.

Kirkelige "begivenheder"

Kirkelige "begivenheder" er fødsel, dødsfald, dåb, konfirmation, bryllup, begravelse og ritual.

Vedrørende meddelelse om fødsel og dødsfald er anordning nr. 115 af 20. februar 1989 gældende. Den sætter lov nr. 225 af 31. maj 1968 i kraft. Bekendtgørelse nr. 76 af 17. juni 1989 fastsætter nærmere regler for meddelelse om fødsel og dødsfald. Da disse regler blev sat i kraft, fik vi registrering på hjemstedet i stedet for registrering, hvor begivenheden er foregået. Det betyder, at fødsel og dødsfald skal meddeles præsten, som fører kirkebøgerne, hvor moderen/den døde bor/boede.

De nye regler har dog skabt enkelte problemer mellem Færøerne og Danmark. I den færøske bekendtgørelse er Danmark indenlands, og derfor bliver eksempelvis barnet i tilfælde, hvor moderen bor i Danmark, men føder på Færøerne, registreret i Danmark, hvor moderen bor. Men i den danske bekendtgørelse er Færøerne udenlands, og færing, som bliver født eller dør i Danmark, bliver derfor registreret dér og ikke på Færøerne. Årsagen til dette er formentlig, at vi på Færøerne længe havde registrering på fødsels- og dødsstedet. Færøerne fik ikke registrering på hjemstedet før i 1989. Det danske Kirkeministerium bør ændre den danske bekendtgørelse, så den svarer til den færøske. Dette blev der gjort opmærksom på i 1994.

Dåbsanordningen af 30. marts 1828, som er sat i kraft ved reskript af 28 april 1832, er også gældende i Danmark. Anordningen fastsætter nærmere regler om dåb, gudmødre, gudfædre m.m.

Gældende ret er anordning nr. 12. af 1. februar 1909 om konfirmation. Konfirmationsforeberedelsen skal normalt foregå to gange om ugen i mindst 3 måneder, jfr. § 2, stk. 1. Børn, som ikke er fyldt 14 år, før konfirmationsmåneden er omme, kan ikke blive konfirmeret uden tilladelse fra biskoppen. Tilladelsen til at blive konfirmeret må under ingen omstændigheder gives børn, som ikke er fyldt 13 år. Konfirmation bliver almindeligvis holdt to gange om året, om foråret og efteråret. Når konfirmationen afholdes, skal det bekendtgøres fra prædikestolen mindst 8 dage forinden. Det skal også fastsættes, hvordan konfirmationen skal foregå, og om børnene bl.a. skal overhøres.

Anordning nr. 544 af 22 december 1922 om kirkelig vielse i folkekirken o.lign. som er sat i kraft ved anordning nr. 237 af 23. maj 1923, fastsætter nærmere regler for vielse i folkekirken. Men også en ægteskabslov er gældende på Færøerne, lov nr. 276 af 30. juni 1922, og alligevel er

ovenstående anordning opretholdt. Dette er kun et af mange eksempler på, hvor vanskeligt det er at holde styr på lovgivningen på Færøerne.

Flere anordninger ligger forskellige steder, mere eller mindre skjult, og den koordinering, som i de seneste år er gennemført i lovgivningsarbejdet i Danmark, er ikke sket på Færøerne. Dette viser tillige, hvilke problemer der kan opstå i forbindelse med en revision af kirkelovgivningen, fordi den tillige kommer ind på andre retsområder. Ovenstående anordning om vielse er nemlig udstedt med hjemmel i ægteskabsloven og må derfor opretholdes, indtil en ny ægteskabslov er sat i kraft. Anordningen fastsætter regler om, hvem der kan vie ægtepar borgerligt og velsigne de borgerligt gifte.

Begravelsesloven er lov nr. 100 af 19. april 1907 om forskellige forhold vedrørende begravelser, som er sat i kraft ved anordning nr. 9 af 17 januar 1908. Loven fastsætter regler både for kirkelig og borgerlig begravelse - sidstnævnte er uden præst. Der er også regler for at oprette kommunale kirkegårde.

I forbindelse med ritual skal der nævnes, at biskop Hans J. Joensen er bispeviet efter ritual i bekendtgørelse nr. 151 af 20. marts 1987, som ikke er gældende for Færøerne. Biskoppen burde rettelig været bispeviet efter ritual i bekendtgørelse nr. 119 af 8 september 1989 om godkendelse/autorisation af nyt ritual for bispevielse.

Sammenfattende kan det anføres, at gældende kirkeret på Færøerne for størstedelens vedkommende bygger på forskellige, ofte meget gamle love og bekendtgørelser/cirkulærer som ikke stemmer overens med hinanden. Ofte er der ingen bekendtgørelser/cirkulærer. Lovene er hyppigt kortfattede og besvarer ikke de spørgsmål, som opstår i et moderne samfund. Nogle love er utroligt flydende og usammenhængende, og i flere tilfælde sidder vi med love, som i Danmark blev opdelt for mange år siden og udarbejdet på ny. Situationen har længe været den, at mange af de gamle love slet ikke følges. Måske kan der henvises til *desuetudo* d.v.s. at en lov eller retsregel bortfalder, hvis den ikke har været anvendt længe. I stedet er en ny, forkert skik og brug opstået. Dette styrker ikke retsfølelsen i samfundet og kan medføre, at uskrevet skik og brug, som kan være svært at administrere, vinder fodfæste.

Kirkeudvalget

Landsstyremanden, under hvem undervisnings- og kulturområdet hører, forestår tillige kirkelige anliggender og har nedsat et udvalg til at udarbejde forslag om overtagelse af folkekirken. Folkekirkeudvalgets kommissorium er bl.a.:

- At skabe det nødvendige grundlag for forhandlinger mellem landsstyret og det danske Kirkeministerium om, hvorledes overtagelsen af folkekirken kan foregå.
- At beskrive den gældende lov om folkekirken og folkekirkens økonomiske forhold i dag.
- Kortfattet at beskrive lovgivningen om folkekirken og folkekirkens økonomiske forhold i nabolandene
- At udarbejde lovforslag til lagtinget om ledelse og drift af folkekirken m.m., som bl.a. indeholder regler om:

- overordnet administration og folkekirkens styrelse
- kirker og kirkegårde
- folkekirkens personaleforhold
- kirkelige begivenheder
- helligdagsfred
- andre kirkesamfund

Hensigten er, at den færøske folkekirke efter overtagelsen skal være en kirke med basis i det færøske samfund og indrettet i overensstemmelse med de økonomiske forudsætninger.

Finansiering

Det er svært at vurdere, hvad kirken vil koste, når den bliver overtaget. Det kommer an på, hvordan lovgivningen bliver formuleret. Den nuværende folkekirke koster i henhold til tal fra Rigsombudsmanden omkring 12,6 mill. kr. Efter overtagelsen bliver administrationen, som i dag er i det danske Kirkeministerium, overflyttet til Færøerne, og det vil også koste noget.

Kapitel 6

På disse områder bør der indgås samarbejdsaftaler

6.1 Færingernes ret til dansk uddannelsesstøtte

De fleste færingers, som i dag tager til udlandet i uddannelsesøjemed, vælger at tage til Danmark. De udgår da af den færøske uddannelsesstøtte-ordning og indgår i den danske ordning, også når der studeres uden for Danmark.

Selvom der ikke eksisterer helt nøjagtig statistik over færingers, som læser udenlands, har den færøske Uddannelsesinstitution ud fra dem, som får rejsetilskud, vurderet, at ca.1500 færingers studerer udenlands.

Som situationen er i dag, har færingers samme rettigheder som andre danske statsborgers til støtte fra Statens Uddannelsesstøtte. Hvad konsekvensen for disse rettigheder bliver, hvis Færøerne bliver en suveræn stat, er vanskeligt at vurdere, men flere muligheder kan tænkes,

- at færingernes ret til dansk uddannelsesstøtte falder bort fra dag til dag
- at færingernes ret til dansk studiestøtte bortfalder over et bestemt antal år, eller
- at færingers, som er født før suveræniteten, og som derfor er danske statsborgers, bibeholder retten til dansk studiestøtte, men at de færingers, som bliver født efter suveræniteten, ikke vil få denne ret

Med basis i tallet ovenfor er det muligt løseligt at vurdere de uddannelsesudgifter, som Statens Uddannelsesstøtte har ved studerende færingers. Hvis der regnes med et støttebeløb, som er kr. 3.500 om måneden (dette er omtrentligt, hvad der udbetales fra SU), bliver det årlige beløb omkring 63 mio. kr.

Der er ingen tvivl om, at der er store økonomiske udfordringer på dette område, og at en samarbejdsaftale bør indgås med danskerne på dette område.

6.2 Adgang til videregående uddannelse i Danmark og det øvrige Norden

I 1996 blev der indgået aftale mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om ligestillet adgang til videregående uddannelser for personer i de førnævnte lande til uddannelsesinstitutioner hos hinanden. I aftalen bandt parterne sig til at sikre alle, som ønsker at tage en videregående uddannelse, og som er bosat i en af de øvrige lande i Norden, ligestillet adgang til videregående uddannelsesinstitutioner i eget land.

Aftalen angiver, at landene: Danmark, Finland, Norge og Sverige skal betale 22.000 danske kr. for hver studerende om året. Det bliver gjort op en gang om året, hvor mange studerende, hvert land har i et af de øvrige lande, og derefter bliver nettoudgifterne modregnet i det beløb, som hvert land betaler til Nordisk Råd. Island er undtaget fra denne regel og betaler derfor intet for at have ligestillet adgang til videregående uddannelsesinstitutioner i det øvrige Norden.

Der har været nogen utilfredshed med denne aftale. Især har Danmark og Sverige klaget over aftalen, bl.a. fordi at beløbet på 22.000 danske kroner er for lavt, men også fordi for mange fremmede studerende er kommet til Danmark, henholdsvis Sverige for at gennemføre uddannelser, som er dyre og begrænset i antal. Et eksempel er norske lægestuderende i Danmark.

Færøerne har hidtil været en del af denne nordiske samarbejdsaftale, idet færingerne er danske statsborgere. Danskerne har derfor betalt for de færinger som studerer i de øvrige lande i Norden. Hvis Færøerne får suverænitet, er det nødvendigt, at Færøerne kommer med i denne nordiske samarbejdsaftale for på den måde at sikre færingerne et bredt og bæredygtigt udvalg af videregående uddannelsesmuligheder.

Det er lidt problematisk at vurdere, hvor dyr en sådan aftale bliver for Færøerne. Aftalen, som er gældende, ophæves 31. december 1999. Efter dette bliver der formentligt udarbejdet en ny aftale, som kan få stor betydning for Færøerne. Blandt andet bliver det interessant at se, om beløbet på 22.000 danske kr. forhøjes, om der bliver sat kvoter på bestemte videregående uddannelser, og om Island fortsat slipper for at betale for sine studerende.

6.3 Lærlingeuddannelse

Der er indgået aftale med så at sige alle faglige udvalg i Danmark om, at færøske svendebreve godkendes i Danmark på linie med danske svendebreve. Betingelserne for, at det kan foregå således, er, at Lærerrådet giver sikkerhed for, at indholdet i de færøske uddannelser er på mindst samme niveau som tilsvarende uddannelser i Danmark. Dette sikres bl.a. på den måde, at det udvidede Lærerråd har vedtaget og sat sig for, at lærepladser bliver godkendt efter samme godkendelsesbetingelser som er gældende i Danmark, og at færøske uddannelsesregler, svarer til de danske uddannelsesbekendtgørelser, så længe disse ikke strider mod den færøske lovgivning.

De fleste af disse aftaler er uformelle. Dog er formelle aftaler indgået med el-faget, de grafiske fag og restaurationsfaget, jern og metalfaget og gartnerfaget.

6.4 Andre områder

Ud over alle de uformelle aftaler findes et net af uformelt samarbejde, som muligvis efter suveræniteten må tilrettelægges med formelle aftaler, se eksempelvis kapitel 4. Det har stor betydning, at dette net bliver opretholdt. En idé kunne være at nedsætte dansk-færøske samarbejdsgrupper, som af den danske regering og landsstyret fik hjemmel til at drage omsorg for eller udforme regler for dette samarbejde.

6.5 Konklusion

Det er særligt på undervisningsområdet, at det er nødvendigt med samarbejdsaftaler. Der tænkes her på færingeres ret til dansk uddannelsesstøtte. Efter Støtteinstitutionens statistik skønnes det løseligt, at de uddannelsesudgifter, som Statens Uddannelsesstøtte har ved færøske studerende, ligger på omkring 63 mio. kr. Der er ingen tvivl om, at der er store økonomiske udfordringer på dette område, og at en samarbejdsaftale bør udarbejdes med danskerne omkring dette sagsområde.

Det bliver endvidere nødvendigt at samarbejde om adgang til videregående studier i Danmark og de øvrige lande i Norden. I 1996 er der indgået aftale mellem landene i Norden om ligestillet

adgang til videregående uddannelse. Aftalen bestemmer, at Danmark, Finland, Sverige og Norge betaler 22.000 kr. for hver studerende om året. Aftalen ophæves 31. december 1999, og formentligt bliver der indgået en ny aftale med ændringer.

Det bliver tillige nødvendigt med samarbejdsaftaler om lærlingeuddannelser. Dette er i særlig grad gældende for godkendelse af svendebreve.

Kapitel 7

Bilag

7.1 Oversigt over danske love, som er sat i kraft for Færøerne.

4. del

Aviser, Teatre, Kulturfonden, Biografer, Musik, Ungdomshus.

C. Teatre, Kulturfond, Biografer, Musik, Ungdomshus.

L. nr. 40 af 14.02.1935 om Det Kongelige Teater og om oprettelsen af en kulturel fond, som ændret ved L. nr. 174, 13.04.1938.

D. Aviser, Presseetik / Aviser, Pressens brug

L. nr. 147 af 13.04.1938 om pressens brug, som senest ændret ved

L. nr. 524 af 28.11.1969

L. nr. 348 af 06.06.1991 om medieansvar med senere ændringer er vedtaget i Lagtinget, men er i øjeblikket i det danske Justitsministerium.

Skal afløse L. nr. 147 af 13.04.1938 om pressens brug.

9. del

Undervisningsvæsen

B. Folkeskolen m.m.

L. nr. 51 af 14.02.1979 for Færøerne om folkeskolen.

L. nr. 65 af 08.03.1972 om tjenestemænd m.fl. i folkeskolen på Færøerne blev ophævet ved L. nr. 474 af 10.06.1997 om lov om ophævelse af lov om tjenestemænd m.fl. i folkeskolen på Færøerne. Dog får det færøske hjemmestyre med hjemmel i denne lov fortsat 80% godtgørelse af statskassen for pension til pensionerede tjenestemænd i folkeskolen, som er gået af med pensionsret frem til 31.12.1987.

L. nr. 723 af 18.11.1987 om ændring af forskellige love om Færøernes undervisningsvæsen.

L. nr. 53 af 14. 02.1979 for Færøerne om fritidsundervisning m.m.

C. Erhvervsuddannelser m.m.

L. nr. 54 af 14. februar 1979 for Færøerne om handelsskoler, tekniske skoler, samt maskinmester- og maskinistiskoler er sat i kraft for Færøerne ved Bekendtgørelse nr. 363 af 9 august 1979.

E. Seminarium

L. nr. 52 af 14.02.1979 for Færøerne om læreruddannelsen, som sat i kraft ved B. nr. 71 af 01.03.1984. Sat i kraft til at gælde fra 01.04.1984 dog med virkning fra 01.05.1980.

10. del.

Eneret og ophavsret, Patent

A. Ophavsret og fotografiske billeder

L. nr. 158 af 31.05.1961 om ophavsretten til litterære og kunstneriske værker, som ændret ved L. nr. 250 af 12.06.1975. Loven bliver i øjeblikket revideret i administrationen.

L. nr. 157 af 31.05.1961 om retten til fotografiske billeder.

B. nr. 260 af 14.07.1962 om fastsættelse af vederlag ved benyttelse af beskyttede litterære og kunstneriske værker samt fotografiske billeder.

A.nr. 272 af 21.07.1962 om arkivers, bibliotekers og museers adgang til at fremstille eksemplarer af litterære og kunstneriske værker m.v. ved fotografering

Nr. 365 af 23-09.1965 om anvendelsen af lov om ophavsretten til litterære og kunstneriske værker og lov om retten til fotografiske billeder i forhold til andre lande m.v.

19. del.

Kirke.

A. Kirke

L. nr. 109 af 29.03.1924 for Færøerne om Kirkernes Styrelse m.v., som ændret ved L. nr. 192 af 11.05.1935.

Cancellie- plakat af 19.10.1822 om utilladelig Collectering, som den er sat i kraft ved canc. skrivelse af 31.03.1827.

B. nr.111 af 25.04.1910 angaaende Kollekt i Landets Kirker paa Kristi Himmelfartsdag til Fordeel for Missionsvirksomhederne i Hedninge- og Muhamedanerverdenen.

L. nr. 62 af 01.04.1908 for Færøerne om Afløsning af Tiende og Forandring i forskellige Skatter og Afgifter. (uddrag vedr. kirkelige forhold).

L. nr. 729 af 06.11. 1990 om oprettelse af Færøernes Stift.

B. nr. 262 af 21.04.1992 om Færøernes stiftsøvrighed.

A. nr. 479 af 15.11.1922 angaaende Sjællands Stifts Deling

A. nr. 287 af 11.10.1937 angaaende Stiftsmidlernes Bestyrelse.

N.L. af 15.04.1687 2-4-4, 2-4-5, 2-4-6, 2-4-7, 2-4-8, 2-4-9, 2-4-10, 2-4-11, 2-4-12, 2-4-17.

B. nr. 13 af 16.02. 1885 om Autorisation af en ny Række Prædikentekster.

B. nr. 10 af 29.01.1897 angaaende nogle Forandringer i den almindelige Gudstjeneste paa Søn og Helligdage.

B. nr. 108 af 03.08.1898 angaaende nogle Forandringer i de ved allerhøjeste Resolution af 28de Januar 1885 autoriserede nye Prædike tekster.

L. nr. 225 af 31.05.1968 om anmeldelse af fødsler og dødsfald som sat i kraft ved A. nr. 115 af 20.02. 1989.

K. nr. 76 af 17.07. 1989 om meddelelse af fødsel og dødsfald.

B. nr. 45 af 07.02.1977 om dødsattester.

N.L. af 15.04.1687 2-5-5, 2-5-8, 2-5-9.

Fr. af 30.05.1828 om Daaben som sat i kraft ved reskript af 28.04.1832 og senest ændret ved A. nr. 115 af 20.02.1989.

A. nr. 12 af 01.02.1909 angaaende Konfirmation.

A. nr. 544 af 22.12.1922 angaaende kirkelig Vielse indenfor Folkekirken m.v., som den er sat i kraft ved A. nr. 237 af 23.05.1923.

N.L. af 15.04.1687 2-10-1.

L. nr. 100 af 19.04.1907 om forskellige Forhold vedrørende Begravelser som sat i kraft ved

A. nr. 9 af 17.01.1908.

B. nr. 61 af 16.03.1910 angaaende Adgang for Folkekirken Præster til at yde deres Medvirken ved Ligfærd, hvor Ligbrænding finder sted.

A. nr. 75 af 26.03.1910 angaaende Godkendelse af de fra Folkekirken afvigende Trossamfunds Begravelsesritualer.

B. nr. 102 af 13.04.1910 angaaende Godkendelse af de i det romersk-katolske Trossamfunds Manuale indførte Begravelsesritualer til Brug ved Begravelser paa Folkekirken Kirkegaarde.
 Danmarks og Norges Kirke-ritual af 25.07.1685.
 C. nr. 119 af 08.09.1898 angaaende Autorisation af et nyt Ritual for Bispevielse.
 B. nr. 120 af 08.09.1898 angaaende Autorisation af et nye Ritual for Præstevielse.
 A. nr. 154 af 21.11.1898 angaaende Autorisation af et Ritual for Provste-indsættelse som ændret ved B. nr. 202 af 26.07.1912.
 B. nr. 156 af 21.11.1898 angaaende Autorisation af et Ritual for Kirkevielse.
 B. nr. 230 af 26.07.1912 om præsters selvkommunion.
 B. nr. 201 af 26.07.1912 om Autorisation af nye Ritualer for Daab, Nadver og Brudevielse.
 B. nr. 361 af 21.11.1938 angaaende Autorisation af Ritual for Kirkelig velsignelse af et borgerligt stiftet Ægteskab.
 A. nr. 441 af 21.11.1923 hvorved Lov nr. 353 af 7. August 1922 om den offentlige Fred paa Folkekirken Helligdage samt Grundlovsdagen sættes i Kraft for Færøerne.
 N.L. af 15.04.1687 2-21-65, 2-21-66.
 L. nr. 128 af 28.04.1916 om Afstaaelse af Grund til Kirker og Kirkegaarde.
 A. nr. 120 af 08.04.1954 hvorved lov om kirkers brug, sognebåndsløsning m.m. sættes i kraft for Færøerne, som ændret med A. nr. 115 af 20.02.1989.
 A. nr. 232 af 25.05.1981 om ikrafttræden på Færøerne af lov om menighedsråd.
 A. nr. 47 af 22.03.1897 indeholdende Regler for Udtrædelse af og Genoptagelse i Folkekirken.
 L. nr. 88 af 15.05.1903 om Valgmenigheder som senest ændret ved A. nr. 115 af 20.02.1989.
 N.L. af 15.04.1687 1-2-11, 1-2-12, 1-4-34, 1-6-7.
 N.L. af 15.04.1687 2-5-17, 2-16-4, 2-16-5, 2-17-1, 2-17-2, 2-17-3, 2-17-5, 2-17-7, 2-17-8, 2-17-9, 2-21-7.
 L. nr. 79 af 03.03.1948 om Adgang for Biskopper til Fritagelse i visse Tilfælde for at føre Tilsyn med en Menighed og dennes Præster.
 N.L. af 15.04.1687 2-3-3, 2-3-5, 2-3-6, 2-3-9, 2-4-1, 2-5-19, 2-7-3, 2-7-5, 2-11-1, 2-11-3, 2-11-8, 2-11-9, 2-11-15, 2-14-12, 2-17-5.
 L. nr. 195 af 16.04.1941 om Adgang til Præsteembeder i Folkekirken som ændret ved L. nr. 173 af 04.06.1947.
 B. nr. 89 af 23.08.1901 angaaende Adgang for Folkekirken Præster til at afholde Gudstjeneste og Forrette Altergang i en evangelisk-luthers Frimenigheds Kirke.
 B. nr. 191 af 18.11.1904 angaaende Adgang for Folkekirken Præster til at afholde Gudstjeneste og Forrette Altergang i en evangelisk-luthersk Frimenigheds Kirke under Vakance i Frimenighedens Præsteembeder.
 B. nr. 189 af 29.07.1912 angaaende Tilladelse for Præster ved visse evangelisk-lutherske Frimenigheder her i Riget til at bære Folkekirken Præstedragt.
 B. nr. 49 af 21.01.1921 om Præstevielse af teologiske Kandidater i visse Tilfælde.
 A. nr. 34 af 06.02.1936 angaaende Ophævelse af Præsteskyds paa Færøerne og Udredelse af Befordringsgodtgørelse til Præsterne sammesteds.
 N.L. af 15.04.1687 2-15-3, 2-15-5, 2-21-34, 2-21-36.
 A. af 29.03.1814 om Bekendere af den mosaiske Religion.
 B. af 02.11.1865 om Anerkendelse af Methodistkirken.
 L. nr. 59 af 01.04.1912 om ophævelse af Kundgørelse ved Kirkestævne m.m.

7.2 Overenskomster og konventioner gældende mellem Danmark og andre lande på undervisningsområdet

- Bekendtgørelse om en mellem Danmark og Frankrig afsluttet Overenskomst vedrørende den videnskabelige, litterære og skolemæssige Forbindelse.
- Bekendtgørelse om Danmarks Ratifikation af den i London den 16. November 1945 undertegnede Overenskomst om Oprettelse af de Forenede Nationers Organisation for undervisningsmæssige, videnskabelige og kulturelle Spørgsmål.
- Bekendtgørelse om Danmarks ratifikation af den i Paris den 11. december 1953 undertegnede europæiske konvention om ligestilling af eksaminer, der giver adgang til universiteter.
- Bekendtgørelse om Danmarks ratifikation af den af De forenede Nationers organisation for undervisningsmæssige, videnskabelige og kulturelle spørgsmål.
- Bekendtgørelse om andre landes tiltrædelse af overenskomsten af 16. november 1945 om UNESCO
- Bekendtgørelse om andre landes tiltrædelse af den europæiske konvention af 11 december 1953 om ligestilling af eksaminer, der giver adgang til universiteter.
- Bekendtgørelse om Tyrkiets ratifikation af Den Europæiske Konvention af 11. december 1953 om ligestilling af eksaminer, der giver adgang til universiteter.
- Bekendtgørelse om Danmarks ratifikation af Den Europæiske Konvention af 15. december 1956 om ligestilling af studieperioder ved universiteter.
- Bekendtgørelse om konvention om De forenede Nationers Organisation for uddannelse, Videnskab og Kultur.
- Bekendtgørelse om Sveriges ratifikation af Den europæiske Konvention af 11 december 1953 om ligestilling af eksaminer, der giver adgang til universiteter.
- Bekendtgørelse om andre landes stilling til UNESCO- konventionen af 10. december 1948 til lettelse af den internationale udveksling af synlige og hørbare materialer af undervisningsmæssig, videnskabelig og kulturel karakter.
- Bekendtgørelse om andre landes stilling til Den europæiske Konvention af 15 december 1956 om ligestilling af studieperioder ved universiteter.
- Bekendtgørelse af europæiske konvention om akademisk anerkendelse af universitetsgrader.
- Bekendtgørelse af overenskomst med U.S.A om ændring af overenskomsten af 23. august om finansiering af kulturelt samarbejde.
- Bekendtgørelse af protokol af 4. juni 1964 til den europæiske konvention om ligestilling af eksaminer, der giver adgang til universiteter.
- Bekendtgørelse af overenskomst med USA om ændring af overenskomst af 28. maj 1962 om finansiering af kulturelt samarbejde.
- Bekendtgørelse om andre landes stilling til den europæiske konvention af 15 december 1956 om ligestilling af studieperioder ved universiteter.
- Bekendtgørelse af konvention af 15 december 1960 mod forskelsbehandling inden for undervisningen samt protokol af 18. december 1962 om bilæggelse af stridigheder i forbindelse med konventionens håndhævelse.
- Bekendtgørelse om andre landes stilling til protokol af 4. juni 1964 til den europæiske konvention om ligestilling af eksaminer, der giver adgang til universiteter.

- Bekendtgørelse om andre landes tiltrædelse af den europæiske konvention af 14. december 1959 om akademisk anerkendelse af universitetsgrader.
- Bekendtgørelse om andre landes tiltrædelse af den europæiske konvention af 15. december 1956 om ligestilling af studieperioder ved universiteter.
- Bekendtgørelse om andre landes tiltrædelse af konventionen af 15. december 1960 mod forskelsbehandling inden for undervisningen.
- Bekendtgørelse om andre landes tiltrædelse af konventionen om De forenede Nationers Organisation for Uddannelse, Videnskab og Kultur.
- Bekendtgørelse om andre landes tiltrædelse af UNESCO- konventionen af 10. december 1948 til lettelse af den internationale udveksling af synlige og hørbare materialer af undervisningsmæssig, videnskabelig og kulturel karakter.
- Bekendtgørelse af overenskomst af 13. februar 1969 om oprettelse af en europæisk molekylærbiologisk konference.
- Bekendtgørelse af traktat af 1. juli 1965 med Island om overførelse af dele af Den arnamagnæanske Stiftelses håndskrifter til forvaring og forvaltning af Islands Universitet
- Bekendtgørelse om andre landes tiltrædelse og opsigelse af konvention om De forenede Nationers Organisation for uddannelse, Videnskab og Kultur.
- Bekendtgørelse af overenskomst med USA om ændring af overenskomsten af 28. maj 1962 om finansiering af kulturelt samarbejde.
- Bekendtgørelse om andre landes tiltrædelse af konventionen af 16. november 1945 om De forenede Nationers Organisation for Uddannelse, Videnskab og Kultur.
- Bekendtgørelse om andre landes tiltrædelse af Unesco-konventionen af 10. december 1948 til lettelse af den internationale udveksling af synlige og hørbare materialer af undervisningsmæssig, videnskabelig og kulturel karakter.
- Bekendtgørelse af status af 12. april 1957 for Europaskolen.
- Bekendtgørelse om andre landes tiltrædelse af konventionen af 16. november 1945 om De forenede Nationers Organisation for Uddannelse, Videnskab og Kultur.
- Bekendtgørelse om andre landes tiltrædelse af konventionen af 15. december 1960 mod forskelsbehandling inden for undervisningen samt protokollen af 18. december 1962 om bilæggelse af stridigheder i forbindelse med konventionens håndhævelse
- Bekendtgørelse om andre landes tiltrædelse af konventionen af 16. november 1945 om De forenede Nationers Organisation for uddannelse, Videnskab og Kultur.
- Bekendtgørelse om andre landes tiltrædelse af overenskomsten af 13. februar 1969 om oprettelse af en europæisk molekylærbiologisk konference.
- Bekendtgørelse af overenskomst af 10. maj 1973 om oprettelse af europæisk molekylærbiologisk laboratorium
- Bekendtgørelse om andre landes tiltrædelse af konventionen af 16. november 1945 om De forenede Nationers Organisation for Uddannelse, Videnskab og Kultur.
- Bekendtgørelse af konventionen af 30. maj 1975 vedrørende oprettelsen af en europæisk rumorganisation.
- Bekendtgørelse om andre landes tiltrædelse af konventionen af 15. december 1960 mod forskelsbehandling inden for undervisningen.

- Bekendtgørelse af ILO- konvention nr. 142 af 23. juni 1975 om erhvervsvejledning og erhvervsuddannelse.
- Bekendtgørelse af aftale af 19. juni 1978 om ændring af bilaget til vedtægten for Europaskolen.
- Bekendtgørelse af Unesco-konvention af 21. december 1979 om anerkendelse af studier, diplomer og grader inden for de videregående uddannelser i de stater, der tilhører Europa-regionen.
- Bekendtgørelse om udvidelse af Færøerne af overenskomst af 3. marts 1982 med Finland, Island, Norge og Sverige om et fælles nordisk arbejdsmarked for lærere i folkeskolen
- Bekendtgørelse af aftale af 11. april 1984 om ændring af tillægget til vedtægten for Europaskolen
- Bekendtgørelse om andre landes tiltrædelse af Unesco-konventionen af 21. december 1979 om anerkendelse af studier, diplomer og grader inden for de videregående uddannelser i de stater, der tilhører Europaregionen.
- Bekendtgørelse om andre landes tiltrædelse af overenskomsten af 16 november 1945 om De Forenede Nationers Organisation for Uddannelse, Videnskab og Kultur.
- Bekendtgørelse om andre landes tiltrædelse af den europæiske konvention af 11. december 1953 og af den dertil knyttede protokol af 4. juni 1964 om ligestilling af eksaminer, der giver adgang til universiteter.
- Bekendtgørelse om andre landes tiltrædelse af den europæiske konvention af 15. december 1956 om ligestilling af studieperioder ved universiteter.
- Bekendtgørelse om andre landes tiltrædelse af den europæiske konvention af 14 december 1959 om akademisk anerkendelse af universitetsgrader.
- Bekendtgørelse om andre landes tiltrædelse af UNESCO- overenskomsten af 10. december 1948 til lettelse af den internationale udveksling af synlige og hørbare materialer af undervisningsmæssig, videnskabelig og kulturel karakter.
- Bekendtgørelse om protokol af 1. august 1986 mellem Danmark og Island om overførelse af dele af Den arnamagnæanske Stiftelses håndskrifter til forvaring og forvaltning af Islands Universitet.
- Bekendtgørelse om andre landes tiltrædelse af Unesco-konventionen af 21. december 1979 om anerkendelse af studier, diplomer og grader inden for de videregående uddannelser i de stater, der tilhører Europa-regionen.
- Bekendtgørelse om forlængelse af gyldigheden af overenskomsten af 13. januar 1969 om oprettelse af en europæisk molekylærbiologisk conference.
- Bekendtgørelse om andre landes tiltrædelse af UNESCO- konventionen af 15. december 1960 mod forskelsbehandling inden for undervisningen samt protokollen af 18 december 1962 om bilæggelse af stridigheder i forbindelse med konventionens håndhævelse.
- Bekendtgørelse af aftale af 29. september 1986 med Finland, Island, Norge og Sverige om fælles arbejdsmarked for faglærere, lærere i praktisk-æstetiske fag og speciallærere i grundskolen.
- Bekendtgørelse af aftale af 29. september 1986 med Finland, Island, Norge og Sverige om fælles arbejdsmarked for faglærere og lærere i praktisk-æstetiske fag i gymnasieskolen.

- Bekendtgørelse af overenskomst af 4. marts 1992 med Finland, Island, Norge og Sverige om uddannelsesfællesskab på gymnasialt niveau.
- Bekendtgørelse om udvidelse til Grønland af nordisk overenskomst om uddannelsesfællesskab på gymnasialt niveau af 4. marts 1992.
- Bekendtgørelse om andre landes tiltrædelse af overenskomsten af 16. november 1945 om De forenede Nationers Organisation for Uddannelse, Videnskab og Kultur.

Social- og Sundhedsdirektoratet

Indholdsfortegnelse

Indledning	225
KAPITEL 1	228
Folketingslove, der er i kraft for hele riget	228
KAPITEL 2	234
Folketingslove, der er sat i kraft for Færøerne	234
KAPITEL 3	253
Danske autorisationslove, der er sat i kraft for Færøerne ved kongelig anordning	253
KAPITEL 4	269
Rammeloven på det sociale område, med udfyldende lovgivning	269
KAPITEL 5	283
Rammeloven for sundhedsvæsenet på Færøerne, med udfyldende lovgivning	283
KAPITEL 6	294
Andre færøske lagtingslove på social- og sundhedsområdet	294
KAPITEL 7	304
Samarbejdsaftaler for Social- og Sundhedsdirektoratet.....	304
KAPITEL 8	313
Mellemfolkelige aftaler, der administrere af Landsstyremanden for sociale og sundhedsmæssige anliggender	313
KAPITEL 9	316
Konklusion over suverænitetprojektet/Social- og sundhedsområdet	316

Indledning

I forbindelse med den kommende folkeafstemning om fuld suverænitet har der siden oktober 1998 arbejdet tre udvalg med et projekt, der beskriver, hvilke krav der stilles til det færøske samfund i forbindelse med fuld suverænitet. Disse udvalg er: økonomigruppen, traktatudvalget og administrationsgruppen. Administrationsgruppen har været bemanded med repræsentanter for alle færøske direktorater.

Direktoraterne har i denne forbindelse haft et kommissorium, der går ud på at udarbejde en analyse af de forskellige forretningsområder. Social- og Sundhedsdirektoratet har i denne forbindelse beskrevet social- og sundhedsområdet i henseende til administration, lovgivning og finansiering.

Det er i forbindelse med administrationen beskrevet, hvilke danske og færøske administrative myndigheder der er i henhold til lovgivningen på området, og hvilke opgaver disse myndigheder har. For at få et overblik over, hvor omfattende administrationsopgaverne er på området, er der lagt megen energi i at få området analyseret.

Det er i forbindelse med lovgivningen beskrevet, hvordan og hvornår lovgivningen er sat i kraft, og hvilken slags overtagelse der er tale om, dvs., om området er overtaget i henhold til § 2 eller § 9 i hjemmestyrelsen, eller om området ikke er blevet overtaget.

Det er i forbindelse med finansiering beskrevet, hvem der har det økonomiske ansvar, færøske eller danske myndigheder.

Der er intet talmateriale med i denne analyse, da der ikke har været tid til dette, på grund af afleveringsfristen. Arbejdet med at få disse tal frem fortsætter, og tallene vedlægges som bilag på et senere tidspunkt. Det er ikke muligt at finde frem til tal for udgifter, der er bevilget på finansloven, og for andre bestemte udgifter, som den danske stat betaler for, som for f.eks. Landslægen. Der vurderes derfor ikke i denne analyse, hvor meget et færøsk Sundhedsministerium ville koste. Der må foretages nærmere undersøgelser af dette.

Social- og sundhedsområdet er et meget svært forståeligt område i forbindelse med lovgivning. Derfor vurderedes der, at det var nødvendigt at analysere denne lovgivning nærmere, før analysen af social- og sundhedsområdet.

Der tales ofte om, at Færøerne har "overtaget" et anliggende fra Danmark. Men en "overtagelse" er et meget vidt begreb. Det er muligt, at overtage et område både administrativt, lovgivningsmæssigt og økonomisk, eller kun at overtage det delvis.

§ 9 i hjemmestyrelsen er én overtagelsesmåde. Ved denne overtagelse er området fællesanliggende, og der er to muligheder for overtagelse:

- For det første kan vi efter forhandlinger med Danmark aftale, at vi overtager et anliggende administrativt og lovgivningsmæssigt således, at kun det økonomiske ansvar forbliver i Danmark.
- For det andet har vi endvidere mulighed for at overtage det administrative ansvar for et sagsområde, og Danmark beholder så både det lovgivningsmæssige og økonomiske ansvar på området.

En tredje overtagelsesmulighed findes i henhold til § 2 i hjemmestyreloven, der fastsætter, at det færøske hjemmestyre kan overtage et anliggende ved at overtage både det administrative, lovgivningsmæssige og økonomiske ansvar fra Danmark. Området er med dette endelig overtaget og er nu særanliggende.

Der findes således tre muligheder for overtagelse. Alle disse muligheder findes på social- og sundhedsområdet.

Det sociale område er overtaget, både administrativt og lovgivningsmæssigt, men på sundhedsområdet, har vi kun overtaget den del, der behandler ydelser til borgeren. Sundhedsanliggender, der drejer sig om sundhedsfaglige regler, er hverken blevet overtaget administrativt, lovgivningsmæssigt eller økonomisk.

Det færøske hjemmestyre overtog i 1948 Apoteksvæsenet, og Ulykkesforsikringen i 1980 i henhold til § 2 i hjemmestyreloven. Dette er endvidere de eneste områder på social- og sundhedsområdet, der er endelig overtaget som særanliggender.

Administrationen af socialvæsenet blev overtaget i 1975, og administrationen af sundhedsvæsenet i 1977. Administrationen af særfor sorgen, sygekasserne og den primære sundhedstjeneste blev overtaget i 1988.

I henhold til "L.nr. 315 af 17.05.95 om sociale ydelser på Færøerne" og "L.nr. 316 af 17.05.1995 om sundhedsvæsenet på Færøerne" fik det færøske hjemmestyre hjemmel til at fastsætte regler vedrørende opgaver, ydelser og administration i den største del af social- og sundhedsvæsenet.

Overtagelser efter disse to rammelove kaldes for § 9-overtagelser i henhold til hjemmestyreloven. De danske love på området der gælder på Færøerne, forbliver dog i kraft, indtil de afløses af færøske lagtingslove.

Den danske støtte til det færøske social- og sundhedsvæsen blev til og med 1987 udbetalt til landskassen som refusion. Den 9. Marts 1987 aftalte den danske regering og Færøernes landsstyre, at afvikle refusionsordningen, og støtten til social- og sundhedsvæsenet blev herefter udbetalt som bloktilskud, samtidig med, at de danske bemyndigelser til at udarbejde regler om driften af forskellige foranstaltninger inden for sundhedsvæsenet bortfaldt.

Ved § 9-overtagelser ligger det statsretslige, økonomiske ansvar for området hos Folketinget og den danske minister. Folketinget har dog ved rigslove overført udgiftspligten til det færøske hjemmestyre på social- og sundhedsområdet. Som refusion for at betale udgifterne modtager hjemmestyret bloktilskud.

Anliggender, der ikke er blevet overtaget som særanliggender i henhold til hjemmestyreloven, er fællesanliggender. På sundhedsområdet kan disse anliggender blive særanliggender ved, at hjemmestyret eller den danske regering formelt fremsætter ønske om dette.

Fællesanliggender administreres som hovedregel af rigsmyndighederne og reguleres således af dansk lovgivning, der er sat i kraft for Færøerne. Dette er dog ikke tilfældet for § 9-overtagelser, men er tilfældet for autorisationslove, og fællesanliggender i øvrigt på sundhedsområdet.

Denne redegørelse, der beskriver social- og sundhedsområdet, tilsigter at fungere som et opslagsværk, således, at det er muligt at slå op i en bestemt lov og herved finde alle nødvendige oplysninger om loven. For at gøre dette muligt, har det været nødvendigt med mange gentagelser i rapporten.

Rapportens kapitler er inddelt efter, hvilke love der er tale om. Med denne inddeling skulle det være muligt at beskrive, hvad der kræves i forbindelse med forskellig lovgivning i forbindelse med fuld suverænitet.

I analysen findes al gældende lovgivning på Færøerne på social- og sundhedsområdet. Hvis der bliver tale om færøsk suverænitet, ville det være interessant at undersøge lovgivningen i andre lande, som f.eks. på Island eller hos andre smånationer, for at sammenligne områderne eller for at se på, om social- og sundhedslovgivningen måske skulle opbygges anderledes, end den er på nuværende tidspunkt.

Der har ikke været mulighed for at lave en sådan analyse i denne redegørelse, men den er begyndelsen til et større analysearbejde af, hvilken lovgivning der skal gælde på social- og sundhedsområdet, hvis der bliver tale om fuld suverænitet.

Kapitel 1

Folketingslove, der er i kraft for hele riget

Her er der som oftest tale om oprindelige gamle, danske love, der er sat i kraft, før hjemmestyrrelovens vedtagelse i 1948, der endnu formelt gælder for Færøerne. Før anden verdenskrig var Færøerne et almindeligt, dansk amt, og de danske love havde derfor også umiddelbar gyldighed på Færøerne. En særlig lov fastsatte dog, at disse danske love almindeligvis ikke blev gyldige på Færøerne før fire uger efter, at de var bekendtgjort i Dimmalætting (en færøsk avis).

Nogle folketingslove er dog sat i kraft for hele riget efter anden verdenskrig.

Krigsskadeserstatning

Lb. nr. 244 af 01.04.1992 om erstatning til besættelsestidens ofre, som ændret ved L. nr. 502 af 24.06.1992 om ændring af lov om erstatning til besættelsestidens ofre (færøske fiskere).

1. Administrative myndigheder og opgaver

De administrative myndigheder er Arbejdsskadestyrelsen og Erstatningsrådet.

Arbejdsskadestyrelsen administrerer loven. Til behandling af en ansøgning kræves, at sygehuse, læger og andre videregiver oplysninger til Arbejdsskadestyrelsen af betydning for behandlingen af erstatningen.

Afgørelser truffet af Arbejdsskadestyrelsen i henhold til denne lov kan indbringes for Erstatningsrådet.

2. Lovgivning

Loven fastsætter, at danske statsborgere, der har sejlet med færøske fiskeskibe i mindst 6 måneder i perioden fra 9. april 1940 til 5. maj 1945, kan søge om erstatning for tab af erhvervsevne. For at bevise denne sejltid skal ansøgeren henvende sig til Færøernes Landsarkiv for at få oplyst sejltid. Loven gælder også for ægtefæller til dem, der sejlede.

Loven er en folketingslov, der er sat i kraft for hele riget i april 1992. Folketinget gennemførte visse ændringer i loven i tilfælde, hvor der var tale om færøske fiskere. Disse ændringer blev sat i kraft for Færøerne i juni 1992.

Formålet med loven, der fastsætter regler om krigsskadeserstatning for anden verdenskrig, er opnået, når de, der er omfattet af loven, ikke længere er i live. Derfor vurderes det, at det ikke er nødvendigt med færøsk lovgivning på området.

Området er fællesanliggende, dvs., at ansvaret ligger hos de danske myndigheder, administrativt, økonomisk og lovgivningsmæssigt.

3. Økonomisk ansvar

Den danske stat har det økonomiske ansvar. Både for lovens administration og for selve krigsskadeerstatningen.

Ligbrænding

L. nr. 60 af 14.03.1931 om Ligbrænding.

1. Administrative myndigheder og opgaver

De administrative myndighederne er den danske justitsminister og politiet.

Justitsministerens opgave er i henhold til loven at fastsætte nærmere regler for ligbrænding. Justitsministeren skal godkende alle krematorier inden for riget, og han skal endvidere godkende gravstedet, hvor asken begravnes. Hvis den afdøde har haft et ønske om at blive begravet på et andet sted end almindeligt er, kan justitsministeren godkende dette. Hvis asken skal sendes til et andet land, kræves der autorisation fra Justitsministeriet.

Politiets opgave er i henhold til denne lov at undersøge, at liget er i orden, før det brændes. Hvis det er tilfældet, giver politiet en skriftlig attest på, at alt er i orden. Politiet skal føre en godkendt protokol over alle krematorier og over hvert lig der brændes. Ligbrændingsprotokoller og politiattester skal altid være tilgængelige, når der føres tilsyn.

2. Lovgivning

Loven fastsætter fremgangsmåder ved ligbrænding og ved begravelser inden for det danske rige. Folketinget har samtidig sat loven i kraft for hele riget, dvs. for Danmark, Færøerne og Grønland. Den danske regering har udarbejdet loven og bekendtgørelsen.

Dansk bekendtgørelse, der er sat i kraft i henhold til loven:

- *B. nr. 202 af 01.06.1937 om Regulativ for Udførelse af Ligbrænding.*

Lovområdet er fællesanliggende, men henhører under liste A i hjemmestyreloven. Det betyder, at det færøske hjemmestyre eller rigsmyndighederne altid har mulighed for at beslutte, at området overtages som færøsk særanliggende.

3. Økonomisk ansvar

Danmark har det økonomiske ansvar på området og betaler udgifterne til administration i henhold til loven.

Sindssygdom

L. nr. 118 af 13.04.1938 om sindssyge Personers Hospitalsophold, som senest ændret ved L. nr. 225 af 07.06.1972.

I hovedsagen omhandler loven sindssyges retsstilling.

Loven fastsætter regler om, hvornår personer kan indlægges på sygehus pga. sindssygdom, og hvornår personer kan tvangsindlægges på sygehus for sindssygdom. Loven fastsætter tillige regler for udskrivning af personer og for, hvornår udskrivning kan nægtes.

1. Administrative myndigheder og opgaver

De administrative myndigheder er den danske justitsminister, Sundhedsstyrelsen i Danmark, landfogeden på Færøerne og politiet.

Justitsministerens opgave i henhold til denne lov er at autorisere statslige sygehuse, kommunal sygehus og private behandlingsinstitutioner, der benyttes til behandling af sindssyge. Autorisationerne gives efter indstilling fra Sundhedsstyrelsen og skal fornyes, når behandlingsinstitutionen skifter ledende læge. Autorisationen kan tilbagekaldes, når en læge vurderer, at en patient ikke skal udskrives, fordi han kan være til fare for sig selv eller andre. Lægen kan også i andre tilfælde afslå at udskrive en patient, men så skal justitsministeren godkende afslaget. Justitsministeren har endvidere til opgave at fastsætte nærmere regler for politiet i forbindelse med deres deltagelse i indlæggelse af sindssyge.

Sundhedsstyrelsen har kun én opgave i henhold til loven, nemlig vedrørende autorisation.

Landfogedens opgave i henhold til loven er at sørge for gode sikkerhedsforanstaltninger i forbindelse med sindssyge personer, når den syge ifølge lægeerklæring kan være til fare for retssikkerheden i fare. Det er kun landfogeden, der kan ændre eller ophæve disse sikkerhedsforanstaltninger. Spørgsmål vedrørende lovligheden af at tilbageholde personer kan kræves indbragt for domstolene.

Politiets opgave i henhold til denne lov er at hjælpe med indlæggelse af sindssyge personer, og at give skifteretten, hvor vedkommende bor, meddelelse om tvangsindlæggelsen.

2. Lovgivning

Området er fællesanliggende. Loven blev sat i kraft i 1938 for hele riget, både i Danmark, på Færøerne og på Grønland. Der er sat en ny lovgivning i kraft på dette område i Danmark, men loven er endnu ikke sat i kraft for Færøerne.

Da der er tale om et fællesanliggende, er der mulighed for at sætte den nye danske sindssygelov i kraft for Færøerne ved kongelig anordning. Hvis vi skal have en færøsk lovgivning, anbefales det, at ordningen gøres enklere end den danske. Den danske administration af loven er omfattende, og den nye lov kræver endnu større administration.

Vi har overtaget det administrative og lovmæssige ansvar for sygehusvæsenet (se kap. 5). Sindsygeloven er tilknyttet sygehusvæsenet og kan derfor tænkes overtaget.

3. Økonomisk ansvar

Den danske stat betaler udgifterne i henhold til loven.

Ekspropriation til sygehuse

L. nr. 293 af 27.04.1949 om bemyndigelse for Færøernes landsstyre til ekspropriation af grunde til anlæg af sygehuse i Tveraa og Thorshavn.

1. Administrative myndigheder og opgaver

Den administrative myndighed er Færøernes landsstyre.

I henhold til denne lov har Landsstyret bemyndigelse til at købe eller ekspropriere områder, således at byggeri af sygehuse i Tvøroyri og Tórshavn kunne igangsættes.

2. Lovgivning

Loven er dansk og er sat i kraft for Færøerne direkte af Folketinget. Hensigten med loven var begrænset til et bestemt formål i 1949. Formålet med loven er nu opnået.

3. Økonomisk ansvar

Landskassen betalte udgifterne i henhold til loven.

Landskassen har ikke længere nogen udgifter ved loven.

Lægeundersøgelse af børn

L. nr. 236 af 30.04.1946 om Lægeundersøgelse af børn.

1. Administrative myndigheder og opgaver

De administrative myndigheder i henhold til denne lov er den danske indenrigsminister, Sundhedsstyrelsen i Danmark og de færøske kommuner.

Kommunerne skal i henhold til loven sikre, at børn i kommunen modtager op til 9 gratis, forebyggende sundhedsundersøgelser af en læge. Af disse skal tre foretages, før barnet fylder 1 år.

Indenrigsministerens opgave er i henhold til denne lov at fastsætte nærmere regler på området og at fastsætte det vederlag, som lægen modtager for at gennemføre undersøgelserne.

Sundhedsstyrelsens opgave er at fastsætte nærmere regler om undersøgelserne og om oplysningspligt i henhold til loven.

2. Lovgivning

Området er en del af kommunelægernes arbejde (se kap. 5).

Området reguleres lovgivningsmæssigt i Danmark. Folketinget har sat loven i kraft for hele riget, dvs., at der ikke er sat nogen begrænsning i loven om, at den kan sættes i kraft for Færøerne ved kongelig anordning. Loven omfatter derfor endvidere Færøerne. Loven er afviklet i Danmark, og lægeundersøgelser af børn reguleres i stedet i "L.nr. 438 af 14. juni 1995 om forebyggende sundhedsordninger for børn og unge."

Denne lov er ikke sat i kraft for Færøerne, men hensigten, med hjemmel i rammeloven for sundhedsområdet, at udarbejde en færøsk lagtingslov på området (se kap. 5). Da ophævelsen af den gamle lov ikke er bekendtgjort på Færøerne, er loven endnu i kraft her, jfr. "L.nr. 735 af 06.12.89 om kundgørelse af love, anordninger og bekendtgørelse på Færøerne."

Når denne lov er udarbejdet og sat i kraft, ophæves loven om lægeundersøgelser, og så har vi overtaget området jfr. § 9 i hjemmestyrelsen.

I denne forbindelse er der ikke tale om faglige krav til et bestemt sundhedsområde eller om en international standard for sundhedsområdet, men loven fastsætter udelukkende regler om ydelser til borgere på Færøerne vedrørende lægeundersøgelser af børn.

Dansk bekendtgørelse, sat i kraft jfr. gældende lov:

- *B.nr. 576 af 10.12.1981 om lægeundersøgelser af børn.*

3. Økonomisk ansvar

Ordningen administreres if. loven ved, at kommunerne forskudsvis udbetaler lægernes vederlag. Halvdelen af kommunernes udgifter refunderes fra den danske statskasse (refusionsordningen). Som før nævnt er refusionsordningen ophævet, jfr. aftale med Danmark i 1987, og bloktilskuddet er kommet i stedet. Loven administreres derfor ved, at lægernes vederlag betales på Færøerne af bloktilskuddet.

Erstatning for vaccinationsskader

L. nr. 82 af 08.03.1978 om erstatning for vaccinationsskader.

1. Administrative myndigheder og opgaver

De administrative myndigheder er staten, den danske sundhedsminister, Arbejdsskadestyrelsen i Danmark, Den Sociale Ankestyrelse i Danmark og den danske socialminister.

Statens opgave er at yde den vaccinerede eller pårørende erstatning, hvis grundlag skønnes at være en vaccination, der er foretaget på Færøerne mod en sygdom, der er omfattet af loven om tilbud om gratis vaccination mod visse sygdomme (se nedenfor kap. 2). Staten yder endvidere erstatning for skader, der uden tvivl er forårsaget af smitte fra personer, der er blevet vaccineret.

Sundhedsministerens opgave er at fastsætte regler om, at loven tillige kan omfatte andre vaccinationer end dem, der er nævnt i loven.

Sundhedsministerens opgave er at fastsætte regler om, hvad der skal ske med ydelserne, hvis den skadede er kommet under særforsorg eller anden social forsyning.

Arbejdsskadestyrelsens opgave er at behandle sager vedrørende ydelser i henhold til loven. Før der træffes afgørelse, skal Arbejdsskadestyrelsen oplyse sagen og spørge sig for hos dem, der er part i sagen. (I den færøske lov står, at Sikringsstyrelsen har disse opgaver, men jfr. en dansk lovændring er opgaverne flyttet over til Arbejdsskadestyrelsen).

Læger, der opdager, at der er sket skade ved en vaccination, skal meddele dette til Arbejdsskadestyrelsen. Afgørelser truffet af Arbejdsskadestyrelsen kan indbringes for Den Sociale Ankestyrelse, der behandler sagen som en almindelig klagesag.

2. Lovgivning

Folketinget satte i 1978 loven i kraft for hele riget, dvs. i Danmark, for Færøerne og for Grønland. Efter oplysninger fra Rigsombudet er loven bekendtgjort i Dimmalætting (en færøsk avis) den 22.04.1980. Der er gennemført mange ændringer i den danske lov, men disse er ikke blevet bekendtgjort på Færøerne.

3. Økonomisk ansvar

Området er fællesanliggende, dvs. at Danmark har det økonomiske ansvar, både vedrørende administrationen på området og vedrørende patientens erstatning.

Kapitel 2

Folketingslove der er sat i kraft for Færøerne

Dette kapitel omhandler love, der er vedtaget af Folketinget, men som tillige skal gælde for Færøerne. Der findes forskellige procedurer i forbindelse med disse love, men de almindelige er:

- I den danske lov fastsættes det, at loven ikke gælder for Færøerne, men at loven kan sættes i kraft ved kongelig anordning. Loven tilpasses herefter til færøske forhold, forelægges for Lagtinget til vedtagelse og får siden gyldighed for Færøerne, når den er lovligt bekendtgjort her. (Kongelig anordning nr. ... af ... om ikrafttræden for Færøerne af lov om ...).
- En særlig lov for Færøerne der er udarbejdet specielt til færøske forhold, vedtages af Folketinget. Loven får gyldighed for Færøerne, når den er bekendtgjort efter de regler, der er gældende her, dvs., at den tillige er bekendtgjort på Færøerne ("Lov nr.... af ... for Færøerne om ... ").

Særforsorgen

L. nr. 719 af 18.11.1987 om udlægning af særforsorgen m.v. på Færøerne.

1. Administrative myndigheder og opgaver.

De administrative myndigheder er i henhold til loven hjemmestyret og "Skúlin á Trøðni" (en undervisningsinstitution for handicappede). Siden loven trådte i kraft, er der dog sket strukturelle ændringer i den offentlige administration, der har medført, at de administrative myndigheder nu er landsstyremanden for sociale anliggender, "Skúlin á Trøðni" og Særforsorgen (der er en del af en ny institution: "Hjemmeplejen og særforsorgen").

Særforsorgen har ansvaret for de handicappedes forhold, både når der er tale om behandling, arbejde og oplæring. Særforsorgen fører tillige tilsyn med boinstitutioner og værksteder for handicappede.

"Skúlin á Trøðni" har til opgave at undervise og optræne de handicappede, og landsstyremanden for sociale anliggender har ansvaret for det udfyldende lovarbejde, dvs. bekendtgørelser, reglement o.a., der vedrører de handicappede.

2. Lovgivning

Loven er sat i kraft for Færøerne ved folketingslov. Sagsområdet blev overtaget den 1. januar 1988 som et § 9-anliggende i henhold til hjemmestireloven og har til hensigt at give de færøske myndigheder ansvaret for driften af særforsorgen, ansvaret for de handicappedes forhold og derudover ansvaret for det personale, der arbejder indenfor særforsorgen.

3. Økonomisk ansvar

Det økonomiske ansvar ligger hos en dansk myndighed, fordi området er overtaget som et § 9-anliggende, men de danske myndigheder har ved rigslov givet det færøske hjemmestyre pligten til at afholde udgifterne i henhold til denne lov. Som refusion herfor modtager hjemmestyret bloktilskud.

Ulykkesforsikringsområdet

An. nr. 389 af 15. november 1966 for Færøerne om forsikring mod følger af ulykkestilfælde.

1. Administrative myndigheder og opgaver

Formelt har de danske myndigheder stor indflydelse og store opgaver på ulykkesforsikringsområdet på Færøerne. Det skyldes den noget indviklede retstilstand, der hersker på området – se yderligere nedenfor under ”lovgivning”.

De danske administrative myndigheder er:

- *Staten*, der bl.a. har ansvaret for sine tjenestemænd, også når de arbejder på Færøerne, har derudover formelt det økonomiske ansvar for Ulykkesforsikringsrådet.
- *Direktoratet for ulykkesforsikringen* (nu: *Arbejdsskadestyrelsen*), der bl.a. har betydelig del i sagsbehandling af ulykkesforsikringstilfælde på Færøerne.
- *Regeringen*, der bl.a. på Færøernes vegne har hjemmel til at indgå internationale aftaler på ulykkesforsikringsområdet.
- *Socialministeren*, der bl.a. har hjemmel til at udfærdige såvel almindelige regler som enkeltregler for ulykkesforsikringslovgivning på Færøerne.
- *Sorenskriverværten*, der er født formand for Ulykkesforsikringsrådet.
- *Landslægen*, der er fast medlem af Ulykkesforsikringsrådet.
- *Rigsombudsmanden*, der skal informeres om Ulykkesforsikringsrådets virksomhed.
- *Ulykkesforsikringsrådet/Appelrådet*, der er klageinstans for afgørelser der er truffet af Ulykkesforsikringsrådet.
- *Statsanstalten for Livsforsikring* (nu: *Danica*), hvis aktivitet anvendes som grundlag for beregningen af forskellige ydelser efter ulykkesforsikringslovgivningen på Færøerne.
- *Politiet i Danmark* har pligt til at yde Ulykkesforsikringsrådet støtte i visse tilfælde.
- *Dansk konsulat*, der er rette meddelelsesmyndighed ved skader, der indtræffer i udlandet.

Der er ingen færøske myndigheder, der har større opgaver på ulykkesforsikringsområdet på Færøerne. Der er dog nogle regler, der pålægger sygehuse, sygekasser og læger en meddelelsespligt i forbindelse med ulykkestilfælde.

2. Lovgivning

Loven er sat i kraft ved kongelig anordning. Ulykkesforsikringsområdet er jfr. § 2 i hjemmestyreløven færøsk særanliggende (liste A-anliggende). Dette betyder, at både hjemmestyret og rigsmyndighederne til hver en tid har mulighed for at kræve, at hjemmestyret overtager det administrative, økonomiske og lovgivningsmæssige ansvar på området.

I overensstemmelse hermed besluttede Landsstyret i 1980 at overtage hele ansvaret for området. I "overtagelsesbekendtgørelsen" (se bekendtgørelse nr. 32 af 28.marts 1980), står der dog, at den daværende (og fremdeles gældende) danske "Anordning for Færøerne om forsikring mod følger af ulykkestilfælde" – nr. 389 af 15. November 1966 – fremdeles skal forblive i kraft, indtil der er lavet nye færøske regler.

Lagtinget har endnu ikke vedtaget nogen ulykkesforsikringsregler, derfor gælder de danske regler fortsat for Færøerne.

Siden overtagelsen af ulykkesforsikringsområdet i 1980 har forskellige arbejdsgrupper været beskæftiget med at udarbejde færøske regler på området. Ingen af disse regler er dog vedtaget af Lagtinget.

Hovedloven på ulykkesforsikringsområdet er den nævnte danske "Anordning for Færøerne om forsikring mod følger af ulykkestilfælde". Anordningen er sat i kraft for Færøerne med hjemmel i den daværende danske ulykkesforsikringslov og fastsætter, hvornår og under hvilke forudsætninger personer kan få erstatning for skader, der er sket under arbejde.

Ligeledes er de gældende bekendtgørelser med hjemmel i anordningen, danske, og de pålægger danske myndigheder ansvar og opgaver på ulykkesforsikringsområdet på Færøerne.

Oversigt over regler der gælder på ulykkesforsikringsområdet:

- *Bekendtgørelse nr. 32 af 28.marts 1980 om overtagelsen af sagsområdet "loupligtig ulykkesforsikring"*
- *"Anordning nr. 389 af 15.11.1966 om forsikring mod følger af ulykkestilfælde" med senere ændringer (jfr. hjemmel givet af den danske regering i § 82 i „lov om forsikring mod følger af ulykkestilfælde, jfr. Bekendtgørelse nr. 259 af 18. august 1964."*
- *Anordning nr. 202 af 22.03.1918 angående Anvendelsen af Bestemmelserne i Lov nr. 205 af 06.07.1916 om Forsikring mod Følger af Ulykkestilfælde paa Statens Tjenestemænd og Arbejdere, som ændret ved An. nr. 154 af 03.04.1923.*
- *Anordning nr. 284 af 07.10.1926 angående Ophævelse af den ved kongelig Anordning af 22.03.1918 oprettede Stats-Ulykkesforsikring og de pågældende Sagers Henlæggelse under Arbejderforsikringsrådets Administration.*
- *Anordning nr. 245 af 10.07.1933 angående Forsikring af Fanger og forvarede mod Følger af Ulykkestilfælde.*
- *Bekendtgørelse nr. 196 af 17.06.1953 om ulykkesforsikring af arbejdere, der midlertidig beskæftiges i Grønland i virksomheder, der har sæde eller styrelse på Færøerne.*
- *Anordning nr. 394 af 08.11.1939 om Krigs-Ulykkesforsikring for søfarende, som ændret ved MB: nr. 49 af 11.12.1944.*
- *Lov nr. 93 af 20.03.1940 om Udbetaling af Hædersgaver til danske Sømand og Fiskere og deres efterladte, senest ændret ved L. nr. 67 af 03.03.1948.*

3. Økonomisk ansvar

Ulykkesforsikringsområdet er med hjemmel i § 2 i hjemmestyrelsen overtaget som et færøsk særanliggende. Derved har hjemmestyret det fulde ansvar på området, både administrativt, økonomisk og lovgivningsmæssigt.

Som før nævnt er det dog de danske regler, der formelt endnu gælder for Færøerne. Disse regler pålægger hovedsageligt kun danske myndigheder opgaver og ansvar på ulykkesforsikringsområdet. Derudover er det formelt kun Danmark, der har det økonomiske ansvar på området.

Der er således ikke overensstemmelse mellem vedtagelsen i 1980 om at overtage ulykkesforsikringsområdet som et færøsk særanliggende og de formelt gældende regler på området.

Sygehusvæsenet

"Lb. nr. 137 af 06.03.1991 af lov for Færøerne om sygehusvæsenet", senest ændret ved Ll. nr. 89 af 04.06.1996. Tillige ændret ved Ll. nr. 93 af 13.06.1995.

De fleste regler i denne lov blev ophævet, da en ny lov om Færøernes Sygehusvæsen blev sat i kraft i 1996.

Det er kun lovens §§ 17-19 der endnu er i kraft. I disse paragraffer anføres det, at Statshospitalet i Thorshavn kommer ind under det færøske hjemmestyre den 1.1.1977 og lægges sammen med Landssygehuset.

Det færøske hjemmestyre skal ikke betale Danmark noget, hvis dette bliver et færøsk anliggende.

Udtagelse af menneskeligt væv

An. nr. 317 af 22.08.88 om udtagelse af menneskeligt væv

1. Administrative myndigheder og opgaver

Sundhedsstyrelsen i Danmark er administrativ myndighed i henhold til denne lov.

Sundhedsstyrelsens opgave er at autorisere de institutioner, (sygehuse o.l.), der skal have autorisation til udtagelse af menneskeligt væv, jfr. loven.

2. Lovgivning

Loven omhandler de krav, der stilles til sundhedspersonale og sundhedsinstitutioner i forbindelse med udtagelse af menneskeligt væv.

3. Økonomisk ansvar

Den danske stat betaler udgifterne i henhold til loven.

Abort

An. nr. 228 af 20.06.1959 om foranstaltninger i anledning af svangerskab m.v. som ændret ved An. nr. 73 af 14.03.1968.

1. Administrative myndigheder og opgaver

De administrative myndigheder er Mødrehjælpsinstitutionen i Danmark, den danske sundhedsminister, staten og den danske justitsminister.

Hvis en kvinde ønsker abort, kan hun henvende sig til Mødrehjælpsinstitutionen. Mødrehjælpsinstitutionen skal yde vejledning om, hvilke abortmuligheder der foreligger. Til dette arbejde kan Mødrehjælpsinstitutionen modtage specialsthjælp udefra. Indtil der findes en tilsvarende institution som Mødrehjælpsinstitutionen på Færøerne, skal aborter her foretages i samråd med den autoriserede læge, der skal foretage aborten, og en anden autoriseret læge.

Indenrigsministerens (nu sundhedsministerens) opgave er at fastsætte regler om, at det sygehus, der foretager aborten, kan få refunderet udgifterne i forbindelse med aborten helt eller delvis fra sygehuset i det område, hvor vedkommende bor.

Staten kan yde økonomisk støtte til kommuner, private foreninger og organisationer til oplysning om graviditetsforebyggelse. Det er dog kun muligt at få støtte til halvdelen af udgifterne.

Justitsministerens opgave er at fastsætte nærmere regler for, hvordan loven skal udøves.

2. Lovgivning

Denne lov omhandler hovedsagelig, i hvilke tilfælde en kvinde har ret til abort, og hvordan dette skal foregå.

Loven er sat i kraft for Færøerne ved kongelig anordning.

3. Økonomisk ansvar

Området er ikke overtaget, men står på liste A i hjemmestyreloven.

Sundhedsanliggender kan overtages, når Færøerne ønsker det. På nuværende tidspunkt er området dansk, og Danmark har det administrative ansvar.

Forebyggende sundhedsundersøgelser og fødselshjælp

An. nr. 643 af 09.12.1982 om ikrafttræden for Færøerne af lov om svangerskabshygiejne og fødselshjælp, som senest ændret ved An. nr. 543 af 30.06.1993 (Tillige ændret ved An. nr. 845 af 18.12.1987)

1. Administrative myndigheder og opgaver

De administrative myndigheder er sundhedsministeren, Socialforvaltningen, Sundhedsstyrelsen i Danmark, Statens Seruminstitut og den danske sundhedsminister.

Landsstyremændens opgave er at fastsætte nærmere regler i henhold til loven om ydelse af gratis

forebyggende sundhedsundersøgelser til gravide kvinder og fødselshjælp.

Landsstyremanden skal ansætte jordemødre og hjælpepersonale, der er nødvendige for at overholde pligterne i henhold til loven, og han fastsætter nærmere regler for, om jordemødre er pligtige til, i samråd med landslægen, at arbejde andre steder end på sygehuse, give tilbud om vejledning fra læge i forbindelse med graviditetsforebyggelse og sørge for, at personer får oplysning om denne forebyggelse.

Sundhedsstyrelsens opgave er at udarbejde nærmere vejledende regler for, hvordan de forebyggende sundhedsundersøgelser skal finde sted i henhold til loven.

Socialforvaltningens opgave er at tage sig af kvinder, der er henvist til læge af læge eller jordemoder på grund af personlige, sociale eller økonomiske problemer, mens de er gravide.

Statens Seruminstitut har til opgave at foretage undersøgelser af de blodprøver, der er nødvendige i henhold til loven.

Den danske sundhedsminister kan fastsætte nærmere regler om undersøgelse af blodprøverne.

2. Lovgivning

Området er fællesanliggende og er sat i kraft for Færøerne ved kongelig anordning.

Loven fastsætter ikke faglige krav eller internationale standarder for et bestemt sundhedsområde, men fastsætter kun regler vedrørende ydelser til borgere på Færøerne vedrørende forebyggende sundhedsundersøgelser af gravide.

3. Økonomisk ansvar

Området er fællesanliggende, dvs. Danmark har det økonomiske ansvar.

Tilbud om gratis vaccination

An. nr. 17 af 16.01.1981 om ikrafttræden for Færøerne af lov om tilbud om gratis vaccinationer mod visse sygdomme, som ændret ved An. nr. 845 af 18.12.1987.

1. Administrative myndigheder og opgaver

De administrative myndigheder er den danske sundhedsminister, Sundhedsstyrelsen i Danmark og Statens Seruminstitut.

De danske myndigheder har disse opgaver i henhold til loven:

- Den danske sundhedsminister skal fastsætte regler vedr. tilbud om gratis vaccination mod visse sygdomme.
- Sundhedsstyrelsen skal udarbejde vejledninger vedr. vaccination i henhold til loven.
- Statens Seruminstitut skal have et vist lager af vacciner i henhold til loven.

2. Lovgivning

Området er fællesanliggende. Lovgivningen er en kongelig anordning, dvs. dansk lovgivning, der er tilpasset færøske forhold.

Der er ikke tale om faglige krav eller international standard for et bestemt sundhedsområde, men loven fastsætter kun regler vedr. om ydelser til borgere på Færøerne for så vidt angår tilbud om gratis vaccination. Det er op til Lagtinget at fastsætte, hvilke ydelser der skal tilbydes borgerne.

Med hjemmel i den kongelige anordning er ikraftsat:

- *B. nr. 634 af 05.07.1994 om gratis vaccination mod visse smitsomme sygdomme m.v. på Færøerne.*

3. Økonomisk ansvar

Landskassen afholder udgifterne i forbindelse med vederlag til læger for at vaccinere mod sygdomme i henhold til loven, og afholder endvidere udgifterne til vaccinationer. Danmark betaler øvrige udgifter i henhold til loven.

Da området er fællesanliggende, har Danmark det økonomiske ansvar.

Anmeldelse af fødsler og dødsfald

An. nr. 115 af 20.02.1989 om anmeldelse af fødsler og dødsfald.

1. Administrative myndigheder og opgaver

De administrative myndigheder er "Folkekirkens ministeralbøger", sundhedsministeren og vicebiskoppen i Danmark.

Fødsler og dødsfald skal anmeldes til "Folkekirkens ministeralbøger".

Sundhedsministeren fastsætter i samråd med vicebiskoppen nærmere regler vedr. anmeldelserne.

2. Lovgivning

Området er fællesanliggende. Loven er sat i kraft for Færøerne ved kongelig anordning.

Loven drejer sig om, hvilke myndigheder der skal modtage anmeldelser om fødsler og dødsfald på Færøerne.

Med hjemmel i loven er ikraftsat:

- *K. nr. 76 af 17.07.1989 om anmeldelse af fødsler og dødsfald.*

3. Økonomisk ansvar

Den danske stat betaler udgifterne i henhold til loven.

Sterilisation og kastration

An. nr. 73 af 14.03.1968 om sterilisation og kastration.

1. Administrative myndigheder og opgaver

De administrative myndigheder er den danske justitsminister, Retslægerådet, Mødrehjælpsinstitutionen i Danmark, Landslægen og dommeren.

Justitsministerens opgave er at fastsætte regler om behandlingen af ansøgninger om sterilisation, og om efterundersøgelser i forbindelse med kastration. Justitsministeren skal udfærdige lov om kastration efter anbefaling fra Retslægerådet. Justitsministeren er tillige ankeinstans for afgørelser, truffet af Mødrehjælpsinstitutionen.

Mødrehjælpsinstitutionen er et kollegialt organ, der har til opgave at behandle ansøgninger om sterilisation, og giver tilladelse til dette. Der kan kun gives tilladelse til sterilisation, hvis et enstemmigt kollegium går ind for det. Hvis der ikke gives tilladelse, kan dette indbringes for justitsministeren.

På Færøerne gives tilladelsen af et udvalg, der er sammensat af Landslægen, dommeren og tre medlemmer, som justitsministeren udnævner.

2. Lovgivning

Området er fællesanliggende. Loven er sat i kraft for Færøerne ved kongelig anordning.

3. Økonomisk ansvar

Området er fællesanliggende og finansieres via bloktilskuddet.

Epidemier

An. nr. 600 af 30.11.1984 om ikrafttræden for Færøerne af lov om foranstaltninger mod smitsomme sygdomme, som senest ændret ved An. nr. 845 af 18.12.1987.

1. Administrative myndigheder og opgaver

De administrative myndigheder er den danske sundhedsminister, sundhedsministeren på Færøerne, Sundhedsstyrelsen i Danmark, Epidemikommissionen, toldmyndighederne, politiet, havnemyndighederne og luftfartsmyndighederne.

Den danske sundhedsministers opgave er jævnligt at á jourføre de lister, der fastsætter, hvilke sygdomme, der kan kategoriseres som epidemier. Den danske sundhedsminister kan i samråd med Landsstyret fastsætte regler om, hvad der skal gøres på skoler og institutioner i tilfælde af en epidemi, fastsætte regler om import og eksport, forhandlinger, udlevering, behandling og oplagring af smittefarlige materialer, der stammer fra en epidemi, som er omfattet af loven. Derudover kan den danske sundhedsminister fastsætte regler om transport af lig ind og ud af landet, fastsætte regler om behandling og transport af lig mellem øerne og træffe afgørelse om, at epidemikommissionen skal modtage lægefaglig bistand til dens virksomhed. Efter forhandlinger med Landsstyret og efter anbefaling fra Sundhedsstyrelsen har den danske sundhedsmi-

nister hjemmel til at træffe afgørelse om, at foranstaltninger, der kun sættes i værk mod epidemier, tillige kan iværksættes mod andre sygdomme, ligesom han har hjemmel til at kræve, at personer inden for et bestemt afgrænset område skal vaccineres. Der kan i denne forbindelse endvidere være tale om en bestemt samfundsgruppe.

Sundhedsstyrelsens opgave er at udarbejde indstilling til den danske sundhedsminister (se ovenfor). Sundhedsstyrelsen kan tillige efter samråd med landslægen fastsætte regler om, hvilke samfundsgrupper eller hvilke personer der skal undersøges for tuberkulose, samt regler om lægehjælp til at bekæmpe en epidemi.

Landsstyrets opgave er at forhandle med sundhedsministeren, som nævnt ovenfor.

Epidemikommissionens opgave er:

- At meddele, at enhver, der er smittet af en epidemi, eller hvor det vurderes, at vedkommende er smittet med en tilsvarende sygdom, skal undersøges af en læge. Efterleves dette ikke, kan vedkommende anholdes, således at undersøgelsen kan finde sted.
- Epidemikommissionen kan meddele, at enhver, der er smittet med en alment farlig sygdom, skal lade sig isolere, og hvis det er nødvendigt, indlægges på et sygehus. Dette kan tillige finde sted ved politiets hjælp. Epidemikommissionen kan give pålæg om at isolere et område, hvor en epidemi hænger.
- Hvis det vurderes, at en person er død af en epidemi, kan Epidemikommissionen i samråd med Sundhedsstyrelsen give meddelelse om, at liget skal undersøges.
- Epidemikommissionen kan sætte bakteriologiske undersøgelser eller lignende i gang, hvis det er nødvendigt for at få konstateret en smitte.
- Efter regler, som Sundhedsstyrelsen fastsætter, kan Epidemikommissionen meddele, at smittede eller smittefarlige personer og dem, der har været i forbindelse med dem, skal lade sig desinficere; ligeledes kan kommissionen foranstalte desinfektion af løsøre, fast ejendom, transportbiler o.a.
- Epidemikommissionen kan meddele, at enhver, der ankommer til Færøerne, skal undersøges af en læge, og om det er nødvendigt undersøges af en læge på et sygehus. Dette kan tillige gennemføres med bistand fra politiet. Epidemikommissionen kan give en person, der har med transporten at gøre, en erklæring om, hvilke undersøgelser der i henhold til denne lov er foretaget af vedkommendes gods. Erklæringen skal være gratis.
- Epidemikommissionen skal fastsætte erstatning i samråd med den, der har lidt et tab som følge af undersøgelser og andet, der er iværksat i henhold til denne lov.
- Toldmyndigheder, politi, havnemyndigheder og luftfartsmyndigheder skal yde bistand ved epidemikommissionens virksomhed i henhold til denne lov.

Når en undersøgelsesinstitution undersøger HIV-antistoffer o.a., skal denne indsende månedlige rapporter om, hvor omfattende undersøgelsen er og om undersøgelsesresultaterne til Statens Seruminstitut. En læge, der har en person i behandling for tuberkulose, skal give Landslægen, Statens Seruminstitut og Sundhedsstyrelsen meddelelse om dette. Se "bekendtgørelse for Færø-

erne om laboratoriets indberetning af HIV undersøgelser m.v." og "bekendtgørelse for Færøerne om lægers anmeldelse af tuberkulose".

Landslægens opgave i henhold til reglerne ovenfor er at fungere som myndighed for læger i tilfælde, hvor en læge, f.eks. har en patient med tuberkulose. I henhold til "bekendtgørelse for Færøerne om forholdsregler mod smitsomme sygdomme i skoler og daginstitutioner for børn og unge", har Landslægen mulighed for at lukke skoler eller institutioner på grund af smittefare. Derefter sættes de foranstaltninger i gang, som Landslægen har meddelt, og skolen eller institutionen kan kun genåbnes med godkendelse fra Landslægen. Landslægen kan endvidere afgøre, at nye børn ikke får mulighed for at gå i institutionen eller på skolen, hvor der er en epidemi, og smittes et barn i en institution eller på en skole, skal Landslægen straks meddele dette til vedkommende leder. Landslægen kan fastsætte nærmere regler vedrørende information af institutioner og skoler om epidemier.

Sundhedsstyrelsen fastsætter efter forhandlinger med landslægen nærmere regler for forholdsregler ved epidemier på skoler og daginstitutioner for børn og unge. I henhold til "bekendtgørelse for Færøerne om behandling af lig" skal landslægen sørge for, at før et ligpas udstedes, skal alle krav overholdes for udstedelse af ligpas i henhold til love og bekendtgørelser. Sundhedsstyrelsen fastsætter nærmere regler vedrørende ligpas. Når en person dør af en epidemi, skal lægen indgive en indberetning til landslægen om den afdøde. Ligsyn foretages da af landslægen eller af en anden læge, som landslægen udpeger. Landslægen skaffer de nødvendige sikringsdragter og sikrer sig, at disse desinficeres og destrueres efter brug. Efter at liget er lagt i kiste, skal rummet, hvor den afdøde har opholdt sig, desinficeres efter landslægens anvisning.

Forhandlinger om vaccinationer, der er farlige for mennesker, og som er fremstillet til behandling af mennesker og dyr, må kun foregå gennem Statens Seruminstitut og Den kongelige Veterinær- og Landbohøjskoles serumlaboratorium. Gift, der er fremstillet til at bekæmpe rotter, mus og andre skadedyr, og som tillige kan smitte mennesker, må der kun forhandles om efter godkendelse fra Sundhedsstyrelsen.

2. Lovgivning

Området er fællesanliggende. Loven er sat i kraft for Færøerne ved kongelig anordning.

Loven skal sikre, at epidemier ikke får mulighed for at brede sig på Færøerne, og at sådanne sygdomme ikke kommer til Færøerne eller andre lande. Loven kræver en stor administration, og der er tale om et område, der omfatter stor sundhedsfaglig viden.

Med hjemmel i loven er ikraftsat:

- B. nr. 747 af 14.09.1993 for Færøerne om foranstaltninger mod smitsomme sygdomme.
- B. nr. 748 af 14.09.1993 for Færøerne om forholdsregler mod smitsomme sygdomme i skoler og daginstitutioner for børn og unge.
- B. nr. 749 af 14.09.1993 for Færøerne om behandling af lig.
- B. nr. 750 af 14.09.1993 for Færøerne angående smitstof, der er farligt for menneskers sundhed.
- B. nr. 580 af 04.07.1997 for Færøerne om lægers anmeldelse af smitsomme sygdomme m.v.

3. Økonomisk ansvar

Hjemmestyret betaler i henhold til lovens § 28 alle udgifter, forårsaget af loven, dog med visse undtagelser.

Ligsyn

An. nr. 534 af 06.09.1988 om ligsyn m.v.

1. Administrative myndigheder og opgaver

De administrative myndigheder er i henhold til loven den danske justitsminister, landfogeden, Landslægen, Sundhedsstyrelsen i Danmark, kommunerne på Færøerne og politiet.

Justitsministerens opgave er i henhold til loven først og fremmest at fastsætte nærmere regler om ligsyn. Justitsministeren skal f.eks. fastsætte regler om, at en læge eller ligsynsmand ikke kan undersøge en afdød, som lægen eller ligsynsmanden har særlig tilknytning til. Der skal endvidere fastsættes nærmere regler om, at ligsyn kan foretages af to ligsynsmænd under særlige omstændigheder, f. eks., at der under særlige omstændigheder ikke kræves en læges tilstedeværelse. Justitsministeren kan tillige fastsætte nærmere regler om ligbehandling og i øvrigt nærmere regler om ligsyn og obduktion i tilfælde, der ikke er beskrevet i loven.

Det medikolegal ligsyn foretages af politiet og landslægen i forening, men justitsministeren kan godkende, at der tillige deltager andre læger. Medikolegal obduktion foretages af en speciallæge, som justitsministeren udnævner.

Landfogedens opgave er ifølge loven at bestemme, i hvilke kommuner der skal ansættes ligsynsmænd. Landfogeden foretager dette i samråd med Landslægen. Ligsynsmænd ansættes og afskediges af landfogeden efter kommunens indstilling. På samme måde ansættes der en eller to stedfortrædende ligsynsmænd.

Sundhedsstyrelsens opgave er i henhold til denne lov at indstille til justitsministeren i sager vedrørende ligsyn.

Politiets opgave er i henhold til loven at sørge for, at læger eller ligsynsmænd, der tilkaldes til ligsyn, rapporterer til politiet om sagen. Det medikolegal ligsyn foretages af politiet og Landslægen i forening, ligesom politiet træffer afgørelsen om medikolegal ligsyn. Hvis afdødes pårørende modsætter sig et medikolegal ligsyn, skal politiet indenfor et døgn forelægge spørgsmålet om afgørelsens lovlighed for retten.

Landslægens opgave er i henhold til loven at samarbejde med landfogeden og politiet i sager vedrørende ligsyn.

2. Lovgivning

I hovedtræk fastsætter loven regler om, hvordan ligsyn skal foretages inden for det danske rige.

Loven er sat i kraft for Færøerne i 1988 ved kongelig anordning. Den danske regering har ansvaret for at udarbejde loven og de tilhørende bekendtgørelser, men disse skal dog godkendes af det færøske hjemmestyre.

Det skal bemærkes, at den gældende lovgivning i Danmark på området: "L.nr. 402 af 13.juni 1990 om ligsyn, obduktion og transplantation," er blevet vedtaget i Lagtinget, men ikke er sat i kraft for Færøerne endnu. Danske myndigheder skal sætte loven i kraft ved, at den underskrives af den danske minister og dronningen og bekendtgøres i Kunngerðablaðið B.

Lovområdet er endnu fællesanliggende. Færøerne kan overtage området uden forhandlinger med Danmark, da området står på liste A i hjemmestyreloven.

Loven fastsætter faglige standarder på sundhedsområdet og hænger sammen med, hvad autoriserede læger kan udføre i deres arbejde.

Med hjemmel i loven er bekendtgjort:

- *B. nr. 45 af 07.02.1977 om dødsattester, som sat i kraft ved An. nr. 534 af 06.09.1988.*
- *B. nr. 46 af 07.02.1977 om lægers adgang til at foretage ligsyn og udstede dødsattest, som sat i kraft ved An. nr. 534 af 06.09.1988.*
- *B. nr. 538 af 09.09.1988 om ligsynsmænd på Færøerne.*

3. Økonomisk ansvar

Danmark har det økonomiske ansvar på området.

Myndighederne i henhold til loven er dels i Danmark, dels danske myndigheder på Færøerne der er dansk lønnet.

Embedslæger

An. nr. 633 af 20.07.1995 om ikrafttreden for Færøerne af lov om embedslægeinstitutioner m.v.

1. Administrative myndigheder og opgaver

De administrative myndigheder er i henhold til loven den danske sundhedsminister, Sundhedsstyrelsen i Danmark, den danske justitsminister, landsstyremanden for sociale og sundhedsmæssige anliggender og de kommunale myndigheder.

Sundhedsministerens opgave er i henhold til anordningen at fastsætte nærmere regler om den uddannelse, som en læge skal have for at kunne ansættes som Landslæge og om Landslægens almindelige virksomhed, at fastsætte regler for sundhedstilstanden på behandlings- og plejehjem o.a., skoler og daginstitutioner o.a., og på andre institutioner, der giver lægelig behandling, og efter forhandlinger med Landsstyret at fastsætte regler vedrørende landslægens pligter overfor Arbejdstilsynet.

Derudover ansætter det danske sundhedsministerium Landslægen på Færøerne, efter at der er modtaget indstilling fra Sundhedsstyrelsen. Sundhedsministeriet fungerer endvidere som ankeinstans i sager inden for dette område.

Landslægens opgave er i henhold til anordningen at rådgive danske myndigheder, landsstyremanden for sociale og sundhedsmæssige anliggender og de kommunale myndigheder på Færøerne, når der er tale om lægelige, sundhedsmæssige, miljømæssige og socialmedicinske forhold, dvs., at landslægen er med til at varetage sociale- og sundhedsmæssige opgaver som f.eks. sundhedsplejerskeordningen, hjemmesygeplejerskeordningen, skolelægeordningen o.a. Han skal rådgive politiet i lægelige anliggender, hvor sundhedsministeren efter aftale med justitsministeren har fastsat regler herom. Landslægen skal følge sundhedsudviklingen på Færøerne og føre tilsyn med, at sundhedslovgivningen overholdes, og han skal informere Landsstyret og de danske myndigheder, hvis der er sundhedsproblemer og fremkomme med forslag til, hvordan forholdene kan forbedres. F.eks. skal han rådgive dag- og døgninstitutioner og informere dem om, at der må ske forbedringer i institutionen, hvor der er behov herfor.

Landslægen fører på Sundhedsstyrelsens vegne tilsyn med lægers, tandlægers, jordemødres, sygeplejerskers, plejeassistenters m.fl. virksomhed på Færøerne, og han fungerer som Sundhedsstyrelsens embedsmand på Færøerne. Ud over at føre tilsyn med sundhedspersonale skal Landslægen holde sig ajour med behandlinger, der ikke er godkendt på Færøerne. Hvis landslægen finder det nødvendigt at iværksætte en politiundersøgelse af sundhedspersonale i gang på Færøerne, skal han afgive indstilling til Sundhedsstyrelsen herom. Finder Landslægen, at sundhedspersonale er til ulempe for andre i sit arbejde, skal Landslægen meddele Sundhedsstyrelsen dette, vedlagt en undersøgelse af forholdene.

Efter nærmere fastsatte regler fra Sundhedsstyrelsen skal landslægen oplyse Sundhedsstyrelsen om sundhedssituationen på Færøerne, indsamle og bearbejde medicinalstatistiske oplysninger, udarbejde årsberetning om sin virksomhed, oplyse om betydningsfulde sundhedsmæssige forhold, medvirke til at myndighederne iværksætter sundhedsoplysende initiativer på Færøerne, arbejde for samarbejde mellem de forskellige sundhedspersonalegrupper og deltage i tilrettelæggningen af passende medicinlagre på Færøerne.

Landslægen skal sørge for, at personer, der arbejder med medicin, giver Sundhedsstyrelsen en rapport om virksomheden.

Sundhedsstyrelsens opgave er i visse tilfælde at fastsætte nærmere regler på området. Sundhedsstyrelsen skal i øvrigt støtte Landslægen på Færøerne i hans virksomhed, hvor dette er muligt.

Kommunens opgave i henhold til anordningen og bekendtgørelserne er, at den har hjemmel til at forbyde brugen af en dag- eller døgninstitution, hvis der ikke sker sundhedsmæssige forbedringer på institutionen inden for et vist tidsrum, som kommunen fastsætter, eller hvis det skønnes at være umuligt for institutionen at lave udbedringerne, eller når der er en alvorlig risiko for sundhedssituationen, hvis institutionen fortsætter med sin virksomhed.

2. Lovgivning

Området er fællesanliggende, men står på liste A i hjemmestyrelsen og kan derfor overtages, når det færøske hjemmestyre beslutter dette.

Loven er sat i kraft for Færøerne ved kongelig anordning i 1995.

Den danske stat har ansvaret for at udarbejde loven og tilhørende bekendtgørelser. De kongelige anordninger skal vedtages i Lagtinget og bekendtgøres i "Kunngerðarblaðið" (Kunngerðablaðið) for at få gyldighed på Færøerne.

Loven fastsætter hovedsageligt regler om, hvordan embedslægernes arbejde på Færøerne skal foregå. På samme måde som ved autorisationslovene fastsætter loven regler, der kræver en stor faglig viden. På Grønland er landslægeembedet overtaget.

Med hjemmel i den kongelige anordning er i ikraftsat:

- *B. nr. 739 af 11.09.1995 for Færøerne om Landslægens opgaver i forhold til dag- og døgninstitutioner m.v.*
- *B. nr. 740 af 11.09.1995 for Færøerne om Landslægens virksomhed.*

3. Økonomisk ansvar

Danmark har det økonomiske ansvar på området. I henhold til loven er myndighederne delvis danske der arbejder på Færøerne og lønnes fra Danmark.

Sundhedsvæsenets Centralstyrelse

A. nr. 634 af 20.07.1995 om sundhedsvæsenets centralstyrelse m.v.

1. Administrative myndigheder og opgaver

De administrative myndigheder er i henhold til anordningen Sundhedsstyrelsen i Danmark, den danske sundhedsminister, Sundhedsvæsenets Patientklagenævn og Statens Seruminstitut.

Siden det danske sundhedsministerium blev oprettet, har ministeriet haft de opgaver, som det danske Indenrigsministerium har i henhold til anordningen. Derfor indsættes "sundhedsministeren" i stedet for "indenrigsministeren" i gennemgangen nedenfor.

Sundhedsministerens opgave er i henhold til anordningen at fastsætte nærmere regler på området og at fungere som ankeinstans. Sundhedsministeren udnævner formanden og næstformanden for Patientklagenævnet og fastsætter tillige nærmere regler for nævnet. Sundhedsministeren ansætter endvidere de andre medlemmer efter indstilling fra Amtsrådsforeningen i Danmark, Københavns kommune, Frederiksberg kommune og De Samvirkende Invalideorganisationer. Medlemmerne vælges således, hver gang der afholdes kommunalvalg. Derudover har sundhedsministeren til opgave at give autorisationer tilbage til personer, der har fået frataget autorisationen, når de omstændigheder, der begrundede fratagelsen, ikke længere er til stede.

Sundhedsstyrelsens opgave er i henhold til anordningen:

- At støtte de forskellige ministerier med centraladministration på sundhedsområdet.
- At følge sundhedsudviklingen inden for riget og holde sig orienteret om den faglige viden på sundhedsområdet.
- Når Sundhedsstyrelsen bliver opmærksom på lovovertrædelser eller behov inden for sundhedsområdet, skal den orientere de aktuelle myndigheder og offentligheden herom.
- Rådgive myndighederne om spørgsmål på sundhedsområdet.
- Sundhedsstyrelsen fører tilsyn med den faglige virksomhed, som ansatte inden for sundhedsvæsenet udfører. Dette gælder dog ikke for godkendte psykologer.
- Hvis Sundhedsstyrelsen vurderer, at autorisationen skal fratages en person, informerer den sundhedsministeren herom. Før Sundhedsstyrelsen informerer om dette, skal den have en skriftlig erklæring fra Retslægerådet. Sundhedsstyrelsen kan i særlige tilfælde foreløbigt fratrække personer autorisationen, hvis der er risiko for, at vedkommende forvolder skade ved sin fortsatte virksomhed.
- Sundhedsstyrelsen offentliggør afgørelser om foreløbige eller endelige fratagelser af autorisation.

Sundhedsvæsenets Patientklagenævns opgave er i henhold til denne anordning at behandle klager over det faglige arbejde der udføres af personale inden for sundhedsvæsenet. Dette gælder dog ikke for de klager, der kan indbringes for andre myndigheder i henhold til anden lovgivning. Derudover skal Sundhedsstyrelsen forelægge sager for Patientklagenævnet, hvis Sundhedsstyrelsen vurderer, at der er årsag til at kritisere eller straffe personale i sundhedsvæsenet. Patientklagenævnet er uafhængigt i sin virksomhed, og dets afgørelser kan ikke indklages for en højere administrativ myndighed. Patientklagenævnet kan udtale sin opfattelse af sagen, herunder tillige udtrykke kritik af personale eller forsøge iværksættelse af andre disciplinære skridt. Patientklagenævnet kan dog ikke yde erstatning for skade. Patientklagenævnet informerer Sundhedsstyrelsen om de truffene afgørelser.

Statens Seruminstits opgaver er i henhold til denne anordning at fungere som central undersøgelsesinstitution inden for human bakteriologi, virologi og serologi og at gennemføre undersøgelser for bl.a. sygehuse og praktiserende læger, samt at fremstille og fremskaffe vaccinationsstoffer, fremstille blodprodukter o.a. Statens Seruminstitut udfører videnskabelig forskning og rådgivning og har tilsyns- og referencefunktioner på de områder, der vedrører instituttets opgaver. Indenrigsministeren (nu sundhedsministeren) fastsætter nærmere regler om Statens Seruminstits virksomhed. Sundhedsstyrelsen opkræver endvidere betaling bl.a. for godkendelse af visse personalegrupper inden for sundhedsvæsenet.

2. Lovgivning

Det færøske hjemmestyre kan til enhver tid overtage lovområdet, fordi det står på liste A i hjemmestyreloven.

Loven er sat i kraft ved kongelig anordning i 1995. Den danske stat har ansvaret for at udarbejde loven og tilhørende bekendtgørelser. De kongelige anordninger skal vedtages af Lagtinget og bekendtgøres i Kunngerðablaðið for at få gyldighed på Færøerne.

Loven fastsætter hovedsageligt regler om Sundhedsstyrelsens, Sundhedsvæsenets Patientklagenævns og Statens Seruminstits virksomhed.

Sundhedsstyrelsen, Sundhedsvæsenets Patientklagenævn og Statens Seruminstitut har omfattende opgaver i henhold til loven. Det vil være nødvendigt med en stor administration på området, fordi loven stiller store krav til tilsyn, undersøgelser og klagebehandling. Det vurderes, at dette er nødvendigt, for at sundhedsydelseerne i samfundet skal være tilstrækkelige og opfylde internationale krav.

Med hjemmel i loven er ikraftsat:

- *Ændringslove, der tillige er i kraft for Færøerne, er: L. nr. 391 af 07.06.1989, L. nr. 369 af 06.06.1991 og L. nr. 494 af 30.06.1993.*
- *B. nr. 977 af 22.12.1986 om gebyrer for autorisation af visse personalegrupper indenfor sundhedsvæsenet.*
- *B. nr. 662 af 14.09.1998 om forretningsorden for Sundhedsvæsenets Patientklagenævn.*

3. Økonomisk ansvar

Danmark har det økonomiske ansvar på området. Myndighederne i henhold til loven er alle danske og dansk lønnet.

Via den danske finanslov modtager Sundhedsstyrelsen en driftsbevilling på 127 mio. kr., Statens Seruminstitut modtager 77,1 mio. kr. og Sundhedsvæsenets Patientklagenævn 21,2 mio. kr.

Det kræver en grundigere undersøgelse at vurdere, hvor meget det vil koste Færøerne, hvis området bliver færøsk anliggende.

Patientforsikring

Anordning om ikrafttræden for Færøerne om patientforsikring.

1. Administrative myndigheder og opgaver

Landsstyret har ikke forsikringspligt i henhold til loven, men har alligevel mulighed for at tegne en forsikring hos et forsikringsselskab, således som det sker i øjeblikket. (Sygehusvæsenet tegner forsikringen).

De forsikringsselskaber, der tegner forsikringer i henhold til loven, skal være medlemmer af den danske Patientforsikringsforening.

Klager vedr. skader, som loven omfatter, sendes til Patientforsikringsforeningen til afgørelse. Foreningens bestyrelse træffer kun afgørelse i generelle sager. I konkrete sager træffer ekspeditionskontoret afgørelse. Der arbejder bl.a. 14 jurister i ekspeditionskontoret. Når der træffes en afgørelse, kan Patientforsikringsforeningen rådføre sig hos et lægeligt rådgivernet, som tillige er tilknyttet ordningen. Foreningens afgørelse kan indbringes for Patientskadeankenævnet.

2. Lovgivning

På nuværende tidspunkt findes der kun culpaansvar i det færøske sygehusvæsen. Det betyder, at patienten selv skal bevise, at der er sket noget forkert i forbindelse med behandling på et færøsk sygehus. Dette er særdeles uheldigt, fordi det ofte er meget vanskeligt for patienten at føre bevis for fejlen.

Dette ændres med denne lov. Hensigten med loven er at udvide patientens erstatningsret og at sikre, at patienten modtager erstatningen hurtigere og lettere end efter de nuværende regler. I "Lov om patientforsikring" er ansvaret ikke begrænset til et culpaansvar, selvom der dog ikke er tale om et almindeligt objektivt ansvar.

Patientens ret til erstatning er ikke betinget af, om f.eks. en læge har påtaget sig et ansvar for skaden. Lovens hovedregel er, at erstatningsansvaret omfatter alle skader i forbindelse med undersøgelse, behandling eller lignende, som patienten efter en objektiv vurdering ville have undgået enten ved at være blevet behandlet af en mere erfaren læge eller ved benyttelse af andre behandlingsmetoder. Derudover får patienten tillige erstatning for skader, der stammer fra fejl i teknisk materiel på sygehuse, og dersom patienten pådrager sig smitte som følge af behandlingen, som det ikke er rimeligt, han selv skal betale udgifterne ved.

Der er hjemmel til at sætte loven i kraft for Færøerne ved kongelig anordning. Loven omhandler erstatning til patienter. Både erstatningsansvar og sundhedsvæsenet er fællesanliggende. Forsikringsvirksomhed er et særanliggende, men loven omhandler dog ikke forsikringsvirksomhed. Den del af loven, der omhandler forsikring, drejer sig om, at den erstatningspligtige skal indgå en forsikringsaftale med et forsikringsselskab. Det betyder, at loven regulerer forsikringsaftaler, og disse er ikke særanliggende. Derfor sættes loven i kraft for Færøerne ved kongelig anordning.

Den færøske lov bliver omtrent lige som den danske. Forskellen er, at teksten ændres således, at patientforsikringen kommer til at gælde for patientskade, der er sket på Færøerne eller i Danmark, at henvisningerne i loven er ændret overensstemmelse med den færøske lovgivning, og at ikrafttrædelsesreglerne er anderledes.

Loven blev vedtaget i Lagtinget i tingsamlingen 1998/99 og er sendt til de danske rigsmyndigheder, fordi det er dem, der skal sætte loven i kraft for Færøerne ved at bekendtgøre den i Kunngerðablaðið B. Men da dette endnu ikke er sket, er loven ikke sat i kraft.

Klage fra en patient får en meget grundig behandling i den danske ordning i henhold til denne lov, der bygger på omfattende erfaringer med erstatning til patienter i henhold til Patientforsikringsloven. En sådan ordning er meget dyr at oprette og kræver en stor specialviden på området.

3. Økonomisk ansvar

Det økonomiske ansvar for området ligger i Danmark, fordi der er tale om et fællesanliggende.

På Færøerne er der udgifter forbundet med loven, fordi sygehusvæsenet, og i visse tilfælde Færøernes Landsstyre, skal betale præmie til forsikringsselskabet. Der opstår tillige økonomiske udgifter i forbindelse med, at Færøernes Landsstyre er erstatningspligtig i de tilfælde der er nævnt i § 1, stk. 3, jfr. med § 9, stk. 2, og Færøernes Landsstyre har mulighed for at overtage forsikringspligten jfr. § 11, stk. 2.

Videnskabsetisk komité

"Anordning om ikrafttræden for Færøerne af lov om et videnskabsetisk komitésystem og behandling af biomedicinske forskningsprojekter."

1. Administrative myndigheder og opgaver

I Danmark er ordningen opbygget med et vist antal regionale videnskabsetiske komitéer og en central videnskabsetisk komité, der koordinerer de regionale komitéers arbejde.

Den færøske videnskabsetiske komité skal i henhold til forslaget fungere inden for den danske ordning som en regional komité under den centrale komité. I den færøske komité skal der sidde syv medlemmer, af hvilke ministeren udnævner fire og Færøernes lægeforening tre. To af medlemmerne i komitéen vælges til at sidde i den danske hovedkomité.

Den færøske videnskabsetiske komités opgave bliver i henhold til forslaget at foretage en faglig og etisk vurdering af de forskningsprojekter, der er nævnt i § 6, og som der er planer om at sætte i gang på Færøerne. Vurderer komitéen, at forskningsprojektet kan anbefales, godkender den, at projektet igangsættes. Komitéen fører derefter tilsyn med, at projektet gennemføres i henhold til den givne godkendelse.

Den centrale videnskabsetiske komité i Danmark koordinerer arbejdet mellem de danske og den færøske regionale komité, følger med i forskningsudviklingen, behandler visse forskningsprojekter i henhold til loven, vejleder de regionale komitéerne, fastsætter nærmere regler for dem, og fungerer som ankeinstans, når der klages over afgørelser, truffet af de regionale komitéer.

2. Lovgivning

Hensigten med loven er at fastsætte nærmere rammer for den videnskabsetiske vurdering af biomedicinske forskningsprojekter.

Da området ikke er overtaget, er der hjemmel til at sætte loven i kraft for Færøerne ved kongelig anordning.

Ifølge lovens bemærkninger er det en fordel ved ordningen, at den færøske videnskabsetiske komité tilknyttes "Den Centrale Videnskabsetiske Komité", der er centralmyndighed for de danske regionale komitéer. På denne måde kan Færøerne modtage nødvendig vejledning fra den centrale komité, og ordningen bliver herved billigere for Færøerne at administrere.

Forslagets tekst er tilpasset færøske forhold, således at det fastsættes, hvordan komitéen skal opbygges, og hvordan forbindelsen mellem den færøske komité og den danske centrale komité skal være. Loven er tillige ændret således, at den i stedet for at fastsætte, hvilke opgaver de danske komitéer har, fastsætter, hvilke opgaver den færøske komité har.

Loven blev vedtaget i Lagtinget i tingsamlingen 1998/99 og er sendt til de danske rigsmyndigheder, fordi det er dem, der skal sætte loven i kraft for Færøerne ved at bekendtgøre loven i Kunngerðablaðið B. Da dette endnu ikke er sket, er loven ikke sat i kraft.

3. Økonomisk ansvar

Det vurderes, at de økonomiske udgifter vil udgøre omkring 50.000 kr. pr. år. Det forventes, at de syv medlemmer af komitéen vil afholde omkring ti møder om året. komité. Landsstyremanden betaler mødepenge og rejseudgifter til medlemmerne efter de almindelige regler, der gælder for tjenestemænd. I henhold til den kongelige anordning kan landsstyremanden tillige fastsætter regler om, at medlemmerne herudover kan få udbetalt time- og dagpenge efter de almindelige regler, der gælder for tjenestemænd, og derudover få erstatning for tabt arbejdsindtægt, ligesom formanden, næstformanden og sekretæren kan modtage vederlag for arbejdet. Derudover kan der være udgifter forbundet med, at de to færøske medlemmer af den danske centrale komité får dækket rejseudgifterne i forbindelse med den centrale komités møder i Danmark.

Kapitel 3

Danske autorisationslove, der er sat i kraft for Færøerne ved kongelig anordning

Indledning

I dette kapitel beskrives alle de autorisationslove, der er i kraft for Færøerne. En autorisationslov er en lov, der fastsætter kravene til autorisation af sundhedspersonale. Lovene fastsætter, hvilke krav der stilles til sundhedspersonalets uddannelse, hvem der har ret til at få autorisation, og hvilke krav der stilles efter autorisationen er opnået. Sundhedsstyrelsen fører det faglige tilsyn med alt autoriseret sundhedspersonale.

Det skal bemærkes, at der foruden de autorisationslove, der er nævnt nedenfor, i Danmark tillige er lovgivet om kiropraktorer, om psykiatere og om optikere. Disse autorisationslove er ikke sat i kraft for Færøerne.

Autorisationslove er fællesanliggende og er således ikke overtaget administrativt, lovgivningsmæssigt eller økonomisk. Lovene sættes derfor i kraft for Færøerne ved kongelig anordning. En kongelig anordning er en folketingslov, der sættes i kraft for Færøerne med de tilpasninger, som færøske forhold kræver. Anordningen skal vedtages i Lagtinget, før den sættes i kraft.

Den danske sundhedsminister og Sundhedsstyrelsen i Danmark varetager den overordnede administration i henhold til lovene.

På sundhedsområdet er det danske sundhedsministerium øverste administrative og politiske myndighed i Danmark. Før Sundhedsministeriets oprettelse blev alle dettes opgaver behandlet i Indenrigsministeriet. Hvor der står Indenrigsministeriet i de danske love, er det således som oftest Sundhedsministeriet, der administrerer opgaverne.

Der arbejder omkring 160 personer i Sundhedsministeriet. Ministeriet er opdelt i 3 afdelinger med til sammen 8 fagområder. Driftsbevillingen for finansåret 1999 er på 103,1 mio. kr.

Sundhedsstyrelsen er en styrelse under det danske sundhedsministerium og er sammensat af specialister på sundhedsområdet. Sundhedsstyrelsen arbejder uafhængigt af Sundhedsministeriet og står for de sundhedsfaglige opgaver på sundhedsområdet. Driftsbevillingen for finansåret er på 127,0 mio. kr.

Autorisationslovene opfylder alle internationale krav for sundhedsuddannelser. Det kan endvidere bemærkes, at der er gennemført en harmonisering inden for EU, der sikrer, at sundhedsuddannelser skal opfylde de samme krav, både i lande indenfor EU og i EØS. Autorisationslovene er ikke medtaget i rammeloven for sundhedsvæsenet (se kap. 5), fordi man skønnede, at det færøske hjemmestyre ikke har specialviden eller ressourcer til at fastsætte regler på området. Ej heller fandt man, at hjemmestyret har de nødvendige ressourcer til at holde

ordningen ved lige ved at sætte nødvendige love på området i kraft, á jourføre dem og føre det faglige tilsyn med sundhedspersonalet.

I dag har den færøske administration store problemer med at á jourføre autorisationslovene, således at de får samme ordlyd som de danske. Det kræver en større administration at udføre dette arbejde tilfredsstillende.

Når en autorisationslov bliver sat i kraft eller á jourført, ændres så godt som intet i den danske lov. Dette skyldes, at lovene kun omhandler internationale standarder for sundhedsuddannelser, og således ikke drejer sig om særlige færøske forhold. Selv om det forholder sig således, kræver sådanne love en stor administration på Færøerne.

For at beskrive denne administration skal fremgangsmåden, når sådanne lovforslag forekommer, forklares.

Loven sendes først til høring hos alle aktuelle institutioner. Social- og Sundhedsdirektoratet og institutionerne skal sætte sig grundigt ind i lovteksten for at undersøge, om der er noget, der skal ændres i forhold til den danske lov. Når der er indkommet høringssvar, skal Social- og Sundhedsdirektoratet sammenskrive svarene, lave grundige bemærkninger til lovforslaget og siden sende forslaget til efterprøvelse i Lagmandskontorets lovkontor. Lovkontoret skal ligeledes sætte sig grundigt ind i forslaget, gøre bemærkninger og sende dette tilbage til direktoratet. Direktoratet og lovkontoret diskuterer siden, om der skal foretages ændringer i forslaget. Derefter sendes forslaget til et landsstyremøde og behandlet af alle regeringspartierne som et almindeligt lovforslag. I Lagtinget skal forslaget have tre behandlinger foruden udvalgsbehandling som ved et almindeligt lovforslag. Efter at forslaget er vedtaget, sendes det til Social- og Sundhedsdirektoratet, der sender det vedtagne forslag gennem Rigsombudsmanden til den danske regering. Den danske minister på området skal sammen med dronningen underskrive den kongelige anordning, og Rigsombudet bekendtgør herefter anordningen i Kunngerðablaðið B. Skal der foretages nogen ændringer i loven, skal den samme fremgangsmåde gå om igen, og der ændres heller intet i den danske tekst i denne omgang.

Det er klart, at dette er en meget besværlig og langstrakt fremgangsmetode, der både er krævende for administrationen og er årsag til, at de danske love ikke får gyldighed på Færøerne før end flere år efter, at loven er sat i kraft i Danmark. Nogle autorisationslove er endnu ikke sat i kraft. Det almindelige er nu, at de kongelige anordninger sættes i kraft, men at der er for få ressourcer til at ændre anordningerne i takt med, at disse ændres i Danmark. Derfor er de færøske anordninger slet ikke á jourført. Når det kommer til stykket, forårsager dette en dårligere sikkerhed for færøske borgere, fordi borgeren må betale for, at kravene til sundhedspersonale ikke er de samme på Færøerne som andre steder.

Man kunne foreslå, at det færøske hjemmestyre gav Danmark bemyndigelse til at administrere og lovgive på dette område på Færøernes vegne således, at når en autorisationslov sættes i kraft eller ændres i Danmark, så sættes den i kraft både for Færøerne og i Danmark. På nuværende tidspunkt benyttes bemyndigelsen til at ændre disse love, så de svarer til færøske forhold, alligevel næsten ikke.

Inden for den nugældende styrelseslov er der dog ikke muligt at overlade en anden stat suveræniteten på visse områder. Det burde overvejes i den færøske grundlov at indsætte en regel, der ligner § 20 i den danske grundlov om afgivelse af suverænitet. Danmark har overladt EU retten til at fastsætte bestemmelser, der gælder umiddelbart for Danmark.

Gennemføres dette, ville autorisationslovene altid være á jourført på Færøerne på samme tidspunkt som i Danmark, og Færøerne kunne spare megen administration. De ressourcer, der nu anvendes til dette formål, kunne i stedet bruges til andet arbejde.

Man skal ikke komme nærmere ind på det lovgivningsmæssige i en sådan aftale, fordi det er traktatudvalget, der står for, hvordan det lovgivningsmæssige skal se ud i aftalerne, heriblandt hvordan Færøerne som en selvstændig nation på denne måde kan afgive suverænitet til Danmark.

Det skal dog bemærkes, at i henhold til lagtingslov nr. 109 af 17.02.87 om en offentlig Kundgørelsestidende skal alle færøske love bekendtgøres i Kunngerðablaðið for at få gyldighed på Færøerne. Dette må måske ændres, således at der gives bemyndigelse til Folketinget til at lovgive om sundhedspersonale på Færøerne, hvis anbefalingen ovenfor følges.

4. Økonomisk ansvar

Det økonomiske hovedansvar på området ligger i Danmark. Alle administrative myndigheder i henhold til lovene er danske, dvs., at administrationsudgifterne betales af Danmark.

Der anvendes dog tillige mange ressourcer i den færøske administration til at udarbejde kongelige anordninger og á jourføre disse. Det er dog svært at sætte et beløb, på hvor meget dette arbejde koster den færøske administration i øjeblikket.

Læger

An. nr. 35 af 26.02.1935 for Færøerne om Udvælgelse af Lægegerning, som senest ændret ved An. nr. 89 af 11.02.1992.

1. Administrative myndigheder og opgaver

De administrative myndigheder i henhold til denne lov er den danske sundhedsminister, Sundhedsstyrelsen i Danmark, Landslægen og landfogeden. Derudover har undervisningsministeren og justitsministeren opgaver på visse områder i henhold til loven.

Sundhedsministerens opgaver er i henhold til denne lov at fastsætte nærmere regler om supplerende, praktiske grunduddannelser for læger, om deres videreuddannelse, begrænsninger for, hvornår en læge, der ikke har fået autorisation, kan arbejde som midlertidig afløser for en alment praktiserende læge, og at fastsætte nærmere regler for færøske lægegerning, der er nødvendige for at overholde aftaler om et fælles nordisk arbejdsmarked for læger. Sundhedsministeren fastsætter efter indstilling fra Sundhedsstyrelsen derudover nærmere regler for sammensætningen af et specialistudvalg, der vælges for fire år ad gangen. Specialistudvalget afgiver indstilling til sundhedsministeren om, hvilken læge der kan autoriseres som speciallæge. Derudover

fungerer sundhedsministeren som ankeinstans, når læger klager over afgørelser, truffet af Sundhedsstyrelsen.

Undervisningsministerens opgave i henhold til denne lov er at fastsætte nærmere regler for den lægevidenskabelige embedseksamen.

Indenrigsministerens opgave i henhold til denne lov er at fastsætte nærmere regler for lægeerklæringer, og om hvorledes og hvor grundigt læger skal føre journal om deres virksomhed.

Justitsministerens opgave er i henhold til loven at fastsætte regler for, hvornår læger skal yde fødselshjælp. Justitsministeren skal tillige godkende, at en person, der ikke er autoriseret læge, kan behandle syge.

Sundhedsstyrelsens opgave i henhold til denne lov er at autorisere læger, at påse, at en læge ikke autoriseres, hvis det vurderes, at han er til skade for andre i sin lægevirksomhed, og at give læger autorisation til at virke som selvstændige læger. Sundhedsstyrelsen skal tillige bedømme den, der i andre lande har taget en lignende lægeuddannelse som den danske, og give vedkommende autorisation til at virke som selvstændig læge på Færøerne. Sundhedsstyrelsen har hjemmel til at tilbagekalde en læges autorisation, hvis autorisationen fratages ham i udlandet. En læge kan fraskrive sig sin autorisation ved at informere Sundhedsstyrelsen herom. Når årsagerne til, at lægen fraskrev sig autorisationen, ikke længere er tilstede, har Sundhedsstyrelsen hjemmel til at give autorisationen tilbage til lægen.

Kommer svære epidemier eller lignende til Færøerne, og befolkningen har et større behov for lægehjælp, kan Sundhedsstyrelsen, med bemyndigelse fra sundhedsministeren, give andre læger en tidsbegrænset autorisation til at arbejde på Færøerne.

Afgørelser, der er truffet af Sundhedsstyrelsen vedrørende meddelelse eller fratagelse af autorisationer, kan indbringes for Sundhedsministeren.

Sundhedsstyrelsen har hjemmel til at føre et grundigt tilsyn med lægers ordinationer af euforiserende stoffer. Sundhedsstyrelsen afgør selv, hvornår det er nødvendigt med et grundigt tilsyn. Hvis en læge ordinerer euforiserende stoffer uhensigtsmæssigt, kan Sundhedsstyrelsen fratage ham retten til at ordinere disse stoffer i 1-5 år, eller indtil andet afgøres. Sundhedsstyrelsen kan informere læger og apotekere om personer, der er under mistanke for at benytte euforiserende stoffer.

Sundhedsstyrelsen fører det almindelige tilsyn med lægerne og påser, at de passer deres lægegering i henhold til loven. Sundhedsstyrelsen kan kræve at få oplysninger fra lægerne, således, at tilsynet kan foretages tilfredsstillende.

Sundhedsstyrelsen offentliggør tildelinger og tilbagekaldelser af autorisationer og giver apotekere og embedslæger i landet information om fratagelse af retten til at ordinere euforiserende stoffer.

Landslægen er Sundhedsstyrelsens forlængede arm på Færøerne (se ovenfor, kap. 2). Landslægens opgave er i henhold til denne lov at påtage sig den læges forpligtelser, der har mistet retten til at ordinere euforiserende stoffer.

Landfogedens opgave er at give påtale, hvis en læge gør sig skyldig i grov eller gentagen forømmelse i sit arbejde, og han straffes da med bøde eller hæfte.

2. Lovgivning

Loven fastsætter i hovedtræk, hvad der kræves af godkendte læge og deres virksomhed på Færøerne.

Loven er sat i kraft for Færøerne ved kongelig anordning i 1935.

Den danske stat har ansvaret for at udarbejde loven og at tilpasse den til færøske forhold og bekendtgørelser. I praksis udføres dette arbejde dog i den færøske administration. Loven er ikke blevet á jourført siden 1992, fordi den færøske administration ikke har haft de nødvendige ressourcer til dette arbejde. Selv om loven blev á jourført i 1992, er der flere ældre ændringer, der ikke er kommet med i den anordning, der er i kraft for Færøerne. De kongelige anordninger skal vedtages i Lagtinget og bekendtgøres i det færøske Kunngerðablaðið for at blive gyldige på Færøerne.

Sundhedsanliggender er fællesanliggende, men står på liste A i hjemmestyrelsen. Det betyder, at hjemmestyret og rigsmyndighederne til enhver tid kan kræve, at hjemmestyret overtager det økonomiske, administrative og lovgivningsmæssige ansvar på området.

Vedrørende lovgivning i øvrigt og samarbejdsaftale med den danske regering, se indledningen til kapitlet. Det, der er anført der, er gældende for alle sundhedsuddannelser.

Der er med hjemmel i loven sat følgende færøske og danske bekendtgørelser i kraft:

- B. nr. 209 af 24.06.1935 for Færøerne om de Lægerne paahvilende Optegnelser og Indberetning angaaende Fødsler, ved hvilke de har ydet Fødselshjælp uden Medvirken af en Jordemoder.
- B. nr. 212 af 20.06.1935 angaaende almindelige Regler for Afgivelse af lægeerklæringer.
- B. nr. 244 af 26.07.1937 om Lægers Pligt til at føre Optegnelser.
- B. nr. 169 af 01.06.1954 om anvendelse af visse former for diathermi samt ultralyds-apparater.
- B. nr. 551 af 25.11.1976 om uddannelse til selvstændig at virke som læge, som ændret ved B. nr. 512 af 24.11.1980.
- B. nr. 409 af 26.09.1979 om specialistnævnets sammensætning.
- B. nr. 324 af 02.06.1982 om uddannelse af alment praktiserende læger.
- B. nr. 50 af 15.01.1987 om lægers anmeldelse til Cancerregisteret af kræftsygdomme m.v.
- B. nr. 463 af 26.06.1987 om speciallæger.
- K. nr. 139 af 02.10.1992 om lægers og tandlægers pligt til at informere Arbejdstilsynet om arbejdsbetingede sygdomme.
- B. nr. 748 af 14.09.1993 for Færøerne om forholdsregler mod smitsomme sygdomme i skoler og daginstitutioner for børn og unge.

– B. nr. 580 af 04.07.1997 for Færøerne om lægers anmeldelse af smitsomme sygdomme m.v.

3. Økonomisk ansvar

Området er fællesanliggende, det betyder, at det økonomiske ansvar for området ligger i Danmark.

Vedrørende økonomiske konsekvenser i øvrigt, se kapitlets indledning. Det, der er anført der, gælder for alle sundhedsuddannelser.

Tandlæger

An. nr. 218 af 06.04.1988 om ikrafttræden for Færøerne af lov om tandlæger.

1. Administrative myndigheder og opgaver

De administrative myndigheder i henhold til denne anordning og med tilhørende bekendtgørelser er den danske undervisningsminister, den danske sundhedsminister, den danske Undervisningsstyrelse, Sundhedsstyrelsen, den danske indenrigsminister, det danske specialtandlægeråd, Arbejdstilsynet og landfogeden.

Undervisningsministerens og sundhedsministerens opgaver er i henhold til anordningen at fastsætte nærmere regler på området og at fungere som ankeinstans.

Sundhedsministeren fastsætter reglerne for færøsk tandlægevirksomhed, der er nødvendige for at indgå aftaler om fælles nordisk arbejdsmarked. Han fastsætter endvidere regler om tandlægers muligheder for at blive specialtandlæger, om hvad tandlægens arbejde omfatter i forhold til lægens arbejde, om at en bestemt virksomhed kun kan udøves af tandlæger, der har gennemført videreuddannelse som tandlæge, hvornår tandlæger kan benytte medhjælpere i deres arbejde, og vedrørende ligestilling af andre uddannelser med danske.

Undervisningsministeren fastsætter regler vedrørende tandlægers uddannelse og kan i henhold til anordningen overlade Undervisningsstyrelsen sine arbejdsopgaver.

Indenrigsministeriets opgave er at fastsætte regler angående uddannelsen til specialtandlæge, efter indstilling fra Sundhedsstyrelsen og Specialtandlægerådet.

Sundhedsstyrelsens opgave er i henhold til anordningen at autorisere tandlæger. Sundhedsstyrelsen kan tillige autorisere tandlæger, der har taget en lignende uddannelse i andre lande som den danske. Denne autorisation er tidsbegrænset.

Sundhedsstyrelsen kan tage autorisationen fra en tandlæge i henhold til "Lov om sundhedsvæsenets centralstyrelse". En tandlæge kan tillige selv fraskrive sig sin autorisation ved at informere Sundhedsstyrelsen herom. Sundhedsstyrelsen kan give autorisationen tilbage til vedkommande, hvis årsagerne til, at tandlægen fraskrev sig autorisationen, ikke længere er til stede. Sundhedsstyrelsen kan sende oplysninger til tandlæger om personer, der efter Sundhedsstyrelsens oplysninger misbruger euforiserende stoffer. Sundhedsstyrelsen offentliggør tildelinger og fratagelser af autorisationer. Oplysninger vedrørende mistet eller tildelt ret til at ordinere euforise-

rende stoffer sendes til landets apotekere og embedslæger, deriblandt Landslægen. Sundhedsstyrelsen skal fastsætte regler om, hvordan tandlæger skal føre optegnelser. Sundhedsstyrelsen fører tilsyn med tandlægerne i henhold til "Lov om sundhedsvæsenets centralstyrelse" (se ovenfor).

Tandlæger skal informere Arbejdstilsynet, hvis der mistanke om, at personer har taget skade på sundheden af arbejde hos en tandlæge.

Landfogedens opgave er at give påtale, hvis en tandlæge gør sig skyldig i grovere eller gentaget forsømmelse af sit arbejde, og tandlægen straffes med bøde eller hæfte.

2. Lovgivning

Loven fastsætter regler om hvad der kræves af tandlæger og deres virksomhed på Færøerne.

Området er fællesanliggende, og loven er derfor sat i kraft for Færøerne ved kongelig anordning, men er ikke blevet á jourført siden 1988, fordi den færøske administration ikke har haft de nødvendige ressourcer til dette arbejde.

Vedrørende lovgivningen i øvrigt og samarbejdsaftale med den danske regering, se indledningen til kapitlet. Det, der står der, gælder for alle sundhedsuddannelser.

Der er med hjemmel i loven sat følgende færøske og danske bekendtgørelser i kraft:

- *B. nr. 230 af 29.04.1974 om tandplejere.*
- *B. nr. 404 af 25.07.1977 om tandlægers pligt til at føre ordnede optegnelser (journalføring).*
- *B. nr. 368 af 20.07.1978 om begrænsning i tandlægers virksomhedsområde.*
- *B. nr. 559 af 03.11.1979 om tandlægers ret til at iværksætte generel analgesi.*
- *B. nr. 238 af 03.06.1983 om specialtandlæger, som ændret ved B. nr. 354 af 19.07.1983.*
- *K. nr. 139 af 02.10.1992 om lægers og tandlægers pligt til at informere Arbejdstilsynet om arbejdsskader.*

3. Økonomisk ansvar

Området er fællesanliggende, dvs., at det økonomiske ansvar for området ligger i Danmark.

Vedrørende oplysninger om økonomiske konsekvenser i øvrigt, se indledningen til kapitlet. Det, der står der, gælder for alle sundhedsuddannelser.

Kliniske tandteknikere

An. nr. 215 af 06.04.1988 om ikrafttræden for Færøerne af lov om kliniske tandteknikere.

1. Administrative myndigheder og opgaver

De administrative myndigheder er i henhold til anordningen den danske undervisningsminister, den danske sundhedsminister, den danske Undervisningsstyrelse, Sundhedsstyrelsen, Landslægen og landfogeden.

Undervisningsministeren og sundhedsministeren har i henhold til anordningen hjemmel til at fastsætte regler på området og at fungere som klageinstans.

Undervisningsstyrelsen kan i visse tilfælde behandle opgaver for undervisningsministeren i henhold til anordningen.

Sundhedsstyrelsens opgaver er i henhold til anordningen disse:

- 1) Give autorisation til kliniske tandteknikere.
- 2) Fratage tandteknikere autorisationen i henhold til "Lov om sundhedsvæsenets centralstyrelse" (se ovenfor).
- 3) Hvis en tandtekniker selv fraskriver sig sin autorisation, kan han ansøge om at få autorisationen tilbage fra Sundhedsstyrelsen. Sundhedsstyrelsen foretager en vurdering af, om vedkommende kan generhverve autorisationen eller ej.
- 4) Sundhedsstyrelsen skal offentliggøre, når der gives eller inddrages autorisationer.
- 5) Sundhedsstyrelsen skal føre tilsyn med tandteknikere i henhold til "Lov om sundhedsvæsenets centralstyrelse" (se ovenfor). Sundhedsstyrelsen sørger således for, at tandteknikere følger de krav, der stilles til dem i henhold til den anordning og de bekendtgørelser, der er nævnt ovenfor.

Landslægens opgave i forbindelse med tandteknikere er jfr. "B. nr. 547 af 10.11.81 om kliniske tandteknikeres pligt til at indberette nedsættelse til embedslægeinstitutioner m.v." I henhold til denne bekendtgørelse skal tandteknikere informere landslægen, når de flytter o.a.

Landfogedens opgave er at give påtale til tandteknikere, der gør sig skyldige i grovere eller gentagen forsømmelse i sit arbejde, og i disse tilfælde straffes tandteknikeren med bøde eller hæfte.

2. Lovgivning

Loven fastsætter regler vedrørende, hvad der kræves af kliniske tandteknikere og deres virksomhed.

Området er fællesanliggende, og loven er derfor sat i kraft ved en kongelig anordning på Færøerne, men den er ikke blevet á jourført siden 1988, fordi den færøske administration ikke har haft de nødvendige ressourcer til dette arbejde.

Vedrørende lovgivningen i øvrigt og samarbejdsaftale med den danske regering, se indledningen til kapitlet. Det, der står der, gælder for alle sundhedsuddannelser.

Der er med hjemmel i loven sat følgende bekendtgørelser i kraft:

- B. nr. 391 af 29.08.1979 om *begrænsning i kliniske tandteknikeres virksomhedsområde.*
- B. nr. 547 af 10.11.1981 om *kliniske tandteknikeres pligt til at indberette nedsættelse til embedslægeinstitutionen m.v.*
- B. nr. 548 af 10.11.1981 om *kliniske tandteknikeres pligt til at føre ordnede optegnelser (journalføring).*

3. Økonomisk ansvar

Området er fællesanliggende, dvs. det økonomiske ansvar for området ligger i Danmark.

Vedrørende oplysninger om økonomiske konsekvenser i øvrigt, se indledningen til kapitlet. Det, der står der, gælder for alle sundhedsuddannelser.

Sygeplejersker

An. nr. 353 af 21.12.1959, hvorved lov om sygeplejersker sættes i kraft for Færøerne, som senest ændret ved An. nr. 217 af 06.04.1988.

1. Administrative myndigheder og opgaver

De administrative myndigheder i henhold til anordningen er den danske sundhedsminister, den danske undervisningsminister, den danske indenrigsminister, den danske Undervisningsstyrelse, Sundhedsstyrelsen i Danmark, det danske Uddannelsesråd og landfogeden.

Sundhedsministerens opgave er at fastsætte regler for færøsk sygeplejerskevirksomhed, der er nødvendige for at indgå aftaler om et fælles nordisk arbejdsmarked for sygeplejersker. Det danske Sundhedsministerium fungerer tillige som ankeinstans i sager i henhold til anordningen

Det danske Undervisningsministeriums opgave er at fastsætte nærmere regler for sygeplejerskeuddannelsen og at fastsætte nærmere regler om klagemuligheder. Undervisningsministeriet kan i henhold til anordningen overlade sine pligter til Undervisningsstyrelsen.

Sundhedsstyrelsens opgave er i henhold til anordningen at autorisere sygeplejersker. Sundhedsstyrelsen kan tillige autorisere sygeplejersker, der i andre lande har opnået en tilsvarende uddannelse som den danske. Sundhedsstyrelsen kan indtrække og på ny give sygeplejersker autorisationen. Bliver autorisationen inddraget, offentliggøres dette af Sundhedsstyrelsen. Sundhedsstyrelsen fører tilsyn med sygeplejersker i henhold til "Lov om sundhedsvæsenets centralstyrelse".

Kontorer, der anviser arbejde til sygeplejersker, er tillige omfattet af tilsyn fra Sundhedsstyrelsen, og Sundhedsstyrelsen skal autorisere dem, før de får tilladelse til at virke.

Det danske indenrigsministerium oprettede i 1996 et uddannelsesråd for sundhedsvæsenet, og dette råd rådgiver Indenrigsministeriet og Sundhedsstyrelsen i sager angående sygeplejersker. Rådet skal arbejde for, at sygeplejerskernes uddannelse altid opfylder de krav der stilles. Rådet kan endvidere selvstændigt tage op uddannelsesspørgsmål.

Landfogedens opgave er at rejse påtale, hvis en sygeplejerske gør sig skyldig i grovere eller gentaget forsømmelse i sit arbejde, og sygeplejersken straffes da med bøde eller hæfte.

2. Lovgivning

Loven fastsætter regler om, hvad der kræves af sygeplejersker og deres virksomhed på Færøerne.

Området er fællesanliggende, og loven er derfor sat i kraft for Færøerne ved kongelig anordning, men er ikke blevet á jourført siden 1988, fordi den færøske administration ikke har haft de nødvendige ressourcer til det.

Vedrørende lovgivningen i øvrigt og samarbejdsaftale med den danske regering, se indledningen til kapitlet. Det, der står der, gælder for alle sundhedsuddannelser.

Der er med hjemmel i loven sat følgende i kraft:

- *B. nr. 653 af 17.07.1992 for Færøerne om sygeplejerskeuddannelsen*

3. Økonomisk ansvar

Området er fællesanliggende, dvs. det økonomiske ansvar på området ligger i Danmark.

Vedrørende økonomiske oplysninger i øvrigt, se indledningen til kapitlet. Det, der står der, gælder for alle sundhedsuddannelser.

Jordemødre

An. nr. 10 af 07.01.1983 om jordemødre.

1. Administrative myndigheder og opgaver

De administrative myndigheder i henhold til anordningen er det danske Indenrigsministerium, det danske Undervisningsministerium, Sundhedsstyrelsen i Danmark og landfogeden.

Indenrigsministeriets og Undervisningsministeriets opgaver er at fastsætte nærmere regler på området og at fungere som klageinstans.

Sundhedsstyrelsens opgave i henhold til anordningen er at:

- 1) Give autorisation til jordemødre.
- 2) Give autorisation til dem, der har taget en uddannelse i udlandet tilsvarende den danske.
- 3) Fratage jordemødre autorisation og på ny tildele denne i henhold til reglerne i "Lov om sundhedsvæsenets centralstyrelse" (se ovenfor).
- 4) Sundhedsstyrelsen skal offentliggøre alle autorisationer og tilbagekaldelse af autorisationer som jordemødre.
- 5) Sundhedsstyrelsen skal fastsætte regler om jordemødres arbejdsområde.
- 6) Når en jordemoder ønsker at opsige sin stilling, skal hun skriftligt informere Sundhedsstyrelsen om dette, og dette offentliggøres siden af Sundhedsstyrelsen.
- 7) Sundhedsstyrelsen fører tilsyn med jordemødrene i henhold til "Lov om sundhedsvæsenets centralstyrelse".

Landfogedens opgave er at give påtale, hvis en jordemoder gør sig skyldig i grovere eller gentaget forsømmelse i sit arbejde, og jordemoderen kan da straffes med bøde eller hæfte.

2. Lovgivning

Loven fastsætter regler for, hvad der kræves af jordemødre og deres virksomhed på Færøerne.

Området er fællesanliggende og er derfor sat i kraft ved kongelig anordning for Færøerne, men er ikke blevet á jourført siden 1983, fordi den færøske administration ikke har haft de nødvendige arbejdsmæssige ressourcer til dette.

Vedrørende lovgivning i øvrigt og samarbejdsaftale med den danske regering, se indledningen til kapitlet. Det, der står der, gælder for alle sundhedsuddannelser.

3. Økonomisk ansvar

Området er fællesanliggende, dvs. det økonomiske ansvar for området ligger i Danmark.

Vedrørende andre økonomiske konsekvenser, se indledningen til kapitlet. Det, der står der, gælder for alle sundhedsuddannelser.

Terapiassistenter (Ergo- og fysioterapeuter)

An. nr. 216 af 06.04.1988 om ikrafttræden for Færøerne af lov om terapiassistenter.

1. Administrative myndigheder og opgaver

De administrative myndigheder i henhold til loven er det danske Sundhedsministerium, den danske undervisningsminister, det danske Undervisningsdirektoratet, Sundhedsstyrelsen i Danmark og landfogeden.

Sundhedsministerens opgaver er i henhold til anordningen at autorisere ergo- og fysioterapeuter. Når autorisationen gives, vurderes det, om vedkommende opfylder alle krav til dette arbejde. Den danske sundhedsminister kan endvidere autorisere dem, der har taget en lignende uddannelse i andre lande. Ministeren kan tillige begrænse retten til at arbejde som ergo- og fysioterapeut, og han drager omsorg for, at der er en oversigt over alle givne autorisationer. Sundhedsministeriet fungerer tillige som ankeinstans i henhold til denne anordning.

Undervisningsministeriets opgave i henhold til anordningen er at godkende skoler for terapiassistenter og at fastsætte nærmere regler for uddannelserne. Undervisningsministeren kan overlade disse opgaver til den danske Undervisningsstyrelse. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om klagemuligheder.

Sundhedsstyrelsens opgave er at føre tilsyn med terapiassistenter i henhold til "Lov om sundhedsvæsenets centralstyrelse" (se ovenfor). Terapiassistenter kan frskrive sig retten til deres virksomhed ved et informere Sundhedsstyrelsen. Vedkommende mister samtidig sin autorisation. Vil vedkommende have autorisationen tilbage, skal han sende en ansøgning til Sundhedsministeriet. Hvis en terapiassistent mister sin autorisation, offentliggøres dette af Sundhedsstyrelsen.

Landfogedens opgave er at påtale, hvis en terapiassistent gør sig skyldig i grovere eller gentagne forsømmelser i sit arbejde, og terapiassistenten straffes da med bøde eller hæfte.

2. Lovgivning

Loven fastsætter regler for terapiassistenters virksomhed på Færøerne.

Området er fællesanliggende, og loven er derfor sat i kraft for Færøerne ved kongelig anordning, men er ikke blevet á jourført siden 1988, fordi den færøske administration ikke har haft de nødvendige arbejdsmæssige ressourcer hertil.

Vedrørende lovgivningen i øvrigt og samarbejdsaftale med den danske regering, se indledningen til kapitlet. Det, der står der, gælder for alle sundhedsuddannelser.

3. Økonomisk ansvar

Området er fællesanliggende, dvs., at det økonomiske ansvar for området ligger i Danmark.

Vedrørende økonomiske oplysninger i øvrigt, se indledningen til kapitlet. Det, der står der, gælder for alle sundhedsuddannelser.

Fodterapeuter

An. nr. 100 af 20.02.1987 om ikrafttræden for Færøerne af lov om fodterapeuter.

1. Administrative myndigheder og opgaver

Myndighederne i anordningen er det danske Sundhedsministerium, det danske Undervisningsministerium, Sundhedsstyrelsen, det danske Undervisningsdirektorat og landfogeden.

Sundhedsministeriets opgave i henhold til anordningen er at autorisere fodterapeuter, også dem, der har taget en lignende uddannelse som den danske i udlandet. Ved autorisation vurderes det, om vedkommende er egnet til at være fodterapeut. Sundhedsministeriet påser, at der findes en oversigt over de givne autorisationer, og ministeriet kan tillige fratage personer deres autorisation og tildele ny autorisation.

Undervisningsministeriets opgave er at godkende fodterapeutskoler og at fastsætte nærmere regler for uddannelsen og for klagemuligheder, hvor Undervisningsministeriet i henhold til anordningen har overladet sit ansvar til Undervisningsstyrelsen.

Sundhedsstyrelsens opgave er at føre tilsyn med fodterapeuter i henhold til "Lov om sundhedsvæsenets centralstyrelse" (se ovenfor).

Sundhedsstyrelsen offentliggør, når fodterapeuter mister deres autorisation, udarbejder vejledninger for fodterapeuters arbejdsområde og fastsætter nærmere regler for, hvordan fodklinikker skal indrettes.

Landfogedens opgave er at give påtale, hvis en fodterapeut gør sig skyldig i grovere eller gentagen forsømmelse i sit arbejde, og fodterapeuten straffes da med bøde eller hæfte.

2. Lovgivning

Loven fastsætter regler om hvad der kræves af fodterapeuter og deres virksomhed på Færøerne.

Området er fællesanliggende og loven er derfor sat i kraft for Færøerne ved kongelig anordning, men er ikke blevet á jourført siden 1987, fordi den færøske administration ikke har haft de nødvendige arbejdsmæssige ressourcer til dette.

Vedrørende lovgivningen i øvrigt og samarbejdsaftale med den danske regering, se indledningen til kapitlet. Det, der står der, gælder for alle sundhedsuddannelser.

3. Økonomisk ansvar

Området er fællesanliggende, dvs., at det økonomiske ansvar for området ligger i Danmark.

Vedrørende andre økonomiske oplysninger, se indledningen til kapitlet. Det, der står der, gælder for alle sundhedsuddannelser.

Kliniske diætister

Anordning om ikrafttræden for Færøerne om kliniske diætister.

1. Administrative myndigheder og opgaver

De administrative myndigheder er det danske Undervisningsministerium, det danske Sundhedsministerium, Sundhedsstyrelsen og landfogeden.

Undervisningsministeriet har til opgave at godkende uddannelsen *klinisk kostrådgiver*.

Sundhedsministeren har til opgave at fastsætte nærmere regler for uddannelsen. Sundhedsministeren fungerer tillige som ankeinstans, når der klages over afgørelser, truffet af Sundhedsstyrelsen. Sundhedsministeren nedsætter et udvalg, der skal vurdere, om autorisationer under særlige forhold kan godkendes.

Sundhedsstyrelsen har til opgave at tildele autorisationer. Der må ikke gives autorisation til en person, der vurderes at være til skade for andre som klinisk kostrådgiver. Sundhedsstyrelsen kan tillige autorisere en person, der har taget en lignende uddannelse som den danske i udlandet. Autorisationen som klinisk kostrådgiver kan fratages og tilbagegives efter reglerne i "Anordning om ikrafttræden for Færøerne af lov om Sundhedsvæsenets centralstyrelse" (se ovenfor). En klinisk kostrådgiver kan selv fraskrive sig sin autorisation for et vist tidsrum ved at informere Sundhedsstyrelsen.

Landfogedens opgave er at give påtale, hvis en klinisk kostrådgiver gør sig skyldig i grovere eller gentagen forsømmelse i sit arbejde, og kostrådgiveren straffes da med bøde eller hæfte.

2. Lovgivning

Loven fastsætter kravene for at opnå autorisation og arbejde som klinisk kostrådgiver. Loven kan sættes i kraft for Færøerne ved kongelig anordning, idet området er fællesanliggende.

Forslag til rigslov om "Lov om kliniske diætister" blev vedtaget i Lagtinget i oktober 1997, men den kongelige anordning er endnu ikke trådt i kraft, selvom anordningen blev sendt til det danske Sundhedsministerium lige efter vedtagelsen i Lagtinget, og Social- og Sundhedsdirektoratet har siden flere gange bedt om at få anordningen sat i kraft for Færøerne. Landsstyremanden for social- og sundhedsanliggender har tillige haft et møde med den danske sundhedsminister om sagen, men der er intet sket endnu. Dette er et eksempel på, hvor dårligt ordningen med autorisationslove virker.

Det er det danske Sundhedsministerium, der sammen med dronningen endeligt skal underskrive den kongelige anordning og offentliggøre denne. Anordningen er som nævnt endnu ikke sat i kraft, men medtages her, fordi den er vedtaget i Lagtinget.

Vedrørende lovgivningen i øvrigt og samarbejdsaftale med den danske regering, se indledningen til kapitlet. Det, der står der, gælder for alle sundhedsuddannelser.

3. Økonomisk ansvar

Området er fællesanliggende, dvs. det økonomiske ansvar for området ligger i Danmark.

Vedrørende andre økonomiske konsekvenser, se indledningen til kapitlet. Det, der står der, gælder for alle sundhedsuddannelser.

Tandplejere

Anordning om ikrafttræden for Færøerne af lov om tandplejere.

1. Administrative myndigheder og opgaver

De administrative myndigheder er den danske Undervisningsminister, den danske Sundhedsminister, Sundhedsstyrelsen i Danmark og landfogeden.

Undervisningsministerens opgave er at godkende tandplejeres uddannelse og i sammen med sundhedsministeren præcisere reglerne på området.

Sundhedsministerens opgave er at præcisere reglerne vedrørende tandplejere og at fungere som ankeinstans, når der klages over afgørelser, der er truffet af Sundhedsstyrelsen.

Sundhedsstyrelsens opgave er at autorisere tandplejere og at fratage dem autorisationer. Tandplejere kan endvidere selv fraskrive sig sin autorisation i et nærmere fastsat tidsrum. Der betales et vist beløb for autorisationen, som sundhedsministeren fastsætter. Sundhedsstyrelsen kan endvidere autorisere personer, der har taget en uddannelse, der kan sidestilles med uddannelsen der er nævnt ovenfor. Autorisation som tandplejer kan fratages og tilbagegives efter reglerne i "Anordning om ikrafttræden for Færøerne af lov om sundhedsvæsenets centralstyrelse". Klage

vedrørende Sundhedsstyrelsen kan sendes til sundhedsministeren. Sundhedsstyrelsen offentliggør, hvem der har fået eller mistet autorisationen, og hvem der har fraskrevet sig autorisationen. Sundhedsstyrelsen kan tillige fastsætte visse regler for tandplejeres arbejdsområde og fører endvidere tilsyn med tandplejere i henhold til "Anordning om ikrafttræden for Færøerne af lov om sundhedsvæsenets centralstyrelse".

Landfogedens opgave er at give påtale, hvis tandplejeren gør sig skyldig i grovere eller gentagen forsømmelse i sit arbejde, og tandplejeren straffes da med bøde eller hæfte.

2. Lovgivning

Loven fastsætter krav til, hvornår en tandplejer kan få en autorisation og arbejde som en tandplejer. Loven kan sættes i kraft for Færøerne ved kongelig anordning, da der er tale om et fællesanliggende.

Forslag til rigslov om "Lov om tandplejere" blev vedtaget i Lagtinget i oktober 1997, men den kongelige anordning er endnu ikke sat i kraft, selv om anordningen blev sendt til Sundhedsstyrelse umiddelbart efter Lagtingsvedtagelsen, og Social- og Sundhedsdirektoratet siden da gentagne gange har bedt om at anordningen sættes i kraft for Færøerne. Landsstyremanden for sociale og sundhedsmæssige anliggender har endvidere haft et møde med den danske sundhedsminister vedrørende dette, men intet er sket endnu. Dette er et eksempel på hvor dårligt nuværende ordning vedrørende autorisationslove fungerer.

Det er Sundhedsstyrelsen, der sammen med dronningen endeligt underskriver den kongelige anordning og offentliggør denne.

Anordningen er som nævnt endnu ikke sat i kraft, men medtages her, da den er vedtaget i Lagtinget.

Vedrørende lovgivningen i øvrigt og samarbejdsaftale med den danske regering, se indledningen til kapitlet. Det, der står der, gælder for alle sundhedsuddannelser.

3. Økonomisk ansvar

Området er fællesanliggende, dvs. det økonomiske ansvar ligger i Danmark.

Vedrørende oplysninger om økonomiske konsekvenser, se indledningen til kapitlet. Det, der står her, gælder for alle sundhedsuddannelser.

Kapitel 4

Rammeloven på det sociale område, med udfyldende lovgivning

Rammeloven på det sociale område:

L. 315 af 17.maj 1995.

I 1995 blev "L. nr. 315 af 17.05.1995 om sociale ydelser på Færøerne" sat i kraft i henhold til aftale mellem danske og færøske myndigheder.

Der er tale om en rammelov, der pålægger og giver de færøske myndigheder bemyndigelse til at overtage og fastsætte regler om opgaver, ydelser og administration inden for socialvæsenet på følgende områder:

- Forsorgshjælp
- Pensionssystem
- Særlige tilbud til personer med psykisk eller fysisk handicap
- Særlige tilbud til personer med kronisk sygdom eller alderdomssvækkelse
- Tilbud til personer med særlige sociale problemer
- Regler om dagtilbud og hjælp til børn og unge
- Børnebidrag til enlige forsørgere
- Hjemmehjælp
- Revalideringshjælp
- Dagpenge ved uarbejdsdygtighed på grund af sygdom, graviditet eller fødsel

Ordet "rammelov" betyder, at det færøske hjemmestyre indenfor visse rammer har fået bemyndigelse til at fastsætte færøske regler. Bemyndigelsen til at fastsætte regler i henhold til denne lov fortolkes bredere end f.eks. bemyndigelsen i rammeloven på sundhedsområdet (se kap. 5).

På det sociale område bliver der endvidere lovgivet indenfor områder, der ikke er direkte nævnt i rammeloven, og dette kan man ikke i henhold til f.eks. rammeloven på sundhedsområdet.

Rammeloven fastsætter, at de danske sociale love, der er sat i kraft for Færøerne, forbliver i kraft, indtil de afløses af færøske lagtingslove. I henhold til aftale med Danmark skal disse være færdige senest i 1999, og hermed bliver det sociale område færøsk både administrativt (fra 1975) og retligt.

Det eneste, der endnu ikke er overtaget, er det økonomiske ansvar, som de danske myndigheder har i henhold til rammeloven. Folketinget har dog ved rigslov overladt det færøske hjemmestyre pligten til at afholde udgifterne ved de nævnte områder. Som refusion for at betale udgifterne modtager hjemmestyret bloktilskud.

Området er derfor fællesanliggende og bliver ikke særanliggende, før hjemmestyret tillige overtager det økonomiske ansvar på området eller formelt ønsker at overtage området som særanliggende.

Arbejdet med at udarbejde færøske lagtingslove i henhold til rammeloven er i gang, og målsætningen er, at alle sociale love skal være færdige i løbet af 1999.

Forsorgsloven

Lb. nr. 100 af 02.03.1988 om offentlig forsorg, som senest ændret ved Ll. nr. 177 af 30.12.1997.

1. Administrative myndigheder og opgaver

De administrative myndigheder er Socialforvaltningen og dens afdelinger i Klaksvík, Tvøroyri og i Runavík, byrådet i Tórshavn, ankenævnet for sociale anliggender, Rigsombudet og landsstyremanden for sociale anliggender.

Socialforvaltningens opgave er at administrere fastsættelserne i forsorgsloven og at føre tilsyn med de institutioner, som forsorgsloven giver hjemmel til at oprette. Der kan være tale om institutions- og andre anordninger for personer, der har et særligt behov for støtte, som f.eks. pleje-, plejehjems-, behandlings- og boinstitutioner for handicappede og ældre.

Områdeafdelingerne hos Socialforvaltningen i Klaksvík, Runavík og på Tvøroyri administrerer forsorgsloven på Socialforvaltningens vegne. Byrådet i Tórshavn og kommunen i Klaksvík administrerer selv bestemmelserne i forsorgsloven, fordi disse kommuner har flere end 2000 indbyggere, og Socialforvaltningen administrerer forsorgsloven for de kommuner, der har færre end 2000 indbyggere.

Socialforvaltningens afgørelser kan inden for 4 uger indbringes for ankenævnet for sociale anliggender.

Rigsombudet administrerer i henhold til forsorgsloven opholdstilladelser til udlændinge.

Landsstyremanden for sociale anliggender skal i henhold til forsorgsloven udarbejde bekendtgørelser, reglement o.a. udfyldende lovarbejde.

2. Lovgivning

Målet med forsorgsloven er at rådgive og vejlede i forsorgs- og personlige spørgsmål og at oplyse den enkelte om rettigheder og pligter efter denne lov. I henhold til loven skal Socialforvaltningen hjælpe personer, når de kommer ud for en social begivenhed, som f.eks. sygdom, arbejdsløshed, graviditet eller ophør af samliv. Varig hjælp kan endvidere ydes, når der ingen udsigter er til, at vedkommende kan klare sig selv, ligesom der kan blive tale om særlig bistand i form af f.eks. enkepension, efteruddannelse, beskæftigelsesfremmende initiativer, boligændringer i forbindelse med sygdom/handicap og hjælp til invalidebiler til børn og voksne med handicap.

Lovområdet er fællesanliggende. Loven er en folketingslov, der er sat i kraft for hele riget. Den danske lov er afskaffet i forbindelse med at Danmark satte en ny lov om forsorg i kraft. Den gamle lov er dog endnu i kraft for Færøerne, fordi ophævelsen af loven ikke er bekendtgjort her.

Administrationen af Socialforvaltningen blev overtaget i 1975, og lovgivningsansvaret blev overtaget i 1995 i henhold til hjemmestirelovens § 9. Området kan til enhver tid overtages som færøsk særanliggende i henhold til § 2 i hjemmestireloven.

Social- og Sundhedsdirektoratet arbejder i øjeblikket på at udarbejde en færøsk forsorgslov, der skal forelægges for Lagtinget senest i 1999. I denne forbindelse er det hensigten at ændre lovens navn til "trivselsloven". Det anslås, at denne titel beskriver lovområdet bedre end titlen: "forsorgslov". Til sammenligning kan nævnes, at titlerne på de danske love er "Lov om social service", "Lov om aktiv socialpolitik" og "Lov om retssikkerhed".

I forbindelse med, at forslaget til en ny forsorgslov lægges frem, er det meningen at holde en principdebat i Lagtinget, hvor landsstyremændene for sociale anliggender lægger nogle tanker frem om en fremtidig færøsk socialpolitik. Til denne principdebat er der udarbejdet en rapport, der beskriver forsorgsområdet i dag, og som fremkommer med nogle ideer om, hvordan forsorgsområdet på Færøerne kan organiseres, og hvordan færøske løsninger kan sættes i værk.

Med hjemmel i nugældende forsorgslov er der gennemført lovændringer, og følgende færøske og danske love og bekendtgørelser er sat i kraft:

- *L. nr. 392 af 20.05.1992, der er sat i kraft ved B. nr. 607 af 08.07.1992, § 1 i lov nr. 393 af 20.05.1992*
- *L. nr. 1075 af 23.12.1992*
- *L. nr. 393 af 22.06.1993*
- *Ll. nr. 76 af 23.05.1997*
- *B. nr. 607 af 08.07.1992 om ikrafttræden af visse bestemmelser i lov for Færøerne om offentlig forsorg og lov for Færøerne om dagpenge ved sygdom eller fødsel.*
- *K. nr. 37 af 22.03.1993 om meddelelsespligt i henhold til forsorgsloven.*
- *K. nr. 38 af 22.03.1993 om rådgivnings- og vejledningspligt i henhold til forsorgsloven.*
- *K. nr. 39 af 22.03.1993 om kommuners fremgangsmåder vedrørende anskaffelse af oplysninger o.a. efter forsorgsloven.*
- *K. nr. 40 af 22.03.1993 om magtanvendelse o.l. på institutioner for personer med fysisk eller psykisk handicap.*
- *K. nr. 43 af 24.03.1993 om tilbagebetalingspligt af hjælp til udgifter vedrørende egen bolig, ændret ved K. nr. 143 af 21.09.1995.*
- *K. nr. 64 af 01.04.1993 om beløb til personlige behov og betaling for voksne der bor på institutioner.*
- *K. nr. 11 af 11.01.1994 om regler for organisering af bofællesskaber i henhold til forsorgsloven.*
- *K. nr. 78 af 28.05.1996 om aktivisering af forsorgshjælp.*
- *K. nr. 82 af 29.05.1997 om hjemmehjælp.*
- *K. nr. 139 af 19.09.1997 om forsorgshjælp til personer under uddannelse.*

- *K. nr. 151 af 24.11.1997 om hjælp til medicin efter forsorgsloven, folkepensionsloven og invalidepensionsloven.*
- *K. nr. 71 af 27.08.1998 om bofællesskaber for ældre.*

3. Økonomisk ansvar

De danske myndigheder har ved rigslov overdraget det færøske hjemmestyre udgiftspligten iht. denne lov. Som refusion for at afholde udgifterne modtager hjemmestyret bloktilskud.

Børneforsorgsloven

Lb. nr. 104 af 02.03.1988 om børneforsorg, senest ændret ved Ll. nr. 163 af 29.12.1997

1. Administrative myndigheder og opgaver

De administrative myndigheder er samtlige de børneværnsudvalg, som kommunerne har nedsat, Socialforvaltningen, landsstyremanden for sociale anliggender, ankenævnet for sociale anliggender, Færøernes Nævn for Børneforsorg.

Hensigten med børneforsorgsloven er at give kommunerne mulighed for at føre tilsyn med børn og deres vilkår, at have tilsyn med det enkelte barn og at foranstalte forebyggende ordninger for ophold, opdragelse, oplæring og behandling udenfor hjemmet.

Loven giver endvidere hjemmel til med godkendelse fra Social- og Sundhedsdirektoratet at oprette dag- og døgninstitutioner og dagplejeordninger for børn.

Børneværnsudvalgene har ret og pligt til at føre tilsyn med børn i kommunen, træffe afgørelser om at iværksætte forebyggende foranstaltninger, foretage hjemmebesøg og modtage oplysninger fra skolemyndighederne og fra Socialforvaltningen.

Desuden skal børneværnsudvalgene oplyse by- og bygderådene om børnepasningsproblemer, f.eks. om pasningen ikke er tilfredsstillende, eller om børn får problemer i forbindelse med, at der er mangel på pasningspladser i byen eller bygden.

Børneværnsudvalget skal tillige føre tilsyn med alle børn under 14 år, der er i pleje mod betaling, alle børn under 7 år, der er født udenfor ægteskab, og de børn, der modtager børnebidrag fra det offentlige efter loven om "Børnebidrag til enlige forsørgere".

Børneværnsudvalget kan derudover træffe beslutning om at føre tilsyn med børn, der er i pleje uden betaling, og med adoptivbørn under 14 år. Børneværnsudvalget behøver ikke at føre tilsyn med børn, der er født udenfor ægteskab, dersom de lever i gode kår, børn der modtager børnebidrag, og børn, der er i pleje under gode kår.

Socialforvaltningens opgave er i henhold til loven at rådgive og vejlede børneværnsudvalgene og at løse indbyrdes uenigheder mellem børneværnsudvalg. Socialforvaltningen kan på vegne af et børneværnsudvalg bestemme, at et barn ikke skal flytte fra en plejefamilie, men fortsat bo

hos den. Socialforvaltningen kan derudover iværksætte forebyggende foranstaltninger og er klageinstans for børneværnsudvalgene.

Landsstyremanden for sociale anliggender har i henhold til børneforsorgsloven til opgave at fastsætte regler for arbejdet i børneværnsudvalgene om, hvordan de skal udøve tilsynet, og derudover er landsstyremanden for sociale anliggender ankeinstans for socialforvaltningen.

Landsstyremanden for sociale anliggender skal endvidere iht. loven godkende dag- og døgninstitutioner for børn og unge, når sådanne oprettes.

2. Lovgivning

Børneforsorgsloven er en folketingslov, der er sat i kraft for hele riget. Den danske lov på området er nu afskaffet, og i stedet er børneforsorgsområdet reguleret inden for den danske for-
sorgsordning, men da ophævelsen af den danske lov ikke er bekendtgjort på Færøerne, er loven endnu i kraft her.

Loven indgår som en del af rammeloven, og der arbejdes derfor med at udarbejde en færøsk børneforsorgslov.

Med hjemmel i loven er følgende ændringer gennemført og følgende bekendtgørelser og love sat i kraft:

- L. nr. 393 af 20.05. 1992 og L. nr. 393 af 22.06.1993
- K. nr. 43 af 24.03.1993 om tilbagebetalingspligt vedrørende udgifter til egen bolig
- K. nr. 50 af 25.03.1993 om børneforsorg
- K. nr. 62 af 01.04.1993 om daginstitutioner, dagpleje og døgninstitutioner for børn og unge
- K. Nr. 65 af 01.04.1993 om foranstaltninger for tilsynsværger
- K. Nr. 6 af 25.01.1995 om betalingsregler for daginstitutioner og dagpleje

I henhold til rammeloven fra 1995 er målet at fremsætte forslag til ny børneforsorgslov for Lagtinget i tingssamlingen 1999-2000

3. Økonomisk ansvar

De danske myndigheder har ved rigslov givet det færøske hjemmestyre pligten til at afholde udgifterne ved dette område. Som refusion for at betale udgifterne modtager hjemmestyret bloktilskud.

Børnebidrag til enlige forsørgere m.v.

Ll. nr. 71 af 20.05.1996, ændret med Ll. nr. 25 af 14.03.1997.

1. Administrative myndigheder og opgaver

De administrative myndigheder er Føroya Gjaldstova, Socialforvaltningen, landsstyremanden for sociale anliggender og ankenævnet for sociale anliggender.

Føroya Gjaldstova's opgave er iht. loven at udbetale børnebidrag forskudsvis og at kræve indbetalingen herfor efter reglerne i lovens §10.

Socialforvaltningen administrerer ansøgninger om at få børnebidrag udbetalt forskudsvis og kan i hvert enkelt tilfælde tillige yde støtte til udgifter i tilfælde, hvor barnet er ramt af sygdom eller i forbindelse med barnets dåb, konfirmation eller begravelse.

Afgørelser truffet af Socialforvaltningen kan inden 4 uger påklages til ankenævnet for sociale anliggender.

Landsstyremanden for sociale anliggender kan fastsætte nærmere regler om administrationen af denne lov.

2. Lovgivning

Loven er en lagtingslov, der skal yde støtte til enlige forsørgere.

3. Økonomisk ansvar

De danske myndigheder har ved rigslov givet Færøernes hjemmestyre udgiftspligten iht. denne lov. Som refusion for at betale udgifterne, får hjemmestyret bloktilskud.

Invaliddepension m.v.

Lb. nr. 101 af 02.03.1988 som senest ændret ved

L. nr. 1131 af 21.12.1994

1. Administrative myndigheder og opgaver

De administrative myndigheder er den danske socialminister, den færøske landsstyremand for sociale anliggender, Socialforvaltningen, Den sociale ankestyrelse, ankenævnet for sociale anliggender, Ulykkesforsikringsrådet, kommunerne og sygekasserne.

Iht. loven er det Ulykkesforsikringsrådet, der træffer afgørelse om ydelse, ændring og frakendelse af invaliddepension og af pleje- og bistandstillæg. Ansøgningen om invaliddepension sendes til Ulykkesforsikringsrådet, og ansøgeren skal have erklæring fra sin bopælskommune og fra den sygekasse, som han er medlem af. Ulykkesforsikringsrådets afgørelse sendes til Socialforvaltningen, der administrer loven.

Ulykkesforsikringsrådets afgørelser kan indbringes for Den sociale ankestyrelse, og Socialforvaltningens afgørelser kan indbringes for ankenævnet for sociale anliggender.

Administrationen af området blev overtaget i 1975.

2. Lovgivning

Hensigten med loven er at yde invalideydelser til personer, der er uarbejdsdygtige. Loven er en folketingslov, der er sat i kraft for hele riget.

Forslag til ny lov om sociale pensioner er fremlagt for Lagtinget i tingssamlingen 1998/99.

Med hjemmel i loven er følgende ændringer foretaget

- L. nr. 393 af 20.05.1992,
- L. nr. 393 af 22.06.1993
- L. nr. 227 af 06.04.1994

Se bemærkninger om det nye lagtingslovforslag om sociale pensioner nedenfor under 'folkepension'. Forslaget blev forelagt for Lagtinget i tingssamlingen 1998/99.

3. Økonomisk ansvar

De danske myndigheder har ved rigslov overladt det færøske hjemmestyre pligten til at afholde udgifterne iht. denne lov. Som refusion for at betale udgifterne modtager hjemmestyret bloktilskud.

Det er staten, der finansierer udgifterne for Den sociale ankestyrelse, og hjemmestyret finansierer i lagtingsloven for 1998 omkring 130 mio. kr.

Folkepension

Lb. nr. 103 af 02.03.1988, som senest ændret ved Ll. nr. 37 af 16.04.1997

1. Administrative myndigheder og opgaver

De administrative myndigheder er landsstyremanden for sociale anliggender, Social- og Sundhedsdirektoratet, Socialforvaltningen, ankenævnet for sociale anliggender, kommunerne og sygekasserne.

Landsstyremanden for sociale anliggender kan fastsætte nærmere regler iht. loven.

Den, der ansøger om folkepension, skal sende ansøgningen til Socialforvaltningen. Opholdskommunen skal godkende ansøgningen, og den sygekasse, hvor vedkommende er medlem, skal tillige godkende blanketten. Socialforvaltningen administrerer loven. Social- og Sund-

hedsdirektoratet administrerer ansøgningerne om førtidig folkepension og godkender ansøgningerne efter indstilling fra Ulykkesforsikringsrådet.

Afgørelser, der træffes af Socialforvaltningen, kan indbringes for ankenævnet for sociale anliggender. Området er fællesanliggende og administrativt overtaget i 1975.

2. Lovgivning

Formålet med nuværende lov er at yde folkepension til personer over 67 år. Loven giver hjemmel til at yde folkepension til enlige kvinder mellem 62 og 67 år, førtidig folkepension og pension til kvinder mellem 62 og 67 år, der er gift med en pensionist.

Området er fællesanliggende. Loven er en folketingslov, der er sat i kraft for hele riget.

Disse lovændringer og bekendtgørelser er sat i kraft med hjemmel i loven:

- *L. nr. 1075 af 23.12.1992*
- *L. nr. 393 af 20.05.1992*
- *L. nr. 393 af 22.06.1993*
- *L. nr. 277 af 06.04.1994*
- *L. nr. 1131 af 21.12.1994*
- *K. nr. 43 af 24.03.1993 om tilbagebetalingspligt vedhørende udgifter til egen bolig*
- *K. nr. 36 af 22.03. 1993 om invalide- og folkepension*
- *K. nr. 49 af 20.04. 1994 om omsorgsarbejde for pensionister*
- *K. nr. 151 af 24.11.1997 om støtte til medicin efter forsorgsloven, folkepensionsloven og invalidepensionsloven.*

3. Økonomisk ansvar

De danske myndigheder har ved rigslov overladt det færøske hjemmestyre pligten til at afholde udgifterne ved denne lov. Som refusion for at afholde udgifterne modtager hjemmestyret bloktilskud.

Bemærkninger til lovene om invalide- og folkepension

Forslag til lagtingslov om sociale pensioner m.v. er forelagt Lagtinget i tingsamlingen 1998-99. Vedtages, sættes den i kraft den 1. Januar 2000.

Bliver loven vedtaget, vil der ikke være krav vedrørende administration og lovgivning i forbindelse med fuld suverænitæt.

I henhold til lagtingslovforslaget kan pension gives til personer, der er fyldt 18 år. I gældende lov er alderen 15 år.

Den almindelige folkepensionsalder bliver 67 år for alle. Der er mulighed for alle i henhold til forslaget at søge om førtidspension, grundet sundheds- eller arbejdsomstændigheder eller andre særlige omstændigheder fra 50 års alderen. Ifølge gældende lovgivning har enker og enlige kvinder mulighed for at søge om denne pension fra 50 års alderen, og andre kan søge fra 60 års alderen. Kvinder, der er alene, og de, der er gift med pensionister, har ret til pension fra 62 års alderen.

Forudsætningen for at modtage pension overhovedet før ansøgeren er fyldt 60 år, er, at det ikke har været muligt at tilvejebringe arbejde eller at udvikle vedkommendes arbejdsevne, og pension derfor er den eneste forsørgelsesmulighed. Efter gældende lov er dette kun direkte fastsat som en forudsætning, når der er tale om invalidepension.

Den laveste invalidepension forhøjes og ændres således, at den bliver den samme som andre førtidspensioner på folkepensionsniveau; ingen pension er derfor efter forslaget lavere end folkepensionen.

Bestemmelserne om ægteskabs-, sygekasse- og alderstillæg samt invaliditetsydelse ophæves. I forslaget forhøjes tillægget med det nuværende sygekassetillæg. Alderstillægget bliver fremdeles, ved en overgangsregel, fastholdt for dem, der får det i dag. Ægteskabstillægget bortfalder helt. Invaliditetsydelsen kan i henhold til gældende lov ydes til dem, der på grund af indtægt ikke er berettiget til pension, når invaliditeten efter en lægelig bedømmelse er så omfattende, at de ville have ret til den højeste eller mellemste førtidspension. Invaliditetsydelsen bortfalder. Årsagen til dette er, at i henhold til forslaget bliver hele førtidspensionen indtægtsreguleret, og pensionen bortfalder derfor, når pensionisten har en større indtægt end et vist beløb. Derfor er det rigtigst, at invaliditetsydelsen bortfalder. Det vurderes endvidere, at denne ydelse ikke har samme betydning som tidligere. Invaliditetsydelsen skulle dække de ekstraudgifter, handicappet medførte. Andre love og andre ordninger, om f.eks. forsorgsloven og rabatter hos landets trafikelskab (Strandferðslan) dækker det samme formål.

De andre tillæg, førtidstillægget, uarbejdsdygtighedstillægget og pensionstillægget, bliver lagt sammen til et tillæg. Hensigten er, at tillægget til folkepensionister i det mindste skal svare til det nuværende pensionstillæg. Tillægget til den højeste førtidspension skal i det mindste svare til pensionstillæg, førtidstillæg og uarbejdsdygtighedstillæg tilsammen, tillægget til mellemste førtidspension skal svare til pensionstillæg og førtidstillæg tilsammen, og tillægget til laveste førtidspension skal svare til det nuværende pensionstillæg. Beløbene fastsættes i en særlig lagtingslov.

Regler om, hvad der sker med pensionen, når en pensionist får ophold på alderdoms- eller plejehjem, på institution i henhold til forsorgsloven eller lignende offentlig eller offentligt godkendt institution samt regler om betaling for opholdet fastsættes i en særlig lagtingslov, der snart forelægges for tinget.

Efter gældende lov er mange myndigheder involveret i administrationen af pensionerne: Kommunalbestyrelse, sysselmænd, Færøernes landfoged, Social- og Sundhedsdirektoratet (også i

personsager), Ulykkesforsikringsrådet og Socialforvaltningen. Efter forslaget er det kun Socialforvaltningen og Ulykkesforsikringsrådet, der skal varetage administrationen af personsager.

Den Sociale Ankestyrelse i Danmark er ankeinstans for afgørelser, truffet af Ulykkesforsikringsrådet vedrørende invalidepension. Denne ordning kan fortsætte, selvom der intet er bestemt herom i rammeloven. Efter aftale sikrer Socialministeriet (i DK), at forudsætningerne herfor er i orden. De danske myndigheder udarbejder nødvendige justeringer af reglerne, således at afgørelser, truffet af Ulykkesforsikringsrådet vedrørende førtidspension p.gr.a. invaliditet fremdeles kan indbringes for Den Sociale Ankestyrelse. Landsstyremanden har dog hjemmel til at henvise denne ankeinstans under ankenævnet for sociale anliggender.

Fastsættelse og regulering af sociale ydelser

Ll. nr. 105 af 29.12.98

1. Administrative myndigheder og opgaver

De administrative myndigheder er landsstyremanden for sociale anliggender og Socialforvaltningen.

Landsstyremanden for sociale anliggender kan fastsætte nærmere regler på området.

Socialforvaltningen administrerer loven.

2. Lovgivning

Hensigten med loven er at fastsætte beløbene for folke-, invalide- og enkepension samt børnebidrag. Herved er fastsættelsen og reguleringen af sociale ydelser taget ud af disse love, der nu kun drejer sig om retten til ydelserne.

Loven er en færøsk lagtingslov.

3. Økonomisk ansvar

De danske myndigheder har ved rigslov overdraget pligten til at afholde udgifterne ved loven til hjemmestyret. Som refusion for at betale udgifterne modtager hjemmestyret bloktilskud

Om tillægsydelser til enker

Ll. nr. 36 af 04.05.1977, ændret ved Ll. nr. 120 af 29.12.1983.

1. Administrative myndigheder og opgaver

De administrative myndigheder er Socialforvaltningen, ankenævnet for sociale anliggender og landsstyremanden for sociale anliggender.

I henhold til lagtingslov om tillægsydelse til enker har Socialforvaltningen til opgave at administrere loven. Ankenævnet for sociale anliggender er ankeinstans, og Social- og Sundhedsdirektoratet skal i henhold til loven fastsætte nærmere regler om tillægsydelser.

2. Lovgivning

Loven er en lagtingslov, der har til formål at yde enker et tillæg, når retten til enkepension bortfalder, fordi enken ikke har børn under 18 år.

Loven er indarbejdet i det nye forslag til lagtingslov om sociale pensioner og bortfalder derfor, når denne lov bliver sat i kraft.

Loven er ikke direkte omfattet af rammeloven, men fortolkes som en del af pensionsordningen.

3. Økonomisk ansvar

Hjemmestyret betaler udgifterne via bloktilskuddet.

Tillæg til visse pensionister m.fl.

Ll. nr. 35 af 16.04.1997

1. Administrative myndigheder og opgaver

De administrative myndigheder er Socialforvaltningen, landsstyremanden for sociale anliggender og ankenævnet for sociale anliggender.

Socialforvaltningens opgave er at administrere tillægget, som landsstyremanden for sociale anliggender fastsætter og stadfæster. Afgørelser, der er truffet i medfør af denne lov, kan indbringes for ankenævnet for sociale anliggender.

Tillæggenes størrelse fastsættes årligt i en bekendtgørelse, som landsstyremanden for sociale anliggender stadfæster efter bevilling på finansloven.

2. Lovgivning

Loven er en færøsk lagtingslov. Derfor stilles der ikke krav i forbindelse med fuld suverænitæt på dette område.

Loven er ikke omfattet af rammeloven, men fortolkes som en del af pensionsordningen. Hensigten er at sætte dette tillæg til pensionister ind i loven om sociale pensioner.

Bekendtgørelser der er sat i kraft med hjemmel i denne lov:

- *K. nr. 21 af 06.03.1998 om tillæg til visse pensionister m.fl., ændret ved K. nr. 54 af 24.04.1998 (kun i kraft for finansåret 1998).*
- *K. nr. 3 af 12.01.99 om tillæg til visse pensionister m.fl.*

2. Økonomisk ansvar

Hjemmestyret betaler udgifterne via bloktilskuddet.

Vederlag for at passe ældre og hjælpeløse personer i hjemmet

Ll. nr. 64 af 05.06.1984, ændret ved Ll. nr. 46 af 23.03.1993.

1. Administrative myndigheder og opgaver

De administrative myndigheder er Socialforvaltningen, landsstyremanden for sociale anliggender, Føroya Gjaldstova (Landskassens Oppebørselskontor) og ankenævnet for sociale anliggender.

Vederlaget for at passe ældre og hjælpeløse personer i hjemmet ydes til dem, der har brug for vedvarende hjælp. Vederlaget ydes med et beløb, svarende til enkepensionsbeløbet. Socialforvaltningen administrerer denne lov, og Føroya Gjaldstova udbetaler vederlaget. Trufne afgørelser kan indbringes for ankenævnet for sociale anliggender. Landsstyremanden for sociale anliggender fastsætter nærmere regler for administrationen af loven.

2. Lovgivning

Loven er en færøsk lagtingslov og fastsætter regler om særlige tilbud til ældre og hjælpeløse personer i eget hjem. Dette indgår i rammeloven, og det færøske hjemmestyre har således opfyldt en del af rammeloven på dette område.

3. Økonomisk ansvar

Hjemmestyret betaler udgifterne via bloktilskuddet.

Dagpengeloven

Lb. nr. 102 af 02.03.1988

1. Administrative myndigheder og opgaver

De danske myndigheder har ikke megen direkte indflydelse på dagpengeområdet på Færøerne. Dog skal den danske socialminister tages med på råd, inden hjemmestyret fastsætter nærmere regler om dagpenge ved graviditet, og landsstyremanden for sociale anliggender har i denne forbindelse tillige hjemmel til at ophæve gældende regler. Landsstyremanden for sociale anliggender kan endvidere fravige dagpengelovgivningen på Færøerne, når internationale aftaler kræver det.

”Det Færøske Ulykkesforsikringsråd”, der er oprettet med hjemmel i danske regler om ulykkesforsikring på Færøerne, har i visse situationer til opgave at koordinere dagpengeydelse i forbindelse med skadetilfælde, der samtidig hører ind under ulykkesforsikringslovgivningen (arbejdsskader).

I loven om dagpenge ved adoption (se nedenfor) er det en forudsætning for at modtage dagpenge, at adoptionsmyndighederne har bestemt, at den ene af forældrene skal blive hjemme hos barnet i den første tid. Rigsombudet administrerer adoptionslovgivningen og bestemmer, hvem der får godkendes som adoptanter og på hvilke betingelser godkendelse til adoption kan meddeles. Det er således en dansk myndighed på Færøerne, der er med til at bestemme, om dagpenge kan ydes i dette tilfælde.

De færøske myndigheder på dagpengeområdet er først og fremmest landsstyremanden for sociale anliggender og Socialforvaltningen. Landsstyremanden har hjemmel til at fastsætte hovedreglerne på dagpengeområdet indenfor de rammer, som Folketinget har givet Landsstyret i dagpengeloven.

Socialforvaltningen administrerer dagpengeområdet i henhold til dagpengeloven og bekendtgørelserne i henhold til loven.

2. Lovgivning

I henhold til hjemmestyreloven er dagpengeområdet, som en del af socialvæsenet, fællesanliggende. På trods af dette overtog hjemmestyret alligevel dagpengeområdet i 1995 ved en § 9-overtagelse. Det betyder, at hjemmestyret administrerer dagpengeområdet indenfor de rammer, som Folketinget tillader, ud over at Folketinget kan bemyndige hjemmestyret til at fastsætte nærmere færøske regler om dagpenge.

Hovedloven på området – Lov for Færøerne om dagpenge ved sygdom eller fødsel (Socialministeriets lovebekendtgørelse nr. 102 af 2. Marts 1988) – er i overensstemmelse med dette en dansk lov, der er udarbejdet særligt til færøske forhold. Loven pålægger Socialforvaltningen at administrere dagpengeområdet og giver samtidig Social- og Sundhedsdirektoratet bemyndigelse til at lovgive nærmere vedrørende dagpenge.

Dagpengeloven fastsætter nærmere regler om bl.a.:

- 1) Hvilke begivenheder der giver ret til dagpenge,
- 2) Hvem der har ret til dagpenge,
- 3) Geografiske betingelser for ret til dagpenge,
- 4) Krav om en vis tilknytning til arbejdsmarkedet og
- 5) Regler om indtægtsgrundlag og dagpengesatser.

Selvom den gældende dagpengelov er en dansk lov, er bekendtgørelserne, der er givet med hjemmel i loven, færøske. Det forholder således, fordi dagpengeloven giver landsstyremanden bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler på området.

Landsstyrets lovgivningsbemyndigelse er blevet udvidet i 1995 iht. "Lov om sociale ydelser på Færøerne (lov nr. 315 af 17. Maj 1995)," der pålægger landsstyremanden at udarbejde en ny lagtingslov om dagpenge ved sygdom og graviditet.

Landsstyremanden har endvidere benyttet sin lovgivningsbemyndigelse på dagpengeområdet til i 1994 at udarbejde lagtingslov om dagpenge i forbindelse med adoption (se lagtingslov nr. 77 af 17. maj 1994 om dagpenge ved adoption). Loven fastslår, at adoption tillige giver ret til dagpenge, men henviser i øvrigt til de almindelige regler i dagpengeloven.

Som en del af aftalen med Danmark fra 1995 (se "lov nr. 315 af 17. maj 1995 om sociale ydelser på Færøerne") har landsstyremanden for sociale og sundhedsmæssige anliggender nedsat en ar-

bejdsgruppe at revurdere dagpengeordningen og at fremsætte forslag til en ny færøsk dagpengelov.

Landsstyremanden forventer at fremsætte forslag for Lagtinget i sommeren 1999.

Oversigt over love og bekendtgørelser, der gælder på dagpengeområdet:

- *Lov for Færøerne om dagpenge ved sygdom eller fødsel (Socialministeriets lovebekendtgørelse nr. 102 af 2. marts 1988).*
- *Lagtingslov nr. 77 af 17. maj 1994 om dagpenge ved adoption.*
- *Bekendtgørelse nr. 51 af 26.03.1993 om lægeerklæringer i forbindelse med ansøgning om dagpenge ved sygdom eller tilskadekomst.*
- *Bekendtgørelse nr. 51 af 26.06.1979 om dagpenge med senere ændringer.*

3. Økonomisk ansvar

Fordi der er tale om et fællesanliggende, der kun er overtaget ved en § 9-overtagelse, har Danmark det økonomiske ansvar på området. Færøerne har det administrative og delvis det lovgivende ansvar på området, men Danmark finansierer området. Dette er tilrettelagt på den måde, at Danmark hvert år yder hjemmestyret et bestemt beløb i bloktilskud, og det er hensigten, at dette beløb delvis skal finansiere dagpengeområdet (se "Lov om tilskud til Færøernes hjemmestyre (lov nr. 393 af 22. juni 1993).” Selv om dagpengeområdet er optaget på den færøske finanslov, ligger det økonomiske ansvar formelt stadig i Danmark.

Kapitel 5

Rammeloven om sundhedsvæsenet på Færøerne, med udfyldende lovgivning

Rammeloven om sundhedsvæsenet på Færøerne

L. nr. 316 af 17.05.1995 om sundhedsvæsenet på Færøerne.

Den 6. april 1993 blev der indgået aftale mellem den danske regering og det færøske hjemmestyre om, at hjemmestyret skulle overtage visse områder på sundhedsområdet. Derfor blev nævnte rammelov udarbejdet, der pålægger og giver det færøske hjemmestyre hjemmel til at fastsætte regler om opgaver, ydelser og administration i sundhedsvæsenet vedrørende:

- 1) Sygehusvæsenet
- 2) Kommunelægeordningen
- 3) Sundhedsplejeordningen
- 4) Hjemmeplejeordningen
- 5) Skolelægeordningen
- 6) Tandplejeordningen
- 7) Sygesikringen

Ordet "rammelov" betyder, at det færøske hjemmestyre indenfor visse rammer har fået hjemmel til at fastsætte færøske regler. Bemyndigelsen i henhold til denne lov til at fastsætte regler fortolke indskrænkende, hvilket betyder, at den kun omfatter de områder, der er nævnt ovenfor. Som et eksempel kan nævnes, at bemyndigelsen til at udarbejde en lov om sygehusvæsenet kun omfatter loven om selve sygehusvæsenet. Den kan ikke fortolkes til at omfatte regler om f.eks. "Patientforsikring" eller "Patienters rettigheder". Disse love må fortsat sættes i kraft for Færøerne ved kongelig anordning.

Rammeloven fastsætter, at de danske love, der er i kraft for Færøerne på disse områder, forbliver i kraft, indtil de afløses af færøske lagtingslove.

De områder, der er nævnt ovenfor, er overtaget ved § 9-overtagelser. Det betyder, at det færøske hjemmestyre har fået bemyndigelse til at udarbejde lagtingslove for områderne og til at administrere områderne. Administrationen af det færøske sygehusvæsen blev dog allerede overtaget i 1976 i henhold til "lov for Færøerne om sygehusvæsenet".

Det eneste, der ikke er overtaget, er det økonomiske ansvar. Statsretsligt ligger det økonomiske ansvar derfor endnu hos Folketinget og den danske sundhedsminister. Folketinget har dog ved rigslov overdraget pligten til at afholde udgifterne ved de nævnte områder til det færøske hjemmestyre. Som refusion for at betale udgifterne modtager hjemmestyret bloktilskud.

Alle de nævnte love inden for rammeloven er fortsat fællesanliggende og bliver ikke særanliggende, før hjemmestyret påtager sig det økonomiske ansvar for området eller overtager sagsområdet som særanliggende.

I henhold til aftalen med Danmark skal alle lagtingslovene i henhold til rammeloven være færdige senest i 1999.

Følgende lagtingslove er sat i kraft med hjemmel i rammeloven:

- 1) *Ll. nr. 89 af 04.06.96 om Færøernes sygehusvæsen, med tilhørende bekendtgørelser.*
- 2) *Ll. nr. 87 af 06.06.97 om sundhedsplejetjenesten, med tilhørende bekendtgørelse.*
- 3) *Ll. nr. 88 af 06.06.97 om hjemmesygeplejerskeordningen, med tilhørende bekendtgørelse.*
- 4) *Ll. nr. 23 af 06.03.98 om børne- og ungdomstandpleje, med tilhørende bekendtgørelse.*

Nedenfor beskrives de love, der er sat i kraft med hjemmel i rammeloven, og de love, der skal udarbejdes som færøske lagtingslove i henhold til rammeloven.

Færøernes sygehusvæsen

Ll. nr. 89 af 04.06.1996 om Færøernes sygehusvæsen.

1. Administrative myndigheder og opgaver

De administrative myndigheder er sundhedsministeren og Sundhedsstyrelsen.

Landsstyremanden for sociale og sundhedsmæssige anliggender har til opgave at fastsætte nærmere regler om, hvilke særlige institutioner der hører ind under sygehusvæsenet, om deres arbejdsopgaver, om regler for sygehusråd og for lægeopgaver på sygehusene, om, hvornår visse patienter har ret til gratis behandling i sygehusvæsenet lige efter, at de er flyttet, eller efter et ophold, der er kortere end seks uger.

Landsstyremanden kan tillige fastsætte regler om, at der ydes gratis behandling på færøske sygehuse til personer, der bor i udlandet, men midlertidigt opholder sig på Færøerne, at visse behandlinger ydes vederlagsfrit, uanset hvor patienten bor, at der i særlige tilfælde kan pålægges betaling for visse behandlinger og ydelser eller for behandling på visse institutioner. Derudover kan landsstyremanden fastsætte regler om personer, der i henhold til denne lov ikke har ret til gratis behandling, regler om transport eller rejserefusion til patienter, der med samtykke fra sygehusvæsenet rejser fra Færøerne for at få behandling i andre lande, regler om tilbagebetaling af udgifter i forbindelse med, at patienter, der med sygehusvæsenets samtykke sendes fra Færøerne til behandling i andre lande, og regler om, i hvilke andre tilfælde transport eller rejserefusion ydes. Landsstyremanden kan fastsætte et loft over rejseudgifterne og fastsætte nærmere regler om, hvordan transport og rejserefusion ydes, herudover andre betalinger for andre nødvendige rejseudgifter i denne forbindelse.

Landsstyremanden er tillige ankeinstans for afgørelser, der er truffet af sygehusvæsenets ledelse om ret til behandling, transport eller rejserefusion. Der skal klages inden 4 uger efter, at klage-

ren har fået berettet afgørelsen. Landsstyremanden kan fastsætte, at bemyndigelsen som ankeninstans kan delegeres til et ankenævn.

Sundhedsstyrelsens opgave er i henhold til loven at føre tilsyn med det færøske sygehusvæsen. For så vidt angår de myndigheder, der i henhold til loven er færøske myndigheder, vil der situationen ikke være ændret, dersom der opnås fuld suverænitet.

2. Lovgivning

Loven fastsætter regler for de tre sygehuse: Landssygehuset, sygehuset i Klaksvík og sygehuset på Suðuroy. Loven fastsætter tillige regler om lægeopgaverne på sygehusene og om borgernes ret til ydelser inden for sygehusvæsenet.

Færøerne har opfyldt rammeloven på dette område ved at sætte en lagtingslov i kraft. Herved sættes der ingen lovmæssige krav i forbindelse med fuld suverænitet. Dog skal det bemærkes, at flere bekendtgørelser endnu ikke er tilpasset til sygehusvæsenet. Det er hensigten at få dette gennemført hurtigst muligt, fordi der er mange daglige tvivlsspørgsmål i sygehusvæsenet, da området ikke er reguleret tilfredsstillende.

Bekendtgørelser, der er sat i kraft i henhold til loven:

- K. nr. 104 af 22.06.1995 om transport- og rejserefusion til patienter mellem øerne på Færøerne.
- K. nr. 124 af 23.10.1996 om sygehusråd, senest ændret ved K. nr. 74 af 12.10.1998 (Tillige ændret ved K. nr. 27 af 25.03.1997).
- K. nr. 123 af 20.06.1997 om transport- og rejserefusion til patienter udenlands, ændret ved K. nr. 147 af 12.11.1997.

3. Økonomisk ansvar

De danske myndigheder har ved rigslov overdraget pligten til at afholde udgifterne ved loven til hjemmestytet. Som refusion for at betale udgifterne modtager hjemmestyret bloktilskud

Kommunelægeordningen

Lov nr. 88 af 21.4.1914, jfr. Lb. nr. 239 af 29.08.1927 om kommunal lægehjælp og tingsag nr. 75/1998: forslag til lagtingslov om kommunelægeordning.

1. Administrative myndigheder og opgaver

De administrative myndigheder er kommunerne, Indenrigsministeriet i Danmark og Kommunelægerådet.

Kommunernes opgave er at sørge for, at personer, der har brug for lægehjælp, får denne lægehjælp i henhold til loven.

Indenrigsministerens opgave er at nedsætte et kommunelægeråd, der skal fungere som mægler imellem læger og kommuner vedrørende kommunelægehjælp. Både kommuner og læger kan forelægge sager for Kommunelægerådet. Der er seks medlemmer for rådet. Tre af dem skal væ-

re praktiserende læger, som den danske lægeforening udvælger, og de andre tre er politisk valgt i Danmark. Når der er tale om forflyttelsestvister, vælges to ekstra medlemmer, af hvilke den ene er læge, og den anden vælges af sygesikringen. Rådets medlemmer vælges for 4 år ad gangen.

I henhold til gældende lovgivning ligger det administrative hovedansvar derfor i Danmark. I praksis har det dog været Landsstyret, der har ansat kommunelægerne på Færøerne.

Forslag til lagtingslov om en kommunelægeordning:

Med det nye forslag til lagtingslov om en kommunelægeordning flyttes det administrative ansvar fra de danske til de færøske myndigheder.

I henhold til forslaget er de administrative myndigheder landsstyremanden for sundhedsmæssige anliggender og kommunerne.

I henhold til forslaget ansætter landsstyremanden for sundhedsmæssige anliggender kommunelægerne. Kommunen tilvejebringer konsultationer m.v. Dette betyder, at det kun er de færøske myndigheder, der er inde i billedet rent administrativt.

Det skal bemærkes, at i henhold til anden lovgivning er det Sundhedsstyrelsen, der via landslægen fører tilsyn med kommunelægerne som faggruppe på linie med tilsynet med øvrige sundhedspersonale.

2. Lovgivning

Den gældende lov på området er en dansk lov, der er sat i kraft for Færøerne i 1927. Som på alle andre sundhedsområder følger kommunelægeområdet som oftest danske vejledninger og cirkulærer. Dette er nødvendigt, for at vi kan have et å jourført sundhedsvæsen på Færøerne.

Dansk bekendtgørelse, sat i kraft i henhold til gældende lov:

- *B. nr. 262 af 09.10.1915 om Instruks for Mæglingsrådet for kommunal lægehjælp.*

Der er fremsat et nyt forslag for Lagtinget i tingssamlingen 1998-99 til en færøsk lagtingslov. Vedtages forslaget, har Færøerne endeligt overtaget det retlige ansvar på området.

3. Økonomisk ansvar

I henhold til § 9 i hjemmestyreløven har Danmark det økonomiske ansvar på området. De danske myndigheder har dog ved rigslov givet det færøske hjemmestyre udgiftspligten i henhold til denne lov. Som refusion for at betale udgifterne modtager hjemmestyret bloktilskud.

Landsstyret betaler således en vis grundsats til kommunelægerne, og det resterende modtager kommunelægerne fra sygekasserne. Grundsatsen reguleres efter danske regler. Det forholder sig således, fordi kommunelægerne ikke har nogen ansættelseskontrakt med landet. Dette ændres i medfør af det nye forslag om en kommunelægelov.

Udgiftsfordelingen mellem land og kommune fastsættes i lagtingslov om fordelingen af Færøernes andel af kommunelægernes løn (se mere i kap.6).

Sundhedsplejersketjenesten

Ll. nr. 87 af 06.06.1997 om sundhedsplejersketjenesten.

1. Administrative myndigheder og opgaver

De administrative myndigheder er sundhedsministeren og Sundhedsstyrelsen.

Sundhedsministerens opgave er at fastsætte nærmere regler om sundhedsplejerskeordningen.

Sundhedsstyrelsens opgave er at fastsætte regler om sundhedsplejersketjenestens informationspligt og at udarbejde vejledende regler for, hvordan sundhedsplejerskeordningen skal tilrettelægges, og hvordan arbejdet udføres.

Administrativt er der ingen krav i forbindelse med loven, men da der er tale om opgaver, som Sundhedsstyrelsen har, vurderes det, at der bør indgås aftale med Sundhedsstyrelsen om at fortsætte med de opgaver, som den nu har på området.

2. Lovgivning

Loven er en færøsk lagtingslov og drejer sig hovedsageligt om de ydelser, der ydes af sundhedsplejersketjenesten til færøske borgere, og loven behandler tillige, hvordan ordningen skal fungere.

Bekendtgørelse, sat i kraft med hjemmel i loven:

- *K. nr. 105 af 11.06.1997 om sundhedsplejersketjenesten.*

Den tilsvarende danske lov er ophævet, og sundhedsplejersketjenesten reguleres i stedet ved "L.nr. 438 af 14. juni 1995 om forebyggende sundhedsordninger for børn og unge". Denne lov er ikke sat i kraft for Færøerne, men det er hensigten at udarbejde en færøsk lagtingslov på området med hjemmel i rammeloven for sundhedsområdet.

3. Økonomisk ansvar

I henhold til § 9 i hjemmestyreloven har Danmark det økonomiske ansvar på området. De danske myndigheder har dog ved rigslov givet det færøske hjemmestyre udgiftspligten i henhold til denne lov. Som refusion for at betale udgifterne, modtager hjemmestyret bloktilskud.

I den færøske ordning afholdes udgifterne ved ordningen i henhold til lagtingslov om fordelingen af sociale udgifter (se yderligere i kap. 6).

Hjemmesygeplejersketjenesten

Ll. nr. 88 af 06.06.1997 om hjemmesygeplejersketjenesten.

1. Administrative myndigheder og opgaver

De administrative myndigheder er sundhedsministeren og Sundhedsstyrelsen.

Der er følgende opgaver i henhold til loven:

Sundhedsministeren fastsætter nærmere regler for hjemmesygeplejerskeordningen.

Sundhedsstyrelsens opgave er at fastsætte regler for hjemmesygeplejersketjenestens informationspligt og at udforme vejledningen for, hvorledes hjemmesygeplejerskeordningen skal tilrettelægges og udføres.

Selvom sagsområdet er overtaget i form af en § 9-overtagelse, har Sundhedsstyrelsen opgaver i henhold til loven, idet vurderingen, da loven blev udformet, var, at Færøerne ikke kunne undvære Sundhedsstyrelsens specialviden.

2. Lovgivning

Loven er en færøsk lagtingslov og drejer sig hovedsageligt om, hvilke ydelser hjemmesygeplejersketjenesten skal give landets borgere, og hvordan ordningen skal opbygges.

Bekendtgørelse, sat i kraft med hjemmel i loven:

- *K. nr. 106 af 11.06.1997 om hjemmesygeplejersketjenesten.*

3. Økonomisk ansvar

I henhold til § 9 i hjemmestyreloven har Danmark det økonomiske ansvar på området. De danske myndigheder har dog ved rigslov overladt det færøske hjemmestyre pligten til at afholde udgifterne i henhold til loven. Som refusion for at betale udgifterne modtager hjemmestyret bloktilskud.

På Færøerne fordeles udgifterne fordelt således, at de bliver betalt i henhold til lagtingslov om fordelingen af sociale udgifter (se yderligere i kap. 6).

Skolelægeordningen

An. nr. 16 af 16.01.1981 om ikrafttræden for Færøerne af lov om skolelægeordning, som senest ændret ved an. nr. 845 af 18.12.1987.

1. Administrative myndigheder og opgaver

De administrative myndigheder er sundhedsministeren, Tuberkuloseinstitutionen, landslægen, kommunerne og Sundhedsstyrelsen.

Sundhedsministerens opgave er at ansætte skolelæger, sundhedsplejersker og sygeplejersker og andet hjælpepersonale hos skolelægerne i samarbejde med landslægen og kommunerne. Landsstyret fastsætter regler om skolelægeordningen.

I henhold til loven skal Tuberkuloseinstitutionen sørge for, at alle børn i skolealderen bliver undersøgt for tuberkulose af skolelæger i samarbejde med Tuberkuloseinstitutionen. (Det foregår dog ikke længere således, fordi risikoen for tuberkulose ikke længere er så stor).

Kommunernes opgave er at drage omsorg for, at skolelægeordningen virker i kommunerne.

Sundhedsstyrelsens opgave er at fastsætte visse regler om skolelægeordningen på Færøerne.

2. Lovgivning

Loven er dansk, men der arbejdes på hurtigst muligt at udforme en færøsk lovgivning om skolelægeordningen. Loven er afskaffet i Danmark, og ordningen reguleres i stedet for i "L.nr. 438 af 14. juni 1995 om forebyggende sundhedsordninger for børn og unge".

Bekendtgørelse, sat i kraft i henhold til loven:

- *B. nr. 240 af 30.04.1986 om skolelægeordning på Færøerne, ændret ved K. nr. 120 af 19.06.1997.*

Denne lov er ikke sat i kraft for Færøerne, men hensigten er at udforme en færøsk lagtingslov på dette område med hjemmel i rammeloven på sundhedsområdet. Da ophævelsen af lov om "skolelægeordning" ikke er bekendtgjort på Færøerne, er loven endnu i kraft for Færøerne i henhold til "L.nr.735 af 06.12.89 om kundgørelse af love, anordninger og bekendtgørelse på Færøerne".

Skolelægeordningen er en del af rammeaftalen med den danske regering fra 1995 (se indledningen), og Færøerne har derfor pligt til at udarbejde en færøsk lov på området senest i år 1999. Det er hensigten at udforme en lov, som ligner den danske lov om "forebyggende anordninger for børn og unge". Der arbejdes frem imod at forelægge et forslag til lagtingslov for Lagtinget i tingsamlingen 1999-2000.

3. Økonomisk ansvar

I henhold til § 9 i hjemmestyreloven har Danmark det økonomiske ansvar på området. De danske myndigheder har dog ved rigslov overladt det færøske hjemmestyre pligten til at afholde udgifterne i henhold til loven. Som refusion for at betale udgifterne modtager hjemmestyret bloktilskud.

I henhold til lagtingslov om fordelingen af sociale udgifter, skal kommunerne tilvejebringe konsultationslokaler til skolelægeordningen m.m.

Børne- og ungdomstandpleje

Ll. nr. 23 af 06.03.1998 om børne- og ungdomstandpleje

1. Administrative myndigheder og opgaver

De administrative myndigheder er kommunerne, sundhedsministeren og Sundhedsstyrelsen.

Kommunernes opgave er at sikre alle børn og unge under 16 år, der bor i kommunen, mulighed for gratis, forebyggende og behandlende tandpleje.

Tilbud om kommunal tandpleje gives på offentlige tandklinikker, men kommunen kan dog få dispensation fra ministeren at benytte privat tandlæge, som kommunalbestyrelsen indgår aftale med.

Kommunalbestyrelsen skal give landsstyremanden oplysninger om dens virksomhed i henhold til loven. Kommunerne betaler tandplejeudgifterne. Kommunalbestyrelsen ansætter leder, tandlæger og hjælpepersonale på de offentlige tandlægeklinikker.

Landsstyremanden har i henhold til loven til opgave at fastsætte nærmere regler for børne- og ungdomstandpleje. Landsstyremanden skal først og fremmest fastsætte regler om, hvor omfattende tandplejen skal være, og hvilke krav der skal sættes til den. Med disse regler sætter ministeren bl.a. de danske regler om kommunal tandpleje i kraft, som Sundhedsstyrelsen har fastsat på Færøerne.

Ministeren fungerer som ankeinstans, hvis forældrene eller værgeren for barn i den kommunale tandplejen er uenige i afgørelser, som kommunalbestyrelsen har truffet i henhold til loven.

Landsstyremanden står for statistikken for tandlægevirkomheden, og landskassen betaler udgifterne ved dette arbejde.

2. Lovgivning

Loven er en færøsk lagtingslov. Lovens hovedindhold er, at kommunalbestyrelsen skal sikre alle børn og unge under 16 år, der bor i kommunen, mulighed for gratis, forebyggende og behandlende tandpleje.

Bekendtgørelse, sat i kraft i henhold til loven:

- *K. nr. 53 af 24.04.1998 om kommunal børne- og ungdomstandpleje.*

3. Økonomisk ansvar

I henhold til § 9 i hjemmestyreløven har Danmark det økonomiske ansvar på området. De danske myndigheder har dog ved rigslov overladt pligten til at afholde udgifterne ved loven til det færøske hjemmestyre. Som refusion for at betale udgifterne, modtager hjemmestyret bloktilskud.

Sygekasseområdet

"Lb. nr. 514 af 21.07.1989 om den offentlige sygeforsikring," senest ændret ved Ll. nr. 153 af 04.12.1997

1. Administrative myndigheder og opgaver

De administrative myndigheder er sygekasserne, Socialforvaltningen, landsstyremanden for sociale og sundhedsmæssige anliggender, Sundhedsstyrelsen i Danmark, sygehusene og Færøernes Told & Skat.

Der er 11 sygekasser på Færøerne, og de er alle medlem af "Meginfelag sjúkrakassa Føroya" (Hovedforeningen for de færøske sygekasser). Der er kun 1 sygekasse for hvert lægeområde, men landsstyremanden for sociale og sundhedsmæssige anliggender kan fastsætte, at en sygekasse kan omfatte flere lægeområder. Blandt medlemmerne i sygekasserne vælges der et repræsentantskab, der sidder 4 år ad gangen. Regler for dette repræsentantskab udarbejdes efter Socialforvaltningens anbefaling.

Enhver, der bor på Færøerne og er fyldt 18 år, skal være registreret inden for sygekassens område. Et medlem af sygekassen kan vælge imellem at være A-medlem eller B-medlem. De, der ikke ønsker at vælge, forsikres som A-medlem.

Socialforvaltningen fører tilsyn med sygekasserne og bistår med nødvendige oplysninger og vejledninger. Socialforvaltningen har ret til at få oplysninger fra by- og bygderådene, arbejdsgivere og relevante sygehuse, klinikker, læger og andre, idet dette er nødvendigt for Socialforvaltningens tilsyn. Heriblandt er der også sygehusjournaler og lignende, eller afskrifter af disse.

Socialforvaltningens afgørelser kan indbringes for Færøernes ankenævn inden 4 uger efter, at klageren har modtaget afgørelsen. Landsstyremanden for sociale og sundhedsmæssige anliggender fastsætter nærmere regler for sygekassekontingentet. Færøernes Told & Skat har til opgave at inddrive kontingent, der ikke er betalt. Når kravet sendes til Færøernes Told & Skat til inddrivelse, har landskassen mulighed for at modregne gælden i overskydende skat, negativ moms og andre udbetalinger fra landskassen. Færøernes Told & Skat foretager udpankning efter reglerne om inddrivelse af skatter.

Sundhedsstyrelsens arbejdsopgave er bl.a. at fastsætte, hvilket tilskud sygekassen skal yde til fysisk behandling, efter henvisning fra læge til godkendt fysioterapeut.

2. Lovgivning

Loven er en folketingslov, der er sat i kraft for hele riget, og flere bekendtgørelser er fastsat med hjemmel i loven, både af danske og af færøske myndigheder, som nævnt nedenfor:

- Ll. nr. 115 af 21.05.1993
- Ll. nr. 135 af 16.12.1996
- Ll. nr. 86 af 06.06.1997
- B. nr. 565 af 19.12.1969 om valg af repræsentantskab i anerkendte sygekasser på Færøerne.
- B. nr. 566 af 19.12.1969 om de færøske sygekassers betalingspligt for ophold på særfororgsinstitutioner, institutioner for sindslidende og tuberkuloselidende

- B. nr. 403 af 18.08.1978 om hvilende medlemsret i sygekasse under ophold på institution.
- B. nr. 404 af 18.08.1978 om visse sygekasseforhold under ophold på institution.
- B. nr. 348 af 25.07.1980 om de indtægtsforhold m.v., der betinger A-medlemsskab i en anerkendt sygekasse på Færøerne, senest ændret ved Socialforvaltningens bekendtgørelse af 18.11.1992.
- B. nr. 347 af 25.06.1981 af fortegnelse over tilskudsberettigede lægemidler.
- K. nr. 7 af 25.01.1995 om C-medlemsbetaling til sygekasserne.
- B. nr. 545 af 02.07.1993

Der arbejdes i øjeblikket på at udfærdige en færøsk lagtingslov på sygekasseområdet, og den fremlægges for Lagtinget i tingssamlingen 1999-2000. Der arbejdes hen mod en enklere ordning end den nuværende.

3. Økonomisk ansvar

I henhold til § 9 i hjemmestyrelsen har Danmark det økonomiske ansvar på området. De danske myndigheder har dog ved rigslov overladt pligten til at afholde udgifterne ved loven til det færøske hjemmestyre. Som refusion for at betale udgifterne modtager hjemmestyret bloktilskud.

Sygekassernes udgifter til medicin og landskassens refusion

Ll. nr. 115 af 21.05.1993 om sygekassernes udgifter til medicin og landskassens refusion.

1. Administrative myndigheder og opgaver

De administrative myndigheder er sygekasserne, landsstyremanden for sociale og sundhedsmæssige anliggender og Sundhedsstyrelsen.

Loven fastsætter, hvor meget sygekassen skal betale af udgifterne til medicin, der er ordineret af en læge.

Landsstyremanden for sociale og sundhedsmæssige anliggender fastsætter nærmere regler for refusionen ved bekendtgørelse.

Sundhedsstyrelsen er landsstyremandens rådgiver i forbindelse med oprettelse af de registre, der er omtalt fra stk. 1-3. Landsstyret fastsætter ved bekendtgørelse nærmere regler for, hvornår denne lov sættes i kraft.

Med undtagelse af Sundhedsstyrelsen er de administrative myndigheder færøske. Det vurderes, at det er nødvendigt med et fortsat samarbejde med Danmark eller andre – på samme måde, som der nu samarbejdes med Sundhedsstyrelsen.

2. Lovgivning

Loven er en færøsk lagtingslov og er sat i kraft, før rammeloven blev sat i kraft, men er en del af sygekasseordningen og må derfor siges at udgøre en del af rammeloven.

Følgende bekendtgørelser er sat i kraft i henhold til loven:

- *K. nr. 144 af 02.07.1993 om ikraftsættelse af lagtingslov om sygekassernes udgifter til medicin og landsskassens refusion*
- *K. nr. 136 af 16.12.1996 og ved K. nr. 160 af 18.12.1995*

3. Økonomisk ansvar

Det færøske hjemmestyre betaler udgifterne i henhold til denne lov via bloktilskuddet.

Kapitel 6

Andre færøske lagtingslove på social- og sundhedsområdet

Indledning

På social- og sundhedsområdet er flere lagtingslove sat i kraft uden formelle forhandlinger med den danske regering, og de er således ikke overtaget som særanliggende. I henhold til hjemmestyrelsen bliver et anliggende overtaget som særanliggende i henhold til liste A efter ønske fra hjemmestyret eller den danske regering. Dette fortolkes således, at hvis en sådan overtagelse skal finde sted, skal hjemmestyret formelt informere den danske regering om, at det vil overtage området.

Hjemmestyret har sat lovene i kraft uden at informere den danske regering, således som det er fastsat i hjemmestyrelsen.

De områder, der er overtaget som særanliggende i henhold til § 2 i hjemmestyrelsen, er apoteksvæsenet, der blev overtaget som særanliggende i 1948, og ulykkesforsikringsområdet, der blev overtaget i 1980.

Isoleringstilskudslån til pensionister

Ll. nr. 40 af 07.05.1991, senest ændret ved Ll. nr. 29 af 14.02.1995.

1. Administrative myndigheder og opgaver

De administrative myndigheder i henhold til loven er "Húsálansgrunnurin" (Huslånefonden), "Orkuráðið" (Energirådet), Socialforvaltningen, Landsstyremanden for sociale anliggender og ankenævnet for sociale anliggender.

Huslånefonden administrerer loven og træffer afgørelse om isoleringstilskudslån. Fonden kan, dersom det er nødvendigt, tilvejebringe råd og vejledning fra Socialforvaltningen. Der findes en isoleringstilskudsfond under Huslånefonden, der har en årlig bevilling på lagtingsfinansloven.

Socialforvaltningen har pligt til at oplyse overfor Huslånefonden, om ansøgeren er pensionist, og om hans forhold i øvrigt.

Landsstyremanden for sociale anliggender har til opgave at lave regler i henhold til denne lov og kan i samråd med Huslånefonden udforme tekniske regler om isoleringsinitiativer, regler, der er bindende for vurderingsmænd eller særligt isoleringskyndige.

Alle afgørelser, der er truffet af Socialforvaltningen i henhold til denne lov, kan indbringes for ankenævnet for sociale anliggender, og afgørelser, der er truffet af Huslånefonden, kan indbringes for Huslånefondens styrelse.

2. Lovgivning

Loven er en færøsk lagtingslov.

3. Økonomisk ansvar

Landskassen betaler udgifterne i henhold til loven.

Beskyttede boliger

Ll. nr. 111 af 03.10.1988

1. Administrative myndigheder og opgaver

Den administrative myndighed er Landsstyremanden for sociale anliggender.

Hensigten med loven er at yde støtte til beskyttede boliger til invalide og ældre, der har behov for at bo i beskyttede og trygge omgivelser. Benyttes boligerne ikke til dette formål, eller sælges de, falder ejendommen/nettoprisen tilbage til landskassen.

2. Lovgivning

Loven er en færøsk lagtingslov.

3. Økonomisk ansvar

Landskassen betaler udgifterne i henhold til loven.

Ankenævnet for sociale anliggender

Ll. nr. 47 af 23.03.1993.

1. Administrative myndigheder og opgaver

De administrative myndigheder er ankenævnet for sociale anliggender, Socialforvaltningen og Landsstyremanden for sociale anliggender.

Der er tre medlemmer af ankenævnet for sociale anliggender, som er udpeget af Landsstyremanden for sociale anliggender. Det er en læge, en jurist og en socialrådgiver. Landsstyremanden for sociale og sundhedsmæssige anliggender udpeger formanden. Personer, der er ansat på det sociale område indenfor det offentlige, kan ikke udpeges som medlemmer af ankenævnet.

Når ankenævnet ønsker en nærmere belysning af en igangværende sag, kan institutionen bede interesseorganisationer, fagforeninger, foreninger o.l. om et møde for at beskrive sagen nærmere.

Institutionen har et selvstændigt kontor, der forbereder de sager, som ankenævnet skal behandle. Den myndighed, der har truffet afgørelse og har klaget, har pligt til at indlevere alle oplysninger, der har dannet grundlag for den påklagede afgørelse, til ankenævnets kontor. Afgørelser, truffet af ankenævnet, skal meddeles skriftligt og være ledsaget af en begrundelse.

Færøernes ankenævn blev oprettet i 1998.

2. Lovgivning

Loven er en færøsk lagtingslov.

Loven fastsætter med hjemmel i "Lov for Færøerne om offentlig forsorg", "Lov for Færøerne om invalidepension", "Lov for Færøerne om folkepension", "Lov for Færøerne om dagpenge ved sygdom eller fødsel" og "Lov for Færøerne om børneforsorg", at landsstyrets kompetence som klageinstans delegeres til Færøernes ankenævn. Færøernes ankenævn skal behandle og træffe endelig beslutning i klagesager i henhold til de ovenfor nævnte love.

Institutionen skal tillige behandle klager, der er truffet i henhold til lagtingslov om tilskud til enker, lagtingslov om vederlag for at passe ældre og personer, der har brug for støtte i hjemmet, og lagtingslov om isoleringsstøttelån til pensionister.

Afgørelser, der er truffet af en kommunal eller social afdeling, kan inden 4 uger indbringes for Socialforvaltningen og ikke for ankenævnet for sociale anliggender. Landsstyremanden for sociale og sundhedsmæssige anliggender ansætter personer til at tage sig af det daglige arbejde på kontoret. Landsstyremanden for sociale og sundhedsmæssige anliggender fastsætter nærmere regler om ankenævnets forretningsorden. Loven træder i kraft dagen efter, at den er bekendtgjort, og den blev sat i kraft den 23.3.1993.

3. Økonomisk ansvar

Landskassen betaler udgifterne ved ankenævnet for sociale anliggender.

Fordelingen af sociale udgifter m.v.

Ll. nr. 125 af 21.05.1993

1. Administrative myndigheder og opgaver

De administrative myndigheder er Landsstyremanden for sociale anliggender og kommunerne.

2. Lovgivning

Loven fastsætter fordelingen af sociale udgifterne mellem landskassen og kommunekassen. Af de offentlige udgifter betales 93,25 % af landskassen og 6,75 % af kommunekasserne. Landskassen udlægger kommunens andel og får den refunderet således, at det hvert år senest den 1. april bliver opgjort, hvor meget landskassen skal have refunderet fra hver kommune for det forløbne finansår, ved at 50 % bliver beregnet efter det seneste befolkningstal og 50 % efter kommunens skatteindtægter for det seneste år.

Loven omfatter udgifter ved:

- udbetalt folkepension inkl. tillæg i henhold til "lov for Færøerne om folkepension"
- udbetalt invalidepension og invaliditetsydelse inkl. tillæg i henhold "lov for Færøerne om invalidepension"
- udbetalt enkepension inkl. tillæg i henhold til "lov for Færøerne om offentlig forsorg"

- børneforsorgsudgifter i henhold til paragraf 43 stk. 2 og 3 i ”lov for Færøerne om børneforsorg”
- udbetalt støtte til enkeltpersoner i henhold til ”lov for Færøerne om offentlig forsorg”
- hjemmestøtteordningen i henhold til ”lov for Færøerne om offentlig forsorg” og af sundheds- og hjemmesygeplejerskeordningen
- udbetalt ydelse i henhold til ”lov for Færøerne om børnebidrag til enlige forsørgere m.v.”
- til drift af pleje-, ældre- og opholdshjem
- til drift af institutioner i henhold til paragraf 32 stk.2 i ”lov for Færøerne om offentlig forsorg”.

Da denne lov blev sat i kraft, blev lagtingslov nr. 3 af 6. januar om fordelingen af udgifterne til hjemmesygeplejerske-, sundhedsplejerske- og skolelægeordningen og lagtingslov nr. 98 af 23. juni 1992 om fordelingen af sociale udgifter, ophævet.

Loven er en færøsk lagtingslov, dvs. der stilles ikke lovgivningsmæssige krav i forbindelse med fuld suverænitet.

3. Økonomisk ansvar

Landskassen og kommunerne betaler udgifterne i henhold til loven. Landskassens andel af udgifterne betales via bloktilskuddet.

Forsøgsordning med ældrepleje på Sandoy

Ll. nr. 63 af 20.05.1996

1. Administrative myndigheder og opgaver

De administrative myndigheder er Landsstyremanden for sociale anliggender, Socialforvaltningen, Hjemmeplejen og ankenævnet for sociale anliggender.

For at prøve at kombinere plejehjemsdrift og hjemmepleje har landsstyremanden for sociale anliggender hjemmel til at oprette en forsøgsordning for ældrepleje på Sandoy. Socialforvaltningen (Hjemmeplejen) administrerer loven, og afgørelserne i henhold til denne kan indbringes for ankenævnet for sociale anliggender.

Forsøgsperioden er fastsat til 5 ½ år og gælder frem til 31. dec. 2001.

2. Lovgivning

Loven er en færøsk lagtingslov.

3. Økonomisk ansvar

Landskassen betaler udgifterne i henhold til loven.

Støtte til bidragspligtige

Ll. nr. 90 af 06.06.1997

1. Administrative myndigheder og opgaver

De administrative myndigheder er Landsstyremanden for sociale anliggender og Socialforvaltningen.

Ministeren har hjemmel til at fastsætte nærmere regler i henhold til loven, og Socialforvaltningen administrerer loven.

2. Lovgivning

Lovens hensigt er at yde dem støtte, som det offentlige har pålagt at betale opholdspenge til børn under 18 år, og som ikke bor hos den bidragspligtige. Landsstyremanden for sociale anliggender kan fastsætte nærmere regler om administrationen af denne lov, og ved bekendtgørelse nr. 143 fra sep. 1997 er det pålagt Socialforvaltningen at administrere loven. Beslutninger, der er truffet i medfør af loven, kan indbringes for Landsstyremanden for sociale anliggender.

Loven er en færøsk lagtingslov.

3. Økonomisk ansvar

Landskassen betaler udgifterne i henhold til denne lov.

Apoteksvæsenet

L. nr. 104 af 05.09.1988

1. Administrative myndigheder og opgaver

De danske myndigheder, der har administrative opgaver og ansvar for det færøske apoteksvæsen, er bl.a.:

Sundhedsstyrelsen, Statens Serumlaboratorium, Statens veterinære institut for virusforskning, visse danske undervisningsinstitutioner, visse udenlandske registreringsmyndigheder, landslægen på Færøerne og retsvæsenet på Færøerne.

De tre førstnævnte myndigheder er med til at sikre, at medicinsk udstyr, der enten importeres til Færøerne eller er fremstillet på Færøerne, opfylder visse sundheds- og sikkerhedskrav. Dette gøres bl.a. ved at sætte danske regler, standarder o.s.v. i kraft for medicinsk udstyr på det færøske marked.

Derudover kan sygehuse, læger og dyrlæger på Færøerne importere vacciner og serum fra disse institutioner uden om apoteksvæsenet.

Visse danske undervisningsmyndigheder skal sikre, at de, der fremstiller, sælger eller rådgiver vedrørende medicinsk udstyr på Færøerne, er kvalificerede til dette arbejde. Dette gøres bl.a. ved at kræve, at disse personer har taget godkendte, danske uddannelser på området, f.eks. uddannelse

som farmaceut og apoteksassistent.

Hvis danske registreringsmyndigheder har godkendt medicinsk udstyr, anvendes denne autorisation tillige som grundlag for registreringen af udstyret på det færøske marked.

Landslægen på Færøerne har i de fleste tilfælde tilsynsmyndigheden på området, og retsvæsenet har myndighed til at straffe den eller dem, der ikke overholder de fastsatte regler.

De færøske myndigheder på området er særlig:

- Landsapotekeren på Færøerne
- Pågældende landsstyremand

Landsapotekeren er "daglig" leder af hele apoteksvæsenet, dvs. apotekerne, håndkøbsforretningerne og apoteksfonden. Derudover har han den øverste økonomiske ledelse og står sammen med apotekeren for drift, budgetter og økonomisk styring.

Landsstyremanden for sociale og sundhedsmæssige anliggender har generelle bemyndigelser til at fastsætte nærmere regler for apoteksvæsenets virksomhed og har således ved "rammestyring" mulighed for at øve indflydelse på, hvordan apoteksvæsenet på Færøerne organiseres.

2. Lovgivning

Apoteksvæsenet er med hjemmel i § 2 i hjemmestyreløven overtaget som færøsk særanliggende i 1948. Det betyder, at hjemmestyret har det fulde ansvar på området, både lovgivningsmæssigt, administrativt og økonomisk.

I overensstemmelse hermed er hele lovgivningen for apoteksvæsenet derfor færøsk.

Hovedloven er lagtingslov nr. 104 af 05.09.1988 om apoteksvæsen og medicin. Loven fastsætter bl.a. regler om:

Uddannelseskraft til de ansatte inden for apoteksvæsenet

Apoteksvæsenets økonomiske forhold

Regler om apoteksfonden

Regler om medicin m.m. der fremstilles, der markedsføres eller sælges på Færøerne.

Derudover har Landsstyremanden for sociale og sundhedsmæssige anliggender med hjemmel i hovedloven udarbejdet flere bekendtgørelser på området. Disse bekendtgørelser er formelt færøske, men indholdsmæssigt fastsætter de, at danske regler, standarder o.s.v. tillige skal gælde for det færøske apoteksvæsen.

Love og bekendtgørelser for apoteksvæsenet:

- *Lagtingslov nr. 104 af 05.09.1988 om apoteksvæsenet og medicin.*
- *Bekendtgørelse nr. 82 af 11.08.1989 om medicinregister o.a. (farmacopé).*
- *Bekendtgørelse nr. 84 af 11.08.1989 om medicinkvalitet.*

- *Bekendtgørelse nr. 112 af 1. juli 1992 om hydrogenperoxid.*
- *Bekendtgørelse nr. 113 af 1. juli 1992 om fastsættelse af udsalgspris for medicin.*
- *Bekendtgørelse nr. 17 af 10.03.1997 om ændring af bekendtgørelse om fastsættelse af udsalgspris for medicin.*
- *Bekendtgørelse nr. 145 af 02.07.1993 om register over tilskudsberettiget medicin.*
- *Bekendtgørelse nr. 160 af 18.12.1995 om ændring af bekendtgørelse om register over tilskudsberettiget medicin.*
- *Bekendtgørelse nr. 136 af 16.12.1996 om ændring af bekendtgørelse af register over tilskudsberettiget medicin.*
- *Bekendtgørelse nr. 12 af 13.02.1997 om ændring af bekendtgørelse af register over tilskudsberettiget medicin.*
- *Bekendtgørelse nr. 39 af 01.04.1998 om ændring af bekendtgørelse af register over tilskudsberettiget medicin.*
- *Bekendtgørelse nr. 13 af 31.01.1994 om forbrugerpakninger til lægemidler, optaget i Sundhedsstyrelsens specialitetsregister*
- *Bekendtgørelse nr. 14 af 31.01.1994 om forskrifter og forskriftspligt m.m.*
- *Bekendtgørelse nr. 17 af 28.02.1996 om ændring af bekendtgørelse om forskrifter og forskriftspligt m.m.*
- *Bekendtgørelse nr. 32 af 16.04.1997 om ændring af bekendtgørelse om forskrifter og forskriftspligt m.m.*
- *Bekendtgørelse nr. 16 af 10.03.1997 om lægemiddelstandarder*

3. Økonomisk ansvar

Da apoteksvæsenet er færøsk særanliggende, har hjemmestyret det fulde økonomiske ansvar på området. Apoteksvæsenet er således ikke indirekte finansieret af Danmark via bloktilskuddet.

Den færøske fordeling af kommunelægelønninger

Ll. nr. 56 af 17.12.1952 om fordelingen af den færøske andel af kommunelægelønninger.

1. Administrative myndigheder og opgaver

De administrative myndigheder er kommunerne og landskassen.

2. Lovgivning

Loven er en færøsk lagtingslov.

3. Økonomisk ansvar

Kommunelægeordningen finansieres ved, at Danmark betaler 50 % af ordningen via bloktilskuddet, og Færøerne betaler 50 %. Færøernes andel af kommunelægernes løn deles lige mellem landskassen og pågældende kommune. Landskassen lægger i første omgang ud for kommunerne.

Dette har medført, at landskassen nu betaler 75 % af udgifterne og kommunerne 25 %, på grund af overgangen fra refusionsordning til bloktilskudsordning i 1987.

Hvilehjemmet Naina

Ll. nr. 18 af 09.04.1964 om driften af hvilehjemmet Naina.

Administrativt, økonomisk og lovgivningsmæssigt administreres området på Færøerne.

Landskassen giver årlig støtte til driften af hvilehjemmet Naina via bevilling på finansloven. Kan hjemmet ikke klare sig med denne støtte og andre indtægter, som f.eks. støtte fra kommunerne og betaling fra sygekasserne, skal landskassen i første omgang lægge ud for underskuddet, der herefter bliver fordelt ud på de enkelte kommuner, efter hvor mange dage borgere fra kommunen har boet på hjemmet. Har kommunen ydet direkte støtte, bliver denne støtte dog modregnet.

Hvilehjemmet Naina har pligt til at indsende budgettet for det kommende driftsår til Landsstyret. Hjemmet indsender disse oplysninger hurtigst muligt ved udgangen af driftsåret til landsstyremanden for sociale- og sundhedsanliggender tilligemed de oplysninger som landsstyremanden kræver. Hvilehjemmet drives i øvrigt af hjemmets bestyrelse, uafhængig af Landsstyret. Der findes vedtægter for hvilehjemmet.

Initiativer til at reducere tobaksforbruget

Ll. nr. 94 af 04.10.1984 om initiativer til at reducere tobaksforbruget.

1. Administrative myndigheder og opgaver

De administrative myndigheder er landsstyremanden for sociale og sundhedsmæssige anliggender og Tobaksrådet.

Landsstyremanden for sociale og sundhedsmæssige anliggender har til opgave at fastsætte nærmere regler på området og at nedsætte et tobaksråd med tre medlemmer, der skal rådgive landsstyremanden i spørgsmål omkring tobak og komme med indstilling om, hvordan loven føres ud i livet.

2. Lovgivning

Hensigten med loven er at iværksætte initiativer, der kan reducere de skader, der stammer fra forbrug af tobak. Det er i henhold til loven ikke lovligt at reklamere for tobaksvarer på Færøerne, og det er desuden ikke lovligt at sælge eller at give tobaksvarer til unge under 15 år, og det er ikke lovligt at sælge tobaksvarer, hvis de ikke er mærket i henhold til de regler, som landsstyremanden fastsætter.

Bekendtgørelser, sat i kraft med hjemmel i loven:

- K. nr. 95 af 08.10.1984 om undtagelse fra forbud mod reklame for tobaksprodukter.
- K. nr. 7 af 06.03.1985 om advarselskister på tobaksprodukter, senest ændret ved K. nr. 138 af 02.10.1992.
- K. nr. 50 af 09.04.1990 om maksimalt indhold af tjære i cigaretter, ændret ved K. nr. 97 af 13.05.1993.

Loven er en færøsk lagtingslov.

3. Økonomisk ansvar

Landskassen betaler udgifterne i henhold til loven.

Ligestillingsanliggender

L. nr. 52 af 3.maj 1994 om ligestilling mellem kvinder og mænd.

1. Administrative myndigheder og opgaver

På ligestillingsområdet er der kun danske myndigheder på Færøerne; men den danske anklagemyndighed og det danske retsvæsen har hver sin rolle på dette område. Efter opfordring fra Ligestillingsudvalget har anklagemyndigheden til opgave at undersøge, om der er grundlag for rejse tiltale for brud på ligestillingsloven, og retten skal tage stilling til og behandle de sager, der indbringes for retten af Ligestillingsudvalget eller anklagemyndigheden.

Af de færøske myndigheder er det særlig Ligestillingsudvalget, der har en betydelig indflydelse. Det har til hovedopgave at føre tilsyn med, at ligestillingsloven overholdes og at iværksætte forskellige foranstaltninger, hvis loven ikke overholdes.

Offentlige og private arbejdsgivere har i øvrigt pligt til at holde ligestillingsloven for øje, når de ansætter personer, lønner ansatte eller fyrer ansatte, ligesom de har pligt til at afgive nødvendige oplysninger og hjælp til Ligestillingsudvalget i forbindelse med udvalgets virke.

2. Lovgivning

Loven er en færøsk lagtingslov.

3. Økonomisk ansvar

Landskassen betaler udgifterne i henhold til loven.

Byggeri, villa- og lejeboligbyggeri

Ll. nr. 85 af 24.10.1978 om rentestøtte til opsparing til boligbyggeri.

Det skal indledningsvis bemærkes, at alle sager vedrørende boliger m.v. ikke er et anliggende for Social- og Sundhedsdirektoratet; bl.a. hører lejemål ikke ind under dette direktorat.

1. Administrative myndigheder og opgaver

Ingen danske myndigheder har nogen rolle inden for dette sagsområde.

De færøske myndigheder er især landskassen/landsstyremanden, Huslånefonden og andre låneinstitutioner. De har alle til opgave at yde lån og støtte til villa-, bolig- og kollegiebyggeri. Derudover ydes der tillige isoleringsstøtte til pensionister.

2. Lovgivning

De sagsområder, der vedrører byggeri, villa- og boligbyggeri, og som henhører under Landsstyremanden for sociale og sundhedsmæssige anliggender, bliver reguleret ved færøsk lagtingslov, dvs. der stilles ikke lovgivningsmæssige krav i forbindelse med fuld suverænitet.

Al lovgivning på området er færøsk. Med hjemmel i loven er der udfærdiget denne bekendtgørelse og disse lovændringer på området:

- *K. nr. 5 af 09.02.1989 om administration af rentestøtte til byggeri af huse.*
- *Ll. nr. 97 af 01.11.1978 om Huslånefonden*
- *Ll. nr. 40 af 07.05.1991 om isoleringsstøtte til pensionister*
- *Ll. nr. 63 af 23.06.1983 om boliger til personer under uddannelse*
- *Ll. nr. 52 af 07.05.1987 om boligfond*

3. Økonomisk ansvar

Landskassen betaler udgifterne i henhold til loven.

Kapitel 7

Samarbejdsaftaler for Social- og Sundhedsdirektoratet

Indledning

For en mere komplet belysning af på hvilke områder der samarbejdes med Danmark i dag, og hvilken betydning dette samarbejde har på de forskellige ressortområder, har administrationsgruppen besluttet, at der udover lovgivningen tillige beskrives de formelle og uformelle aftaler, der er imellem den danske stat og hjemmestyret inden for områderne.

Social- og Sundhedsdirektoratet sendte et brev til alle institutioner under direktoratet, til danske myndigheder på Færøerne inden for området og til interesseorganisationerne for at få beskrevet både formelle og uformelle aftaler, som disse myndigheder og interesseorganisationer har indgået med den danske stat.

Med formelle aftaler menes der skriftlige aftaler, og med uformelle aftaler menes der andre mundtlige aftaler, hvor opgaverne er økonomisk tunge eller krævende for institutionen.

Social- og Sundhedsdirektoratet har ikke modtaget svar fra alle institutioner i forbindelse med det ovennævnte brev, men nedenfor er anført et resumé af de svar, der er kommet fra institutioner og interesseorganisationer på social- og sundhedsområdet.

INSTITUTIONER UNDER SOCIAL- OG SUNDHEDSDIREKTORATET

Socialforvaltningen

Socialforvaltningen har ikke andre formelle aftaler med Danmark, end hvad der fremgår af de sociale love. Der er dog indgået aftale med "Den Sociale Sikringsstyrelse" i forbindelse med administrationen af "Nordisk Konvention om Social Sikring". Samarbejdet er uden omkostninger. Det skal bemærkes, at der endvidere samarbejdes med Island og Norge i forbindelse med denne konvention, og dette samarbejde er ligeledes uden omkostninger.

Særforsorgen

Der er ingen formelle aftaler, men Socialforvaltningen har flere færingar på institutioner i Danmark og har et godt, uformelt samarbejde med den danske stat vedrørende dette. Der henvises til Socialministeriets bek. nr. 888 af 11. dec. 1986.

Krisecentret

Institutionen tager sig af voldsramte kvinder i nød. Krisecentret har hverken formelle eller uformelle aftaler med Danmark.

Hvilehjemmet Naina

Hvilehjemmet Naina har ingen aftaler med Danmark.

Færøernes børnehjem

Færøernes børnehjem har ingen formelle aftaler med Danmark, men har et godt uformelt samarbejde med den danske organisation "Danske døgninstitutioner" om råd og vejledning. Børnehjemmet er tillige medlem af det nordiske fællesskab.

Rådgivningen for færing i Danmark

Organisationen Rådgivningen for færing i Danmark har ingen formelle aftaler med Danmark, men et uformelt samarbejde med mange forskellige myndigheder og institutioner i Danmark, f.eks.:

Told- og skattestyrelsen, Indenrigsministeriets cpr.-kontor, kommunale og amtskommunale myndigheder, sygehuse, institutioner på undervisningsområdet, direktoratet for arbejdsløshedsforsikringen, fagforbund, A-kasser og pensionskasser.

Landsapotekeren

Færøernes apoteksvæsen har et formelt samarbejde via aftale med ALIS (Amternes Lægemiddelregistreringskontor) om forskrifter for bestemt medicin fremstilling. Apoteket er tillige bundet af internationale aftaler, som Danmarks rige har underskrevet. Færøernes landsstyre indgik i 1951 en aftale med Danmarks Apotekerforening, der giver de færøske apoteker adgang til alle oplysninger, som tilsvarende danske apoteker modtager.

Færøernes Apoteksvæsen har et godt, uformelt samarbejde med samarbejdspartnere i Lægemiddelstyrelsen, der er en styrelse under Sundhedsministeriet.

Huslånefonden

Fonden har ingen formelle eller uformelle aftaler med den danske stat.

Hotel Thorshavn

Der findes nogle formelle aftaler som det færøske sygehusvæsen administrerer. En af disse aftaler er f.eks. aftalen med Rigshospitalet.

Hotel Thorshavn samarbejder uformelt med f.eks.:

- hjælpemiddelcentralen i Københavns kommune
- fælles vask af sengelinned
- taxavognmandsforretning
- Delfin Apoteket

Ulykkesforsikringsrådet

Der er ingen formelle aftaler med den danske stat, men Ulykkesforsikringsrådet har et godt og vedvarende samarbejde med Arbejdsskadestyrelsen i Danmark, og dette samarbejde har været gratis.

Færøernes Blindeinstitut

Der er ingen formelle aftaler, men Færøernes Blindeinstitut samarbejder i vidt omfang med danske institutioner, både vedrørende vejledning og kursusvirksomhed. Der er et især et godt samarbejde med Dansk Blindesamfund.

Færøernes hovedorganisation for sygekasser

Der er ingen formelle aftaler med Danmark, men Færøernes hovedorganisation for sygekasser har et uformelt samarbejde med relevante myndigheder og organisationer. Disse organisationer er:

- kommunelæger
- speciallæger
- tandlæger
- fysioterapeuter

Afdelingen for arbejds- og almen sundhed

Der er ingen formelle aftaler, men en formel tilknytning til Odense Universitet, og et uformelt forskningssamarbejde med den miljømedicinske afdeling, Institut for Sygdomsforebyggelse og Helsetjenesteforskning på Odense Universitet.

Landssygehuset

Fra Landssygehuset er indkommet svar fra tre afdelinger.

Psykiatrisk afdeling

I forbindelse med formelle aftaler har afdelingen forbindelse med specialbehandlingsinstitutioner på det psykiatriske område, hvor der ikke findes behandling på Færøerne. Der er tale om børne- og ungdomspsykiatri. Der findes en konsulentordning med Odense Universitetshospital, der sender konsulenter til Færøerne tre gange om året. Der findes endvidere en aftale med Bispebjerg Hospital i forbindelse med indlæggelse af børn.

Derudover er der aftaler med Rigshospitalet og Psykiatrisk Hospital Risskov, Center for Hjerneskade på Amager og Amtssygehuset i Herlev.

Der er aftale med Falck vedrørende sygetransport.

I forbindelse med uformelle aftaler er der særlig tale om tilbud om uddannelse og efteruddannelse af personale.

Forstanderinden

Sygeplejeledelsen samarbejder med forskellige institutioner i Danmark. I forbindelse med autorisation af sygeplejersker samarbejdes der med Sundhedsstyrelsen. Der samarbejdes tillige med forskellige sygehuse i Danmark i forbindelse med sygetransport til Danmark.

I forbindelse med personaleuddannelse finder særlige efteruddannelseskurser sted på Rigshospitalet, og der kommer endvidere personale fra andre danske sygehuse til Færøerne for at undervise sygeplejersker her.

På Danmarks Sygeplejerskehøjskoles uddannelse har færøske sygeplejersker de samme rettigheder som danske sygeplejersker til at gå på efteruddannelseskurser.

Sygeplejeskolen

Undervisningsministeriet i Danmark skal godkende uddannelsen for så vidt angår uddannelsesrammer, uddannelsesordning, obligatoriske opgaver og eksamen, og Sundhedsstyrelsen skal godkende det faglige indhold.

Skolen samarbejder med den danske sundhedstjeneste i forbindelse med sygeplejerskernes praktikuddannelse.

Sygehuset på Suðuroy

Sygehuset har formelle aftaler vedrørende byggerådgivning og behandling af patienter på Rigshospitalet.

Der findes uformelle aftaler om f.eks. lovmæssige krav til røntgenudstyr, undersøgelser på Medicinsk Laboratorium og Statens Seruminstitut, undersøgelser af narkoseudstyr og aftaler om lovmæssige krav vedrørende Dansk Brandteknisk Institut, herunder årligt eftersyn af sprinklersystem.

Hjemmeplejen

Hjemmeplejen har ingen formelle eller uformelle aftaler med Danmark, men selvom der ikke findes nogen direkte aftaler, vurderer institutionen, at den rent fagligt er meget knyttet til de udviklingsmuligheder, der findes i Danmark og i Norden.

DANSKE INSTITUTIONER PÅ FÆRØERNE

Landslægen

Landslægen er en statsinstitution under Sundhedsstyrelsen. Institutionen henviser til "Anordning om ikrafttræden for Færøerne af den danske lov om embedslægeinstitutioner m.v. af 15. juni 1973," der blev sat i kraft for Færøerne den 1. august 1995.

Landslægen har ikke nogen formelle eller uformelle aftaler med Danmark, men kan henvende sig til institutioner i Danmark uden vederlag.

Landslægen samarbejder især med disse institutioner:

1. Sundhedsstyrelsen, for så vidt angår statistik.
2. Lægemiddelstyrelsen, for så vidt angår godkendelse til læger af at benytte ikke-registreret medicin og for så vidt angår behandling af ansøgninger om særligt tilskud til medicin.
3. Levnedsmiddelstyrelsen.
4. Statens Seruminstitut, for så vidt angår smitsomme sygdomme, vaccination og forebyggelse.
5. Nævnet for helbredsbedømmelser i tjenestemandssager, for så vidt angår forespørgsler om særligt vanskelige sager. Disse forespørgsler koster omkring kr. 850,- pr. gang, og udgiften betales af den institution, der stiller forespørgslen, men behandles forespørgslerne af landslægen selv, er der intet vederlag.
6. Embedslægeinstitutioner.

INTERESSEORGANISATIONER UNDER SOCIAL- OG SUNDHEDSDIREKTORATET

Færøernes astma/allergiforbund

Færøernes astma/allergiforbund er en lokal afdeling af det danske Astma/Allergiforbund. Der er 170 medlemmer på Færøerne, og medlemskontingentet er 150 kr. om året. Af medlemskontingentet går der 65 kr. til Danmark til administration m.m. Færøernes astma/allergiforbund får tilsendt Astma/Allergibladet seks gange om året og herudover brochurer og andet oplysningsmateriale. Det er tillige muligt at søge om legat til sundhedsrejser, støtte til sengelinned o.a., der udleveres fra Astma/Allergiforbundet.

Nordisk samarbejde: Sammen med den danske forening.

LFA, Landsforening for autister

Autistforeningen er en selvstændig færøsk forening, men har en tæt tilknytning til den danske autistforening. Foreningen har bl.a. økonomiske fordele ved tilknytningen til den danske autistforening. Den finansierer bl.a. rejser til Danmark for forældrene til et autistisk barn og herudover tillige kurser i udlandet for lærere på "Skúlin á Trøðni". Derudover ydes der økonomisk støtte fra Danmark for at få specialister til Færøerne.

Nordisk samarbejde: Selvstændig deltagelse.

Færøernes Blindesamfund

Færøernes Blindesamfund er en særlig afdeling under Dansk Blindesamfund. Derfor nyder de omkring 100 aktive medlemmer i Færøernes Blindesamfund de samme rettigheder og muligheder i Dansk Blindesamfund som danskerne. Vi fortolker derfor alt som formelle aftaler. Færøernes Blindesamfund modtager årlig 70 kroner fra Danmark for hvert medlem.

Til sine medlemmer yder Dansk Blindesamfund efter behov:
Legat, almindeligvis højst 5.000 kroner.
Lån til forskellige formål.

Derudover har medlemmerne tillige andre goder, som f.eks.:
Billigere transportmuligheder sammen med ledsager.
Forskellige kursustilbud.
Gratis rådgivning fra rådgivere i DBS.

Nordisk samarbejde: Sammen med Dansk Blindesamfund.

Færøernes Cøliakiforening

Færøernes Cøliakiforening blev oprettet i 1990 som en områdeforening under Dansk Cøliakiforbund. Dette har dog ingen økonomisk betydning for Cøliakiforeningen, idet der ikke modtages nogen form for økonomisk støtte fra den danske forening.

Ved at betale 50 kroner for hvert medlem årligt, får medlemmerne bladet Cøliakinyt. Af mundtlige aftaler kan nævnes, at foreningen kan sende en repræsentant til generalforsamling/årsmøde i den danske forening, dog har repræsentanten ikke stemmeret, og foreningen finansierer selv rejseomkostningerne.

Færøernes Døveforening

Færøernes Døveforening er medlem af den danske landsforening for alle døve i Danmark.

Den støtte, Døveforeningen modtager fra Danmark, er: Når der er initiativer i Danmark, som f.eks. temamøder og landsmøder, modtager Døveforeningen vederlag for rejsepenge og ophold. Foreningen har tillige modtaget en gratis computer, ligesom de andre områdeforeninger, der hører under den danske landsforening, har. Pengene til computerne var bevilget af Tipsfonden. Døveforeningen er tillige medlem af Dansk Døves Ungdomsforbund og modtager støtte til deres initiativer. Foreningen er en del af den danske delegation i DNR (Døves Nordiske Råd) men har kun observatørstatus. Døvehuset er finansieret ved låntagning i Kreditforeningen Danmark.

Færøernes Diabetesforening

Færøernes Diabetesforening er en selvstændig forening og har ingen økonomiske eller andre aftaler med Danmark.
Nordisk samarbejde: Selvstændigt.

Færøernes Epilepsiforening

Epilepsiforeningen er en selvstændig forening og har hverken økonomiske eller andre aftaler med Danmark.

Færøernes Gigtforening

Færøernes Gigtforening er en selvstændig forening og har ingen økonomiske aftaler med Danmark. Foreningen får medlemsbladet fra den danske gigtforening til specialpris.
Nordisk samarbejde: Selvstændigt.

Foreningen for hørehandicappede på Færøerne

Foreningen får ingen økonomisk støtte fra Danmark og betaler selv for medlemsbladet fra den danske forening.
Nordisk samarbejde: Selvstændigt.

Idrætsorganisationen for handicappede (ÍSB)

ÍSB er en selvstændig forening og får ingen økonomisk støtte fra Danmark. Foreningen arbejder selvstændigt sammen med andre foreninger på verdensplan.

Javni

Javni er en selvstændig forening og har ikke noget økonomisk samarbejde med Danmark.
Nordisk samarbejde: Selvstændigt.

Hovedorganisationen for handicappede på Færøerne (MBF)

MBF har intet økonomisk samarbejde med lignende foreninger i Danmark. Der betales almindeligt kontingent for medlemsblade. Når MBF har formandsskabet i HNR, bliver rejseudgifterne betalt.

Morbus Bechterew

Foreningen har ikke noget økonomisk samarbejde med Danmark. Medlemsblad fra Danmark mod betaling.

Nyreforeningen

Nyreforeningen er sidestillet med de 16 områdeforeninger i Danmark. Nyreforeningen har indirekte økonomiske fordele ved bortlodning. Nyreforeningen får al viden og behandling fra Danmark.

Udvalgsmedlemmerne har mulighed for at deltage i møder i den danske forening, og rejsen betales fra Danmark. Nyreforeningens ejendom er på årsregnskabet opgjort til at være fællesejendom for den danske forening. Medlemsblad gratis til medlemmerne på Færøerne. Nyreforeningen har fuld bestemmelsesret over egne økonomiske forhold.

Parkinsonforeningen

Parkinsonforeningen er en selvstændig forening og har intet direkte samarbejde med Danmark, bortset fra medlemsbladet, der modtages fra den danske Parkinsonforening.

Nordisk samarbejde: Selvstændigt.

Færøernes Psoriasisforening

Psoriasisforeningen er en selvstændig forening og har intet økonomisk samarbejde med Danmark, bortset fra medlemsbladet, som foreningen køber. To gange om året rejser Psoriasisforeningen til Danmark for at deltage i møder, og foreningen betaler selv for rejserne.

Nordisk samarbejde: Selvstændigt.

Scleroseforeningen

Scleroseforeningen er en underafdeling af den danske Scleroseforening. Det oplyses, at hvis Scleroseforeningen mister kontakten med den danske forening, kan følgerne blive:

- Rejsefonden, som den danske forening opretholder med 6000 kroner årligt, vil blive annulleret.
- Den årlige driftsstøtte til den færøske forening på 6000 kroner vil blive annulleret.
- Adgangsbetalingen på 8000 kroner for to medlemmer til den årlige konference i Danmark, vil blive annulleret.
- Ordningen med socialrådgiver og psykiater, som den danske forening gratis stiller til rådighed på Færøerne (de årlige omkostninger er i øjeblikket 10-12.000 kroner), vil blive annulleret.
- Andet gratis materiale, som Scleroseforeningen modtager fra den danske forening, vil der skulle betales for.

Sinnisbati (Sindslidendes Vel)

Sinnisbati har ingen skriftlige aftaler med nogen forening i Danmark. Sinnisbati modtager heller ikke nogen økonomisk støtte fra Danmark. Sinnisbati har et almindeligt samarbejde med den danske søsterforening Sind, der har mange lokalafdelinger.

Nordisk samarbejde: Nordisk forening for social og mental helse.

Spastikerforeningen

Spastikerforeningen er en selvstændig forening. Modtager bladet "Spastikeren" gratis 6 gange årligt fra Spastikerforeningen i Danmark, i øvrigt intet formelt samarbejde med den danske forening. Foreningen deltager i det nordiske samarbejde på uformelt grundlag (Nordisk Handicapråd).

Foreningens medlemmer modtager 2 gange (2-3 dage) årligt konsulentbesøg af speciallæger fra Rigshospitalet i København. Medlemmerne ønsker at beholde denne ordning og forbindelsen med Rigshospitalet som helhed, men er også interesserede i et samarbejde med andre lande i

forbindelse med specialbehandling.

Foreningen MBD/DAMP-børn

Foreningen er en selvstændig forening og har intet økonomisk samarbejde med Danmark. Foreningen modtager medlemsblad gratis. Foreningen MBD/DAMP-børn, finansierer selv kurser ved besøg af specialister på Færøerne.
Nordisk samarbejde: Selvstændigt.

Lymfødemforeningen

Lymfødemforeningen har 50 medlemmer og er en selvstændig færøsk forening der blev oprettet i 1996. Lymfødemforeningen har ikke noget direkte samarbejde med den danske Lymfødemforening, men modtager medlemsbladet 4 gange årligt.

Kapitel 8

Mellemfolkelige aftaler, der administreres af landsstyremanden for sociale og sundhedsmæssige anliggender.

Indledning

Mellemfolkelige aftaler, der gælder på Færøerne, er ikke blevet taget med i analysen af de sociale og sundhedsmæssige anliggender. Dette skyldes, at der ikke findes en komplet liste over gældende mellemfolkelige aftaler. Der er nedsat et udvalg til at beskrive dette. Der kan ikke foretages en analyse af området, før udvalget har afsluttet dette arbejde.

Et andet problem ved at belyse de mellemfolkelige aftaler på nuværende tidspunkt er, at bliver der tale om fuld suverænitet, bortfalder alle aftaler, og vi må indgå nye aftaler som en selvstændig nation. Spørgsmålet er, om de gældende aftaler skal sættes i kraft på ny ved fuld suverænitet. Vi skulle måske hellere kigge på, hvilke aftaler der gælder på Island eller for andre smånationer.

Administrationsgruppen har derfor besluttet kun at lave en liste over de mellemfolkelige aftaler som vi ved gælder for Færøerne og for hvilket område. En mellemfolkelig aftale beskrives kun hvis den har en særlig stor betydning på området.

Sociale anliggender

1923 19/5 B. 231	Konvention 1923 om Landarbejdernes forsikring.
1928 27/4 B. 155	Konvention 25 om Ligeberettigelse for udenlandske arbejdere.
1952 22/11: T. 47	Konvention om Social tryghed med Frankrig 28/6-58
T. 33 20/7-55	Europæisk konvention om socialhjælp m.m.
T. 34 20/7-55	Europæisk konvention om social tryghed
T. 60 2/10-56	Nordisk konvention om social tryghed.
T. 14 2/3-60	Konvention med England om social tryghed.
T. 28 12/8-63	Europæisk konvention om specialistbehandling og klimatur.
T. 9 28/3-63	Konvention med Schweiz om socialforsikring.
1957 1/2 T. 3	Konvention med England om ulykkesforsikring.

1994 12/4 T. NORDISK KONVENTION OM SOCIAL SIKRING

Visse mellemfolkelige aftaler medfører en meget stor administration for de lande, der sætter dem i kraft. Heriblandt er den nordiske aftale om 'Social sikring'.

1. Administrative myndigheder

De administrative myndigheder i Danmark og på Færøerne er i henhold til konventionen følgende:

I Danmark er der oprettet en administration til at varetage denne aftale: 'Den Sociale Sikringsstyrelse'. Der arbejder omkring 120 personer på institutionen.

På Færøerne er der ansat én person i Socialforvaltningen til at administrere konventionen på Færøerne. Den pågældende har et tæt samarbejde med 'Den Sociale Sikringsstyrelse' i Danmark. Hvis vi selv skal administrere konventionen, vil det være nødvendigt at ansætte flere personer.

2. Konventionen

Konventionen blev vedtaget i lagtinget den 12. april 1994 og bekendtgjort i 'Kunngerðarblaðið B' i 1997. Lagtinget vedtog konventionen uden forbehold, dvs. hele konventionen er sat i kraft for Færøerne.

De sociale ydelser, som konventionen omfatter, er følgende:

- 1) Ydelser på grund af sygdom, fødsel eller adoption,
- 2) Ydelser på grund af invaliditet, alderdom eller død,
- 3) Ydelser på grund af arbejdsskade
- 4) Offentlige kontantydelse til børn.

Selv om konventionen har store økonomiske konsekvenser, vurderes det, at det er nødvendigt at denne aftale er i kraft. Dette for at sikre, at de færinger, der enten i fritidsøjemed eller af andre årsager i kortere eller længere tid befinder sig i et andet nordisk land, er ligestillet med andre nordiske borgere. Er konventionen ikke i kraft for Færøerne, er det ikke muligt for færingerne at få hjælp ved sygdom, alderspension, børnebidrag, arbejdsskadeydelser o.s.v., på lige fod med andre nordiske borgere.

3. Økonomisk ansvar

Det økonomiske ansvar ligger hos det færøske hjemmestyre.

KONVENTION OM SOCIAL BISTAND OG TJENESTER

Konventionen om 'Social bistand og tjenester' blev forelagt for Lagtinget i tingssamlingen 1998-99 og bliver sandsynligvis vedtaget.

Konventionen medfører så at sige ingen administration, men sikrer forsorgshjælp til færøske borgere, når de rejser eller bor i andre nordiske lande.

KONVENTION OM EUROPÆISK SOCIALPAGT

'Konvention af 1961 om Europæisk Socialpagt' er ikke sat i kraft for Færøerne, men blev sat i kraft i Danmark i 1965. Rigsombudet har med jævne mellemrum fremsat forespørgsel, om hjemmestyret vil godkende og ikraftsætte denne aftale for Færøerne.

Konventionen medfører trygge, sociale rammer for færøske borgere, der rejser eller arbejder i et europæisk land, på samme måde som de nævnte nordiske aftaler medfører i Norden.

Da konventionen medfører mange pligter/administration og udgifter, er godkendelsen udsat på ubestemt tid.

Sundhedsanliggender

1922 23/5 B. 408	Opiumskonventionen 1912
B. 174 8/6-30	Opiumskonventionen 1925
T. 48 1/10-64	Protokol 1953 Begrænsning og regulering af opiumsdyrkning og -handel
T. 37 14/9-49	Protokol 1946 Ændret konvention om narkotiske midler
T. 4 24/1-50	Protokol 1948 Kontrol af narkotiske midler
T. 73 30/6-65	Enkelte konventioner 1961 om narkotiske midler.
1948 15/6 T. 32	Statutter for Verdenssundhedsorganisationen.
T. 24 19/6-64	Verdenssundhedsorganisationens rettigheder og immuniteter.
T. 119 28/2 - 31	International sundhedskonvention.
T. 41 3/5-71	Konvention om anvendelse af detergenter i vaskemidler.
1960 30/11 T. 74	Udvidelse af den nordiske karantæneoverenskomst.
C. 249 30/11-60	
1963 12/8 T. 28	Europæisk overenskomst om gensidig bistand mht. lægelig specialbehandling og klimatur.
T. 29	Konvention om udveksling af blodtypereagenser.
1983 7/11:	B. 103 af overenskomst af 25/8-81 mellem Danmark, Finland, Norge og Sverige om godkendelse af erhvervsudøvelse for visse personalegrupper indenfor sundhedsvæsenet og veterinærvæsenet.

Det forventes at 'konvention af 4. april 1997 om beskyttelse af menneskerettigheder og menneskelig værdighed i forbindelse med anvendelse af biologi og lægevidenskab' forelægges for Lagtinget til vedtagelse i tingssamlingen 1999-2000.

Konventionen sikrer, at personer, der deltager i biomedicinske projekter som f.eks. genforskning, ikke bliver misbrugt.

Kapitel 9

Konklusion over selvstyreprojektet/Det sociale og sundhedsmæssige område

Landsstyret besluttede i oktober 1998 at iværksætte et suverænitetsprojekt. Direktoratene fik i denne forbindelse til opgave at analysere hver sit område. Social- og Sundhedsdirektoratet har udført en analyse på det sociale og sundhedsmæssige område vedrørende administration, lovgivning og finansiering.

Der er udarbejdet en indstilling på grundlag af denne analyse, til landsstyremanden for sociale og sundhedsmæssige anliggender om, hvordan området kan organiseres i forbindelse med fuld suverænitet. Indstillingen er blevet godkendt, og konklusionen er et referat af indstillingen.

Det sociale og sundhedsmæssige område er meget kompliceret, hvad lovgivningen angår. Derfor vurderes det, at det er nødvendigt at forklare lidt om denne lovgivning inden selve analysen af det sociale og sundhedsmæssige område

Der tales ofte om, at Færøerne har 'overtaget' et bestemt område som et særanliggende. Men 'overtagelse' er et vidt begreb. Det er muligt at overtage et område både administrativt, lovgivningsmæssigt og økonomisk eller kun delvist.

I henhold til § 2 i hjemmestyreloven kan det færøske hjemmestyre overtage et anliggende, således, at Færøerne overtager både det administrative, lovgivningsmæssige og økonomiske ansvar fra Danmark. Området er i dette tilfælde endeligt overtaget.

Efter § 9 i hjemmestyreloven findes der to muligheder for overtagelser.

- 1) For det første kan vi efter forhandlinger med Danmark aftale, at vi overtager et anliggende administrativt og juridisk således, at kun det økonomiske ansvar forbliver i Danmark.
- 2) For det andet er det endvidere muligt for os kun at overtage det administrative ansvar for et anliggende, og Danmark beholder så både det juridiske og økonomiske ansvar på området. § 9 overtagelserne er dog fortsat fællesanliggende mellem Færøerne og Danmark.

Således opererer vi med tre overtagelsesmuligheder. Alle tre muligheder findes på det sociale og sundhedsmæssige område.

I forbindelse med lovgivning og administration er hele det sociale område blevet overtaget i henhold til § 9 i hjemmestyreloven. Det samme gælder ikke for sundhedsområdet, især ikke på det lovgivningsområde, der fastsætter de faglige regler på sundhedsområdet.

Anliggender, der ikke er overtaget som særanliggende i henhold til hjemmestyreløven, er fællesanliggender. På sundhedsområdet kan disse anliggender overgå til særanliggende, når hjemmestyret eller den danske regering formelt fremsætter ønske derom.

Rigsmyndighederne administrerer som oftest fællesanliggender, der herved tillige reguleres ved dansk lovgivning, sat i kraft for Færøerne. Dette gælder for alle autorisationslove og øvrige fællesanliggender på sundhedsområdet. Det sociale og sundhedsmæssige område koster omkring 1,3 mia. kr. på den færøske finanslov. En del af disse udgifter betales i dag via bloktilskuddet, mens visse udgifter på sundhedsområdet betales direkte af Danmark, som f.eks. Landslægen og udgifterne til krigspension.

§ 2 overtagelser

De eneste områder, der er overtaget som særanliggender på det sociale og sundhedsmæssige område, er apoteksvæsenet og ulykkesforsikringsområdet. Apoteksvæsenet blev overtaget som færøsk særanliggende i 1948. Lovgivningen omkring apoteksvæsenet er reguleret ved lagtingslov, det endelige økonomiske ansvar ligger på Færøerne, og administrationen er færøsk. Dog har danske myndigheder også opgaver i henhold til lagtingsloven om apoteksvæsenet. Der er tale om følgende: Sundhedsstyrelsen, Statens Serumlaboratorium, Statens veterinære institut for virusforskning, visse danske undervisningsanstalter, visse udenlandske registreringsmyndigheder, landslægen på Færøerne og Færøernes Ret. Disse myndigheder besidder en omfattende specialviden på området.

Ulykkesforsikringsområdet blev overtaget i 1980 som færøsk særanliggende. Siden overtagelsen af ulykkesforsikringsområdet har forskellige arbejdsgrupper arbejdet med at udarbejde nye færøske regler på området. Der er dog endnu ikke vedtaget nogen lov i denne forbindelse i Lagtinget, og derfor er der endnu kun danske regler på området. Social- og Sundhedsdirektoratet arbejder i disse dage med efterprøvelse af forslaget til en ny ulykkesforsikringslov og forventer at forelægge den for Lagtinget i sommeren 1999.

På det sociale og sundhedsmæssige område er flere lagtingslove sat i kraft, uden at områderne samtidig er overtaget som særanliggende. Der er tale om f.eks. Ll. nr. 18 af 09.04.1964 om driften af hvilehjemmet Naina, Ll. nr. 111 af 03.10.1988 om beskyttede boliger, Ll. nr. 94 af 04.10.1984 om initiativer til at nedsætte tobaksforbruget og Ll. nr. 52 af 3.maj 1994 om ligestilling mellem mænd og kvinder.

Efter hjemmestyreløven overtages et anliggende som særanliggende i henhold til liste A efter forespørgsel fra hjemmestyret eller den danske regering. Dette fortolkes således, at skal en overtagelse finde sted på denne måde, skal hjemmestyret formelt meddele den danske regering, at det ønsker at overtage anliggendet. De sidstnævnte love er således ikke formelt overtaget som særanliggende. Lovgivningen er dog færøsk, og administrationen i henhold til lovene er færøsk.

§ 9 overtagelser

Den 6.april 1993 blev der indgået aftale mellem den danske regering og det færøske hjemmestyre vedrørende hjemmestyrets overtagelse af visse områder inden for det sociale og sundhedsmæssige område. Ved rammelovene 'L.nr.315 af 17.05.1995 om sociale ydelser på Færøerne' og 'L.nr.316 af 17.05.1995 om sundhedsvæsenet på Færøerne' fik det færøske hjemmestyre pålæg om og bemyndigelse til at fastsætte regler for opgaver, ydelser og administration af social- og sundhedsvæsenet inden for følgende områder:

Sociale anliggender:

- Forsorgshjælp
- Pensionsordning
- Særlige tilbud til personer med psykisk eller fysisk handicap
- Særlige tilbud til personer med kronisk sygdom eller alderdomssvækkelse
- Tilbud til personer med særlige sociale problemer
- Regler om dagtilbud og hjælp til børn og unge
- Børnebidrag til enlige forsørgere
- Hjemmehjælp
- Revalideringshjælp
- Dagpenge ved uarbejdsdygtighed pga. sygdom, graviditet eller fødsel

Sundhedsanliggender:

- Sygehusvæsen
- Kommunelægeordning
- Sundhedsplejerskeordning
- Hjemmesygeplejerskeordning
- Skolelægeordning
- Tandplejeordning
- Sygesikring

Alle love, der er omtalt i rammeloven, er fortsat fællesanliggende og bliver ikke særanliggende, før hjemmestyret tillige overtager det økonomiske ansvar på området, eller vil overtage området som særanliggende. Alle lovene omhandler, hvilke ydelser den færøske borger har ret til på det sociale og sundhedsmæssige område.

Rammelovene fastsætter, at de danske love, der gælder for Færøerne på disse områder, forbliver i kraft, til de afløses af færøske lagtingslove.

I henhold til den seneste aftale med Danmark skal alle lagtingslove i henhold til rammelovene være færdige senest i 1999.

Følgende lagtingslove er sat i kraft med hjemmel i rammelovene:

Ll. nr. 71 af 20.05.1996 om børnebidrag til enlige forsørgere o.a. (med senere ændringer)

Ll. nr. 89 af 04.06.1996 om Færøernes Sygehusvæsen med tilhørende bekendtgørelser.

Ll. nr. 87 af 06.06.1997 om sundhedsplejersketjenesten med tilhørende bekendtgørelse.
Ll. nr. 88 af 06.06.1997 om hjemmesygeplejerskeordningen med tilhørende bekendtgørelse.
Ll. nr. 23 af 06.03.1998 om børne- og ungdomstandpleje med tilhørende bekendtgørelse.

Hjemmestyret har således endnu ikke udarbejdet størstedelen af lagtingslovene i henhold til rammeloven på det sociale område. Lagtingsloven om social pension m.v. blev vedtaget af Lagtinget i tingssamlingen 1998/99. Vedrørende de andre lagtingslove i henhold til rammeloven: forsorgslov, børneforsorgslov og dagpengelov, arbejdes der frem imod at fremsætte lovforslag for Lagtinget i tingssamlingen 1999-2000.

Når disse love er vedtaget, er hele det sociale område overtaget, for så vidt angår administration og lovgivning. Arbejdet med den sociale lovgivning bliver dog ikke færdigt, fordi der skal udarbejdes bekendtgørelser og vejledninger til de fleste love og der foretages hele tiden ændringer i ordningerne for at finde de bedste løsninger til færøske forhold. Det er mere sandsynligt, at tilrettelæggelsen af området vil blive afsluttet inden for nogle år.

På sundhedsområdet mangler hjemmestyret kun at opfylde rammeloven for kommunelægeordning, skolelægeordning og sygesikring. Lagtingslov om kommunelæger blev vedtaget i Lagtinget i tingssamlingen 1998-1999. Landsstyremanden for sociale og sundhedsmæssige anliggender arbejder frem imod at fremsætte lovforslag til lagtingslov om sygesikring og skolelægeordning for Lagtinget i tingssamlingen 1999-2000.

Når disse love er vedtaget, er administration og lovgivning på sundhedsområdet overtaget, hvor der er tale om ydelser til borgeren, men ikke, hvor der er tale om sundhedsfaglige regler (se nedenfor om autorisationslove og fællesanliggender i øvrigt).

Hvor der er tale om rammeloven på sundhedsområdet har Sundhedsstyrelsen har dog tillige betydningsfulde faglige opgaver i henhold til de love, der er omfattet af rammeloven, i form af tilsyn med sygehusvæsenet og sundhedspersonale på Færøerne, og endvidere ved fastsættelsen af visse faglige regler på området. Der skal blot tages politisk stilling til, hvor dette område skal administreres i fremtiden, og til grundlaget for sundhedsområdet. Skal der foretages betydelige ændringer, er det nødvendigt at undersøge området grundigere. Det er især de danske myndigheder, der spiller en stor rolle inden for ordningen i dag.

For så vidt angår det økonomiske ansvar er alle de nævnte områder overtaget i henhold til § 9 i hjemmestyrelsen. Dette betyder juridisk, at det økonomiske hovedansvar fortsat ligger hos Folketinget og den danske sundhedsminister.

Støtten fra Danmark til det færøske social- og sundhedsvæsen blev til og med 1987 betalt til landskassen som refusion. Den 9.marts 1987 blev der indgået en aftale mellem den danske regering og landsstyret, der ændrede refusionsordningen således, at støtten til social- og sundhedsvæsenet i stedet udbetales som bloktilskud, samtidig med, at den danske kompetence til at udforme regler vedr. driften af forskellige foranstaltninger inden for sundhedsvæsenet bortfaldt.

§ 9 overtagelserne er fællesanliggende. Statsretligt ligger det økonomiske ansvar for områderne hos det danske folketing og den danske minister. Folketinget har dog ved rigslove (kongelig anordning) overladt pligten til at afholde udgifterne på det sociale og sundhedsmæssige område til det færøske hjemmestyre. Hjemmestyret modtager refusion via bloktilskuddet for at betale udgifterne.

Således optræder udgifterne til de nævnte områder på den færøske finanslov, selv om det økonomiske hovedansvar ligger i Danmark.

Spørgsmålet er dog, om Danmark ved bloktilskudsforhandlingerne kommer til at lægge vægt på, om de forskellige områder skal henføres under færøsk suverænitet. Der lægges snarere vægt på en generel reduktion af bloktilskuddet, uden at komme nærmere ind på det juridiske i forbindelse med suveræniteten.

Når der er tale om, at det sociale og sundhedsmæssige område skal ind under færøsk suverænitet i økonomisk henseende, er problemet, at området er meget omkostningstungt, og at der er behov for flere ydelser, hvis den færøske borger skal have tilfredsstillende tilbud fra social- og sundhedsvæsenet. Det kan f.eks. nævnes, at:

- der er behov for højere pension til folke- og invalidepensionister,
- der er behov for flere børnepasningspladser,
- samtidig er der et stort behov for kommunelæger og for læger inden for sygehusvæsenet,
- landssygehuset har behov for store renoveringer,
- sygehusvæsenet har behov for nyt apparatur,
- ældreplejen må udvikles

Alt dette er ydelser, der medfører øget trivsel for enkeltpersoner i landet, og som kan skabe et mere stabilt arbejdsmarked, men som samtidig medfører øgede udgifter for land og kommuner.

Autorisationslovene

En autorisationslov er en lov, der fastsætter kravene til godkendelse af sundhedspersonale. Lovene fastsætter regler om, hvilke krav der stilles til sundhedsuddannelsen, hvem der har ret til at få autorisation som sundhedspersonale, og hvilke krav der stilles til dem, efter at de har fået denne godkendelse. Sundhedsstyrelsen fører det faglige tilsyn med alt godkendt sundhedspersonale.

Autorisationslovene bygger alle på internationale krav til sundhedsuddannelser. Kravene til sundhedsuddannelserne er de samme i alle lande inden for EU og EØS.

Autorisationslovene er fællesanliggende og sættes derfor i kraft for Færøerne ved kongelig anordning.

Autorisationslovene blev ikke taget med i rammeloven om sundhedsvæsenet, fordi man vurderede, at det færøske hjemmestyre ikke havde den nødvendige faglige indsigt på området til at fastsætte færøske regler og ej heller ikke kan holde ordningen ved lige ved at sætte nødvendige love i kraft, at å jourføre disse og føre fagligt tilsyn med sundhedspersonalet.

Sundhedsministeren i Danmark og Sundhedsstyrelsen har i henhold til lovene hovedadministrationen. En mindre beskrivelse af disse myndigheder kan være aktuelt i denne forbindelse:

Sundhedsministeriet i Danmark er den øverste administrative og politiske myndighed på sundhedsområdet i Danmark.. Før Sundhedsministeriet blev oprettet, havde Indenrigsministeriet i Danmark alle disse opgaver. Der, hvor der i danske sundhedslove står Indenrigsministeriet, er det således som oftest Sundhedsministeriet, der nu administrerer opgaverne.

Der er ansat omkring 160 personer i Sundhedsministeriet. Sundhedsministeriet er organiseret i tre afdelinger med tilsammen 8 fagområder. Driftsbevillingen for finansåret 1999 er på 103,1 mio. kr.

Sundhedsstyrelsen er en styrelse under Sundhedsministeriet, der er sammensat af specialister på sundhedsområdet. Sundhedsstyrelsen arbejder uafhængigt af Sundhedsministeriet og administrerer de sundhedsfaglige opgaver på sundhedsområdet. Driftsbevillingen for finansåret 1999 er på 127,0 mio. kr.

På nuværende tidspunkt har den færøske administration store problemer med at å jourføre autorisationslovene. Det kræver en større administration, hvis dette arbejde skal udføres tilfredsstillende

Når autorisationslove sættes i kraft eller å jourføres, foretages næsten ingen ændringer i forhold til den danske lov. Dette skyldes, at lovene udelukkende omhandler internationale standarder for sundhedsuddannelserne, og at der derfor ikke er færøske forhold, der gør sig gældende. Selvom dette er tilfældet, indebærer sådanne love megen administration på Færøerne.

For at give et billede af administrationen herved, beskrives nedenfor, hvordan proceduren er ved sådanne lovforslag:

Loven sendes til høring hos alle relevante institutioner.

Social- og Sundhedsdirektoratet og institutionerne på Færøerne sætter sig nøje ind i lovteksten for at undersøge, om der er noget, der skal ændres i forhold til den danske lov. Når høringssvarene kommer retur, skal Social- og Sundhedsdirektoratet sammenskrive svarene, skrive udførlige bemærkninger til lovforslaget og herefter sende det til efterprøvelse i Lagmandskontorets lovafdeling. Lovafdelingen sætter sig ligeledes grundigt ind i lovforslaget, skriver bemærkninger og sender disse tilbage til direktoratet. Direktoratet og lovafdelingen taler herefter sammen om, hvorvidt der skal foretages ændringer i forslaget. Forslaget sendes så til landsstyremøde og behandles af alle koalitionspartierne som et almindeligt lovforslag. I Lagtinget skal forslaget have tre behandlinger foruden udvalgsbehandling som et almindeligt lovforslag. Efter at lovforslaget

er vedtaget, sendes det til Social- og Sundhedsdirektoratet, der sender det vedtagne forslag gennem rigsombudet til den danske regering. Den danske minister på området skal sammen med dronningen underskrive den kongelige anordning, og derefter bekendtgør Rigsombudet anordningen i 'Kunngerðarblaðið B'. Hvis der senere skal foretages ændringer til loven, skal den omtalte procedure gentages, og der sker heller ikke i denne omgang ændringer i forhold til den danske tekst.

Som det ses, er dette en meget omfattende fremgangsmåde, der både kræver meget af administrationen og resulterer i, at de danske love ikke bliver sat i kraft for Færøerne før flere år efter, at loven er sat i kraft i Danmark. Nogle af autorisationslovene er endnu ikke sat i kraft. Det almindelige er på nuværende tidspunkt, at de kongelige anordninger sættes i kraft, men at der er for få arbejdsressourcer til at ændre anordningerne, efterhånden som disse ændres i Danmark. Derfor er de færøske anordninger ofte slet ikke á jourført. Dette rammer sikkerheden for borgerne på Færøerne, fordi han må betale for, at kravene til sundhedspersonalet ikke er de samme på Færøerne som andre steder.

Det skal bemærkes, at ud over de autorisationslove, der er sat i kraft for Færøerne, er følgende også gældende i Danmark: lov om kiropraktorer, lov om psykiatere og lov om optikere. Disse autorisationslove er endnu ikke sat i kraft for Færøerne.

I forbindelse med den økonomiske side af sagen ligger det økonomiske hovedansvar for området i Danmark. Alle administrative myndigheder i henhold til lovene er danske. Det betyder, at udgiften ved at administrere området betales af Danmark.

I den færøske administration lægges der dog også store ressourcer i at administrere de danske love vedr. sundhedsuddannelserne i form af tilpasning af kongelige anordninger og á jourføring af disse. Det er svært at fastsætte et bestemt beløb for, hvor meget dette arbejde koster.

En løsning på problemerne med autorisationslovene kunne være, at det færøske hjemmestyre giver Danmark eller et andet land bemyndigelse til at administrere og lovgive på dette område på Færøernes vegne, således, at når en autorisationslov sættes i kraft eller ændres i Danmark, sættes den i kraft for Færøerne og i Danmark samtidigt. På nuværende tidspunkt bliver hjemmelen til at ændre disse love således, at de svarer til færøske forhold, alligevel så at sige ikke brugt.

Hvis sundhedspersonale på Færøerne skal være på samme niveau som sundhedspersonale i Europa, skønnes det, at der må etableres et samarbejde med et andet land i forbindelse med fuld suverænitet. Efter den gældende styrelseslov er det dog ikke muligt at overlade suverænitet inden for visse områder til en anden stat. Det burde overvejes at have en regel i lighed med § 20 i den danske grundlov (afgivelse af suverænitet) i en færøsk grundlov. Danmark har givet EU suverænitet til at fastsætte regler, der gælder umiddelbart for danskerne. Det burde overvejes at sætte en lignende paragraf ind i den færøske grundlov, således at der skabes mulighed for f.eks., at danske autorisationslove tillige har gyldighed på Færøerne.

Det skal dog ikke afvises, at det er muligt at inddrage området under færøsk suverænitet. Er der politisk vilje til stede, anbefales det, at der iværksættes grundigere undersøgelser for at finde ud af, hvorledes dette gøres.

Fællesanliggender i øvrigt

Ud over § 9 overtagelserne er de områder indenfor sociale og sundhedsmæssige anliggender, der er nævnt nedenfor, fællesanliggender, og er derved ikke blevet overtaget af det færøske hjemmestyre. Alle disse love hører til inden for sundhedsområdet. Områderne kan deles op i love, der omhandler ydelser til den færøske borger, og love, der omhandler de faglige krav til et bestemt sundhedsområde.

Den kongelige anordning om abort er endnu fællesanliggende, men står på liste A i hjemmestyrere-loven (sundhedsanliggende) og kan derfor overtages, når det færøske hjemmestyre eller den danske regering ønsker det. De danske myndigheder i henhold til loven er Sundhedsministeriet og Justitsministeriet. Loven omhandler hovedsageligt, hvornår en kvinde kan få abort, og hvordan dette skal foretages. Der er tale om en politiske holdning i samfundet til abort, og til, hvad der anses for at være acceptabelt. Den politiske holdning inden for dette område er anderledes, i Danmark end på Færøerne.

De kongelige anordninger om forebyggende sundhedsundersøgelser og hjælp i forbindelse med graviditet og om tilbud om gratis vaccination er fællesanliggender. Anordningerne kan siges at være en del af den færøske kommunelægeordning, som det færøske hjemmestyre har overtaget administrativt og lovgivningsmæssigt i 1995. Der er ikke tale om faglige krav til et bestemt sundhedsområde, eller om international standard på sundhedsområdet, men loven fastsætter alene regler om ydelser til færøske borgere i forbindelse med forebyggende sundhedsundersøgelser af gravide kvinder. De danske myndigheder er Sundhedsministeriet og Statens Serum-institut.

Kongelig anordning om sterilisation og kastration fastsætter regler for, hvornår sterilisation og kastration kan foregå, og om fremgangsmåden i denne forbindelse. De danske myndigheder i henhold til loven er Justitsministeriet, Retslægerådet og Landslægen.

Det vurderes, at disse love burde overtages. De omhandler alle ydelser til borgeren. Det kan overvejes at overtage disse love, efter at rammelovene på det sociale og sundhedsmæssige område er udfyldt.

'Lov om udtagelse af menneskeligt væv' er sat i kraft for Færøerne ved kongelig anordning. Sundhedsstyrelsen har vigtige opgaver i henhold til loven.

Den kongelige anordning om initiativer i forbindelse med epidemier skal sikre, at epidemier ikke får lov til at sprede sig på Færøerne og skal sørge for, at smitte fra disse epidemier ikke kan komme til Færøerne eller ud fra Færøerne til andre lande. Sundhedsstyrelsen har vigtige opgaver i henhold til loven. Den kongelige anordning om ligsyn fastsætter faglige regler for ligsyn på

Færøerne og knytter sig til, hvad autoriserede læger kan foretage i deres arbejde. Sundhedsstyrelsen og Landslægen har vigtige opgaver i henhold til loven.

Lov om 'Sundhedsvæsenets Centralstyrelse' er meget konkret. Sundhedsstyrelsen, Sundhedsvæsenets Patientklagenævn og Statens Seruminstitut har omfattende opgaver i henhold til loven. Disse opgaver så omkostningstunge, at det bliver svært at have lige så gode ordninger på Færøerne. Landslægen sender omkring 7 klager om året til Sundhedsvæsenets Patientklagenævn.

Det er nødvendigt med en stor administration på dette område, da loven stiller meget store krav vedrørende sundhedsfaglige regler, rådgivning af sundhedsmyndigheder, tilsyn, specialundersøgelser og klagebehandling. Det vurderes, at dette er nødvendigt, for at sundhedsydelse i samfundet skal være tilfredsstillende og opfylde internationale krav.

Loven om embedslæger er sat i kraft for Færøerne ved kongelig anordning. Landslægen har hovedopgaverne i henhold til loven. Den danske driftsbevilling til Landslægen var i 1998 1,1 mio. kr. Landslægen er en del af den danske Sundhedsstyrelse og har derfor et tæt samarbejde med denne myndighed. Området kræver, på samme måde som autorisationslovene og 'lov om Sundhedsvæsenets Centralstyrelse', stor faglig viden om sundhedsfaglige regler, rådgivning af sundhedsmyndigheder og tilsyn. Mere nøjagtige undersøgelser er nødvendige for at udforme en kvalificeret indstilling om de opgaver, som ligger ved landslægeembedet.

De kongelige anordninger om sygesikring og 'videnskabsetisk komitéssystem' er vedtaget i Lagtinget, men de danske myndigheder har endnu ikke sat dem i kraft for Færøerne.

I henhold til disse anordninger er færingerne en del af de danske ordninger. I bemærkningerne til lovforslagene nævnes det, at det ville blive meget dyrt at iværksætte ordninger som disse på Færøerne, og at administrationen ville være været meget stor. Derudover ville det være svært at opbygge den samme specialviden som i Danmark. Det vurderes derfor, at det vil være fornuftigst at knytte sig til den danske ordning.

Lovene ovenfor drejer sig hovedsageligt om sundhedsfaglig specialviden og internationale krav til sundhedsvæsenet. Lovene kræver en stor administration og stiller store krav til personale om specialviden. Spørgsmålet er derfor, på samme måde som med autorisationslovene, om det er fornuftigt at inddrage disse områder under færøsk suverænitet, eller om der i stedet skal indgås en samarbejdsaftale med Danmark eller et af vore nabolande.

Når der skal træffes beslutning herom, må der foretages grundige undersøgelser af, hvor stor administrationen af de nævnte områder skal være på Færøerne, og hvor meget det vil koste, hvis de inddrages under færøsk suverænitet.

Samarbejdsaftaler

Udover lovgivning, har institutioner under Social- og Sundhedsdirektoratet, også formelle og uformelle aftaler med den danske stat. Med formelle aftaler sigtes der til skriftlige aftaler, og

med uformelle aftaler sigtes der til andre mundtlige aftaler med Danmark, hvor opgaverne er omkostningskrævende eller krævende for institutionen.

Sygehusvæsenet har et formelt samarbejde med Rigshospitalet, og i visse tilfælde med andre danske sygehuse om specialbehandling af patienter. Sygehusvæsenet betaler Danmark udgifterne i denne forbindelse.

Færøernes apoteksvæsen har et formelt samarbejde med Danmark igennem aftalen med Amternes Lægemiddelregistreringskontor om forskrifter for bestemt medicin. Apoteket er endvidere bundet af internationale aftaler, som Danmark har underskrevet. Færøernes Landsstyre indgik i 1951 en aftale med Danmarks Apotekerforening, der giver de færøske apoteker adgang til alle oplysninger, som de samme apoteker modtager i Danmark.

Socialforvaltningen har ikke et formelt samarbejde med Danmark ud over, hvad der er fastsat i lovgivningen på det sociale område. Der er et uformelt samarbejde med 'Den Sociale Sikringsstyrelse' i forbindelse med 'Nordisk Konvention om Social Sikring'. Samarbejdet er gratis. Vedrørende denne aftale har Socialforvaltningen dog også et uformelt samarbejde med Island og Norge. Dette samarbejde er også gratis.

De fleste institutioner under Social- og Sundhedsdirektoratet har dog ikke et formelt, men kun et uformelt samarbejde med danske myndigheder, der yder dem råd og vejledning. Dette er også gratis.

Der foregår endvidere meget uformelt samarbejde med Danmark om kurser, praktik, og ud- og efteruddannelses tilbud til personale indenfor social- og sundhedsvæsenet.

Landslægeembedet er en institution under Sundhedsstyrelsen og kommunikerer derfor gratis med de danske myndigheder som en dansk institution.

Mellemfolkelige aftaler

Alle mellemfolkelige aftaler sættes ud af kraft i forbindelse med fuld suverænitet, og vi må indgå nye som selvstændig nation. Spørgsmålet er, om de gældende aftaler skal sættes i kraft ved fuld suverænitet. Muligvis skulle vi hellere se på, hvilke aftaler der gælder på Island eller i andre smånationer.

Visse aftaler på det sociale område har en stor betydning for Færøerne, blandt disse er bl.a., 'Nordisk Konvention om social sikring'. Denne aftale blev vedtaget i Lagtinget den 12. april 1994 og blev bekendtgjort i Kunngerðablaðið B i 1997. Lagtinget vedtog den uden forbehold, dvs., at hele konventionen har gyldighed på Færøerne. Konventionen sikrer, at færinger, der befinder sig i andre nordiske lande i kortere eller længere tid i fritidsøjemed eller af andre årsager, ligestilles med andre nordiske borgere. Hvis konventionen ikke er i kraft for Færøerne, forhindres færingerne i at modtage hjælp ved sygdom, alderspension, børnebidrag, arbejdsskadeydelser o.s.v., på lige fod med andre nordiske borgere.

I Danmark er der oprettet en administration til at tage sig af denne aftale, 'Den Sociale Sikringsstyrelse'. Der arbejder omkring 120 personer i denne institution.

På Færøerne er der ansat én person på Socialforvaltningen til at administrere konventionen. Vedkommende arbejder i tæt samarbejde med 'Den Sociale Sikringsstyrelse' i Danmark. Konventionen medfører høje udgifter. Hvis vi selv skal administrere konventionen, skal vi have en betydeligt større administration, fordi der nu løses mange problemer i samarbejde med 'Den Sociale Sikringsstyrelse'. Administrationen bliver tillige større, idet der også skal beregnes brøkpension af det arbejde, som færinger har udført i Danmark.

Konventionen om 'social bistand og tjenester' blev forelagt for Lagtinget i tingssamlingen 1998-99 og forventes vedtaget. Konventionen kræver så at sige ingen administration og/eller økonomiske udgifter, men sikrer færøske borgere forsorgshjælp, når de rejser eller bor i andre nordiske lande.

'Konvention af 1961 om Europæisk Socialpagt' er endnu ikke sat i kraft for Færøerne, men blev sat i kraft i Danmark i 1965. Konventionen medfører trykke sociale rammer for den færøske borger, der rejser eller arbejder i europæiske lande, på samme måde som de omtalte nordiske aftaler medfører i Norden. Rigsombudet har med jævne mellemrum fremsat forespørgsel, om hjemmestyret vil godkende og sætte denne aftale i kraft for Færøerne. På grund af, at der følger mange pligter/administration og udgifter med denne aftale, er en godkendelse udsat på ubestemt tid. Det vurderes dog, at dette er en af de vigtigste aftaler på det sociale område, og at det derfor skal overvejes at sætte den i kraft for Færøerne.

På sundhedsområdet gælder der visse vigtige aftaler. Disse er bl.a.:

1948 15/6 T. 32	Statutter for verdenssundhedsorganisationen,
T. 24 19/6-64	Verdenssundhedsorganisationens rettigheder og immuniteter,
T. 119 28/2 - 31	International sundhedskonvention, 1963
12/8: T. 28	Europæisk overenskomst om gensidig bistand mht. lægelig specialbehandling og klimakur.

Det forventes at 'konvention af 4. april 1997 om beskyttelse af menneskerettigheder og menneskelig værdighed i forbindelse med anvendelse af biologi og lægevidenskab' bliver forelagt for Lagtinget til vedtagelse i tingssamlingen 1999-2000.

Det bør overvejes at sætte de nævnte aftaler i kraft igen i forbindelse med fuld suverænitet. Der må iværksættes undersøgelser af, hvor meget det koster at administrere disse aftaler på Færøerne, eller om der skal samarbejdes med et af vores nabolande.